

Ch: Geo. Alfred C. C. Esq.
4 8th 1867.

INNOCENTIA VINDICATA,

IN QUA

GRAVISSIMIS ARGUMENTIS

Ex S. Thoma petitis
ostenditur,

ANGELICVM DOCTOREM

PRO IMMACULATO CONCEPTU

DEIPARÆ

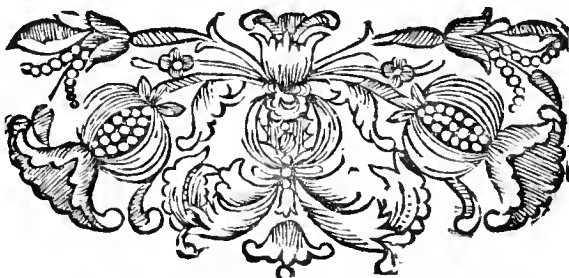
Sensisse & Scripsisse.

PARS PRIOR
THEOLOGICA.

Authore

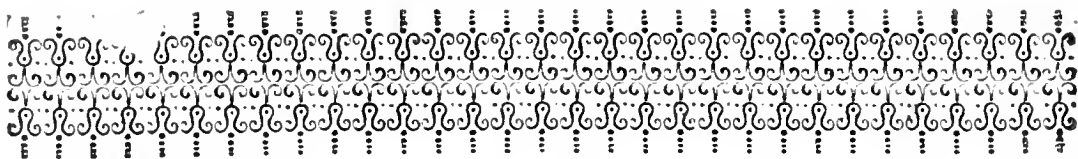
*ILLUSTRISSIMO S. R. I. PRINCIPE
ET ABBATE S. GALLI*

AC S. R. E. CARDINALE
COELESTINO SFONDRATI.

Typis Ejusdem Monasterij S. GALLI. Anno M. DC. XCVIII.

Excudebat Jacobus Müller.

SERENISSIMO PRINCIPI

COSMO III.

MEDICEO

MAGNO HETRVRIÆ

DUCI.

COELESTINUS

SFONDRA TVS

PRINCEPS ET ABBAS

S. GALLI.

Salutem & felicitatem perpetuam.

Idebar mihi, Serenissime Princeps, in gloriæ
ignaveque moriturus, si nullum monu-
mentum post me relinquerem, quod in
laudem Augustissimæ illius Virginis ce-
deret, Quam *Beatam dicunt omnes generationes*: Ego solus
de

de Illa tacerem toto orbe clamante? Non potui. Sed arduum erat, argumentum reperire. Quid enim ab alijs non jam dictum, scriptumq; dici à me scribiq; poterat? Tandem occurrit, plerisq; etiam eruditorum eam opinionem infedisse, ut crederent, Divum Thomam Aquinatem Principem Theologorum Immaculato Virginis Conceptui adversatum esse. Quod si verum erat; non poterat Virginis Innocentia non vehementer reddi suspecta; quis enim tanto teste, tantoque accusatore non crederet ream? Ergo ut Virginis famam tam gravi indicio liberarem, animum induxi, ut ostenderem, D. Thomam non tantum nunquam adversatum esse, verum etiam pro Virginis Innocentia validissime stetisse, & Illibati Conceptus non hostem, non accusatorem, sed protectorem & advocatum esse; nec impugnasse, sed defendisse; nihilque amplius superesse, quod Virginis gloriosæ puritatem aut in dubium revocare possit, aut alios morari ad illam firmiter credendam, prædicandamque, quippe Principe Theologorum in nostris Castris militante, primamque aciem ducere.

Hic scopus Operis mei fuit, quod ut Tibi, Serenissime Princeps, dicarem, duo impulere. Primò beneficia, quibus Domum ac Familiam nostram; ac multa propensissimi animi & benevolentiae Tuæ argumenta, quibus me quoque afficiendum duxisti. Ergo ne ingratus viverem; & recolere illa volui, & Mundo testata facere. Altera deinde & præcipua causa fuit, ingens ille amor, quem huic Cælorum Regina

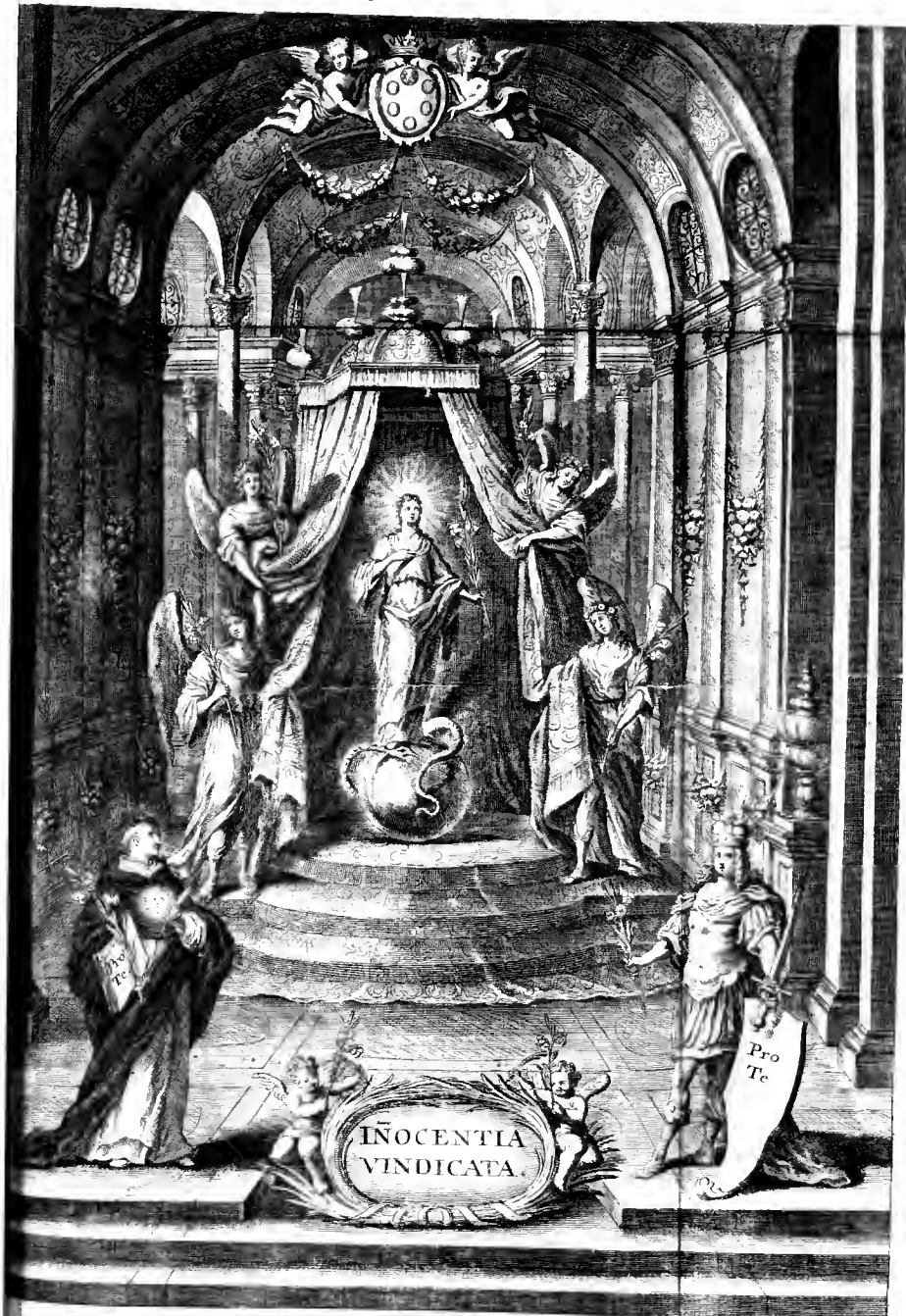

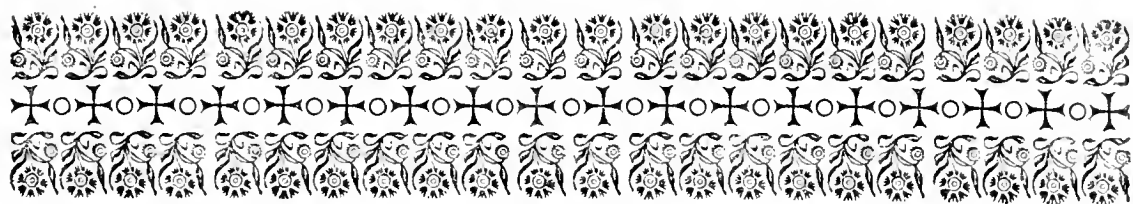
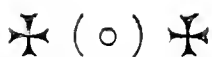
ginæ digno Principis exemplo lateq; profiteris; quem-
que nuperrimâ protectione ad celeberrimam Ipsius
Ædem, ac Regiâ munificentîâ toti mundo palàm fe-
cisti. Nec verò poteras amores Tuos in digniorem,
ac maiorem Virginem, maioriq; præmio collocare.
Illa enim cùm & omnia possit, & omnia suis amatori-
bus velit, quippe nunquam ingrata, quid Tibi polliceri
de Illa non debeas? Nec enim *amat & deserit*, inquit
Augustinus; Illâ verò non deferente, causa peracta est,
& navis in portu. Quod ergo felix faustumque sit,
vivat Virginis Innocentia; Eamque totus mundus
agnoscat & adoret, Thoma docente, Cosmo
protegente, me verò in obsequium
eunte.

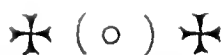
P R Æ F A T I O.

*Ad Amicum præstantissimi nominis Theologum, eximiumq;
Doctorem, contrariæ opinionis Assertorem.*

DUdum est, Vir præstantissime; quo amicitia tuâ familiariter usus; ab ea Te opinione purgare optaveram, quam contra Virginis nostræ Immaculatum Conceptum altè imbiberas. Tu quippe Innocentiam Deiparæ Virginis peccato originali defloratam contendis, reliquo Orbe Illibatam clamante. Equidem observavi, causas flagrantis dissidij à Tuo, meoque Angelico Doctore proficisci. Tibi enim indignum videbatur, si, quam ille sententiam amplexus fuerat, non utroque brachio sustineres. *Thomas edixit, ergo rea est Virgo*; hæc consecutio tam altè animo Tuo insedit; ut nullis rationibus refigi posset. Et verò negari haud debet, nihil hætenus Virginis Causæ adeò nocuisse, ut vulgatam opinionem, contra illam Thomam militasse. Quis enim crederet innocentem, quàm Angelus accusaret? At ego, qui & purissimæ huic Virgini calamum dicavi, & Thomæ Aquinatis Discipulum me profiteor, Tibi semper addictissimus vixi; statui in veritatem, Sanctique Doctoris sententiam inquirere, Teque hoc nodo liberare, quo unice tenebaris; ac unâ, eademque operâ ostendere, nec ream esse Virginem, nec Thomam accusatorem. Ubi enim in manus Tuas devenerint, quæ de hoc argumento conscripsi, in spem adducor, Te quoque ad pedes Virginis calamum tandem positurum, parique ardore illius Innocentiam defensurum, quo hætenus impugnasti, sicque finitis bellis, & pace juratâ, Virginem nostram de peccato triumphaturam, Te quoque, Tuisque ad currum, & in obsequium euntibus.

Enimverò nemo inficias iverit, Te magnam esse, nobilemque Ecclesiæ partem, quam selectâ Doctrinâ, rebusque longè lateque pro Catholica Religione gestis præclare ornasti; sed illud quoque

):(verum

verum est, nihil æquè famæ, nominique Tuo apud Mortales intercessurum, quàm si solus ab omnium sententia, & cultu secedas, ac Virginis Innocentiam accuses. Amabò Te, quantò consultius esset, cum Ecclesia sentire, sicque communi pace & concordia frui, quàm aliqua ex parte tot illa bona morari, quæ alioquin virtutibus, & Doctrinæ Tuæ debentur? Et hætenus quidem Auctoritas Patrum, Sanctique Doctoris excusare Te poterant; his enim præfidijs Tuam causam purgabas; at hæc quoque exciderunt, jam enim Sole clarius ostendemus, nec Patres, nec Angelicum Doctorem à Te stare. Quis enim magis Patrum sententias veneratur, & sequitur, quàm Ecclesia Catholica, Romanique Pontifices? & hi tamen Virginem nostram originali peccato liberam volunt, palamque Illibatam pronuntiant; non ergo credunt, Virginis immunitatem Patrum sententijs obstare. Et quid Patrum suffragia, & Decreta in ea causa producis, quam Patres ultrò, citroque auditis rationibus nunquam examinârunt, multoque minùs deciderunt? nec enim dici possunt decisa, quæ nunquam discussa. Sed & omnium Patrum nomine professus est Augustinus: *Quoties de peccatis agitur, nullam prorsus de B. Virgine questionem haberi velle, quæ vicit omni ex parte peccatum.* Si ergo Augustinus ne quidem de peccato Virginis quæri vult, quantò minùs sententiam dici? Magna est injuria, si de honesta, & pudica quærat, *an sit corrupta?* at multò major de Virgine omnium purissima quærere, *an sit peccatrix?* Et Tu tamen, pace Tuâ dixerim, citatâ ad Tribunal Tuum Coeli Reginâ, jam sæpe decidisti, quod Augustinus ne quæri quidem voluit. Taceo, Patres non de conceptu Animæ, sed Corporis loqui, cum dicunt, excipi solum Christum ab illa sententia: *Et in peccatis concepit me Mater mea.* Nihil ergo Te Patres juvant, quorum tamen suffragiis opinionem Tuam præsertim adornabas.

Doctorem Angelicum quod attinet, tam clarum est, ex illius principijs Immaculatam Conceptionem probari, ut nihil magis; ille enim docet: *Ecclesiam non celebrare Festum nisi de Sancto;* & ideo Beatam Virginem absque peccato originali esse natam. *Ecclesie consuetudinem præstare omnium Patrum auctoritati. Credendum esse, Beate Virgini tantum gratiæ collatum fuisse, quantum conferri potuit. DEI Matrem eâ puritate nitere, quâ major sub DEO repe-*

reperiri nequeat. *Puritatem B. Virginis à Puritate Divina in eo differre, non quòd B. Virgo aliquando peccatum incurrerit, sed quòd peccare possit, DEUS autem non possit. Fuisse ab omni peccato actuali, & originali immunem.* Ex quibus Angelici Magistri principijs tam clarum est, sequi immunitatem Purissimæ Virginis à peccato originali, quàm clarum est, ex Solis adventu sequi diem, & ex occasu noctem. Nec ullâ Theologiâ, aut ratiocinatione opus, ut ex hisce principijs non continuò intelligas, etiam hunc S. Doctorem pro Virginis Illibata Puritate militasse. *At Ecclesia nihil pro Virgine decidit.* Esto, sed nèque contra Virginem; imò invitat, rogat, colit, exemploque suo omnes Fideles provocat, allicitque, ut veneratione sine macula conceptam. Si ergo sine Ecclesia Deiparam Virginem Originalis culpæ Tu damnas, cur non potius cum Ecclesia à peccato absolvis? quid expectas imperium, cùm exempla Te provocent? Matrem agit Ecclesia, non Dominam; & ideo sufficit exemplo præisse, quamvis imperio cessante. Quid Imperium & præceptum quæris, cùm de voto Ecclesiæ constet?

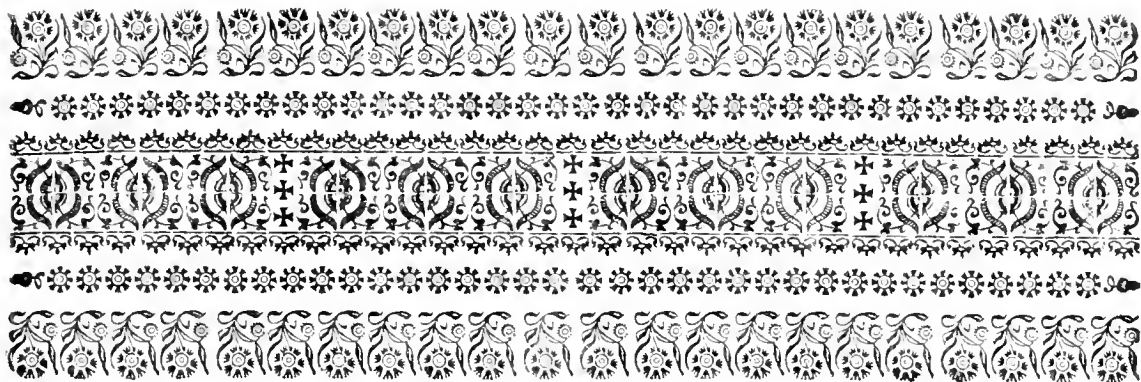
Si persuaderi mihi posset, Te aliquâ vanissimi honoris, & æstimationis umbrâ teneri, quò minùs antiquæ sententiæ renunties, & ideo nolle opinionem mutare, ne errasse mutando videaris; continuò responderem: Imò id Tibi summæ gloriæ cessurum; nam quòd hactenus repugnasti, amor, ut dicebas, & reverentia Patrum effecit, à quorum doctrinâ avelli non poteras, præsertim causâ necdum discussâ, Tuisque argumentis non planè convictis. Postquam verò veritatem edoctus, exempla Ecclesiæ vides, si arcem toties pulsata, defensamque, nunc tandem dedas; veritati adscribent, & ingenuæ modestiæ, quâ magni animi, & eruditi plerumque abundant, nec ulla victoria tantum Tibi gloriæ & amoris adjunget, quantum spontanea hæc cessio, vincente veritate. Revoca in animum Augustini Retractationes, quæ tanto Viro nihil obfuere, ut non Aquila audiret, & maximus Doctorum. Sed nec autumnum haberemus, nec anni fertilitatem, nisi Sole retrogrado; tantum videlicet & Sapientis, & Mundi totius interest, aliquando mutasse. Hæc, inquam, dicerem Tibi; si in Causa tam sancta vanis respectibus afflari censerem; sed isti à pietate Tua alienissimi sunt, & ideo superflua, quæ dixi, & importuna remedia nullum morbum experto. Quòd si

suspectus Tibi, aut indignus videor, cujus consilio obtemperes, saltem aures & animum dabis ipsis Ordinis Prædicatorum sapientissimis, celeberrimisq; Doctoribus, quos ego longo ordine producam, & quorum unum hîc lubeat pro centum alijs audire. Is est Vincentius Justinianus *in Additionibus ad Vitam B. Ludovici Beltrami c. 3. §. 15.* Jam, inquit, in Hispania, in Indijs, in Gallia, totaq; penè Europâ contra piam opinionem aut scribere, aut docere, aut concionari velle, nihil aliud fuerit, quàm malè canere, & in malo cantu durare, & occasionem dare, ne illud Terentij eis occinatur: Frustra niti, & laborando nihil aliud, quàm odium querere, extremae dementiæ est. Magnæ prudentiæ fuerit, eam opinionem omnino deferere; quemadmodum ij, qui collabentem jam domum vident (quod de muribus Plinius scribit) fugâ se subducunt. Si ergo & pietatis Tuæ interest; & veritas urget tam clarè proposita; & Ecclesiæ exempla invitant; & Tui quoque Doctores disertè profitentur; & dignitas Virginis, amorque ei debitus exigunt; & nec Patres, nec Angelicus noster repugnant, imò impensissimè favent; quid tandem cunctaris, Tibi, Virginique pacem donare? clamant omnia Tempia, clamant omnia suggesta, omnes Academiae, omnes calami, omnes linguæ, omnes Pontifices, & immaculatam, ac lilio candidiorem dicunt; cur ergo nodum in scirpo, & maculas in Sole hoc quæris? Jam omnia suffragia convenîre pro Virginis integritate, superest Tuum, ut absoluta dicatur. Licet Tibi accedere (cur enim Tibi non liceat, quod omnibus licet?) imò ut accedas, Ecclesia rogat, & præit. Impone tanto operi Coronidem, & in Tuis quoque Tuorumque Sacrijs hoc Trophæum & inscriptio legatur: *Ara veritatis, quam post ducentorum annorum grande certamen Virgini Immaculatæ, & de originali peccato triumphanti Pietas erexit omnium Christianorum, bello finito, pace compositâ, Innocentiâ Victrice.*

§. I.

S. Thomas multis in locis docet Beatisimam Virginem fuisse Immaculatè Conceptam.

SUMMARIA.

1. *Divi Thomæ pro Immaculata Conceptione Testimonia ex 1. Sent. d. 44. q. 1. a. 3. & aliquorum interpretationes expugnata.*
2. *Et ex Epistola ad Galat. c. 3. l. 6. juxta editiones Viennensem, Parisiensem, Lugdunensem, Venetam.*
3. *Et ex Opusculo 4. Salutat. Angelicæ.*
4. *Et ex Epistola ad Romanos; Ubi Ferdinandi Guevarra luculenta narratio exhibetur.*
5. *Et ex testimonio Episcopi Patavini.*
6. *Et ex quatuor alijs locis D. Thomæ.*
7. *Et ex 3. p. q. 27. a. 2. & denique ex testimonio insignium Theologorum S. Ordinis Dominicani; fatentium, D. Thomam Immaculate Conceptioni patrocinari.*

I.

Primus locus habetur 1. Sentent. dist. 44. q. 1. a. 3. In hoc articulo quærit D. Thomas, an B. Virgo fuerit omnium Creaturarum purissima, ita ut purior esse non potuerit? & respondet: *Puritas attenditur per recessum à contrario, & ideo potest aliquid creatum reperiri, quo nihil purius esse possit in rebus creatis, si nullâ contagione*

A

peccati

peccati infectum sit; & talis fuit puritas B. Virginis, quæ à peccato Originali, & actuali immunis fuit. Fuit tamen sub DEO, quatenus fuit in potentia ad peccandum. Nihil clarius dici poterat pro immaculata Conceptione. Singula expende.

Primò. Dicit, tantam fuisse B. Virginis puritatem, ut in rebus creatis major esse non potuerit; at major esse poterat, si peccatum Originale contraxit; fuisset enim purior, si non contraxisset; quis enim neget purius esse lilium, quod candidum nascitur; quàm pannum sordidum quidem, at tandem lotum? & Virgo purior utique, quæ nunquam corrupta, quàm quæ semel pudore amisso deinceps pudica. An verò de Magdalena peccatrice, sed pœnitente dici possit: *Tantâ puritate nituisse, quâ major in rebus creatis esse non possit*, quia nullum peccatum habuit, postquam pœnituit? Ut ergo Creatura aliqua purissima dici possit, adeò ut purior esse nequeat, non sufficit, ut nullum peccatum habeat (id enim plurimis & infantibus, & adultis contingit, qui absque peccato moriuntur) sed insuper requiritur, ut nullo peccato corrupta fuerit, alioquin purior esse poterat, si videlicet nunquam corrupta.

Secundò. Non solum dicit S. Thomas B. Virginem omni peccato Originali, & actuali caruisse, quod Joanni Baptistæ, & Jeremiæ, & omnibus parvulis Baptismo tinctis contingit (isti enim omni peccato Originali, & actuali carent) sed ab omni peccato Originali fuisse immunem; quod nulli hominum concessum; non verò immunis dici potest à peccato Originali, qui semel illud contraxit; sicut immunis à tributo dici non potest, qui illud solvit, quoties debuit, quamvis postquam illud solvit, non amplius debeat. Sicut etiam homines non possunt dici immunes à mortalitate, quia hæc semel expletâ deinceps immortales sunt. Si immunis à peccato Originali B. Virgo, ergo nunquam illud contraxit; aut si contraxit, non magis immunis, quàm reliqui hominum, qui non pluries, quàm semel illo fœdantur.

Tertiò. D. Thomas in hoc Beatissimæ Virginis puritatem cum Divina comparat, quod nec Deus, nec Beatissima Virgo unquam peccaverint, sed in eo distinguit: quod B. Virgo peccare possit, Deus non possit. Deus naturâ, illa privilegio intacta; Deus suo, illa alieno splendore pulchra; Deo adamantis, illâ vitri naturam imitante; quip-

quippe frangi ille non potest ; Vitrum potest , nō custodias. At si Beatissima Virgo aliquando peccatum Originale commisit , non tantum in hoc Deo dispar , quod posset peccare , sed etiam in hoc , quod aliquando peccaverit. Hæc est clara & indubitata mens S. Doctoris , nec reverà ulli tergiversationi locum relinquit.

Et tamen Bergomensis in Tabula aurea scribit , S. Thomam eo loco tantum id velle , *quod B. Virgo peccato Originali caruerit , non autem quod illud nunquam contraxerit.*

Respondeo. Si contraxit , ergo immunis non fuit , ergo puritas B. Virginis non eo solum à Divina distinguitur , quod Deus non possit , B. Virgo possit ; sed etiam in eo : quod Deus nec peccaverit , nec peccare possit ; B. Virgo & possit peccare , & peccaverit. Ergo falsum est , tantam esse Beatissimæ Virginis puritatem , ut major in creaturis esse nequeat ; posset enim major esse , si nunquam peccasset. Ergo & infantes , qui post Baptismum moriuntur , dicendi erunt tantâ puritate nitere , quâ in rebus creatis major esse nequeat , nam & isti omni peccato carent , tam originali , quàm actuali ; at hæc omnia sunt contra expressam D. Thomæ sententiam loco citato , & tam falsa , ut nihil amplius. Bergomensis ergo infeliciter Divi Thomæ sententiam interpretatur : & ideo *alii* , ut facilius se hoc testimonio liberarent , quippe tam claro , illud expungendum curârunt. Notat enim Catharinus *l. 2. de Immaculata Conceptione §. ad hæc.* Et Raynaudus *Tomo 8. fol. 291.* in editione Antvverpiensi , cui Cosmas Morellus præfuit , omissum fuisse : repugnante licet , & ægerrimè id ferente Sacro Ordine Prædicatorum.

II. *Secundus locus* D. Thomæ habetur in *c. 3. Epist. ad Galat. lect. 6.* ubi : *non inveni* , inquit , *mulierem à peccato originali , vel actuali omninò immunem , præter purissimam , & omni laude dignissimam Virginem Mariam.* Ita habet editio antiquissima Bibliothecæ Viennensis in Collegio Societatis Jesu apud Allobrogas. Et editio Anni 1529. apud Patres Minimis Tolosæ , allegaturque hic locus à P. Henriquez *l. 3. Summæ cap. 11. lit. M.* & Pineda in *c. 7. Ecclesiast. n. 29.* & in Editionibus Parisiensi Anno 1529. & 1532. & 1541. & 1592. & Lugdunensi Anno 1541. & Veneta Anno 1555. & Anno 1590. Sed in recentioribus editionibus omissa ; Et quidem editio-

nem Venetam Anni 1555. profitetur Joannes Albertus Castrensis Dominicanus ex correctissimis exemplaribus editam esse. Sed quidam Remigius Florentinus in sua recentiori editione Antvverpiensi Anni 1591. verba, quæ favebant Immaculatæ Conceptioni, intrepidè expunxit, adjectâ lituræ causâ, *quia*, inquit, *non bene addita sunt in editione Veneta*. Vid. Velasquez de *Maria Immaculatè conceptâ* f. 40.

III. *Tertius locus* S. Thomæ est ex *opusc. 4. de Salut. Angeli*. in qua olim sic legebatur: *Maria purissima fuit quantum ad omnem culpam, quia nec originale, nec mortale, nec veniale peccatum aliquando incurrit*. Ita hoc Testimonium D. Thomæ citant Salmeron in *Epist. ad Romanos d. 51*. Obijt verò Anno 1585. & Petrus Canisius *l. 1. de B. Virg. cap. 6.* obijt 1597. Uterque magnæ Doctrinæ, parisque Sanctitatis, ut fraudis suspecti esse non possint; sed in ultimis editionibus omissum est, cùm tamen habeatur in Manuscripto Parisiensi (Monasterio Patrum Præmonstratensium prope Lovanium) in Manuscripto Bibliothecæ Corfendoncanæ Canoniorum Regularium prope Thurnantum in folio, chartaque Pergamenâ. In Manusc. Bibliothecæ Regiæ Parisiensis *num. 690*. In Manusc. Monasterij S. Martini Lovaniensis *lit. O. num. 7*. Itemque in Editione impressa Monasterij in Boom. B. V. Ord. S. Birgittæ in Ducatu Cliviensi *opusculo 8*. Et in alia Editione Patrum Franciscanorum Coloniae. Testaturque P. Petrus de Alva, & Astorga Procurator Generalis *fol. 943. in l. de Immaculata Conceptione*, nullum à se hætenus visum esse Codicem Manuscriptum antiquum, in quo non sit ista Clausula: *Quia neq; Originale, neq; Mortale, neq; Veniale peccatum incurrit*.

IV. *Quartus locus* est in *Epist. ad Rom. c. 5.* ubi: *Omnes in Adam peccaverunt, exceptâ Beatissima Virgine, quæ nullam contraxit maculam Originalis peccati*. Ita legitur in Manuscripto Codice Bibliothecæ Sfortianæ, reperto sub Urbano VIII. quodque producitur ab Eusebio Nierenbergio in Exceptionibus Concilij Tridentini *f. 188*. Audi ipsam Narrationem, ac testimonium Ferdinandi Guevarræ Confessarij ac Theologi Cardinalis de Trexo Anno 1625.

Ego Don Ferdinandus Guevarra & Adorno, Natione Siculus ex fidelissima
Civi-

Civitate Cesaraugustana , iam incorporatus , & ut ita dicam , naturalizatus , ac omnium Privilegiorum in Regno Castellæ capax , eo quod in dicto Regno Castellæ fuerim Capellanus Regiæ Maiestatis 23. Annis , in suo Regno Senatu Castellæ , Canonici & dignitas Ecclesiæ Asturicensis , & Abbas S. Iacobi de Penaluia : Testificor ac fidem facio , quod dum Romæ vixi Anno Redemptionis 1625. in domo Eminentiss. Cardinalis de Trexo , suæ Eminentie Theologi & Confessoris munus subiens , omnes exploravi Bibliothecas , ut aliquem librum invenirem , qui mihi conducatur ad explanandam Pyramidem in platea S. Mariæ de populo sitam , mihiq; uberiores lucem , & notitiam aperiret , de re tam antiquâ , obscurâ , ac penè inexplicabili , ob Hieroglyphicorum characterum varietatem ; postquam verò intravi Bibliothecam Eminentissimi Cardinalis Sforza , quemdam librum inveni fortuito , ex Operibus S. Thomæ super Epistolas S. Pauli , ad magnitudinem unius Missalis , ex littera perantiqua , tabulis coopertum. Ego , quippè singulari devotione permotus , illum textum exquisivi : Omnes in Adam peccaverunt &c. Super quem Textum asserit Sanctus , ut patenter vidi , unâ exceptâ B. Virgine , quæ nullam contraxit maculam Originalis peccati. Quamobrem obnixè supplicabam Emin. D. Cardinali Sforza , ut mihi faceret copiam ferendi mecum dictum Commentarium S. Thomæ per dimidium horæ , mox utiq; in suum proprium locum restituendum. Caterùm quia hic Tomus fuit ex Bibliotheca Secreta , sua Eminentia in principio fortiter reluctabatur , donec tandem ardenti meo desiderio , urgentioribus precibus , & instantijs acquievit ; Ego confestim hunc librum ostendi Emin. Domino ac D. Cardinali de Trexo , qui magnâ letitiâ affectus , quod viderit rem tam antiquam , ac Doctorem Angelicum excipientem ad litteram illius textûs : Omnes peccaverunt in Adam , Virginem Beatissimam , absq; mora decrevit adire Summum Pontificem Urbanum VIII. felicis mem. eumq; de hac re admonere. Verum ego replicabam dicendo , congruum fuisse , antequam ad suam Sanctitatem accederet , ut experiretur , si fortè aliæ Editiones modernæ super prædictas Epistolas S. Pauli , quæ fuissent eiusdem Authoris D. Thomæ , cum illa antiqua concordassent , quod ita effectum est ; Nam adhibitâ diligentia tres Tomos invenimus , ac inspeximus novæ Editionis , ac eiusdem S. Thomæ , super relatas Epistolas Pauli , quorum unus fuit excusus Romæ , alter Mediolani , & Tertius Neapoli , in nullo tamen invenimus Verba Doctoris Angelici super Textum illum S. Pauli : Omnes in Adam peccaverunt &c. quæ in Tomo illo antiquo ipsius Sancti manifestè vidimus. Vnde prædictus D. Card. de Trexo , cum maiore animi determinatione , ac proposito præcepit , statim sibi adduci lecticam , licet pluvia instar torrentis cecidisset , adiutq; continuò suam Sanctitatem , secum ferens librum antiquum , & tres noviores iam relatos , rogavitq; cum magna animi teneritudine , reverentia , & humilitate , ut sua Sanctitas veritatem cernere dignaretur , ac iudicare , quam opinionem , aut mentem habue-

rit S. Thomas. Qui sine æquivocatione , aut plurium verborum ambage illam supra relata clarissimè asseruit : Unâ exceptâ B. Virgine , quæ nullam contraxit maculam Originalis peccati. Quæ omnia verba modernis defuerunt impresionibus , quemadmodum sua Sanctitas luculenter videbat ; qui propterea demiratus muniendo se sæpius signo Sanctæ Crucis dixit : Rem esse magni momenti, ac consideratione dignam , sibiq; magnam novitatem, ac admirationem attulisse , scireq; voluit , ubinam fuit inventus dictus liber , quisve eum Domino Cardinali tradiderit ? Respondit sua Eminentia, suum proprium Confessorem, ac Theologum Dominum Ferdinandum Guevarra & Adorno ei monstrasse ac dedisse librum hunc , sub conditione tamen , quod illic proprio suo Domino restitueretur.

V. *Quintò.* Narrat Bernardinus de Buftis *Serm. 7. de Concept.* Joann. de Carth. in *homil. de Arcan. Deip. fol. 70.* Fantino Patavij Episcopo admiranti , quòd D. Thomas peccatum Originale Virgini adscripsisset , apparuisse Angelicum Doctorem, & dixisse : *Scias Episcope , quòd solum respectum habui ad Divinum Statutum, quo B. Virgo peccatum Originale contrahere debuerat , ni per Filium suum fuisset preservata ; Sed Dei Filius Matrem suam ab Originali macula preservavit.* Hæc omnia Vicarius ipsius Episcopi fidelissimè exposuit, asserens, se à præfato Domino Episcopo hanc visionem proprijs auribus audivisse. Ita Bernardinus.

VI. *Sextò.* S. Thomas quatuor diversis locis adducit , & probat notam illam S. Anselmi sententiam , videlicet : *Decuit ut Virgo, quam Deus unigenito suo preparavit in Matrem, eâ puritate niteret, quâ major sub Deo reperiri non potest.* Hanc, inquam, sententiam S. Thomas quater repetit, ratamque habet, videlicet : In *1. Sent. d. 44. q. unic. a. 3. & in 1. Sent. d. 17. q. 2. a. 4. & 1. Sentent. d. 44. a. 2. ad Annibald.* Et *Opusc. 61. de decem grad. Charitatis.* Et occasione hujus sententiæ has propositiones constanter, & repetitè inculcat, videlicet : *Puritas Beatissimæ Virginis est tanta, & tam eximia, ut in nulla Persona creata major reperiri possit. Deus non potest puriorem Creaturam producere , quàm sit B. Virgo, quia fuit immunis ab omni peccato Originali & actuali. Puritas Beatissimæ Virginis fuit infra puritatem Divinam ; Non ex eo quòd aliquando fuerit peccato alicui obnoxia ; Sed quia peccare potuit, Deus autem non potuit. Deum effecisse Angelos speculum puritatis immaculatum,*
inco-

incoinquinatum ; sed ad Majorem Omnipotentie sue manifestationem aliud elaborâsse tersius & purius Seraphinis , videlicet Beatissimam Virginem , ac tantæ Puritatis , ut purius intelligi non possit , nisi Deus sit. At hæc propositiones toties , & tam enixè à S. Thoma repetitæ omninò falsæ sunt , si B. Virgo aliquando peccatum Originale contraxit ; Si enim contraxit , ergo creari poterat , imò de facto creatæ sunt aliæ & innumeræ Creaturæ multò puriores (hoc est , juxta Regulam S. Thomæ , magis malo impermixtæ , & à peccato remotiores) omnes vid : Angeli , qui nullum peccatum contraxere. Ergo cogitari potest aliqua Creatura sub Deo purior Beatissimâ Virgine , quæ videlicet nunquam peccâset. Ergo puritas Beatissimæ Virginis non eò solùm differt à Puritate Divina , quòd B. Virgo potuerit peccare , sed etiam ex eo , quòd aliquando actu peccâset.

Dices : Ut Beatissima Virgo dicatur purissima , sufficit , ut aliquando omni peccato Originali , & Actuali caruerit ; tunc enim dici potuit purissima , hoc est , sine omni prorsus macula , licèt aliquando fædata fuerit , & maculam habuerit. Quemadmodùm dici potest purissimum aurum , quod ab omni alio metallo igne purgatum est , licèt antequam purgaretur , multis facibus inquinaretur ; & purissimum linum , quod aliquando fordidum , postea lotum est , & candidissimum evasit.

Respondeo. S. Thomas de ea puritate loquitur , quæ est prærogativa solius Virginis , nec ulli Creaturæ convenit , ut patet ex adductis & laudatis locis S. Doctoris : Ergo intelligi non potest de mera carentia omnis peccati , pro aliquo tantùm tempore ; hæc enim competit non solùm Angelis , sed omnibus etiam infantibus , ante usum rationis , & post Baptismum decedentibus ; imò & S. Johanni Baptistæ , & quamplurimis alijs Sanctis , ac ipsi etiam Magdalenæ peccatrici ; hi enim omnes pro aliquo tempore omni maculâ caruere ; an verò ideo dici possint tantâ puritate nituisse , quâ major sub Deo cogitari non possit ? aut Deum non posse Creaturam aliquam producere Magdalenâ puriorem ? Puritas ergo , de qua loquitur S. Thomas , non est tantùm pro aliquo , sed pro omni tempore ; nam quæ purgari debet , non est purissima ; Sicut Matrona , quæ aliquando pudorem amisit , non est ca-

stissima; Nec innocentissimus, qui semel deliquit, tantoque minus, si crimen sit læsæ Majestatis, & morte dignum, quale est peccatum Originale. Hoc si Virgo contraxit, dici de illa poterit, quod olim ferè similibus verbis Seneca de Alexandro l.6. *Natural. Hoc est Mariæ crimen æternum, quod nulla virtus, nulla copia gratiarum redimet. Nam quoties quis dixerit: peperit Deum; opponetur, sed & corrupta est, & tota in peccatis concepta, ac filia iræ.* Alium locum S. Thomæ in 3. p. q. 27. a. 2. mox adjungemus.

VII. *Septimò.* Denique celebres ex ordine Prædicatorum Theologi fatentur S. Thomam pro Immaculatâ Conceptione, non contra illam, scripsisse. Joannes Bromiardus in *Summa Prædicantium, Verbo: Maria* Art. 2. num. 10. *B. Virgo*, inquit, *fuit cæteris specialius, & eminentius Sanctificata; nam S. Thomas* Tertia p. q. 27. a. 2. *ponit ejus Sanctificationis excellentiam, quantum ad temporis prioritatem in hoc, quòd Sanctificata fuit in ejus animatione, id est, in conjunctione animæ cum corpore, non ante.*

Vides quid de S. Thoma Bromiardus scribat, & ejus tempore (floruit circa Annum 1260.) longè aliter verba, & sententiam S. Thomæ, quàm in hodiernis editionibus sonuisse, unde sequitur corrupta esse; idque certiùs ex eo confirmatur, quòd citatum locum S. Thomæ in 3. p. q. 27. a. 2. eodem modo legerit S. Vincentius Ferrerius in exemplari Summæ S. Thomæ adjectâ manu propriâ ad marginem hæc inscriptione: *B. Virgo fuit immunis à peccato Originali, & actuali.* De qua S. Vincentij lectione plura videbimus sequentibus Paragraphis.

P. Magister Caspar Catalan de Monzonis electus Episcopus Ilerdensis, epistolâ ad Michaëlem de Lanuza Equitem Ordinis S. Jacobi à Consilijs Regis Catholici, ejusque in Regno Arragoniæ Protonotarium Anno 1651. Valentia datâ, cujus initium: *Me percunctatur*: ita scribit: *Me percunctatur Dominatio tua, an S. Thomas in aliqua parte sui operis docuit Beatissimam Virginem fuisse præservatam à peccato Originali? Respondeo, quod sic: ac primò in libro 1. Sentent. d. 44. . . . Talis fuit solutio Angelici Doctoris, in qua expressè ac evidenter affirmat, B. Virginem fuisse præservatam à peccato Originali. . . . Ita minùs dubitandum est S. Thomam per illa verba: Fuit immunis à peccato Originali, affirmâsse Dei Genitricem*

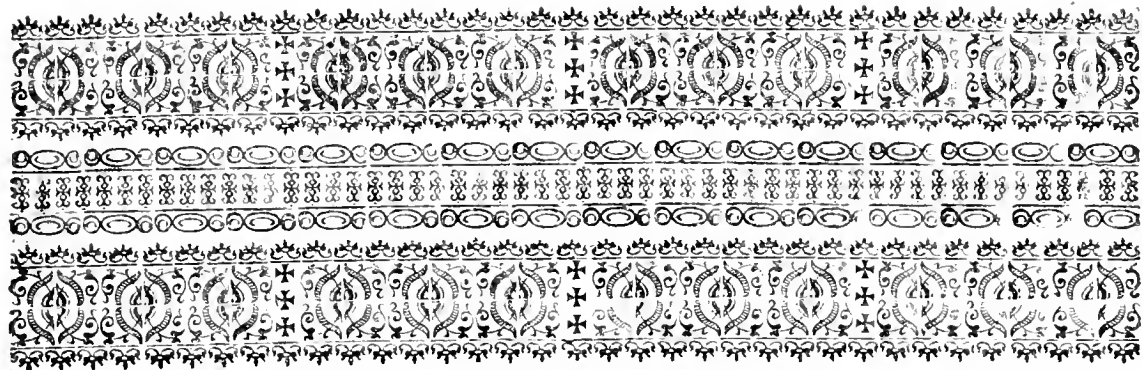
nec per unum instans macula Originalis sordem agnovisse. Vide totam Epistolam apud Nierenbergium in Exceptionibus Concilij Trid. fol. 201.

P. M. Joannes à S. Thoma Theologus Complutensis insignis, & quo nemo elegantius ac solidius doctrinam S. Thomæ illustravit d. 2. super 1. partem in præm. a. 2. docet S. Thomam nullibi docuisse. Beatissimam Virginem fuisse in culpa Originali conceptam, nec etiam negasse, fuisse ab ea culpa præservatam; Sed dumtaxat statuisse principia communia, ex quibus inferri posset parentes, privilegio secluso, transmissuros peccatum Originale in prolem, minimè determinando, an de facto illud transmiserit in B. Virginem. Idem, quod Joannes à S. Thoma, docet P. Franciscus de Arauxo Episcopus Segonienfis. Iterumque Joannes à S. Thoma citatus: *Nil mihi videtur ita commendare Cælestem D. Thomæ doctrinam, quam si attentè conspiciamus, quantò vigilantia S. Doctoris calamum Divina Providentia temperaverit, ne in particulari aliquid scriberet, quod præsentì Ecclesiæ statui, & sensui, quem habuit circa Virgineum Conceptum contradicere posset.* Et infra: *Neq. Verba D. Thomæ, & Augustini ita universalia in aliquo ledunt, aut tangunt singulare Beatissimæ Virginis privilegium.* Et paulò post: *Ex vi legis ordinariæ omnes incurrunt peccatum, solo Christo excepto, ut tamen in nullo ledatur singulare privilegium Virginis.* Et rursus: *Communior D. Thomæ interpretatio est, quod loquitur D. Thomas in illa universali propositione, ex vi legis ordinariæ relinquendo semper locum Privilegio.* Ita censet Ferrariensis l. 4. contra Gentes c. 50. Et infra: *Constat, illustres Thomistas sequentes D. Thomam, non multùm herere in hac questione de facto, nec in illa magis radicari, quàm sensus Ecclesiæ postulet.*

Anno quoque 1618. die 24. Jun. Patres Dominicani Provinciæ Hispaniæ indicto Mantuæ Carpetanorum, seu Madriti, coram Lermenfi Cardinali; Conventu Provinciali, supplicant Paulo V. *Dignetur ipsis imperare recitationem officij & celebrationem Festi purissimæ Conceptionis, in ea forma, quâ de ea recitant, eamq. celebrant ceteri Ecclesiæ filij, utq. è suggestu prædicent opinionem, quæ tenet Virginem fuisse sine peccato Originali conceptam.* Subscribunt huic supplicationi: *Ludovicus de Alliaga Regi Catholico à Confessionibus.*

*M. F. Gonzalez Professor Primarius Academia Complutensis. M. F. Laurentius Gutierrez Professor Vespertinus Complutensis & Consultor Supremi Concilij S. Inquisitionis. M. F. Johannes de la Fuente Consultor Supremi officij Generalis Inquisitionis. M. F. Alphonsus Barantes Prior Regij Conventus S. Petri Martyris Toleti, & consultor S. Officij Inquisitionis Vallisoletanae & Toletanae. Praesentatus F. Petrus Venerus Rector Collegij S. Thomae Complutensis. Vid. Nierenb. in except. f. 211. Hi omnes juraverant solenni more, se nihil docturos contra mentem & sententiam S. Thomae; credebant ergo opinionem, quae favet Immaculae Conceptioni non adversari sententiae, & menti S. Thomae; Nam si credebant adversari, quid poterant citra perjurium illi defendendae accingi, imò rogare ut juberentur? Patet ergo ex his omnibus, etiam Angelicum Doctorem pro Virginis Innocentia pugnasse, nec minus ab Ista, quam à Filio gloriosum illud Elogium meruisse: *Benè scripsisti de me Thoma.**

§. II.

Beatissima Virgo non esset Idonea Mater DEI, si aliquando peccasset ; ergo ex sententia S. Thomæ nunquam contraxit peccatum Originale.

S U M M A R I A.

1. *Deleto peccato multos superesse peccati effectus , ac præsertim moralem quandam indecentiam, ob amissam animæ Virginitatem, & Innocentiam.*
2. *Multò majorem indecentiam ex peccato Originali, quàm veniali redundare.*
3. *Ergo ex sensu D. Thomæ, si Beatissima Virgo nunquam venialiter peccavit, quia alioquin non esset digna Mater DEI, multò minùs peccavit Originaliter.*
4. *Multum interesse, si dicamus B. Virginem, vel unico momento fuisse peccato inquinatam.*

I.

S Thomas 3. p. q. 27. a. 4. ita loquitur : *Beatissima Virgo non esset idonea Mater DEI, si aliquando peccasset, quia honor Parentis redundat in prolem, juxta illud Proverb. 17. Gloria filiorum Patres eorum: Unde & per oppositum, ignominia Matris in Filium redundasset.* Pro explicanda hac S. Thomæ sententia notanda sunt aliqua.

Primò notandum est: Peccatum per gratiam Sanctificantem ita deleri; ut nulla omnino peccati macula supersit, id quod Ecclesia docet contra Hæreses Calvini, & Lutheri; hoc est enim peccatum in anima, quod nox in mundo; ut ergo die appetente nullum superest vestigium noctis, ita nullum in anima vestigium peccati succedente gratiâ. Manent tamen aliqui effectus peccati, etiam deleto peccato; sicut aliqui effectus noctis (frigus, rores, venti) etiam nocte sublata. Tales peccati effectus sunt, poenæ, habitus, animæ debilitas, motus & concupiscentia prava, ac præsertim jactura irreparabilis Innocentiæ; ut enim virginitas corporis, sic virginitas animæ semel amissa, semper amissa; corrupta est, quæcunque peccavit, quamvis postea pæniteat, casteque vivat.

II. *Secundò notandum* est: multò gravius esse, turpiusque Originale, quàm veniale peccatum; Nam veniale nec gratiam, nec supernaturalem imaginem Dei in anima delet, ut docet S. Thomas 1. p. q. 89. a. 1. nec reddit hominem Deo exosum, & vitâ, ac æterna hæreditate indignum; & ideo S. Doctor peccatum veniale pulveri comparat, qui vultui aspersus non tollit ejus lineamenta, aut pulchritudinem, multò minùs vulnerat, aut exterminat, ut cognosci non possit; sed tamen obscurat. Secùs peccatum Originale, quod animæ pulchritudinem, & imaginem supernaturalem, quæ in gratia consistit, penitùs obliterat, redditque Deo exosam, ac indignam æternâ vitâ; & ideo, qui peccato Originali tenentur, in sacris litteris vocantur *filij iræ, massa damnata, vasa contumeliæ* &c. Quid rogo funestius de hoc peccato dici possit, quàm ejus causâ tot animarum millia perijsse? Multorum sententia est, triginta mille circiter hominum millions in hoc mundo reperiri; docetque experientia, mediam ferè eorum partem, qui nascuntur, priùs mori, quàm ad usum rationis perveniant. Multæ ergo hominum myriades, quotquot videlicet Baptismo non tinguntur, deceduntque ante usum rationis, nullius alterius delicti rei, quàm peccati originalis, Cœlo arcentur, quanta ergo malitia peccati originalis quantoque major omni peccato veniali? nam ex gravitate poenæ metimur gravitatem culpæ, præsertim apud justissimum Judicem, qui neminem præter meritum damnat, sed omnia justis, suisque ponderibus librat; non ergo magis abominaretur,

magis-

magisque puniret peccatum Originale, etiam in Creaturis, cætera innocentibus, quàm peccatum veniale, ni longè gravius Originale, quàm veniale esset. *Neq̃ obstat* peccatum veniale magis voluntarium esse, quàm Originale; gravitas enim & malitia peccati non æstimatur ex solo voluntario, sed multò maximè ex damnis, quæ animæ infert, ex odio, quo Deus illud prosequitur; & ex averfione Creaturæ à suo Creatore, in quo præcipuè consistit deformitas peccati, unde tantò peccatum deformius, quantò magis à Deo avertit, quamvis non ita perfectè voluntarium; alioquin gravius erit mendacium ex proposito dictum, quàm adoratio Idoli metu extorta, aut adulterium ex fragilitate admissum; cùm conflet, minùs esse voluntaria, quæ metu & concupiscentiâ, quàm quæ ex proposito fiunt.

III. Si ergo peccatum veniale quamvis deletum, reddidisset Beatissimam Virginem indignam, quæ DEI Mater esset, multò redderet indigniorem peccatum Originale. Si enim ex peccato provenit indignitas, ergo quantò majus peccatum, tantò major indignitas, at jam ostendimus, multò majus, graviusque esse peccatum Originale, quàm veniale; peccatum enim Originale magis animam maculat, magis Deo displicet, magis ingratham reddit, magisque à Deo avertit, & majoribus etiam pœnis dignum est; ex quo etiam sequitur, majorem ex peccato Originali indignitatem, & indecentiam provenire. Tantò enim major est indecentia, & indignitas, quantò major est improportio, & distantia unius ab alio. Sic indecentius est, magnum Regem cum filia Bubulci nuptijs conjungi, quàm cum filia Senatoris; quia videlicet major inter utriusque conditionem improportio, & distantia; quamvis fortè filia Bubulci pulchrior, nec voluntate, sed necessitate vilior, nihil enim ad indecentiam pertinet, voluntaria illa sit, an necessaria.

His notatis ex sententia S. Thomæ ita argumentamur: Ut Beata Virgo sit idonea Mater DEI; ab ea removendum est, quidquid ad *ignominiam*, hoc est, quidquid ad nominis notam, infamiamque, & dedecus pertinet (id enim in Filium quoque redundaret) sed nihil magis, ad ignominiam, quàm peccatum pertinet: nihil enim coram DEO vero rerum æstimatore pejus, faciliusque

de homine dici potest , quàm peccatorem esse , & gratiâ , ac amore indignum , nihil quoque indecentius , cùm peccatum sit ipsissima indecentia.

Rursus peccatum quamvis deletum , & remissum , aut reddit Beatissimam Virginem indignam , ut sit Mater DEI , aut non reddit ? Si non reddit ? ergo falsa est consequentia , & argumentatio D. Thomæ ex peccato inferentis indignitatem , ut sit Mater DEI ; Si verò peccatum reddit indignam Maternitate DEI ? id multò magis facit peccatum Originale , quàm veniale ; Si enim reddit indignam levius peccatum (quale est veniale) multò redderet indigniorem gravius peccatum , quale est Originale. Quòd si ex sententia D. Thomæ removeri à Matre DEI debet levius peccatum , ne sit indigna Mater DEI , multò magis removeri ab ea debet peccatum gravius , hoc est , Originale. Non potuit esse digna Mater Dei , quæ levius peccasset , quantò minùs , quæ graviter ? & si illam dedecuit festuca , quantò magis dedecuit trabes ? Debit esse tota pulchra , debuit esse sine macula , teste eodem Angelico Doctore , & ideo caruit omni peccato veniali (quod tamen nullam propriè dictam maculam animæ inurit *1. p. q. 89. a. 1.*) quantò magis , ut esset tota pulchra , ut expers esset maculæ , debuit carere peccato Originali , quod non tantùm animæ faciem maculat , verùm etiam penitus obliterat , fadatque , & odio dignam reddit , ac mortis ream ? Horres in hac facie pulverem & nævum , quantò magis horreas lepram , & pestem ? Non placeret si tacta , aut pallens , quantò minùs si corrupta , & fætens ? *Vitis* , inquit Plinius , *quæ tacta est fulmine* , *Sacris & libationi habetur impura*. Multò ergo impurior , multoque Sacris , & DEI partu illa indignior , quàm fulmen prophanasset peccati Originalis. Aut ergo est innocens , aut indigna , quæ pariat DEUM.

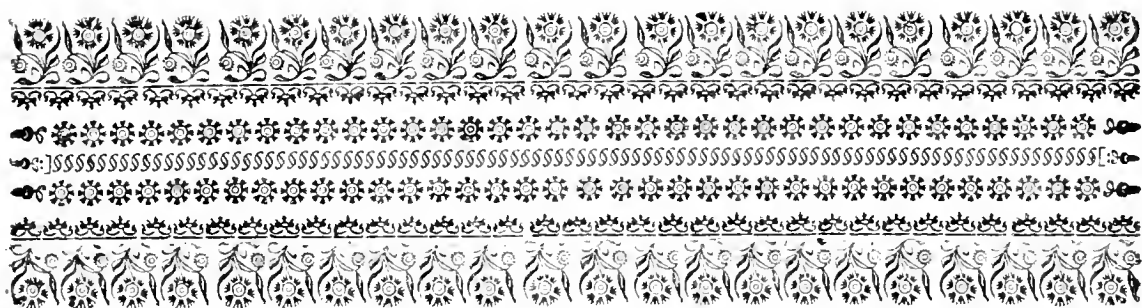
IV. *Dices*. Quid interest , si dicamus , B. Virginem vel unico momento peccato Originali subjectam fuisse , ac postea mundatam ?

Resp. Si parùm interest , vel unico momento peccatricem fuisse , multò minùs interest , si dicamus nunquam fuisse peccatricem. Tu dicis uno momento peccatrix fuit , ego dico nunquam fuit. Si parum interest eam damnare , minùs interest eam absolve-

solvere; cur ergo non potius absolvis, quàm damnas? & si de momento tantum res agitur, cur non potius velis, illo momento innocentem fuisse, quàm ream?

Deinde in libra Dei & veritatis, etiam momenta sunt summi momenti, summiq̃ue ponderis. Lucifer uno tantum momento, unâque cogitatione deliquit, & tamen quanti momenti fuit hoc unum momentum? In peccato enim non mora, sed fœditas æstimator; & ita præstat vel totâ æternitate exulem esse Cœlo, & infelicem, quàm uno momento peccatorem. Ipsa quoq̃ue Beatissima Virgo malit non esse Virgo, non esse DEI Mater, non Beata, non Creaturarum omnium Regina, quàm vel uno momento DEO exosa, expersq̃ue gratiæ, & peccato fœdata, nec esse innocens. In hoc ergo momento vertuntur omnia, quæ Virgini nostræ charissima & pretiosissima sunt. Dic de illa quidquid voleris, tantum ne appelles peccatricem, & Filiam iræ; hoc Virgini plus omnibus dolet, fuisse corruptam.

§. III.

**Ecclesia non celebrat Festum, nisi de aliquo
Sancto; Ergo Beatissima Virgo ex sensu S. Tho-
mæ fuit sine peccato Concepta.**

S U M M A R I A.

1. *Regula est certissima SS. Thomæ, Augustini, Bernardi, alio-
rumq; Patrum, non celebrari Festum, nisi de Sancto.*
2. *Ecclesiam ad cultum Sanctis exhibendum non moveri probabili-
bus tantum indicijs, sed certissimis argumentis.*
3. *Refelluntur Cavillationes negantium ab Ecclesia Deiparæ Con-
ceptionem coli.*
4. *Multis argumentis probatur, Festum Immaculæ Conceptionis
Apostolicâ Traditione institutum esse.*
5. *Optimè ergo ex consensu Concilij Milevitani, & Sanctorum
Thomæ, Augustini, Cypriani, Ildefonsi, Bernardi, Bona-
venture, Petriq; Cellensis Immaculatam Conceptionem ex ejus
Festo probari.*

I.

S. Thomas 3.p. q. 27. a. 1. pro regula certissima & indubitata po-
nit : *Ecclesiam non celebrare Festum nisi pro aliquo Sancto.*
Ex quo infert, Beatissimam Virginem natam esse sine pecca-
to originali, quia videlicet : *Ecclesia ejus Nativitatem celebrat.*
Hanc eandem doctrinam tradit in 2. 2. q. 9. a. 1. ad 3. ubi : *Dicen-
dum est, quòd diversæ Consuetudines Ecclesie in cultu Divino nullo
modo*

modo veritati repugnant, & ideo sunt servanda. Hanc Regulam accepit S. Thomas à D. Bernardo Epistolâ ad Lugdunenses ; Et S. Augustino multis locis, cujus celebre est axioma : *Obitus, non natales Sanctorum celebrantur, quia obitus sunt Sancti, non Natales.* Et ratio hujus axiomatis est, quia in Festis cultus & veneratio exhibetur ; non potest autem Ecclesia colere, & venerari peccatum : & ideo licet Ecclesia celebret festum SS. Davidis, Petri, Pauli ; Magdalenæ ; non tamen celebrat festum adulterij, negationis, aut Persecutionis istorum Sanctorum. Si ergo Conceptio Beatæ Virginis peccato contaminata fuit, non cultu & veneratione, sed potius abominatione, æternâque oblivione digna est, juxta illud S. Jobi 3. *Pereat dies, in qua natus sum, & nox in qua dictum est, conceptus est homo : nox illa non computetur in diebus anni, nec numeretur in mensibus, sit nox illa solitaria, nec laude digna.*

Ex hac S. Thomæ Doctrina ita licet argumentari : Ecclesia non celebrat Festum nisi de Sancto ; at celebrat Festum de Conceptione Beatissimæ Virginis, ergo Conceptio B. Virginis ex sententia S. Thomæ est Sancta, & si Sancta, ergo omnis peccati expers.

II. *Dices* : Ecclesiam celebrare Festum Immaculatæ Conceptionis, non quia certum est, sed quia probabile, fuisse immaculatam.

Respond. Non tam curæ mihi est demonstrare, quàm efficaciter ex Festo, ejusque celebratione ac cultu, pro Immaculata Conceptione argumentari liceat ; sed potius ostendere ex principiis, & doctrina S. Thomæ sequi, Beatissimam Virginem fuisse Immaculatè Conceptam ; Vel enim doctrina S. Thomæ vera est, vel falsa ? si falsa ? cur obsecro tantum ei tribuas, ut malis B. Virginem deferere, quàm falsam D. Thomæ sententiam ? Si vera ? ergò ex celebratione festi optimè infertur *Sanctitas* ; & si benè argumentatur D. Thomas, concluditque, *Beatam Virginem fuisse sine peccato Originali natam, quia Ecclesia ejus nativitatem celebrat ;* æquè benè argumentabimur, & concludemus nos, *fuisse sine peccato Originali conceptam, quia ejus Conceptionem Ecclesia celebrat.*

Neque ullo modo admitti debet in rebus ad Religionem, Dei que cultum spectantibus, Ecclesiam ex probabilibus tantum,

E non

non ex certis procedere; Sic enim omnia, quæ de Sanctis, de moribus, de quæ Fidei dogmatibus Ecclesia decrevit, poterunt in dubium vocari, & pro probabilibus tantum, non pro certis haberi. Quid ergo in Ecclesia certi? *Nos adoramus, quod scimus.* Quæque hoc levitatis esset, DEO Festum agere, Sacrificia offerre, publico & solenni ritu gratias agere, idque pro re dubia, quæque falsa esse possit? An hoc gravitatem Ecclesiæ decet? & hoc est Deum colere, an potius illudere, cui falsitas semper displicuit? Nec Deus mendacio colitur, nec falsis honoribus delectatur Regina veritatis. Possetque Ecclesiæ objici, quod olim Jobus amicis suis c. 13. *Nunquid DEUS indiget mendacio vestro, ut pro illo loquamini dolos? aut placebit ei, quem celari nihil potest, aut decipietur ut homo vestris fraudulentis?* Aut quod aliud exemplum ostendent Ecclesiæ, Sanctum aliquem colentis, de cujus Sanctitate non certò constet? Imò Ecclesia nihil ferè tanto studio, tantâ curâ, tantisque rationibus, & longo examine probat, quàm Sanctitatem, nec prius publico cultui exponit, quàm certissimis argumentis quæsita, & comperta veritate.

Mirum est in quot partes se aliqui vertant, ut huic *argumento nervos incidunt, eoq; se liberent.*

III. *Alij* dicunt non naturalem Conceptionem ab Ecclesia celebrari, quâ anima corpori unitur; hanc enim fuisse peccato fædatam; sed spirituales; illud videlicet tempus, quo Virgo in utero Matris Sanctificata est. *Alij*: Non observare Ecclesiam primum illud momentum, quo anima est corpori infusa, sed ad futurum, & posterius ab animatione momentum, quo gratiam receptura erat: Sicut Regis Primogenitum, præ alijs Regijs liberis veneramus, non quia Regem, sed quia Regno destinatum. *Alij* non celebrari hoc festum intuitu Conceptionis, sed ut DEO gratiæ reddantur ob creatam Virginis animam, eâ ferè ratione, quâ Festa Inventionis S. Crucis, & Vinculorum S. Petri, Sacrique Rosarii peraguntur, quibus tamen nulla gratia Sanctificans inest. Cæterum hæc interpretationes nimis sunt à vero alienæ, & juxta S. Irenæum l. 5. c. 13. *Coguntur tam multa malè interpretari, qui unum nolunt benè intelligere.*

Primò enim, si aliquid valent, sequitur pessimè argumentum

tum esse D. Thomam, quando probavit, ideo B. Virginem natam esse sine peccato Originali, *quia Ecclesia Festum Nativitatis celebrat*; responderi enim posset, quidquid isti Festo Conceptionis obijciunt. Neque ego id ago, ut ostendam, quàm efficaciter ex Festo argumentari liceat, sed quæ fuerit mens D. Thomæ, & quid ex ejus sententia, principiisque sequatur.

Quòd si dicant: errasse D. Thomam; quæram ex eis, quid ergo mali sit, si dicam ego, multò magis errasse cùm scripsit (si scripsit tamen) Virginem Matrem peccato Originali fuisse inquinatam? nam si admittat, semel errasse, malo errasse tunc, cùm Virginis innocentiam damnavit, quàm cùm absolvit. Dein Ecclesia Conceptionem celebrat, eamque cùm in publicis precibus, tùm in Sacrificijs titulo *Immaculatæ* exornat. Quid verò est Conceptio, quàm primum momentum animationis? nam si aliud Ecclesia intelligit, cur non aliud exprimit? cur ambiguo, fallaciæque vocabulo fideles ludificat? cur non potiùs voce *Sanctificationis* utitur? & quod aliud exemplum ostendi potest Ecclesiæ in publicis ritibus (qui maximè fucò carere debent) unum pro alio usurpantis? Interrogate Ecclesiam, omnesque Fideles, an cùm Festum hoc celebrant, aliud ipsis præter Conceptionem, eamque labis expertem in mentem veniat? Cur ergo cogitis eos cogitare, quæ nunquam cogitant? dicere, quæ non dicunt? intelligere, & velle, quæ nolunt? Planè Summorum Pontificum, qui pro Immaculata Conceptione pronuntiârunt, tam aperta sententia est, ut tergiversationes omnes excludat.

Nam Sixtus IV. in Constitutionibus: *Grave nimis*. Et: *Cùm Præexcelsæ. de Reliq. & Venerat. Sanctor.* (quæ in Concilio Tridentino Sessione 5. confirmatæ sunt) Innocentius quoque VIII. Alexander VI. in Bulla pro Immaculata Conceptione. Julius II. in Bullis pro ordine Immaculatæ Conceptionis. Leo X. Adrianus VI. Gregorius XV. & Alexander VII. Hi, inquam, omnes de illo Festo Immaculatæ Conceptionis loquuntur, quod à Regibus expetebatur, quod adversarij impugnabant, cui multæ lites objectæ, cui opinio pia favebat, Thomisticæ (ut dicebant) opinioni opposita; hæc verò omnia Festo Sanctificationis nullo modo conveniunt. Et clarè Sixtus IV. in Extravagante: *Grave nimis*. Non-

nulli diverſorum Ordinum Profeſſores affirmare non erubuerunt, Romanam Eccleſiam Solam Spiritualem Conceptionem, ſeu Sanctificationem B. Virg. Mariæ celebrare. Nos igitur temerarijs auſibus, & perverſis à veritate penitus alienis aſſertionibus obviàm ire volentes. Et infra: Aſſertiones eorundem, qui affirmare præſumerent, eos, qui crederent, aut tenerent, eandem DEI Genitricem ab originalis peccati macula in ſuâ Conceptione præſervatam fuiſſe, aut huiusmodi Officium Conceptionis celebrantes, mortaliter peccare, utpotè falſas, & erroneas, & à veritate penitus alienas, authoritate Apoſtolicâ tenore præſentium reprobamus, & damnamus. Potuiſſetne Pontifex clariùs explicare, Eccleſiam non celebrare ſanctificationis feſtum, quo anima Beatiffimæ Virginis à peccato originali mundata eſt (ut Adverſarij, quos in eo cap. Sixtus anathemate ferit, dicebant) ſed feſtum Conceptionis, quo, ne originalis peccati maculam incurreret, præſervata fuit; quod ijdem Adverſarij impugnabant? °

IV. Quòd ſi *queras*, quando, & à quibus Feſtum Immaculatæ Conceptionis exordium ſumpſerit?

Reſp. Videri Apoſtolicâ traditione inſtitutum. Nam Flavius Dexter, qui vixit circa finem quarti ſæculi, in libro quem inſcripſit: *Perpetua Hiſtoria*. (Cujus etiam hiſtoriæ meminit S. Hieronymus libro de Scriptoribus Eccleſiaſticis) ad annum 368. n. 9. *Jacobi Predicatione*, inquit, *celebratur in Hiſpania Feſtum Immaculatæ, & Illibatæ Conceptionis DEI Genitricis Mariæ*. Et Marcus Maximus Archiepiſcopus Cæſarauguſtanus, qui ſub Heraclio Imperatore floruit (hic verò obiit Anno 641.) in hymno de Apparitione B. Virginis factâ S. Jacobo Apoſtolo:

Oſtendit ſe illis hilarem,
Suoq; natalitio
Conceptionis aureæ
Templo manent encomia.
Iacobus Hiſpanos docet
Et prædicat, ceu cateri,
Ab omni labe liberam.
Hunc celebrandi iugiter
Populis Ibëris diem,
Qui durat uſq; hodie.

Julianus quoque Toletanus, à Confessionibus Bernardo Archiepiscopo Toletano, (is floruit circa Annum 1037.) in vita ejusdem Bernardi, ut habetur in Chronico edito Parisijs à Ramiro de Prado, ex supremo Castellæ Senatu Anno 1628. *Erat Bernardus Beatissima Virgini devotissimus, qui fecit celebrari devotius Festum Immaculatae Conceptionis, quod prædicavit in Hispania B. Jacobus, & incepit ab Apostolis in Concilio decernentibus.* Et in Adversarijs. n. 395. *Traditio ab Apostolis in Concilio congregatis B. V. Mariam Originali peccato incontactam esse.* In Sacello Ecclesiæ Segoviensis in Hispania, quam fundavit B. Jerotheus Beati Pauli discipulus; hæc habetur inscriptio: *A tempore Jerothei B. Pauli Discipuli, & hujus Civitatis primi Præsulis, illibatam Conceptionem Sanctissimæ Virginis toto cordis, & mentis affectu hæc Ecclesia tuetur, & celebrat, & tandem voto & juramento firmavit Octavo die Decemb. Anno 1621.* Luitprandus in Chronico (floruit circa An. 946.) edito à laudato Laurentio Ramiretz ad Annum 676. *Columna in urbe Cæsaraugustana constructa est jussu Virginis à B. Jacobo, cum in Hispania prædicavit, Anno 37. & consecrata ejusdem Immaculatae Conceptioni (quam omnes Apostoli prædicaverunt ubiq.) hoc tempore multorum Peregrinorum contubernio visitatur.*

Confirmatq; hanc Apostolicam Traditionem, quod Festum Immaculatae Conceptionis à primis Ecclesiæ cunabulis celebratum inveniat in Ecclesijs Palestinæ, Syriæ, Ægypti, Armeniæ, Africæque; ut videre est apud Petrum Ojeda in Informatione Ecclesiastica pro Immac. Concept. à cap. 2. & l. 1. suæ Apologiæ; & apud Coccium l. 3. a. 6. De Ecclesia Græca res certissima est; meminit enim S. Sabbas in suo Rituali, qui floruit circa annum 500. officij de Immaculata Conceptione, quod edidit P. Wagneregg in Canone Ecclesiastico S. Andreæ Cretensis, habetque hunc titulum: *Officium Divinum Ecclesiæ Græcæ 9. Decemb. celebrari solitum: Conceptionis S. Annæ, quâ illa Matrem DEI concepit.* Vide Græcorum Liturgias, Menologia, Ritualia apud laudatum Ojedam in informatione pro Immaculata Conceptione à cap. 4. Sed hujus Apostolicæ Traditionis est luculentissimum testimonium S. Andreæ Apostoli, cujus Verba in Epistola Presbyterorum Achaïæ hæc referuntur: *Sicut primus Adam formatus est*

ex terra, antequam esset maledicta, ita secundus formatus est ex terra Virgine nunquam maledictâ. Surius 30. Nov. hunc sermonem exscribens ita habet: Quomodo de Immaculata terra factus fuerat homo primus, qui per lignum prævaricationis Mundo mortem intulerat, necessarium fuit, ut de Immaculata Virgine natus Christus perfectus homo, qui est DEI Filius, qui primum hominem fecerat, vitam eternam, quam perdiderant omnes, repararet.

Scripsere hanc Epistolam Presbyteri Achaiae Anno circiter 50. à Morte Christi, testes Passionis & Verborum S. Andreae. Agnoscit hanc Epistolam tamquam legitimum antiquitatis monumentum, non solum Bellarminus de Scriptoris Ecclesiasticis, multisq; argumentis probat; verum etiam Alexander Natalis insignis Criticus ad Seculum 1. & S. Bernardus Serm. 1. de S. Andrea; Et quamvis Gelasius I. Innocentius I. Philastrius, & ipse S. Augustinus rejiciant quædam acta S. Andreae; non loquuntur de Actis Achaiae Presbyterorum, sed de quibusdam actis à Nexocharide & Leonide Philosophis, atque à Manichæis, & Leucio conscriptis, quæ fabulis, narrationibus impudicis, & erroribus Manichæorum scatent.

Sunt, qui velint in Ecclesia Latina Festum Conceptionis à S. Ildephonso Archi-Episcopo Toletano, qui floruit Seculo 6. fuisse propagatum. Illum Beatissima Virgo, quod ejus pudorem voce, calamoque egregiè tutatus esset, candidâ veste donavit, & B. Leocadia sepulchro egressa, totoque Populo audiente, his verbis compellavit: *Per te Domina mea vivit.* Hic verò Beatissimus Archi-Episcopus. l. de Parturit. & Virginit. B. Virg. ita loquitur: *Constat illam ab omni peccato Originali fuisse immunem, per quam non solum Maledictio Matris suae soluta est, verum etiam benedictio omnibus condonatur.*

Baronius in *notis ad Martyrolog. die 9. Decemb.* Vult in Anglia hoc Festum celebrari coeptum Anno 1109. ex voto Elpini Abbatis Remesinensis, qui cum naufragio periclitaretur, Virgine admonente vovit diem Conceptionis Sacro & festivo ritu colere; & hanc ferunt fuisse causam S. Anselmo sententiam mutandi, totaque Epistolâ ad Episcopos Angliæ, Innocentiam, Conceptumque Virginis illibatum defendendi, quem prius oppugnaverat in libro 2. *Cur Deus homo. c. 16.* Sed jam antè fuisse in Anglia celebratum

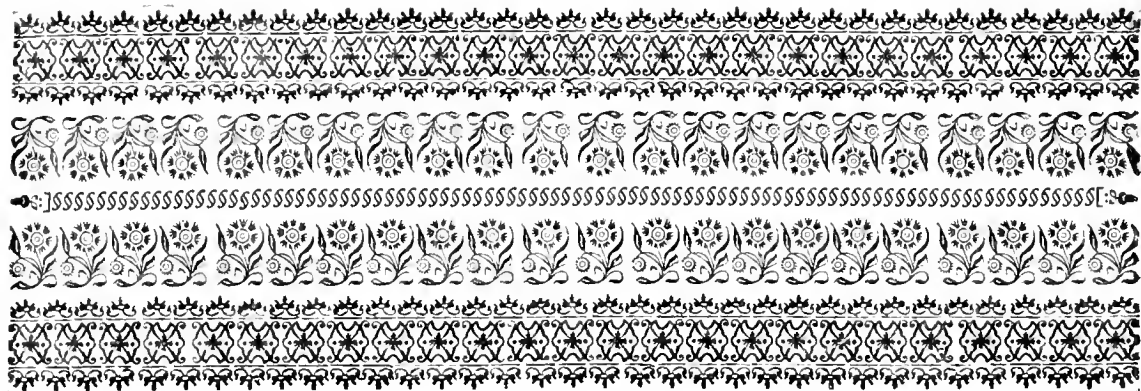
bratum patet ex Martyrologio Ven. Bedæ ; qui ad diem 8. Decemb. habet : *Conceptio S. Mariæ perpetuæ Virginis*. Floruit Beda Anno 700.

Patet ergo ex dictis, antiquissimum esse Festum Conceptionis, totâque Ecclesiâ celebrari solitum ; quamvis postea in aliquibus Ecclesijs intermissum, ut meritò credi possit, Apostolicâ Traditione fuisse institutum, & de illo dici, quod olim S. Chrysostomus Homil. 4. *Epist. ad Thessalonic. Traditio est, nihil quæras amplius.*

V. Si ergo Festum Beatissimæ Virginis ex Apostolica Traditione proficiscitur, sequitur ad eandem Traditionem pertinere, quòd sit sine maculâ, peccatoque Originali concepta ; Nam ut ait S. Thomas 3. p. q. 27. a. 1. Et 2. 2. q. 93. a. 1. ad 3. *Non celebratur Festum nisi de aliquo Sancto, & ideo Ecclesia non celebraret Festum de Nativitate B. Virginis, si in peccato Originali fuisset nata.* Quam Regulam tradunt quoque Concilium Milevitanum c. 12. S. Augustinus *Serm. 95. de diversis*. Homil. 11. in Festo S. Stephani. *Sermone 113. de S. Cypriano.* S. Ildephonsus *l. de Parturit.*

Virg. S. Bernardus *Epistolâ ad Lugdunenses.* Petrus Cellensis *l. 6. Epist. 23. eleganter.* S. Bonaventura *in 3. dist. 1. q. 1. a. 1. sub dub. 3.*

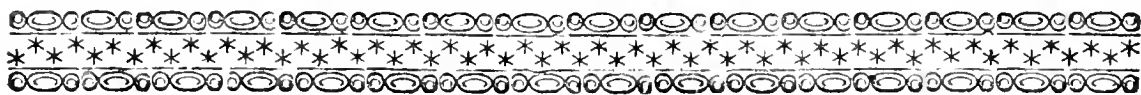

§. IV.

Quamvis B. Virgo Immaculatè fuerit Concepta;
 eguit tamen Redemptione; ergo ex Mente S. Thomæ
 non contraxit peccatum Originale.

S U M M A R I A.

1. *S. Thomas, ubi videtur negare Immaculatam Conceptionem, decies illam rationem repetit, quia si Originale peccatum non contraxisset, non fuisset à Christo redempta.*
2. *Duplex Redemptio, Liberativa, & Præservativa. Hæc in Sacris Literis, Sanctis Patribus, legibus Humanis, ipsosq; Angelico Doctore sapiùs agnita & asserta.*
3. *Imò Redemptio Præservativa multò nobilior, perfectiorq; Tantò ergo Beatissima Virgo perfectiùs redempta, quia præservata.*

I.

 Uoties, & omnibus locis, in quibus S. Thomas videtur peccatum Originale in anima B. Virginis agnoscere, hæc ratione utitur: *Quia si peccatum nullum, nec veniale, nec mortale, nec Originale B. Virgo contraxit, sequeretur non fuisse à Christo redemptam: Sicuti enim medicina supponit morbum, ita redemptio supponit Captivitatem, quòd si nunquam captiva, ergo nunquam redempta.*

dempta. Si ergo ostendero, hanc rationem non tantum esse falsam, verum etiam pro falsa à S. Thoma esse judicatam, sequetur necessario, aut S. Thomam ex principiis Argumentatum esse, quæ ipse pro falsis habuit (quod tanto Doctore indignum omnino est; quis enim nisi perfidus, in re tam sacra, tantique momenti, pro veris principiis statuatur, venditetque, ac alijs persuadere conetur, quæ falsa esse novit, & quæ falsa esse alibi professus est?) aut non fuisse ejus mentem, ex falso illo principio Peccatum Originale Deiparæ attribuere; & ideo nunquam attribuisse, quia nunquam aliter attribuit, nisi ex falsa illa, invalidaque ratione: *Quia aliàs non equisset Redemptione.* Ut patet ex 1. 2. q. 81. a. 3. Et 3. p. q. 27. art. 2. & ibid. solut. ad 2. Et q. 78. a. 1. ad 3. Et quodlib. 6. q. 4. a. 1. Et: In 3. Sentent. d. 3. a. 1. Et in 4. Sentent. d. 43. q. 1. a. 4. ad 3. Et in compend. Theolog. c. 231. Et in qq. de malo q. 4. a. 6. En tibi decies repetitam rationem, quæ non solum omnium doctorum & indoctorum, verum etiam ipsius S. Doctoris consensu invalida est, ut mox videbimus.

II. Sciendum igitur, sicut duplex est medicina, *præservativa*, & *curativa*; ista quæ malum tollit, postquam evenit; illa quæ impedit, ne eveniat; Ita duplicem esse redemptionem. Redemptio *præservativa* non supponit peccatum, sed debitum tantum, aut potentiam peccandi: Sicut medicina *præservativa* non supponit actualem morbum, sed tantum periculum morbi. Hujus verò redemptionis *præservativæ*, & in Sacris litteris, & in Patribus, & in Legumlatoribus, ac ipso D. Thoma frequentissima est memoria. Nam Ecclesiastici 18. *Ante languorem adhibe medicinam.* Si adhiberi potest medicina ante morbum, cur non redemptio ante peccatum; & indulgentia ante culpam? Imò quanto melior, & optatior est medicina, quæ morbum impedit, quàm quæ expellit; ita tantò melior est redemptio, quæ peccatum prævenit, quàm quæ sequitur. Sic Psalm. 43. dicitur: *Qui redemisti David de Gladio maligno*; hoc est: *Goliathi*; & tamen nunquam huic David succubuerat, imò vicerat, sed periculum succumbendi erat, nisi custodiretur; cecidisset, nisi teneretur; & hæc est optima Redemptio, quæ casum avertit. Et S. Paulus ad Ephes. 5. *Redimentes tempus, quia dies mali sunt.* Non quod tempus

G   semel

femel amissum revocari possit, sed quia potest caveri, ne amittatur. Et Psalm. 85. *Eruiisti animam meam ex inferno inferiori*; non quòd David eò aliquando devenerit, sed quòd venisset, ni Deus prohiberet. Cùm ergo agnoscat Scriptura Redemptionem *Præservativam*, dicamus de innocente & Illibatâ Virgine, quod olim Jeremias: *Torcular calcavit Dominus Virgini filia Judæ*: ergo etiam illi calcatum est torcular Crucis, non ut à peccato mundaretur, sed ne peccatum incurreret; ergo quòd sine macula sit, & concepta & nata, debet Torculari & cruci; quemadmodum nives nec lavantur, nec tinguntur, ut sint candidæ, sed tales nascuntur, hoc ipsum tamen Cœlis debent.

Ad sensum Scripturæ loquuntur Patres. S. Augustinus super Genes. ad lit: *Major gratia impenditur illi, cui conservatur innocentia, quàm cui remittitur culpa*. Et S. Bernardus Serm. 21. super Cantica: *Angelos fuisse redemptos sanguine Christi, non à peccato quod commiserunt, sed ab eo, quod possent committere*. Iterum S. Augustinus in Psalm. 85. *Liberavit te ab aegritudine, non in qua eras, sed in qua futurus eras*. Et l. 1. Confess. c. 1. *Gratie tue deputo, quæcunq; non feci mala, & omnia mihi dimissa fateor, quæ te duce non feci*. Ideo amplius te diligat, qui se videt peccatorum laqueis non implicari. Et in Lege finali. Cod. ex quibus causis restit. dicitur: *melius est intacta jura servari, quàm post causam vulneratam remedium querere*. Ubi Glossa: *Melius est, inquit, morbo occurrere, quàm præsentem repellere*. Et L. 1. C. quando liceat unicuiq;: *Melius est in tempore occurrere, quàm post tempus vindicare*.

Ipse S. Thomas, etiam cùm agit de Peccato Originali; agnoscit Redemptionem *Præservativam*; nam in 4. sent. d. 43. q. 1. a. 4. ad 3. Oportet, inquit, ponere, quòd quilibet personaliter Redemptione Christi indigeat non solum ratione nature; liberari autem à malo, vel à debito absolvi non potest, nisi qui debitum incurrit, vel in morbum incidit: Unde dimissio debitorum, vel liberatio à malo intelligi non potest, si aliquis sine debito, vel immunis à malo nascatur. Vides hîc S. Thomam admittere Redemptionem, quæ non à malo liberet, sed tantum à debito malum incurrendi, quæ est ipsa Redemptione *præservativa*. Ut ergo B. Virgo dicatur Redempta, sufficit ex mente S. Thomæ, in illa debitum fuisse, peccatum Originale -
con-

contrahendi. Et 3. p. q. 32. a. 4. ad 1. *Ideo dicit Damascenus: quod Spiritus S. supervenit Virgini purgans ipsam, idest, præservans, ne cum peccato Originali conciperet.* En iterum Redemptionem *Præservativam* ! Multi tamen hunc locum S. Thomæ vitiatum esse contendunt, nemo enim dici potest præservari à casu impossibili ; at impossibile erat, ut B. Virgo Christum cum Peccato Originali conciperet ; cùm Christus ab Adamo originem non duceret per feminalem viri & foeminæ propagationem, & peccatum repugnet ejus Divinitati. Quis, rogo, dicat Angelum à febris, aut dolore capitis præservari, qui repugnat Angelicæ naturæ ? At multò magis peccatum Filio DEI, quàm febris Angelo repugnat. Alioquin si Christus præservatus est, ne contraheret peccatum Originale, sequeretur fuisse Redemptum (Præservatio enim est species perfectissimæ redemptionis) quod sine hæresi dici non potest, idque toties S. Thomas in allegatis locis negat ; & q. 52. a. 2. ad 2. *Christus ad Limbum descendens dolores pœnarum absolvit, Sanctos Patres præservando ab eis; sicut Medicus dicitur solvere morbos, à quibus præservat per medicinam.* Et *Opusc. 7. Deus liberat electos de malis pœnæ tripliciter, præservando, consolando, & dando bona.* Et 1. p. q. 20. a. 4. ad 5. *Major ei gratia fit, qui conservatur in innocentia, quàm cui remittitur peccatum.*

III. Vides ergo testimonio S. Thomæ, Sanctorumque Patrum, non tantum admittendam esse Redemptionem *præservativam*, verum etiam istam multò perfectiorem esse Redemptione *curativâ*. Et ratio est, quia tantò major, perfectiorque Redemptio est, quantò à pluribus malis liberat ; at multò à pluribus liberatur, qui non permittitur peccare, hic enim liberatur ab Actuali culpa, à pudore, à pœnis, & ab irreparabili jactura innocentiae, à quibus non liberatur, qui peccare permittitur, & postea absolvitur ; admissio enim semel peccato, fieri non potest, ut quis non peccaverit, ut peccati non pudeat, utque innocentiam non amiserit ; sicut Matrona, quæ adulterium admisit, fieri potest, ut deinceps sit casta, sed non ut sit Virgo. Et medicus, qui præservat à febris, à quàm plurimis malis hominem liberat, videlicet, à doloribus, vigilijs, siti, alijsque quæ febrim consequuntur, quæ nullis medicinis tolli possunt, morbo semel permissio : quibus enim

remedijs fieri potest, ut non doleas, postquam doluisti? Non ergo potuit S. Thomas ita argumentari: *B. Virgo si est à peccato Originali præservata, ergo non est Redempta?* Imò potius ex principijs à se positis, ac sæpè repetitis, argumentari ita debuit: *B. Virgo si est præservata, ergo fuit redempta*; cùm Præservatio sit species redemptionis, ubi autem est species, illic est & genus, sicut ubi est equus, illic est animal. Imò hæc argumentatio D. Thomæ esset sibi repugnans; cùm enim, ut supra vidimus, Præservatio sit species perfectissimæ Redemptionis, Argumentatio D. Thomæ esset ista: *B. Virgo si est præservata, est perfectissimè Redempta, ergo non est Redempta.* Perinde ac si dicas: *Ignis est perfectissimè calidus, ergo ignis non est calidus.* Cùm ergo hæc argumentatio non solum communi Patrum, omniumque hominum sensui, sed etiam ipsius S. Doctoris principijs repugnet, sequitur nullo modo esse D. Thomæ, sed illi suppositam. Imò ex titulo redemptoris potius, & efficaciter arguitur pro Immaculatâ Conceptione; Ut enim Christus sit perfectissimus Redemptor, oportet, ut omnes redemptionis modos expleverit; atqui perfectissima redemptio est illa, quæ præservat ab omni malo, oportuit ergo esse aliquam Creaturam, quæ ita præservata fuerit. Quænam autem illa, si non fuit B. Virgo? aut quomodo præservata ab omni malo, si non à peccato Originali?

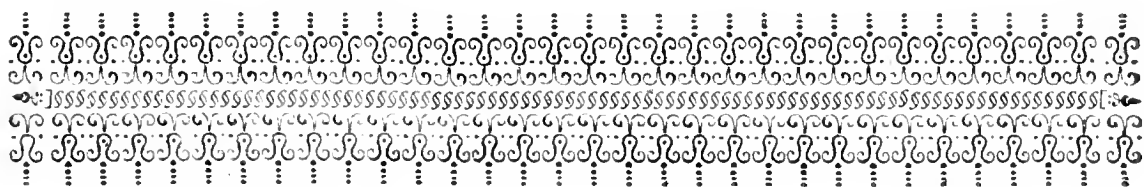
Dices. Nulla in Scripturis mentio Redemptionis, quæ sit merè *præservativa*; nullibi enim in Sacris paginis legitur, venisse Christum, ut à peccato homines præservaret; sed tantum ut peccatis jam commissis exsolveret.

Resp. Quòd Scriptura non dicat expressis, clarisque verbis, Dei Matrem præservatam esse; id solum convincit, hoc Virginis privilegium ad Religionis, Fideique dogmata non pertinere; nunc verò non id à nobis quæritur, quid credere Christianos, sed quid sentire oporteat; non quid fides, sed quid ratio postulet, nec quid revelatum, sed quid certum sit, quàm enim multa præter fidem, quæ certissimò constant, quæque nemo, nisi dementissimus, negare possit? *Deinde* si nihil aliud, quàm in Sacris Libris expressa de Virgine credere velis; quid de immaculato ipsius ortu, quid de illæsa etiam post partum Virginitate, quid de fomite

ex-

extincto, quid de venialibus nunquam commissis, quid de Corpore in Cœlos assumpto dices? hæc quoque Virgini negabis? nihil enim istorum in Scriptura reperiens. Quod si Ecclesiæ auctoritatem, Fideliumque consensum, & miracula ostendas (nam ad hæc quoque Scriptura Christianos remittit, sicque *mediate* saltem, & *indirectè* ad Scripturas pertinent) quid istorum immaculato Conceptui, causæque nostræ non militat? Sufficit ergo ex Scripturis constare, *Matrem DEI esse*: nam si Mater; ergo à Filio dilecta, & custodita, quantum potuit, & decuit; quid verò non possit omnipotens? aut quid magis decuit, quàm non peccasse? Sicut enim nullum dedecus peccato majus; ita nihil æquè convenit, quàm hoc dedecore, & peccato Matrem caruisse. Ut ergo de flore, fructuque ferre judicium possis, sufficit de radice ex Scripturis constare. Quam omnino methodum à Patribus quoque, ac præsertim Augustino, Anselmo, ipsoque Angelico observatam, traditamque esse reperio, ut videlicet privilegia, & excellentiam Virginis ex DEI potentia, ac titulo Matris metirentur, ut prolixius §. 8. n. 2. & 5. ostendam.

§. V.

Celeberrimi ex Ordine Dominicanorum tenent, Beatissimam Virginem esse Immaculatè Conceptam; Ergo idem tenuit S. Thomas.

S U M M A R I A.

1. *Patrum Dominicanorum pro Immaculata Conceptione testimonia, præsertim S. Dominici, cujus pro hoc mysterio sententia duodecim gravissimorum Doctorum testimonijs probatur.*
2. *Et S. Vincentij Ferrerij, Magniq; Alberti.*
3. *Et Joannis de Viterbio; de quo historia ex Theophilo Raynaudo.*

4. Et Joannis Tauleri, Joannis Bromiardi, Ludovici Bertrandi, Hieronymi Lanuzæ, Caspari Catalani, Ambrosij Catharini, Jacobi de Voragine, ac Vincentij Justiniani.
5. Et Breviarij, ac Capitulorum Provincialium, & Martyrologij ejusdem Ordinis, Sanctiq; Raymundi de Pennafort, Vincentij Belluacensis, ac Joannis de Fannario.
6. Et denique testimonio 12. Magistrorum S. Palatij, quinque Generalium, & centum Doctorum, quorum aliqui recensentur. Ex quibus colligitur, eandem quoque S. Thomæ fuisse sententiam.

I.

Octores Sacri Ordinis Prædicatorum, qui post S. Thomam floruerunt, sententias ejusdem Sancti tam veras, sanctasque habent, ut illis defendendis juramento se adstringant. Si ergo Immaculatæ Conceptioni suffragantur, ut postea suffragari ostendam, oportet, ut vel credant hanc D. Thomæ sententiam esse; vel perjuri sint: perjuri verò non sunt; (Quis enim hoc dicat de Viris pietate, & doctrinâ præcipuis?) ergo credunt esse D. Thomæ sententiam.

Primò. Barcinonæ à temporibus ferè S. Dominici (obiit autem S. Dominicus Anno 1221.) in Archivij illius Urbis antiquissima servatur tabula, in qua de S. Dominico Ordinis Prædicatorum hæc habentur: *Dominicus Sanctus & gloriosus Pater Ordinis Prædicatorum venit Tholosam pro Ecclesiæ defensione, quam miraculis confirmavit. Albigenſes affirmabant principaliter tres errores:*

Primus; quòd Christus non erat ille, qui jam dicitur venisse, & qui debebat redimere genus humanum.

Secundus. Quòd hostia consecrata non continebat verum Corpus Christi.

Ter-

Tertius. Quòd sicut Adam formatus fuerat in campo Damasceno ex luto mundo, & non maculato; sic ille, qui redimere debebat genus humanum, nasci debebat ex Virgine non maculata; sed Virgo, quæ dicitur Mater Christi, fuit maculata per culpam Originalem, ergo natus ex tali Virgine non est ille, qui debebat mundum redimere. Contra quos errores S. Dominicus fecit quendam libellum de corpore Christi, affirmando, quòd Christus redemit genus humanum, & firmissimâ veritate confitendo, Christum natum de Virgine Immaculata; & Albigenfès furiosè insurgendo contra ipsum B. Dominicum dicebant, quòd illa Virgo concepta fuit in peccato Originali; & B. Dominicus, prout continetur in suo libello, respondebat, quòd non erat verum, quod dicebant, quoniam Virgo Maria est illa, de qua Spiritus S. per Salomonem dicit: Tu pulchra es amica mea, & macula non est in te. Finaliter existentes heretici in eorum erronea intentione, venerunt ad miraculi experientiam; videlicet: quòd B. Dominicus projiceret libellum suum in quodam furno ardente, & si ibi non combureretur, crederent: & B. Dominicus projecit illum in furno ardente, & libellus inustus exivit. Meminere hujus miraculi Petrus Canisius l. 1. de Deipara c. 7. Salmeron in Epist. ad Roman. Coccius l. 3. Thesauri. a. 1. ac præsertim Petrus de Valle Cernai Cisterciensis in historia Albigensum c. 7. Et ex illo refert Alexander Natalis ad Seculum 13. f. 285. qui tamen non meminit Articulorum, qui eo libello S. Dominici continebantur. Gottschalchus, qui vixit ante Sixtum IV. in Serm. de Concept. B. Virg. Editionis Hagenauensis Anno 1520. expressis verbis scribit, S. Dominicum in præfacto libello contra Albigenfès defendisse Immunitatem B. Virginis ab Originali. Meminit ejusdem libri Suarez 3. p. q. 27. d. 3. Sect. 15. Vasquez d. 117. Lausanius in vita S. Dominici l. 1. c. 3. Surius Tomo 4. Senensis in Bibliotheca. Vincentius Belluacensis, Speculo Histor. l. 29. c. 96. qui Vincentius obiit 35. post S. Dominicum. Verba verò S. Dominici inter alia sunt hæc: Sicut primus Adam fuit ex terra Virgine, & nunquam maledictâ formatus; ita decuit in secundo Adam fieri. Ita S. Dominicus l. de Carne Christi c. 17. De quo vid. Raynaud. in Pietat. Lugdunens. f. 291. n. 27. Reputa jam tecum, an credi possit, S. Thomam à Doctrina sui Sancti Institutoris, & Patris, miraculo etiam confirmatâ, alienum esse potuisse.

II. *Secundò.* S. Vincentius Ferrerius (obiit 1419.) domestico suo Codici (quo summa S. Thomæ continebatur) observationes quasdam manu suâ adjecit, quæ hodieque in Conventu S. Dominici Civitatis de Alcaniz Diœcesis Cæsaraugustanæ asservantur; ubi observatione ad 3. p. q. 27. a. 2. ad 3. hæc habentur: *B. Virgo fuit immunis à peccato Originali & Actuali.* Extat de his verbis, & annotatione B. Vincentij ex Originali descriptis publicum & authenticum instrumentum Anno 1652. coram Vincen- tio Ram Comite de Montoro à Sanctiori, & supremo Arragoniæ Consilio confectum per Hieronymum Sanz Regium Notarium; testibus Josepho Sunir, & Hyacintho Gomez die 21. Nov. in Ci- vitate Alcaniz Regni Arragoniæ, totumque videri potest apud Nie- renbergium in Exceptionibus Concilij Tridentini f. 207. Idem S. Vincentius in Serm. de B. Virginis Conceptione: *Quinta Conceptio est materialis, quâ B. Anna in utero Sancto ipsam concepit, & de ista fit hodie solennitas. De nullo Sancto fit Festum Conceptionis, nisi Christi, & Virginis.* Allegat quidem Bandellus contra Immacu- latam Conceptionem Beatum Vincentium, sed planè corruptum, ut videre est apud Nierenbergium, in *Except. Conc. Trid. fol. 244.* ex quo semper magis, magisque confirmantur, quæ postea dictu- ri sumus de vitiatis quoque, corruptisque locis, & sententijs D. Thomæ. Idem Vincentius Ferrerius *Serm. 2. de Nativitate: Non credatis, inquit, quia fuerit sicut in nobis, qui in peccatis concipimur; sed statim ac anima fuit creata, fuit Sanctificata, & statim Angeli in Cælo celebraverunt Festum Conceptionis.*

Tertiò. S. Albertus Magnus in *lib. de Laudibus Virginis.* Su- per Missus. *Hæc Virgo sola à communi illâ Regula excipitur: Om- nes in Adam peccaverunt.* Et in Biblia Mariana super Evangel. Lucæ. *Væ culpæ est triplex, scilicet: Originalis, Mortalis, & Ve- nialis, porro sine isto triplici væ fuit Beatissima Virgo Maria.* Nec dicas sensum S. Alberti non esse, ut B. Virgo nunquam con- traxerit Originale, sed quòd purgata illo fuerit: nam S. Albertus eodem modo de væ Originali, ac de væ actuali loquitur; atqui væ actuale nunquam incurrit. Dein non fuisset id speciale Pri- vilegium B. Virginis, cùm & B. Joannes Baptista, & Sancti Apo- stoli, ac tot millia infantum Baptizatorum reperiantur, qui pur-
gati

gati sunt à triplici hoc vā. Verum est, B. Albertum alibi expressis verbis negare, B. Virginem fuisse immaculatè conceptam; sed B. Albertus aut mutavit sententiam, aut ejus libri corrupti sunt, ut infra de S. Thoma videbimus.

III. *Quartò.* De Johanne de Viterbio hæc scribit Raynaudus *Tom. 8. in Tract. de Pietate Lugdun. fol. 293.* Joannes de Viterbio opus integrum conscripsit de Immaculata Conceptione, cujus hunc breviculum reperio, nam opus integrum non vidi. Probat Author, quòd Virginis Conceptus fuit immaculatus, eò quòd summa animæ infamia est, concipi in ira DEI, in tenebris culpe, & in iniquitatibus. Quòd B. Thome, ac veri Ordinis Predicatorum propria opinio est, B. Virginem ne pro instanti quidem subjacuisse iræ DEI. Quòd cum Christus maluerit homines de suo ortu, quàm de fama Matris dubitare, eligens nasci ex Conjugata, ut notat S. Ambrosius; Contra Christi voluntatem facere, qui pertinaciter, & adhibitis falsiloquijs maculatam Conceptionem astruere conantur. . . . Egerat primum hic author contentiosissimè adversus Conceptionem Immaculatam; sed cum infirmaretur ad mortem, emisit votum in hæc verba: O B. Virgo Maria, si verum est, quòd sine peccati macula Concepta fuisti, rogo mihi sanitatem donare digneris in signum tue puritatis, & ego voveo toto tempore vitæ meæ celebrare Festum Conceptionis, & annuntiare populis innocentiam tuam, & retractare, quidquid in contrarium predicavi. Dixit, & illicò sanatus, datoq; Campanæ signo, populum ad Concionem evocari curavit, stupentibus medicis, qui deploratum viderant; & quamvis sodales mutatam ejus mentem ferrent gravissimè, perstitit tamen, nec ullis precibus, aut minis, ac persecutionibus actus est in transversum. Quòd autem opus pro conceptione Immaculata in Indice librorum ab eo conscriptorum non appareat apud Antonium Senensem, potuit contingere, quia opus illud erat parùm gratum, nam ex ea ipsa causa Antonius Senensis oblitus est primi nominis sui, qui fuit: Antonius à S. Conceptione. Hactenus ex Rainaudo.

IV. *Quintò.* Joannes Taulerus vir pietate, & Doctrinâ insignis *Sermon. 1. de Purificatione B. Virg. Culpe Originalis*, ait, perpetuò expers fuit, à qua illam præservavit Filius ejus, ita ut ne momento quidem temporis filia iræ fuerit.

Sextò. Joannes Bromiardus, qui floruit circa Annum 1260. in *Summa Predicantium*, verbo, *Maria* art. 2. n. 10. *Beata Virgo*, inquit, *fuit ceteris specialius & eminentius Sanctificata*; nam *S Thomas* 3. p. q. 27. a. 2. *Ponit ejus Sanctificationis excellentiam, quantum ad temporis prioritatem, in hoc, quòd Sanctificata fuit, in ejus animatione, id est, in conjunctione animæ cum corpore, non antè*

Septimò. Beatus Ludovicus Bertramus in *Sermone de Purissima Virgine*, quem Valentia habuit, & cui initium est. *In hoc Ser-mone sunt quatuor partes*: Ita loquitur: *In hac infusione animæ, quando anima corporis primò adit possessionem, nullius Peccati Originalis sorde conspurcata fuit . . . ideo jure optimo de Beatissimæ Virginis Conceptione Festum celebramus. . . . Primum & maximum beneficium fuit, quo in sua Conceptione ab Originali labe præservata fuit.* Hic obiit Anno 1381. vel 1387. Vide totum sermonem ex Originali descriptum apud Nierenbergium in *Except. Concil. Trident. f. 203.*

Octavò. Venerabilis Hieronymus Lanuza Episcopus Balbasrensis, & Albaracinus, undecim rationibus Immaculatam Conceptionem probat, quas videre est apud Hieronymum Fufer in ejus *vital. 3. c. 12.* Ex quo eas exscribit Eusebius Nierenbergius in *Except. Concil. Trid.* & multæ quoque extant *Tom. 5. Homiliarum. Lanuzæ.* Obijt Anno 1625. De hoc narrat præfatus Fufer.: *Memini ipsum sæpe narrantem, quamdiu in Conventu Valentino vitam egit, vix hebdomadam ullam effluxisse, quin de hoc Mysterio è Suggestu verba faceret; imò in alijs Ecclesijs Catholicae Coronæ conciones habuisse de eo ducentas quinquaginta & ampliùs.*

Nonò. Magister Casparus Catalan electus Episcopus Ilerdensis in Epistola ad Joannem Baptistam de Lanuza Anno 1651. quam totam exhibet Nierenbergius in *Except. fol 201.* *Me percunctatur sua Dominatio, an S. Thomas docuerit, B. Virginem fuisse præservatam à peccato Originali.* *Respondeo: Quod sic &c.* Pergitque id multis probare.

Decimò. Ambrosius Catharinus Archi-Episcopus Compfanus integrum Opusculum edidit pro Immaculata Conceptione. Obijt Anno 1552.

Undecimò. Jacobus de Voragine Archi-Episcopus Genuensis in

in historia Lombardica, binas historias, & miracula refert, quæ contigere in confirmationem Immaculatæ Conceptionis. Obijt Anno 1298.

Duodecimò. Vincentius Justinianus in Additionibus ad vitam B. Ludovici Bertrami commendat miraculum B. Dominici pro puritate Conceptionis Virginæ. Id verò Miraculum jam supra relatum est. § *presentin.* 1. Et habetur in Officio Bernardini de Buftis, approbato à Sixto IV. in tertia die Octavæ *Lect.* 4. Et in historia Albigenſium Petri Larnenſis c. 7. quamvis in novis editionibus abraſa ſit. Idemque Justinianus expulſionem Mauro- rum ab Hiſpania, & oppugnationem Regni Granatenſis attribuit Devotioni, & voto Regis Catholici, qui expugnata Granatâ pri- marium Templum erexit, dedicavitque Virgini Immaculatè Con- ceptæ.

V. *Decimo tertio.* In Breviario perantiquo, quo utebantur Patres Dominicani, quodque aſſervatur in Bibliotheca Regia Eſcu- rialis, recitatur historia illa, quæ, ut alibi dicitur, occasio fuit S. Anſelmo ſcribendi pro Immaculata Conceptione, ejusque Feſtum celebrandi, ut teſtatur Nierenbergius in *Exceptionibus Concilij Tri- dent.* f. 199.

Decimo quarto. Anno 1618. die 14. Junij, Provincialis & Magiſtri Provinciæ Hiſpaniæ, Madriti in Conventu Provinciali congregati, Paulo V. Pontifici Maximo ſupplicant, dignetur iſtis imperare *Recitationem Officij & celebrationem Feſti Puriffimæ Con- ceptionis Matris DEI.* Initium Epistolæ eſt: *ſuſſu Sacræ Catho- licæ Majestatis &c.* Et tota videri poteſt apud Nierenbergium cit. f. 211.

Decimo quinto. Armandus de Belloviſo Magiſter S. Palatij Collatione quartâ: *Surgere non eſt niſi cadentis, & quia B. Virgo in peccatum Originale veraciter cecidiſſet, niſi præſervaretur, & om- ni Privilegio ſecluſo; ideo dicitur: Surrexi, & adhuc ſum tecum.*

Decimo ſexto. Extat Decretum Capituli Provincialis in Bæ- tica, cui præfuit Albertus de las Cæſas, poſteâ Magiſter Generalis totius Ordinis, in manuali Patrum Prædicatorum, & Hiſpalis typis vulgato, Anno 1524. Cuius Decreti hæc ſunt Verba: *Quia Ordo Prædicatorum ſuſtinuit hucusque opinionem, quod B. Virgo concepta*

fuit in peccato Originali ; sed jam de hoc non est curandum, quia est materia nullius utilitatis, & valde scandalosa, præsertim, cum tota ferè Ecclesia (cujus usus, & auctoritas, secundum D. Thomam 2. 2. q. 10. a. 12. Et 3. p. q. 68. a. 10. prævalet dictis alterius cujuscunq; Doctoris) jam asserat, quod fuit præservata.

Decimo septimò. Antiquissimum Martyrologium PP. Dominicanorum Anno 1254. conscriptum ad diem 8. Decemb. *Conceptio S. Mariæ Virginis, Festum duplex.* Idemque habet Martyrologium Anno 1579. jussu Seraphini Cavalis Generalis Ord. Prædicat. Et in libello, cui Titulus : *Horæ B. Mariæ Virg. ad usum Fratrum Prædicatorum Ordinis S. Dominici* ; edito Parisijs Anno 1529. in oratione hæc habentur : *Deus qui pro salute humani generis Carnem gloriose Virginis assumere dignatus es, & ipsam sine macula concipiendam ante sæcula in Matrem præelegisti, concede &c.* Et hymno ad Tertiam : *Conceptio laudabilis ab Angelo nuntiata Mariæ, tam amabilis in Conceptu præservata.* Ad Vesperas in Hymno : *Salve quæ Stella Maris es sine labe Concepta* Et Raymundus Lullus in Prologo Tractatûs de Conceptione fatetur An. 1250. Festum Immaculatæ Conceptionis fuisse à PP. Dominicanis celebratum in Gallijs. Et nota, PP. Dominicos ab exordio ferè sui Ordinis usque ad Annum 1387. & ita annis ferè 133. celebrasse solennitatem Conceptionis, quam postea in Sanctificationem commutârunt, teste Spondano *ad annum 1387. n. 7.* Ambrosio Catharino, alijsque, de quo vide Petrum de Alya f. 107.

Decimo octavò. Palaus & Alvarus Pizarus testantur B. Raymundum de Pennafort, qui Anno 1230. in vivis agebat, sæpius è Cathedra, ac præsertim in Ecclesia Hispalensi, pro Immaculata Conceptione dixisse.

Decimo nonò. Vincentius Cassali, qui floruit sub Annum 1217. in nonnullis tractatibus Panegyricis Mysterium Immaculatæ Conceptionis multifariam, acuteque explicat.

Vigesimò. Vincentius Belluacensis in suo *speculo Historico circa Annum 1244. l. 7. c. 121.* affert & laudat verba S. Ildefonsi, quibus Immaculatam Conceptionem affirmat.

Vigesimo primò. Joannes de Fennario Magister Generalis, referente Ambrosio Catharino in *Disputatione ad Concil. Trident. p. 1.*
Co-

Columna 66. dicere solebat: *Antiquiores Magistros quāto magis docti, & quāto magis Sancti essent, tantò magis eam sententiam ultrò amplexaturos, non quidem sectantes alios, sed cunctos ipsi antevertentes, animo multò promptiore, ac propensiore pro gloria Matris DEI.*

Vigesimo secundo. Anno 1635. In Capitulo Beneventano factum est sequens Decretum: *Nostri Religiosi, & Communitates assistant concionibus, & festis hujus mysterij (Immaculate Conceptionis) & alijs actionibus publicis; & in omnibus occasionibus laudentur, glorificetur, & sustentetur predicta Doctrina:* Et Anno 1663. Provincialis Hispaniæ ad totam Provinciam jussu sui Generalis Johannis Baptistæ de Marinis: *Conformandome con le Orden de Nuestro P. General Ordeno à todos Religiosos desta Nuestra Provincia, che assi en nuestros Conventos come fuera dellos dicā el elogio acostumbrado en estos Reynos: Purissima Conceptio Domine nostræ Concepta sine peccato Originali in primo instanti sue animationis.*

VI. *Vigesimo tertio.* Præter jam enumeratos sunt alij quàm plurimi, quorum aliquos tantum recensebo. Nierenbergius in *Exception. Concil. Trid. f. 194.* Duodècim Magistros S. Palatij enumerat, quinque Generales, & centum circiter Doctores, inter quos Hugo Cardinalis in *c. 1. & 10. Lucæ*, vixit sub Annum 1250. Paludanus in tribus *Sermonibus de Conceptione* Anno 1320. Herveus Generalis in *Comment. Epist. 2. ad Corinth.* Anno 1325. Bartholomæus de Pifa *Tractat. de Virg. fruct.* Anno 1335. Holcot in *Sapient. n. 160.* Anno 1349. Sanctius de la Puente Magister S. Palatij *Serm. de Concept.* Anno 1429. Leonardus de Utino in *Sanctorali Serm. 12.* Anno 1445. Petrus Dore *l. de Idea Virtutum c. 1. & 20.* Anno 1500. Jacobus Austratus *l. 3. Moral. c. ult.* An. 1522. Claudius de Rosa *opere aureo f. 185.* Anno 1519. Albertus delas Casas generalis & cum eo Capitulum Provinciale Andalusix An. 1523. Johannes de S. Geminiano *l. Sermon.* Anno 1529. Hugo de Prato *Serm. de Annunt.* Anno 1540. aut 1522. Balthasar Sorio in *Mariali* Anno 1540. Soto de Nat. & Grat. *c. 7 & ad Roman. c. 5.* Anno 1550. Catharinus *Tract. de Concept.* Anno 1552. Joannes Fenarius *Tract. de Concept. c. 6.* Anno 1552. Mancius Salmanticensis Professor An. 1560. Ludovicus Granatensis An. 1570.

Justinianus Antistius in *Additionibus*. Balthasar Arias. Stephanus Mendez. Raymundus Pasqual in *Comment. Epistolæ ad Roman.* Anno 1595. Alphonfus de Cabrera *Tom. 1. f. 79.* Anno 1596. Manuel Vagas *Serm. de Incarnat. f. 7.* Antonius Navarrus in *tribus Concion.* Pius V. Pontifex Maximus, qui festum Conceptionis præcepit. Gulielmus Pepin *Rosar. aureo Serm. 15.* Petrus Lavinus in *opere de B. Virgine* Gottico charactere exarato, quod habetur in Camberienfi Collegio S. J. Johannes Herold cognomento Discipulus *Serm. 5. de Sanctis.* Johannes Wigerius *c. 18. Instit. Theolog. §. 5.* Petrus Auratus celeberrimus Galliæ Ecclesiastes in *Imagine Virtutis c. 1. 2. 3.* Nicolaus Coiffetau in *Tabula Innocentia.* Lanrentius Guttierrez in *Sermone Immaculat. Concept.* Plures ex eodem ordine passim apud Auctores videre est, qui Immaculatæ Conceptioni calamo & voce adstipulati sunt. Vincentius denique Justinianus in additionibus ad vitam B. Ludovici Bertrami *c. 3. §. 14.* *Jam in Hispania, in Indijs, in Gallia & in tota penè Europa contra piam opinionem aut scribere, aut docere, aut concionari velle, nihil aliud fuerit, quàm malè canere, & in malo cantu durare, & occasionem dare, ne illud Terentij eis occinatur: frustra niti, & laborando nihil aliud, quàm odium querere, extremae dementiae est. Magnæ prudentiæ fuerit, eam opinionem omnino deserre, quemadmodum ij qui collabentem jamiam domum vident, (quod de muribus Plinius scribit) fugâ se subducunt. Jam illi desunt Cathedra, suggesta, Confessionalia, libri. Jam Regum diademata, jam Episcoporum Mitra, jam Cardinalium Galeri, jam Pontificum tiaræ, & ipsamet Concilia, quando Tridentinum omnino protestatum est, non esse suæ intentionis in Decreto de peccato Originali Deiparam comprehendere.*

His adjungendus celebris nostra ætate Theologus Alexander Natalis Doctor Parisiensis, qui *Tomo 2. ad Seculum 13. & 14. Dissertat. 16. §. 20.* respondens ad testimonia & auctoritatem Patrum, qui Immaculatæ Cnnceptioni opponuntur: *Antiqui Patres, inquit, quos Augustinus adversus Pelagianos in aciem educit, & Augustinus ipse de peccati originalis debito facile exponi possunt; cum enim ex Adamo B. Virgo propagata fuerit, communi lege peccati originalis contrahendi tenebatur, illudq; reipsa contraxisset, nisi singulari*

gulari Redemptoris servata fuisset beneficio . . . & ad finem : Sententiam de Immaculata Conceptione non solum ut probabilem & piam, sed ut propriam Facultatis nostræ Parisiensis doctrinam propugnabimus, si de ea dicendi, scribendive detur occasio.

Si ergo & Sanctissimus Patriarcha Dominicus, & præcipui ex Sacro hoc agmine Doctores pro Virginis nostræ Innocentia militant; quis dubitet eundem sensum, eandemque sententiam Angelici Doctoris esse? neque enim hunc desererent, cujus Doctrinæ juramento se adstriunt; nisi crederent eum ita sensisse,

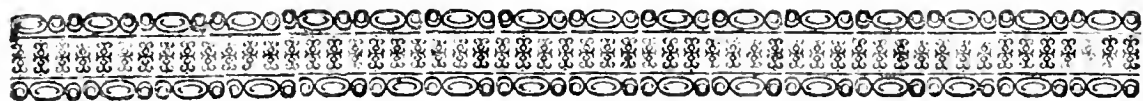

§. VI.

Sensus Ecclesiæ Auctoritati omnium Doctorum
præstat; Ergo Beatissima Virgo ex sensu S. Thomæ
est Immaculatè Concepta.

S U M M A R I A.

1. *Mirum non esse, si in Sanctis Patribus non reperiatur hæc questio in terminis formalibus decisa; & quas ob causas?*
2. *Multa tamen in Patribus reperiri, ex quibus evidenter colligitur, eos Immaculate Conceptioni favisse.*
3. *Hodiernæ Ecclesiæ major in hac questione Auctoritas, quàm antiquæ, & quas ob causas?*
4. *Patres omnium Seculorum pro Immaculata Conceptione stetisse, longâ Inductione probatur.*
5. *Totius Ecclesiæ Catholicæ membra, & Ordines in hanc nostram sententiam conspirare; hoc est: Summos Pontifices, Universitates, Sacros Religiosorum Ordines, Theologos omnium nationum, totamq; Ecclesiam, testibus ipsis Patribus Dominicanis, & Alexandro VII. Summo Pontifice.*

I.

S Thomas 2. 2. q. 10. a. 12. *Dicendum est, inquit, quòd maximam auctoritatem habet Ecclesie consuetudo, quæ semper est in omnibus emulanda, quia & ipsa auctoritas Catholicorum Doctorum, ab Ecclesia Auctoritatem habet; unde magis standum est Auctoritate Ecclesie, quàm Auctoritate Augustini, aut Hieronymi, vel cujuscunq; Doctoris*

Hujus ergo Controversiæ, quæ inter nos & Adversarios est, Angelicum Doctorem Judicem statuamus, ipse sententiam ferat. Ponamus pro ijs omnes stare, quorum nominibus gloriantur; pro nobis verò solam Auctoritatem, usumque Ecclesiæ. Cui litem adjudicabit Angelicus Doctor? *Cui Ecclesia favet*: Ergo mens & sententia est D. Thomæ illam opinionem esse veram, alijsque prævalere, quæ pro se Ecclesiam habet, habet verò nostra; ergo pro nostra stat quoque, deceditque Angelicus Judex. Videamus ergo, quid Ecclesia cum Græca, tum Latina, & utriusque Doctores sentiant.

Primò igitur mirari nemo debet, si hæc propositio in terminis formalibus: *B. Virgo caruit Peccato Originali*; apud Antiquiores Patres non reperiatur: tunc enim temporis nondum hæc quæstione excitatâ, & hæreticis Christi divinitatem, atque alia capita Religionis impugnantibus, nulla necessitas fuerat, imò nulla utilitas, aut novas lites excitandi, cum tot aliæ ferverent; aut defendendi, quæ nemo impugnet. Et quis nesciat, ortis de Filij, de Spiritus S. Divinitate, de Gratia, deque libero Arbitrio Controversijs, multò cautiùs Patres, multoque explicatiùs, quàm antè locutos fuisse? ita contigit in hac nostra causâ: aut enim tacebant, cum nemo cogeret loqui; aut obscuriùs scribebant, nemine facem prælucente, aut saltem nullo metu insidiantium: Nam mari quoque tranquillo, & aurâ velum implente; vel dormiunt nautæ, vel feriuntur.

II. *Secundò*. Certatim Patres, præsertim Græci, Beatissimam Virginem vocant: *Immaculatam; Omni, & semper maculâ carentem;*

tem; Omnibus modis Sanctam; Cherubim & Seraphim longè puriorē; Solam sine omni peccato; Terram nunquam maledictam &c. &c. Quæ omnia significant, etiam peccato Originali caruisse; *Tum* quia si de solis peccatis venialibus intelligas, quæro, cur de solis, cum Patres non magis venialia, quàm Originale excipiant? Aut ergo de utroque peccato, aut de neutro intelligendi: *Tum* quia si de solis venialibus intelligas, falsum est, solam fuisse omnis peccati expertem; quot enim millia infantum Baptismo expiatorum, nullâ culpâ veniali aspersa sunt, qui ergo sola, quæ tot socios habuit hujus Privilegij? Num verè dici posset solam lunam lucere, tot cum illa Cælo, terrâque collucentibus facibus? *Tum* quia ex Doctrina S. Thomæ peccatum veniale propriè animam non maculat, at maculat peccatum Originale: Titulus ergo *Immaculata* magis peccatum Originale excludit, quàm veniale; quia Originale magis *maculat*, quàm veniale. Aut ergo ex nullis Patribus, nullâque Ecclesiæ Traditione probari potest expert venialium, aut ex iisdem Patribus, eâdemque traditione probabitur expert Originalis; quidquid enim Patres dicunt, omnesque ab eis prolatae rationes, contra utrumque peccatum pugnant; imò contra Originale multò magis ut dixi.

Tertiò. Jam suprà probatum est, Festum Immaculatae Conceptionis fuisse ab ipsis propè Ecclesiæ cunabulis, à Græcis Latinisque celebratum; atqui id certum argumentum est, fuisse Sanctam & Immaculatam, omnisque peccati expertem, ut suprà quoque ostendimus.

Quartò. Tota & unica ratio; ob quam Patres negant Beatissimam DEI Matrem nulli peccato veniali fuisse obnoxiam, nec ante, aut post Partum jacturam Virginitatis esse passam, illa est, quia DEI Matrem id *non decebat*: At quanto minus decebat animam esse corruptam? nam coram DEO rerum vero æstimatore longè turpior est quævis minima animæ macula, quàm maxima corporis; quantò enim nobilior & pulchrior anima, tantò pejor fædiorque ejus corruptio; & ideo minus est Mariam non esse Virginem, quàm non esse Innocentem; sicque si illi electio daretur, sicut maluit non esse Mater DEI, quàm non esse Virgo; ita mallet non esse Virgo, quàm esse Peccatrix: Si ergo peccatum Ori-

ginale magis DEI Matrem dedecet, quàm peccatum veniale, quàmque naufragium pudoris ex honesto Conjugio factum, sequitur, rationem à Patribus allegatam pro immunitate à peccato veniali, proque Virginis pudicitia, multò magis pro immunitate à peccato Originali militare.

III. *Quintò.* Certum est, Ecclesiam Catholicam, quæ hodie floret, ejusdem esse, parisque authoritatis cum Ecclesia antiqua; æquè enim à Spiritu S. regitur, æquè est infallibilis, æquè Magistra veritatis; sicut vera fides, & Religio eadem nunc est, quæ olim fuit. Recenset Paulus Servita in Historia Concilij Tridentini: Cùm de Immaculata Conceptione inter Franciscanos, Dominicanosque disputaretur, Joannem Udinum ex Ordine Prædicatorum, ita fuisse argumentatum: *Aut S. Paulus, alijque Patres crediderunt B. Virginem ab Originali fuisse exemptam, aut non crediderunt? si non crediderunt? cur sententiam inducitis, & novam, & Patribus ignotam? Si crediderunt & tamen tacuerunt? cur eorum exemplum non imitamini, & rem totam, ut illi, silentio committitis?* Cui continuò Franciscanus respondit: *Eadem est Primitiva, & Moderna Ecclesia; par ergo utriusque auctoritas; sed moderna Ecclesia tota in favorem Virginis conspirat; cur vos ergò exemplum Ecclesie non imitamini? & quod ista & sentit & dicit, non vos quoque & sentitis, & dicitis?*

Imò causam Conceptionis quod attinet, multò major videtur modernæ Ecclesiæ, quàm antiquæ auctoritas; nunc enim hæc quæstio, & toties, & tot libris, & tot argumentis, atque à tot Doctoribus, tantoque tempore est discussa, atque probata, ac loci scripturarum tam accuratè matureque expensi, atque explicati, ut vix aliud mysterium reperiatis diligentius libratum: cùm ex adverso nullum olim de hac causa dubium, aut quæstio fuerit, & Patres cùm de Conceptu Virginis scripsere, id obiter, & incidenter, nullaque curâ fecerint, & nullo examine, ut Patres legenti patet. Et ideo S. Augustinus *l. 1. de Nat. & Grat. l. 36. dicit: Exceptâ B. Virgine, de qua propter honorem Domini, nullam prorsus, cùm de peccato agitur, volo haberi quæstionem.* Quomodo ergo Augustinus alijque Patres decident, quod ne quidem in quæstionem vocari patiuntur? aut quomodo finiri velint, quod ne quidem permittunt
inchoa-

inchoari ? At verò quis ignorat, longè plùs ponderis habere, quæ discussa & probata sunt, quàm quæ neglectim, obiterque effusa ? imò nec sententia dici potest, nisi partibus, rationibus, testibus, meritisque Causæ auditis. Damnârunt aliqui Virginem ; esto ; sed nec confessam, nec convictam, nec compertam delicti, nullòque criminis examine. Nos post examen, post testes, post auditas accusationes, planèque purgatas, delicti absolvimus, & innocentem pronuntiamus ; cujus ergo sententiæ major auctoritas, damnantis sine examine, aut post examen absolvantis ? Cùm ergo in hac causa par sit hodiernæ Ecclesiæ auctoritas, imò major quàm antiquæ, videamus, quid utrâque sentiat de illibato, innoxioque Conceptu Virginis Beatissimæ.

IV. *Primo igitur loco, fuisse Immaculatam Conceptionem in Apostolorum Concilio assertam & Apostolorum doctrinâ confirmatam, testis est Luitprandus (qui floruit circa Annum 946.) in Chronico ad Annum 676. ubi: Immaculatam Conceptionem Apostoli prædicaverunt ubiq̃s. Julianus quoque (qui floruit circ. An. 1036. (Bernardo Toletano Episcopo à Sacris Confessionibus, in suis adversarijs. n.395. Traditio fuit ab Apostolis in Concilium congregatis, B. Virginem Mariam originali peccato intactam esse. Idem Julianus in Chronico, ubi agit de Bernardo Archi-Episcopo: Fecit celebrare devotius Festum Immaculate Conceptionis, quod prædicavit in Hispania S. Jacobus, & incepit ab Apostolis hoc in Concilio decernentibus. Flavius Dexter (qui floruit circ. finem 4. Seculi) in sua perpetua historia: Jacobi prædicatione, inquit, celebratur in Hispania festum Immaculate & illibatæ Conceptionis. Sanctus quoque Andreas Apostolus, referente Abdia in ejus vita, à Presbyteris Achaïæ conscripta l. 4. Histor. Sicut primus Adam formatus fuit ex terra, antequam esset maledicta, ita secundus Adam formatus est ex terra Virginea nunquam maledictâ. Plura de hoc testimonio Dextri, & Luitprandi videri possunt apud Morillum in *foundation. Columnæ & Commentarij in Dextrum*; Thomam Tamayum in *notis ad Luitprandum*; Antonium Quintanadvennam in *foundatione Ecclesiæ Toletanæ c. 7. Et de Verbis B. Andreæ vide Bellarminum l. de Scriptoribus Ecclesiasticis*, ubi expendit, quantæ Auctoritatis sit vita B. Andreæ à Presbyteris Achaïæ*

conscripta. In Sacello Ecclesiæ Segonienſis, quam fundavit B. Jerotheus, B. Pauli discipulus, hæc habetur inscriptio: *A tempore Jerothei B. Pauli discipuli, & hujus Civitatis primi Præſulis, illibatam Conceptionem Sanctæ virginis hæc Ecclesia tuetur & celebrat &c.* Vid. Velasquez. f. 339. de Immac. Concept. Refert quoque idem Velasquez. f. 309. In monte Sancto prope Granatam inter alios plumbeos libros unum reperiri à S. Ctesiphonte Mart. ac S. Jacobi Discipulo exaratum, in quo hæc verba leguntur: *Illæ Virgo, illæ Maria præſervata fuit à peccato Originali in primo instanti suæ Conceptionis, & libera ab omni culpâ.*

Deducitur ex hæcenus productis testimonijs, jam in primis Apostolorum Concilijs, & Apostolicâ doctrinâ mysterium Immaculatæ Conceptionis confirmatum esse, ut meritò scripserit Franciscus Suarez, Theologus planè gravissimus, & modestissimus in 3. p. q. 27. a. 2. Sect 6. *Hæc veritas à Sanctissimis & antiquissimis Patribus, & ut creditur, etiam ab Apostolis tradita est.* Vide supra §. 3.

Post tempora Apostolorum multa sunt & passim edita argumenta & exempla, quibus ostenditur, viguisse in Ecclesia perpetuam Traditionem de Conceptione Immaculatâ: nam Westmonasteriensis in suo Chronico Anno 1228. & Galatinus l. 7. c. 4. testantur: *Celebrationem Conceptionis in Ecclesijs Armenia, Ægypti, Syriæq; Apostolos instituisse.*

Seculo III. S. Cyprianus libro de Cardin. Christi operibus c. de Nativit. loquens de B. Virgine: *Spiritu S. obumbrante incendium Originale extinctum est, nec sustinebat Justitia, ut vas illud Electionis communibus lassaretur injurijs, quoniam plurimum à ceteris differens naturâ communicabat, non culpâ.* Eodem Seculo 3. S. Amphilochius Iconij Episcopus Orat. 4. in Deiparam, quam Latinitate donavit Franciscus Combefis Dominicamus f. 42. *Quid stultè à veritate dissentis? qui enim antiquam illam Virginem sine probro condidit, & Secundam sine nota, & crimine fabricatus est.*

Seculo IV. Hoc est circa Annum 370. floruit B. Hieronymus, in cujus Martyrologio mentio est Festi Conceptionis. Et quamvis Baronius in præfatione ad suum Martyrologium neget esse Hieronymi, constat tamen saltem in Latinum vertisse ex Græco, quod

quod Eusebius Cæsariensis conscripserat; & ideo hoc Martyrologium Hieronymo adscribunt Beda in *Retract. in Acta Apost. c. 1.* Walafridus Strabo *l. de rebus Ecclesiasticis c. 28.* Ufuardus in *Præfat. ad suum Martyrolog.* Bollandus Præfatione in vitas Sanctorum *c. 4. §. 4.* Idemque S. Hieronymus in Psalm 77. *Nubes illa (Beatissima Virgo) nunquam fuit in tenebris, sed semper in luce.* S. Augustinus quoque, qui eodem seculo floruit (obiit enim Anno 430.) *l. de Natura & Gratia c. 36.* Excepta B. Virgine, de qua propter honorem Domini, nullam prorsus cum de peccatis agitur, habere volo questionem; inde enim scimus, quod plus gratie collatum ei fuerit, ad vincendum omni ex parte peccatum, quæ concipere ac parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum. Idemque Augustinus *lib. 5. contra Julianum cap. 9. & cap. 15.* hanc regulam velut certissimam ponit videlicet: *Is, qui in adulta ætate nullum peccatum fecit, in infantili ætate peccatum non contraxit; & ideo Christus peccatum etiam major fecisset, si parvulus habuisset.* Cum ergo jam omnium sententiâ constet, Beatissimam Virginem in adulta ætate peccatum nullum fecisse; sequitur ex mente Augustini, nec in ætate infantili peccatum originale contraxisse. Et iterum *Serm. de Assumpt.* fatetur, se nullis quidem Scripturis convinci, ut credat, corpus Virginis in pulverem resolutum esse; sed se tamen rationibus stringi, ne id credere possit; *Animus, inquit, hæret, sentire non valeo, dicere pertimesco: quia excipitur à lege corruptionis, quam tanta servat gratia, & attollit dignitatis prerogativa; pertinetque ad dignitatem Domini, suæ Matris servare honorem, qui legem non solvere venerat, sed adimplere: & quia nullus dubitat, quin possit Mariam sine corruptione servare, cur ergo dubitandum est, noluisse?* Hæc Augustini argumenta pro incorruptione carnis; nemo non videt, longè magis militare pro integritate, & incorruptione animæ; quis enim ignoret, si optio Virgini daretur, millies eam potius cineres, & pulveres corporis electuram, quàm semel peccatum? S. Eucherius ejusdem Seculi Auctor *Homil. 2. de Nativitat. Domini: A peccati enim veteris nexu per se non est immunis, nec ipsa Genitrix Redemptoris: Solus ille licet ex debitore nascatur, lege tamen veteris debiti non tenetur.* Vides asserere S. Eucherium B. Virginem per se non esse immunem à peccato Originali; &

M

debi-

debitricem tantum ; non *peccatricem* appellari, quæ omnino nostra sententia est.

S. Cyrillus Archiepiscopus Alexandrinus *Lib. 6. c. 15. in Joann. Evang.* *Cecus iste Genus humanum designat, quod in primo parente excacatum est, quia ex illo traximus omnes non solum originem mortis, sed etiam iniquitatis. Per unum enim hominem mors, & per unum hominem peccatum intravit in Mundum, & per peccatum mors, quæ in omnes homines pertransijt. Et bene non solum cecus, sed etiam cecus à nativitate dicitur, quia omnes homines (excepto illo, qui de Virgine natus est, & Sacratissima etiam Virgine, ex qua Deus homo prodijt in Mundum, exempta) cum peccato originali nascimur, & gravissima cecitate depressi in mundum venimus, quam quidem cecitatem de radice primi Parentis contraximus. Et in Sermon. contra Nestorium: Temerarium est, ponere in Maria Virgine propter Filium culpam aut peccatum aliquod. Et in Concilio Ephesino Homil. 6. Quis unquam audiivit Architectum, qui sibi domum edificavit, ejus occupationem & possessionem primum suo inimico cessisse?*

Seculo V. Floruit S. Sabbas Sacrorum Menæorum Collector, & Ritualis Auctor: Hic in suo Rituali Jerosolymitano meminit officij de Immaculata Conceptione (de quo videri potest P. Wagneregg in *Canone Ecclesiastico B. Andreae Cretensis*) est verò officij titulus: *Officium Divinum Ecclesiæ Græcæ 9. Decemb. celebrari solitum Conceptionis S. Annæ, quâ illa Matrem DEI concepit. Ipse verò S. Sabbas die 12. Febr. Ode 5. ita canit: Tu quidem Virgo ab æterno propter splendorem integritatis, & pulchritudinem Virginalem, ac denique propter gratiæ dona, quæ te ab omni nævo immunem fecerunt, sola fuisti digna tanti partûs honore. Et die 18. Ode 6. de S. Cyrillo: O Virgo Deipara de te sola publicè constat, quòd ab æterno munda extiteris. Et die 3. Jan. Ode 9. In te primi Parentis substitit lapsus. Vixit eodem Seculo S. Andreas Cretensis, videlicet circa An. 560. qui in Canone Ecclesiastico Ode 50. Anna concepit puram Sobolem. Et post Oden 3. Anna sterilis intemeratam, castamq; puellam concepit. Hanc hodie ceu solam Immaculatissimam omnes nos Beatam dicamus: ejus nos Sanctam Conceptionem colamus. Vide Textum Græcum in Versione Francisci Combe-*
fis

fis Ordinis Prædicatorum: nam aliæ Editiones & Versiones non satis respondent Græco Originali, ut notat Nierenbergius in Parthenicis Epistola ad Cardinalem de Sandeval Archi-Episcopum Toletanum f. 340.

Seculo VI. S. Ildephonfus Archi-Episcopus Toletanus libro de Parturitione Virginis: Constat illam ab omni peccato Originali fuisse immunem, per quam non solum maledictio Matris Evæ soluta est, verum etiam & Benedictio omnibus condonatur. De S. Ildephonso hæc habet Trithemius in libro de Scriptoribus Ecclesiasticis: *Cum Beatissimus Præsul Ildephonfus librum de Virginitate purissimæ Virginis compleisset; apparuit ei Domina Mundi, ipsum librum habens in manibus, & gratias agens illi pro tali servitio, quod sibi gratissimum esse affirmabat. Ille verò cupiens eam altius honorare, constituit, ut celebraretur solennitas ejus singulis Annis Octavâ die ante Nativitatem Domini; quæ solennitas jam obtinuit, ut per universam fidelium Ecclesiam celebretur Sexto Idus Decemb. in honorem purissimæ ejus Conceptionis. Unde rursus ei B. Dei Genitrix apparens, vestimentum Sacerdotale, quod nos Albam vocamus, & Cathedram illi attulit, de quibus multa miranda & gloriosa narrantur. Idem S. Ildephonfus in Sermone manuscripto, cui initium: Creator omnium: & habetur in Bibliotheca Toletana loculo trigesimo primo, n. 17. Sic ergo genus humanum quasi unam arbo-rem adhuc in radice teneram, antequam in propaginis prole prodiret, vitia vit. Inde ergo est, quod radix vitiosa quotidie fronderet, frondesq; ejus indefinenter propter mortem marcerent, at sæpè contingit, quod ex pungenti spina, pulchra & rubens oriatur rosa. Sic enim, operante Divinâ Providentiâ, ex radice vitiosa, sine vitio prodijt Virga, quæ intelligitur Beatissima Virgo.*

Sed nota. S. Ildephonfi doctrinam & sententiam quod attinet, ejus tempore fuisse eadem die Festum Conceptionis, & Nativitatis celebratum, ut colligitur ex ejus libro de Parturitione B. Virginis, ubi etiam Conceptionem vocat inchoatam Nativitatem. Et Georgius Metropolita Sermoni tertio hanc inscriptionem præfigit: *Oratio in Conceptionem, ac Nativitatem S. Domine nostræ, Dei Genitricis.*

At S. Ildephonfus utrumque Festum separavit, eâ ferè ratione,

quâ Festum Epiphaniæ, Baptismatis Christi, & Nuptiarum in Cana; & Festum S. Michaëlis Angelorumque Custodum olim conjuncta, sunt postea separatim celebrata.

Eodem *Sexto Seculo*. Sed ante S. Ildefonsum floruit S. Isidorus Hispalensis, qui ipse quoque Immaculatæ Conceptioni egregiè adstipulatur. Testatur enim Ambrosius Morales *l. 12. c. 19.* Mariana *l. 6. c. 5.* Loaisa in *Notis ad Concil. Toletan. IV. c. 2.* Patres Concilij Isidoro mandasse, ut Missale Hispanicum Mozaraben (quasi dicas Mixtaraben; eo enim utebantur Christiani capti ab Arabibus, illisque mixti) emendaret, in hoc autem Missali octavâ Decemb. extat Festum Conceptionis: & in præfatione Missæ hæc habentur: *Dignum & justum est omnipotens Pater tibi in Conceptione Virginis Mariæ &c.* Et in Benedictione ad populum: *Quia Matrem servavit à corruptele contagio, signum nostri cordis emaculat à delicto.*

Seculo VII. Vixit S. Joannes Damascenus, qui Beatissimam Virginem non solum Immaculatam facit in *Conceptione germinis* (sic vocat S. Bonaventura tempus Animationis) verum etiam quod multò plus est, fuitque postea aliquorum sententia à S. Thoma improbata, in *Conceptione Seminis*. Sic enim loquitur Damascenus *Orat. 1. de Nativit. Virginis: O Beati Joachim lumbi, ex quibus immaculatum semen profluxit.* Et *Orat. 2. de Assumpt. Virgin. Hodierna die Heden Spiritualem novi Adam Paradisum suscipit, in quo condemnatio abrogata, ad quem serpens aditum non habuit.* Eodem Seculo Vener. Beda in suo Martyrol. *8. Decemb. ponit Festum Conceptionis Beatissimæ Virginis;* ut supra quoque notavimus. S. Germanus Archiepiscopus Constantinopolitanus in suis menæis dicit: *Deiparam fuisse Conceptam filiam DEI.* Et loquens de Conceptione S. Annæ, cum Deiparam concepit: *Quid hæc queso generatione prolis magis inviolatum, & Venerandum?*

Seculo IX. Floruit teste Bellarmino de scriptoribus Ecclesiasticis; Idiotæ, (alii tamen Idiotam multis Seculis posteriorem faciunt) qui in *contemplatione B. Virginis capite 1.* hæc habet: *Trabe me post te O Beatissima Virgo: Benedicta ante ortum, Benedicta in ortu, Benedicta post ortum, ante seculum, in seculo & post seculum.* Et *c. 2. Nullo genere vacasti virtutum O Virgo Gloriosissima, non*
in

in parte, sed in toto, & macula peccati, siue Originalis siue actualis, siue mortalis, siue venialis non est in te, neq; unquam fuit. Et c. 6. Invenisti gratiam Celestem, quia fuerunt in te ab Originalis labe præservatio, Angelica salutatio, & Filij conceptio. Luitprandus in Chronico ad Annum 676. Immaculatam Conceptionem Apostoli prædicaverunt ubiq;.

Eodem Seculo Johannes X. approbavit Ritualia, Missalia & reliquum Officium Mozarabicum seu Gothicum, ut habetur in celebri historia Compostellana, & in Archivij Ecclesiæ Toletanæ. Id verò Missale Hispanicum reformatum fuisse à S. Isidoro jussu Concilij Toletani IV. tradunt Ambrosius Morales, l. 12. c. 19. & Mariana l. 6. c. 5. In hoc ergo Missali Hispanico seu Mozarabico à Joanne X. confirmato, in præfatione habetur. *Dignum & justum est tibi Omnipotens Pater in honorem Conceptionis Virg. Mariæ &c.* Et in Canone post verba, *pridie quàm pateretur*, hæc sequuntur: *Virgo DEI Genitrix, cujus hodie veram Conceptionem celebramus.* Vide de primâ hac Joannis Confirmatione, & Missâ Conceptionis, Nierenbergium Tractatu de perpetuo objecto Conceptionis c. 3. & c. 5.

Seculo X. Fulbertus Carnotensis Oratione de Ortu Virginis: Quanta putamus provisio fuerit Sanctorum Angelorum, circa tam DEI gratissimos parentes ab initio procreationis, & excubatio supra tam ingentem sobolem? nunquid abfuisse credendus est Spiritus S. ab ista eximia puella, quam suâ obumbrare disponebat virtute? Et in expositione Salutationis Angelicæ: Electa es insignis inter filias, quæ Immaculata semper extitisti ab exordio tuæ Creationis, quia paritura eras Creatorem totius Sanctitatis. Vide de hoc testimonio Fulberti Nierenbergium in Except. c. 13.

S. Petrus Damianus Serm. de Assumptione: *Caro enim Virginis ex Adam sumpta, maculas Adæ non admisit.*

S. Anselmus Sermone de Conceptione: *Angelos, alijs peccantibus, à peccato servavit, & feminam Matrem suam futuram, ab aliorum peccatis exortem servare non potuit? in aternitate Consilij sui statuit eam Reginam fore Angelorum, & in consortium conceptam esse crederemus peccatorum? Et in Commentarijs in 2. Corinth. c. 5. Omnes mortui sunt peccato, nemine prorsus excepto, demptâ Matre*
N DEI,

DEI, sive Originalibus, sive propria voluntate additis, vel ignorando vel sciendo. Et l. de Conceptu Virginali c. 18. *Decuit Virginem tantâ puritate nitere; quanta sub DĒO major intelligi non potest.* Ex quo loco optimè S. Thomas in 1. d. 17. q. 1. a. 4. & d. 44. a. 3. ad 5. conclusit, Beatissimam Virginem fuisse immunem ab omni peccato Originali, & actuali; & hoc solo à Divina Puritate abfuisse, quòd Deus nec peccavit, nec peccare possit, Beatissima Virgo nunquam peccaverit, potuerit tamen peccare. Idem S. Anselmus Sermone de Conceptione hortatur: *Colere animæ spirituales creationem, ac corporis & animæ copulationem.* O quanta est dies illa, qua nostræ reparationis anima digna creatur, sacrat, & Sanctissimo corpori unitur. Cæterum Festum Conceptionis cum Officio ab Anselmo institutum esse, ex Revelatione Helfini gravissimi Auctores testantur, Videl. Concil. Cantuar. Anno 1328. celebratum. Joann. Bachonius Anglus in 4. Sent. d. 2. q. 4. Paludanus in 3. d. 3. q. 1. Petrus Episcopus Aquilinus l. 1. c. 25. & l. 6. cap. 56. Zucharus Episcopus Arcenensis 2. p. *Elucidarij.* f. 55. Johannes Gerson *Sermone de Concept.* Dionys. Carthusianus *Serm.* 203. Baronius in *Martyrol.* ad 8. Decemb. Et denique Hispalensis, Cordubensis, Segoviensis, Conchensis, Saguntina & Eborensis Ecclesiæ in suis Breviarijs & lectionibus: teste Nierenbergio in *Parthenicis fol. 10.* Vult Theophilus Raynaudus *Opusculo de pietate Lugdunensi*, hanc Civitatem post S. Eucherium à S. Anselmo, cum illic exul degeret, sententiâ de Immaculato Conceptu fuisse imbutam, idque etiam docet Bivarius in *Anselmo vindicato l. 1. §. 5.*

S. Bruno Ordinis Carthusianorum Institutor in Psalm. 105. *Hec enim incorrupta terra illa, cui benedixit Dominus; ab omni propterea contagione peccati libera, per quam vite viam agnovimus.*

S. Ivo Carnotensis *Sermone de Nativit. Domini:* Omnem quippe novum tam Originalis, quàm actualis culpæ in Matre delevit (eam videlicet præservando, nam certum est nunquam actualis culpæ ream fuisse) *Prima enim humani generis parens duplici maledicto succubuit, ut & cum viro mortem incurreret, & filios cum dolore parturiret: hujus maledictionis filij Evæ heredes successerunt, & omnes filios sub necessaria mortis condemnatione genuerunt; Sola hæc Mater, quæ non sibilo serpentis credidit, benedictionem, quæ*
utram-

utramq; maledictionem excluderet , audire meruit. Certum est S. Ivonem loqui non de morte corporali (nam constat mortuam esse) sed de morte spiritali , & quidem peccati Originalis , nam *hujus tantum succedimus Heredes Hevæ.*

Seculo XI. S. Bernardus Abbas Clarevallensis in editione Lugdunensi Anno 1530. apud Joannem Mareschall in *Sermone de Privilegijs S. Joannis Bapt.* ait: *Quicumq; de Massa pravaricante mundum ingredimur , longam restem Originalis peccati nobiscum trahimus ; solus ille , qui peccatum non fecit , excipitur , & quæ eum Virginalis sui uteri thalamo ignorans virum , & ignota viro terris effudit.* (Hæc ultima verba in recentioribus editionibus , nescio cujus manu , mutata sunt) *Cum igitur omnes in iniquitatibus concepti sint , neminem unquam mortalium intra Materna viscera Sanctificatum legimus , præter Hieremiam , & Johannem Baptistam , quamquam & de singulari Virgine nulla sit ambiguitas , quin ipsa maternis circumsepta visceribus , sublimioris Sanctificationis genere conservata sit.* Omitto aliud Bernardi testimonium ex Sermone in Coena Domini , quia non est Bernardi. Idem Bernardus in celebri Epistola ad Lugdunenses Regulam ponit , ex qua evidenter infertur Conceptio Immaculata: *Accepi sanè ab Ecclesia illum diem cum summa veneratione colendum , quo assumpta est de seculo nequam. Sed & ortum Virginis didici nihilominus in Ecclesia & ab Ecclesia indubitanter habere festivum , atq; Sanctum , firmissimè cum Ecclesia sentiens , in utero eam accepisse , ut Sancta prodiret : non fallitur omnino Sancta Ecclesia Sanctum reputans ipsius natiuitatis diem , & omni anno cum exultatione uniuersæ terræ , votiva solennitate suscipiens.* Si ergo hodie viveret Bernardus , videretq; Festum Immaculatae Conceptionis totâ Ecclesiâ celebrari , quid aliud diceret , aut quid aliud dicere posset , quàm quod tunc dixit : *Non fallitur omnino S. Ecclesia , Sanctam reputans ipsius Conceptionis diem , & omni anno cum exultatione suscipiens.* Nisi fortè crediderit Bernardus , falli Ecclesiam non posse circa Festum Natiuitatis , falli autem posse circa Festum Conceptionis. Omnino ergo noster est Bernardus , nec negari potest , Beatissimam Virginem esse Immaculatè Conceptam , nisi negemus principia Bernardi. Celebrat jam Ecclesia Festum Conceptionis , quod olim non celebrabat ; videt ergo Bernar-

duſ in Cœlis, quod non vidit in terris; quæro, cur potiùs amplecti ſententiam velis, quam Bernardus tenuit in terris, quàm illam, quam tenet in Cœlis? Quæ verò ex Bernardo Immaculatæ Conceptioni obijciuntur, poſteà refutabimus, cùm argumenta ex Patribus ſumpta refellentur infrà §. 10. n. 5.

Bernardus Archi-Epiſcopus Toletanus in *Serm. 4. ſuper Salve Regina: Innocens fuiſti ab Originalibus & Actualibus peccatis: nemo ita præter te. Unde Auctoritas Auguſtini: cùm de peccatis agitur, nullam de Beata Maria volumus fieri mentionem; ex eo enim majorem ei credimus collatam eſſe virtutem, ad vincendum ex omni parte peccatum, quæ concipere, & parere meruit eum, qui nullum habuit. Ex omni, inquit, parte, hoc eſt, ex parte Originalis, & ex parte actualis peccati.*

Nota: Sermones *ſuper Salve Regina* falſò attribui S. Bernardo Clarevallenſi, ſed verum eſſe eorum Auctorem S. Bernardum Toletanum, æquè Benedictinum, quique eodem Seculo vixit. Ita enim ſcribit Julianus in Chronico n. 607. *D. Bernardus Archi-Epiſcopus Toletanus fecit quoq; alios 5. Sermones ſuper Salve Regina. Qui D. Bernardo Clarevallis Norvicio Abbati falſò inſcribuntur; Ego enim habeo ſcriptos de manu ipſius D. Bernardi, qui eſt in æterna Benedictione.*

S. Norbertus Religionem ſuam inſtituit in honorem Conceptionis juxta communem & unanimem ſuæ familiæ Traditionem, id conſtat ex Miſſalibus, Breviarijs, Proceſſionarijs & Diurnalibus Præmonſtratenſium, nec non ex Diplomate & Privilegio Caroli VII. Francorum Regis apud Joannem Paige in Bibliotheca Præmonſtratenſi, Tom. 2. Pater quoque Quintanilla Præmonſtratenſium Generalis Epiſtolâ ad Philippum Regem: *Ad nullam Religionem ita pertinet tueri Articulum de pura Conceptione, ſicut ad iſtam Præmonſtratenſem, quoniam à quingentis annis ejus Fundator S. Norbertus eam conſecravit Immaculatæ Conceptioni.*

Miræus quoque in notitia Eccleſiarum Belgij cap. 178. duo diplomata refert Balduini Flandriæ & Hannoniæ Comitſ, quorum primum ita deſinit: *Actum in ſolemnitate Conceptionis Glorioſæ Virginis Mariæ Anno 1195.* Poſterius verò: *Actum menſe Decembri in Conceptione Glorioſæ Virginis Mariæ Anno 1195.*

Seculo

Seculo XII. Alexandrum de Ales integrum librum scripsisse de Immaculata Conceptione, testantur Gulielmus Borilongus in 3. *Sent. d. 3.* Dionysius Carthusianus ibidem. Joannes de Celaya *eâdem distinctione.* Causam scribendi dicunt fuisse, quòd, cùm calamum strinxisset impugnandæ Virginis innocentiae, morbo correptus fuerit; inde mutasse opinionem, seque Virgini defendendæ voto obstrinxisse, recuperatâ continuò sanitate. Theophilus Raynaudus in *Opusc. de pietate Lugdunensi* addit, Alensem quotannis octavâ Decembris (quâ die Conceptionem Virginis impugnaverat) morbo tentatum esse, donec voto se adstrinxerit illi tuendæ: Et Goteschaldus Hohenus eum inter hæc verba expirasse tradit: *Tota pulchra es & macula non est in te, nec venialis, nec mortalis, nec originalis peccati.* Joannes de Celaya citatus & Gulielmus Borilongus, illud volumen à se Tolosæ perlectum fuisse testantur.

Albertus magnus in lib. de laudib. Mariæ dicit: *Hæc Virgo sola à communi illa Regula excipitur: Omnes in Adam peccaverunt.* Et in Biblijs Marianis in Evangelium Lucæ: *Væ culpæ est triplex, scilicet Originalis, Actualis Mortalis, & Venialis; sine isto multiplici vae fuit B. Virgo Maria.* Theophilus Raynaudus alijque volunt librum de laudibus B. Virginis non esse Alberti Magni, sed Richardi à S. Victore, qui floruit Seculo XI. hoc est circa Annum 1130. Ad illa, quæ ex Alberto obijciuntur, infra respondebimus, cùm de Patribus mentio erit.

S. Bonaventura in 3. Sententiarum qu. 1. ad 4. *Statuta universalis Ecclesiæ de Sanctorum Festivitatibus omnino fundata sunt super Sanctitatem, ut nullo die pro aliquo Sancto solennizet, in quo vel pro quo Persona Sancta non fuerit; cui honor ille defertur.* Cùm ergo jam Festum Immaculatæ Conceptionis Ecclesia celebret, sequitur B. Virginem tempore Conceptionis ex mente S. Bonaventuræ Sanctam fuisse. Et q. 3. *Dicendum est, inquit, quòd pro indubitato habet Ecclesia, videlicet: quòd B. Virgo fuerit in utero sanctificata, & illud ex eo patet, quòd Ecclesia ejus Nativitatem celebrat, quòd non faceret, nisi Sancta esset.* Sententia ergo Bonaventuræ est apertissima, videlicet: *Si Ecclesia celebrat Festum Conceptionis, Conceptio est Sancta & Immaculata.* Quæ propositio est vera, quamvis tempore S. Bonaventuræ conditio purificata non sit.

Sicut ergo est sententia Christi: *Tyrios conversum iri, si miracula ejus vidissent*: quamvis hæc conditio nunquam impleta sit; ita est sententia S. Bonaventuræ: *Conceptionem Beatissimæ Virginis esse Sanctam & Immaculatam, si Ecclesia Festum Conceptionis celebret*. Quamvis hæc conditio tempore S. Bonaventuræ impleta non fuerit, & fortè crediderit implendam non esse. Omitto recensere S. Thomam, de quo tota hæc dissertatio.

Seculo XIII. Johannes Scotus omnium ferè consensu præcipuus fuit, qui Immaculatam Virginis Conceptionem & calamo, & ore toto orbe celebrem reddidit: Ita Cajetanus in *Opusc. de Conceptione*. Suarez. *Tom. 2. in 3. p. d. Sect. 5.* Bellarminus de Scriptoribus Ecclesiasticis ad *Sec. 13.* Addit Wadingus, Scotum Parisijs in publico congressu, cui aderant Sedis Apostolicæ Legati, doctissimè pro Virginis innocentia disputasse, & *Subtilis* Titulo donatum esse. Idem & in eadem causa certamen Colonix repetijt, ubi iterum *subtiliter* ei acclamatum est. Imò scribunt alij, cùm Parisijs Aulam disputationi destinatum ingrederetur, vidissetque marmoream Virginis Statuam januxæ impositam, in genua procidisse, & sic Virginem allocutum esse: *Da mihi virtutem contra hostes tuos*: cui protinus marmor caput inflexit, manetque in hunc diem statua Virginis capite demisso, salutantis & annuentis more: Ita recenset *Episcopus Osmensis in approbatione*. Pineda in *Adversar. Princip.* Ruiz Lezana & Bonaventura Baro, in *monumento Johannis Scoti p. 7. §. 4.*

Scripsere pro immaculata Conceptione hoc feculo: Aureolus, Herveus, Mayronis, Bacho, alijque præstantes Theologi & Scholastici, quorum nomina deinceps filebimus, cùm compertum sit, nec ab alijs negetur, sententiam de Immaculata Conceptione post Scotum in omnibus scholis invaluisse.

Seculo XIV. S. Vincentius Ferrerius, cujus jam supra testimonium produximus §. 5. n. 2. Petrus de Alliaco in Meditatione super Angelica Salutatione: *Meruisti quidem non tuâ justitiâ, sed Divinâ gratiâ, ut sola esses sine vâ culpa venialis, & mortalis, & ut piè creditur, etiam Originalis*. Gerson *Serm. de Conceptione Tom. 4. operum, Consideratione primâ*: *Spiritus, inquit, interdum revelat Ecclesiæ, vel Doctõribus posterioribus aliquas veritates, vel expositiones*
S. Scri-

S. Scriptura, quas non revelavit eorum prædecessoribus. Sic dicit Gregorius in 12. Daniel : Pertransibunt multi & multiplex erit scientia Domini : ideo Moses scivit plùs quàm Abraham , Propheta quàm Moses, Apostoli quàm Propheta; & Doctores addiderunt multas veritates ultra Apostolos. Quapropter dicere possumus, hanc veritatem : B. Virginem non fuisse Conceptam in peccato Originali, de illis esse veritatibus, quæ noviter sunt revelata, vel declarata, tam per miracula, quàm per majorem partem Ecclesiæ Sanctæ, quæ hoc modo tenet. Et in Consideratione 8. pro Immaculata Conceptione Allegat S. Augustinum & S. Anselmum libro de Conceptu Virginis. Sermone quoq; de Nativitate Virginis, quem habuit in Concilio Constantiensi, & extat Tomo 3. operum, docet, B. Virginem fuisse præservatam à DEO, ne caderet in peccatum Originale, in quod alioquin vi legis ordinariæ casura erat.

S. Bernardinus Senensis Tom. 1. Serm. 52. de Salut. Angelic. Fuit B. Virgo sine primo Væ, id est, sine Tyranno Concupiscentiæ Originalis, quia sine ipso concepta est, juxta illud : tota pulchra es Amica mea, & macula non est in te, scilicet Originalis culpæ. Et Serm. 49. post Pascha p. 1. Non est credendum, ait, quòd ipse Filius DEI voluerit nasci ex Virgine, quæ esset Maculata aliquo peccato Originali; imò credendum est, quod voluerit sumere carnem ex carne purissima : & quòd ejus Mater fuerit plùs quàm Adam & Heva, qui creati fuerunt sine peccato Originali.

Alphonsus Tostatus Prologo in S. Hieronymum : B. Virginem sine Originali Macula conceptam fuisse nullo modo nego, sed toto animo confiteor. Fuit Tostatus Episcopus Abulensis Sanctitate & Doctrina celeberrimus.

B. Laurentius Justinianus Tract. de Casto Connubio Verbi c. 7. Hæc est Originalis pena delicti, à qua nemo liber extitit. Quotquot enim ex ipsa nati sunt propagine (excepto dumtaxat Mediatore Christo Jesu, & ipsius Matre) sub hac peccati lege sunt conditi. Et de gradibus Perfectionis : Ab hoc quippe Originali peccato nullus excipitur, præter illam, quæ genuit Mundi Salvatorem.

Hoc quoque Seculo Facultas Parisiensis Solenni Decreto statuit, ut omnes hujus facultatis Doctores, Conceptionem Immaculatam jurarent.

Patres quoque Concilij Basileensis *Seff. 36. Doctrinam illam differentem B. Virginem nunquam actualiter subjacuisse Originali peccato, sed immunem semper fuisse ab omni Originali, & actuali culpâ; tamquam piam & consonam cultui Ecclesiastico, Fidei Catholicae, rectæ rationi, & S. Scripturæ, ab omnibus Catholicis approbandam fore, tenendam & amplectendam definimus, & declaramus, nulliq; licitum esse in contrarium prædicare & docere.* Circa hanc Definitionem Concilij Basileensis *notandum* est, eo quidem tempore, quo illam Concilium edidit, non fuisse legitimum, sed Acephalum & Schismaticum; multis tamen ex titulis auctoritatem, & venerationem mereri.

Primò: Quia edita fuit post accuratissimum examen; Sic enim habent acta Concilij Navarrica apud Spondanum *An. 1435. n. 12. Concilium Cardinali Arelatensi injunxit, ut diligenter procuraret per omnes Bibliothecas, ac singula Archivia Universitatum, Ecclesiarum, Monasteriorum, Regumq; ac Principum perquiri quoscunq; libros, scripta, acta, deliberationes, Decisiones publicas & privatas, in Generalibus studijs, & alibi, de hac materia factas, easq; extrahi, & ad Synodum deferri, ut ijs adjuta posset questionem hanc decideret, & definire.* Quo examine præmissio quadriennio post Concilium ut supra definivit.

Secundò. Notat Spondanus ad Annum 1439. n. 39. Cum lues atrocissima Basileæ grassaretur, latâ pro Virgine Sententiâ, continuo malum cessasse, Cœlo hoc Decretum approbante, quamvis alioquin à Seditiosis dictatum.

Tertiò. Sed & Concilium Avenionense An. 1457. præsentibus duobus Sedis Apostolicæ Legatis, Cardinalibus videlicet Fuxensi & Avenionensi, illud ipsum Decretum recipit, rarumque habuit. Verba Concilij sunt: *Decretum in Concilio Basileensi Factum de Conceptione Beatissimæ Virginis statuimus inviolabiliter observari &c.* Magna ergo est hujus Decreti Auctoritas, quamvis non plena, & indubitata.

Seculo XV. & XVI. Trithemius in Chronico sui Monasterij Spanheimensis, & in libro de Laudibus S. Annæ, egregiè Immaculatæ Conceptioni patrocinator.

Sanctus quoque Salesius Anicij Sodalitium instituit sub Titulo Immaculatæ Conceptionis.

Omitto

Omitto aliorum Doct̃orum nomina , quia ferè innumeri sunt, qui postea pro Immaculata Virgine scripserunt. Planè ex allata omnium Seculorum Inductione patet, sententiam de Immaculata Conceptione esse antiquissimam, & à primis Ecclesiæ exordijs, usque in hæc tempora propagatam, ut proinde ad eas veritates pertinere videatur, quæ Religioni coævæ sunt; *Nec obest*, fuisse ab aliquibus impugnata, id enim omnibus ferè Religionis nostræ capitibus evenit, priùs quàm deciderentur. Sed age, ostendamus hanc esse totius Ecclesiæ mentem, hoc est, omnium Ordinum, omniumque Ecclesiæ Membrorum:

V. Nam Summos Pontifices, quod attinet, non poterant mentem suam clariùs explicare. Anno 1476. Sixtus IV. In Extravag. *Cum præexcelsa. de Reliq. & Venerat. Sanct̃orum*, sic loquitur: *Statuimus & ordinamus*, quòd singuli Christi Fideles, qui *Missam & Officium Conceptionis Virginis Gloriosæ juxta piam & devotam Ordinationem Leonardi de Nogarolis; & quæ desuper à nobis emanavit, Missæ, & Officij hujusmodi institutionem in die Festivitat̃s Conceptionis ejusdem Virginis, & per Octavas ejus devotè celebraverint, indulgentiam & remissionem peccatorum consequantur &c.* Et initio Extravagantis: *Dignum & debitum reputamus*, singulos Christi fideles, ut omnipotenti Deo &c. de ipsius Immaculatæ Virginis mira Conceptione gratias & laudes referant &c. Et in Motu proprio ejusdem Sixti, qui ponitur in Extravagante. *Grave nimis, de Reliquijs, & Venerat. Sanct̃orum.* Et habetur in Bullario Emanuelis Rodriquezj, damnantur: *Qui affirmare præsumunt, Sanctam Romanam Ecclesiam de Spirituali tantùm Conceptione, & Sanctificatione ejusdem Virginis gloriosæ Festum celebrare.* Ita Sixtus Anno 1489.

Innocentius VIII. Diplomate, cujus initium: *Inter munera; eximiè collaudat Reginam Catholicam, ob singularem, quem ad Conceptionem B. Mariæ Virginis gerit, devotionis affectum.* Conceditque Monasterium Sanctimonialium *sub invocatione Conceptionis* ædificari. Et Deus quoque suum votum adjunxit; nam submersa cum omnibus mercibus navi, post bimestre Pontificium Diploma illæsum, intactumque aquis eductum est, ut præter alios testantur Hieronymus Roman. l. 6. *Rerumpublic. c. 39.* Ca-

stillo *Tóm. 1. de Incarnatione d. 2. q. 1. c. 2.* Nierenbergius in *Parthenicis f. 23.*

Alexander VI. In Motu proprio, cui initium : *Illius qui* : recitato Sixti Diplomate : *Auctoritate Apostolicâ decernimus, præinsertas litteras, ac omnia, & singula in eis contenta inviolabiliter observari debere.*

Julius II. Diplomate : *Ad statum.* Anno 1511. Regulam constituit observandam à Monialibus sub Invocatione Conceptionis, ubi inter alia : *Immaculatam Conceptionem venerantes, voveant semper vivere sine proprio &c.* Et in formula Professionis : *Ego soror N. ob amorem & servitium Domini nostri, & Immaculatæ Conceptionis voveo & promitto &c.* Et in Bulla : *Dum præclara.* Vocat Julius, *Conceptionem Sanctam.*

Leo X. Ecclesias S. Mariæ in Campo Sancto, Sanctæ Mariæ de Populo, de Monte, de Ara Coeli, Sanctorum Apostolorum, S. Francisci trans Tyberim, S. Laurentij in Damaso, Jubilæo donavit in Festo Conceptionis. Et Anno 1518. in Bulla : *Pia Christi fidelium* : Vocat, *Conceptionem Immaculatam &c.*

Adrianus VI. Bullâ : *Romanus Pontifex.* Anno Domini 1522. Confirmat Confraternitatem Toletanam in honorem Immaculatæ Conceptionis, in qua œconomus & primus Confrater erat Carolus V. Imperator.

Clemens VII. Officium Conceptionis approbavit. *Paulus III.* confirmat omnia Privilegia Religionis Immaculatæ Conceptionis. Et in Concilio Tridentino *Sess. 5.* negat Beatissimam Virginem comprehendi Generalibus Scripturæ locutionibus de Peccato Originali.

Julius III. Paulus IV. & Pius IV. Varias Indulgentias concedunt Sanctimonialibus Conceptionis.

Pius V. Confirmat Extravagantes Sixti IV. & Officium Immaculatæ Conceptionis in eam formam reducit, quæ modò in Ecclesia Catholica observatur, & ubi Conceptio *dignissima & Sancta* pronuntiatur. *Gregorius XIII.* Varijs Diplomatis quamplura Monasteria Conceptionis Beatissimæ Virginis in Hispania, Indiisque ædificari concedit.

Sixtus V. In Bulla, *Ineffabilia, 1588.* vocat *Conceptionem purissimam*

nam. Clemens VIII. confirmat Sixti IV. & Pij V. Constitutiones de Immaculata Conceptione, jubet totâ Ecclesiâ celebrari, evchitque ad Classẽ Duplicis Majoris; de quo vide Gavantum in Thesauro Tomo 2. Sect. 7. c. 2.

Paulus V. In Generali Congregatione Sacræ Inquisitionis An. 1617. *Considerans ex opinione asserentium, B. Virginem Conceptam fuisse in peccato Originali, oriri in populo Christiano, cum magna DEI offensa, scandala, jurgia, & dissensiones; prohibet, ne in Lætionibus, Concionibus, Conclusionibus & alijs Actibus publicis ea opinio doceatur.* Narratque Joannes Burghesius *lib. de Patrocinio Deiparæ cap. 21. Quo Die Madritum Cursor Regius Pontificium Diploma attulit, lampadem nocturnis tantum horis coram imagine Conceptæ Virginis accendi solitam, medio foro, claroque die eo ipso momento, quo Cursor advenerat, sponte ardere cœpisse, consumptoque exiguo oleo, quod à præterita nocte supererat, aquam fomentum supeditasse; ad quod exciti spectaculum innumeri ferè Mortales convenire, vigiliisque stupore defixi produxere.* Additque Nierenbergius in Parthenicis fol. 28. *Testem se esse ingentis admirationis ex ardente repente, & opportunè lampade.* Idem Paulus in Brevi ad Philippum III. Anno 1617. vocat *Immaculatam Conceptionem.*

Gregorius XV. An. 1622. prohibet *Primò:* Ne quis in privatis etiam colloquijs audeat affirmare, quòd B. Virgo concepta fuerit in Peccato Originali. *Secundò.* Ut Constitutiones Prædecessorum firmæ, & illibatæ permaneant. *Tertiò.* Ne quis in Officio Divino alio nomine quàm Conceptionis utatur.

Urbanus VIII. Confirmat Religionem Militarem sub invocatione Conceptionis, quam instituit Nivernensis, & postea Mantuanus Dux.

Alexander VII. Anno 1661. Renovat Diplomata *Sixti IV. Pauli V. Gregorij XV.* in favorem sententiæ asserentis, *animam B. Virginis in sui Creatione & in corpus infusione à peccato Originali præservatam fuisse; nec non in favorem Festi & Cultûs Conceptionis ejusdem Virginis secundum piam istam sententiam &c.* Fateatur quoque Alexander, veterem esse Christianorum sententiam, B. Virginis animam in primo instanti Creationis, à peccato Originali præservatam, & omnes ferè Catholicos id amplecti &c.

Circa hæc Summorum Pontificum Decreta & Constitutiones *notandum est*: *Primò*: Summos Pontifices loqui ex Cathedra, omnes enim fideles alloquuntur, eisque imperant, prohibent, Festa instituunt, & alia faciunt, quæ omninò dependent ex Pontificia Potestate. Quamvis rem ipsam & mysterium quod attinet, nihil decident, nec præcipiant credi. *Secundò*. Vocant & in suis Diplomatis, & in Sacris Officijs, quæ approbant, Conceptionem *Sanctam & Immaculatam*. *Tertiò*. Eos qui sentiunt, Beatissimam Virginem fuisse Immaculatè Conceptam, idq; externo cultu ostendunt, varijs Indulgentijs & Privilegijs donant. Imò Pontifices & in suis Diplomatis, quibus Ecclesiam docent, Conceptionem vocant *Sanctam & Immaculatam*; & talem esse non permittunt tantum, verum etiam jubent in publicis precibus & Sacrificijs ab omnibus conclamari; Nobiscum ergo sentiunt Summi Pontifices.

Sed nec minus Universitates omnes, hoc est, flos omnium Ecclesiæ Doctorem. Tales sunt Universitates: Salmanticensis, Complutensis, Vallisoletana, Toletana, Hispalensis, Granatensis, Sargentina, Lexoviensis, Compostellana, Baëzensis, Osnatensis, Cæsaraugustana, Valentina, Grandensis, Barcinonensis, Tarraconensis, Ilerdensis, Oscensis, Mexicana, Limensis, Conimbricensis, Eborensis, Parisiensis, Moguntina, Colonienis, Viennensis, Tolosana, Lovanienis, Bononienis, Neapolitana, Oxoniensis, Cantabrigiensis &c. &c. Planè si tot Universitates errant, ubi erit Christi illa promissio: *Ubi duo vel tres fuerint in nomine meo congregati, ibi sum in medio eorum?* Si ibi Christus, ergo non ibi error; & planè oporteret Ecclesiam totam errare, Ecclesia enim non credit, nisi quod audivit & didicit; non didicit autem, nisi à Doctoribus, nec Doctores nisi ex Universitatibus, scholisque, in quibus studuere.

Accedunt Universitatibus omnes Sacri Ordines, hoc est, illa pars hominum in Ecclesia, quæ & doctior, & sanctior; at nihil magis à falso secedit, ut doctrina & sanctitas, hæc enim facit ne velis, illa ne possis errare. *Primò* igitur Immaculatæ Virgini militant Ordo Benedictinus, & præcipua hujus Lumina: Ordo quoque Carthusianus, Cisterciensis, Cœlestinus, Præmonstratensis, Augustinianus, Carmelitanus, Sanctissimæ Trinitatis, Hieronymia-

nymianus, Seraphicus, Societatis JESU, & multi ac illustres ex Dominicana Familia, quos supra recensuimus; & licet sperare fecuturum aliquando totum ordinem; quid enim illos moretur, toto jam Orbe persuaso, & pro Virgine suffragium ferente?

Sequuntur Theologi omnium Nationum, Itali, Hispani, Galli, Germani, Poloni, Scoti, Angli, Belgæ, Lusitani, Græci, quorum longum Catalogum producit Raynaudus in *Tract. de Pictat. Lugd.* Ut omittam Hierosolymitanos, Syros, Armenosque citatos à Petro Ojeda: In *Apologia pro Immaculata Conceptione* c. 2.

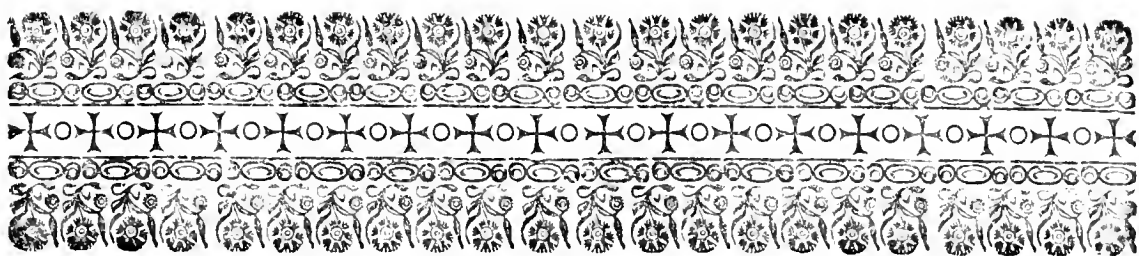
Testatur Nicolaus Lancicius *Opusc. 11. cap. 13.* *Se legisse & descriptisse An. 1599. ex Originalibus Actibus Concilij Tridentini, sibi ex licentia Clementis VIII. ad aliquot horas exhibitis; ex aliquot decadibus Episcoporum, qui fuerant deputati ad tractandum de Immaculata Conceptione; omnes asseruisse, fuisse sine peccato Originali conceptam, solos quinque contrarium dixisse. Postea in alia Sessione fuisse conclusum, ut tandem determinaretur à Concilio Tridentino, illam esse Conceptam sine peccato Originali, sed ob instantissimas preces, aliquot Episcoporum, & Theologorum S. Dominici, Concilium superse-dit. Ita habetur in illis actibus Concilij, quæ diligentissime legi, & hæc tunc exscripsi.*

Taceo omnes Principes, Reges, Imperatores, omnesque Christi Fideles, qui hanc sententiam tenent, suoque & omnium Clericorum, & Sacerdotum ore, precibus & Sacrificijs toto orbe Catholico profitentur. Quis, rogo, est sensus Ecclesiæ, si ille non est, quem omnes Populi, omnes Principes, omnes Sacerdotes, omnes Theologi, omnes Academiae, omnesque Pontifices, non in scholis tantum, sed etiam in Ecclesijs palàm decantant? An in hac causa locum meritò non habeat illa Augustini sententia *Epist. 7. ad Marcellinum: Scripturarum Auctoritas necessaria non est, si ipse sensus communis verum esse proclamat.* Et *Epist. 99. Ecclesia ferè tota consentit, quòd eam non inaniter credidisse, credendum est, undecumq; hoc traditum sit, etiamsi Canoniarum Scripturarum hinc expressa non proferatur Auctoritas.* Agnovit hunc Ecclesiæ consensum, seque illi submisit celeberrimus Ordo Prædicatorum, quando in Concilio Provinciali Bætico (cui præfuit Albertus de las Casas, postea totius Ordinis Generalis) in Manuali, jussu Capituli Anno 1524.

Hispani vulgato ita pronuntiavit : *Quia Ordo Predicatorum sustinuit hucusq; opinionem, quod B. Virgo fuit Concepta in Originali: Sed jam de hoc non est curandum, cum sit materia nullius utilitatis, & valde scandalosa; praesertim cum tota ferè Ecclesia (cujus usus & Auctoritas secundum D. Thomam 2.2. q. 20. a. 12. & 3. p. q. 68. a. 10. praevalet dictis Hieronymi, & cujuscunq; alterius Doctoris) jam asserat, quod fuit praeservata.* Hæc ibi; quæ ex parte sunt confirmata in Capitulo Vallisoletano An. 1605. Quodque omni alio testimonio majus est, Alexander VII. in Bulla An. 1661. edita, fatetur: *Omnes ferè Catholicos hanc sententiam amplecti.*

Verum quidem est, nondum esse in Oecumenicis Concilijs, aut à Summis Pontificibus definitam; cæterum exceptâ Fide, quid rogo potest, aut certius esse, aut prudentius credi, quàm quod omnes sentiunt, quod omnes dicunt, quod omnes credunt, quod omnes scribunt, quod omnes vovent? Hoc forum, hoc Scholæ, hoc templa, hoc Palatia, hoc Regiæ, hoc Vaticanum; hoc medij, summi, infimique decantant. Quantum rogo præfidentiae est, malle sibi, quàm omnibus credere, aliosque omnes erroris arguere, te uno excepto? Aut tu, aut omnes errant.

At Scriptura & Patres obstant. Tu ergo solus scripturas, tu solus Patres intelligis? Aliter omnino omnes Universitates, omnes Doctores; omnes Pontifices, omnisque Ecclesia Scripturas intellexere; Quid ergo æquius, ut tibi Ecclesia, an tu Ecclesiæ credas? *At Ecclesia nihil definiuit:* Esto, num ideo omnia incerta, quæ non definita? Et S. Thomas cum dicit: *Maximam Authoritatem habere consuetudinem Ecclesiæ, & semper & in omnibus esse æmulandam;* non de Fide, non de Dogmatibus loquitur, sed de consuetudine: quæ verò major, universaliorque Ecclesiæ Consuetudo, quàm de qua loquimur? Verbo: *Melius omnibus, quàm singulis creditur; singuli enim decipere & decipi possunt; nemo omnes, & neminem omnes fefellerunt.* Plinius Panegir. ad Trajanum.

§. VII.

Miracula fieri non possunt, nisi in testimonium

Doctrinæ veræ; ergo ex mente S. Thomæ verum est,
Beatissimam Virginem esse sine Macula
Conceptam.

S U M M A R I A.

1. *Miracula fieri non possunt in confirmationem rei falsæ.*
2. *Diploma Pontificium mari haustum, & in scrinijs inopinatò re-
pertum.*
3. *Mortuus ad vitam revocatus.*
4. *Imago Conceptionis Immaculatæ lapidi incisa.*
5. *Lampas sponte accensa.*
6. *Stranguria momento curata.*
7. *Imago Conceptionis cadaveri Johannis à S. Cruce impressa.*
8. *Exercitus Hispanus periculo liberatus.*
9. *Lilium inter spinas Concionatori apparens.*
10. *Concionator improvisâ morte in suggestu extinctus.*
11. *Naves à naufragio immunes.*
12. *Revelatio de Immaculata Conceptione facta S. Birgittæ.*

I.

S. Thomas quodlib. 2. a. 6. ita loquitur : *Miracula Visibilia sunt
virtute Divinâ ad confirmationem virtutis fidei; non autem sunt mira-
cula semper ad demonstrandam gratiam eius, per quem miracula sunt;*

✧ ideo fieri potest, quòd aliquis gratiam gratum facientem non habens, miracula faciat; Sed contingere non potest, quòd quis falsam Doctrinam annuntians vera miracula faciat, quæ nisi virtute Divina fieri non possunt, sic enim DEVS esset falsitatis testis, quòd fieri non potest. Idem repetit S. Doctor 3.p.q.47.a.4. estque expressa Christi sententia cùm dicit: *Opera quæ ego facio, ipsa testimonium perhibent de me.* Si ergo ostendero sententiam, quæ favet Immaculatæ Conceptioni, fuisse miraculis confirmatam; necessario sequetur ex mente D. Thomæ, veram esse, nec falsam esse posse. Age ergo, miracula examinemus à viris fide dignissimis recitata.

II. Primò. Anno 1484. Beatrix de silva Lusitana è Parthenone Ordinis Cisterciensis, quem per Annos 40. incolerat, migrans in Regias Toleti ades, novum Ordinem Immaculatæ Conceptionis auspicata erat. Sed Diplomate Pontificio, dum in Hispaniam Româ pervehitur, aquis merso, magnus mæror piissimam Virginem occupavit. Interpellatione tamen Deiparæ per Immaculatam suam Conceptionem, Diploma Pontificium in scrinio, alijs chartis admixtum reperit, tantâ omnium admiratione, ut Episcopus Accitanus, decernente Toletano Archi-Episcopo, solenni pompâ Diploma convexerit in novum Virginis Immaculatæ Conceptæ Parthenonem. In qua eadem Beatrix, pridie quàm professionem emitteret, Beatâ Virgine præmonente, obdormivit; cadavere (in fronte stellâ aureâ eximij splendoris fulgente) tumulato apud Franciscanos. Ita narrat Raynaudus in Pietate Lugdunensi fol. 274. Nec opus est alijs Auctoribus, Archi-Episcopo Toletano, totâque Hispaniâ teste.

III. Secundò. Anno 1428. Accidit magnum illud, quòd ab Hispanis vulgò ob eminentiam vocatur miraculum Manressæ, eo quòd ibi ✧ factum ✧ ab omnibus, ac singulis solenniter annis celebratur. In Civitate Manressa, Principatûs Catalaunie ob particulares inimicitias, vir quidam Franciscus Planes, qui à Iudicibus illius Civitatis, propter tale iudicium suspensus, ultimoque fuit supplicio affectus; interfecit virum alium nomine Franciscum Mulet in Iure Baccalaureum, qui antequam humaretur, vivus surrexit, ✧ novem dumtaxat horas post resurrectionem vixit, quo tempore sæpius testatus est; se ad hoc fuisse iterum ad vitam revocatum, ut Immaculatæ Conceptionis veritatem testaretur, ✧ Deiparæ Virginis præservationem, cui in vita adversatus fuerat, in omnium præsentia fateretur. Ita habet traditio illius Civitatis, ✧ pictura in muro eiusdem Ecclesiæ, ✧ festivitas inibi per tot annos continuata testantur. Ita scribit Joannes Serranus Episcopus Acernensis; & præter illum Joannes Nierenbergius in c. 4. vitæ S. Ignatij. Franciscus de Torres d. 2. de Concept. c. 4. Sebastianus Abren in Commentarijs ad 1. 2. S. Thomæ Tract. 15. d. 6. Josephus Minot Canonicus, & Vica-

rius , ac Officialis Generalis Ecclesiæ Barcinonensis in publico Instrumento ad S. R. Ecclesiæ Cardinales dato *die 20. Decembr. Anno 1653.* Christophorus Bernardus de Quiros Inquisitor, cui , ut hoc miraculum examinaret , commissum fuerat. Additque Benedictus Genonus in Chronico ad Annum 1430. *Die Luna, Sextâ mensis Octobris Anno 1430. in manibus Judicis Fidei deputati per Synodum Basileensem, fuit testificatum etiam sub juramento, quod nono Mensis Septembris Anno 1428. in Civitate Minorissæ quidam Franciscus Muleti Canonicus Ecclesiæ Collegiata Vicensis &c. &c. Nierenberg. in Parthen. f. 410.*

IV. *Tertiò.* Anno 1650. die 13. Decembr. Pater Franciscus Calderon Societatis JESU Epistolam ad Europæos scribit, in qua testatur: *In Episcopatu Michuacani, sive Tarascorum oppido, quod vocatur Villa de Jauna, cujus Parochi sunt Religiosi Augustiniani, accidisse, ut in quodam trunco per medium scisso arboris, quam vocant Bujabo, inventa hæc verba Hispanica fuerint: Maria conce-pida sin peccato; quod servatum est ut miraculum in Ecclesiæ Augustinianorum Sacratio ex sententia Episcopi Michuacani.*

V. *Quartò.* Anno 1617. Sub Pontificatu Pauli V. contigit Madriti prodigium Lampadis sponte ardentis, quod in superiore Paragrapho libavimus. n. 5.

VI. *Quintò.* An. 1657. Cardinalis Rappaciolus Stranguria laborabat, horas jam centum & septem hærente urinâ ; ergo sacris procuratus, mortem in momenta opperiebatur, desperatis remedijs. Subijt Confessarij animum, qui morienti aderat, Virginem implorare. Schedam ergo hac precatone inscribit : *In tua Conceptione Virgo Immaculata fuisti, Ora pro nobis Patrem, cujus Filium genuisti ;* porrigitque ægroto conglutiendam. Nec mora laxatis aquæ ductibus lotium procurrare, dejectis calculis septem, quorum unus Chirographo involutus, & momento æger redditus sanitati. Tota Roma , ubi hoc contigit , testis miraculi. Vid. Raynaud. *in Piet. Lugd. f. 324.*

VII. *Sextò.* De Venerabili Johanne à S. Cruce, qui fuit Vir Sanctitate, & gratiâ miraculorum planè insignis, & quem Carmelitæ post S. Theresiam, Parentem agnoscunt, & venerantur, hæc scribit Marracius c. 37. fundatorum Marian. *Quamquam quosvis Sa-*

cros Dei-Parentis dies commendatissimos habuit; Immaculatæ tamen Conceptioni diem dicatam singulariùs; id propter, & inter mortales agens ab eadem Virgine multis gratijs cumulatus fuit, & post funus in membris ejus Purissimæ Conceptionis ejus imago visa est.

VIII. *Septimò. Anno 1585.* Cùm Hispanus exercitus Bom-meliæ inter paludes & eluviones ab hostibus obsideretur, & jam à fame, frigore, inundationibus, cymbisque Batavorum ultimam cladem expectaret, voto se Immaculatæ Virgini (cujus imaginem, dum vallum moliuntur, in fossa repererant) obstringunt; nec mora pridie festi flantibus totâ nocte frigidissimis aquilonibus, aquæ gelantur, hostesque abscedere coacti, ne videlicet eorum naves repentino gelu alligarentur. Utque hostis abcessit, glacies velut officio suo functa, & aquæ navigantibus apertæ. In gratam Beneficij memoriam, eodem tempore, iisdemque in Castris instituta sodalitas militum Immaculatæ Conceptionis. Rem totam prolixè Famianus Strada enarrat. *l. 7. Belli Belgici.* Neque potest negari, quippe inspectante toto Hispanico Exercitu, totoque Belgio teste.

IX. *Octavò. Anno 1653.* Sodalitas B. Virginis Assumptæ in Regno Valentiaë rogaverat Antonium de Guero S. Theologiæ Doctorem, ex Congregatione S. Philippi Nerei, vellet in urbe Xantiva festam diem panegyricâ oratione pro suggestu exornare. Acceptavit, sed cùm ad parietem æmuli nescio cujus manu chi-rographum affixum reperisset, quo dicebatur: *Beatam Virginem cum peccato Originali conceptam esse*; mutato themate, quod prius meditatus fuerat, pro illibato Conceptu, in ea Canticorum Verba: *Sicut lilium inter spinas*, disseruit. Oratio magno omnium plausu excepta. Sequenti & serenâ nocte, amœnam vallem inambulans reputare animo cœpit lilia inter spinas non crescere. Et ecce talia volventi, pulcherrimum, & candentissimum inter spinas lilium visendum se offert, accedit, carpitque florem, eumque attentius spectanti, apparet imago Immaculatæ Conceptionis bulbo floris eleganter impressa, pallio, radijsque vestita, & Dracone ad pedes jacente. Ea ab Archi-Episcopo Valentino aureæ cistæ inclusa, Philippo quarto dono missa est, & sacra Ædes, ubi lilium apparuerat, ædificata. Testis miraculi tota Hispania, & rei historia

Leodij prodijt. Anno 1665. *Vid. histor. prolixè descriptam apud P. Pexenfelder in Concionat. Histor. hist. 99.*

X. Nonò. Anno 1350. Monachus quidam Paulus nomine ausus Cracoviæ, in Sacra ad Populum Concione, dicere, Deiparam Virginem conceptam fuisse cum peccato Originali, subitò cecidit, & expiravit necdum finito sermone; eaq³ res alijs multis, de eadem materia disputantibus, grandem incussit timorem. Sunt Verba Spondani Auctoris modestissimi, & veracissimi ad Annum 1350. n. 24. Eandemq^{ue} referunt Henricus de Hassia Carthusianus ejusdem temporis Scriptor. Magnum Chronicon Belgicum. Langius in Chronico. Mayereus l. 13. alijque apud citatum Spondanum.

XI. Decimò. Anno 1617. Bellarminus coram Pio V. pro Immaculata Conceptione retulit, atque inter cætera miracula etiam istud: *Naves, quæ signo Immaculatae Conceptionis caruere, naufragio sepultæ sunt; illis tantum feliciter appulsis, quibus Immaculatae Virginis imago pro Castoribus fuit.*

XII. Undecimò. Miraculis accensendæ sunt revelationes cælitus factæ, nam & istæ, cùm vires naturæ superent, meritò inter miracula numerantur. Occurrit ergo S. Birgitta; cujus Revelationes quanti sint momenti, doctissimè ostendit Cardinalis Turrecremata in *Prologo defensionis earundem Revelationum. c. 1.* Planè Anno 1377. Urbanus VI. & post aliquot annos Gregorius IX. peritissimis Cardinalibus, Episcopis, & Magistris examinandas commisit, ac postea confirmavit; idemq^{ue} fecit Martinus V. teste eodem Turrecrematâ. Verba Gregorij IX. sunt: *Totum, quod in eis continetur* (hoc est in Revelationibus S. Birgittæ) *& veritate conspicuum est, & Sanctitate plenum, pellucidum atq³ perfectum.* Urbani vero VI. *Authenticas, & veritate plenas, & à DEI Spiritu veraciter traditas &c. &c.* Et denique ipsa Ecclesia in Oratione, quæ in Missa dicitur, sic Deum orat: *Domine DEUS noster, qui Beatae Birgittæ per Filium tuum unigenitum Secreta Cælestia revelasti &c.* Hæc ergo Sancta l. 6. c. 49. ita loquentem Beatam Virginem inducit: *Veritas est, quòd ego concepta fui sine peccato Originali, quia sicut Filius meus, & Ego nunquam peccavimus, ita nullum conjugium fuit, quod honestius esset, quàm illud, de quo processi.* Narrat Trithemius in *Chron. Hirsaugiensi An. 1369.* Sanctam

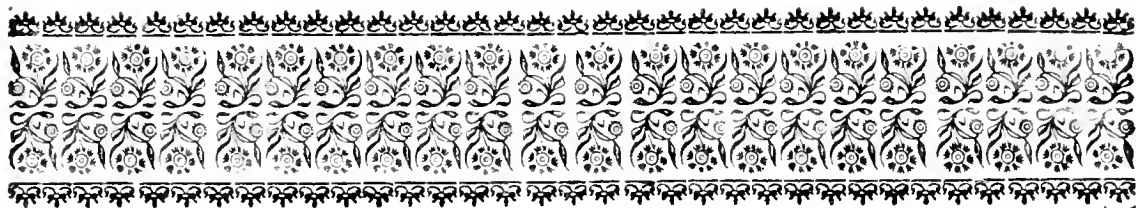

Birgittam à quodam viro docto de Immaculata Conceptione interrogatam respondisse: *Si Matri placuerit Misericordia, interrogabo eam super hac re, & quidquid mihi responderit, indicabo tibi.* Quadam igitur vice in extasi posita interrogavit Dominam, & tale responsum accepit: *Crede filia, quoniam rectè sentiunt omnes, qui me præservatam ab originali macula & credunt, & confitentur. Malè autem qui contrarium sentiunt, præsertim cum temeritate.*

Innumera sunt miracula alia, quæ in favorem Conceptæ Virginis afferuntur, ego aliqua tantùm libavi. *Nec refert, non esse omnia à Sede Apostolica confirmata, & ideo nec fidem Divinam mereri; sufficit enim esse certa, ut certam fidem mereantur, & negari sine temeritate non possint; nam ut optimè dixit Canus libr. 11. de locis Theologicis c. 2. Conclus. 2. Pleriq; nostra hâc ætate perversè, ne dicam impudenter, res quas esse gestas viri gravissimi testantur, in dubium vocant, qui si idoneas causas, probabilesq; redderent, audiendi quidem essent; Cùm verò reddant nullas, contemnendi sunt, ut qui communem hominum sensum exuerint; judiciorum humanorum potissima instrumenta, hoc est, testimonia rejecerint, vitæq; Magistræ, Prudentiæ subsidium, lucem veritatis, historiam neglexerint.*

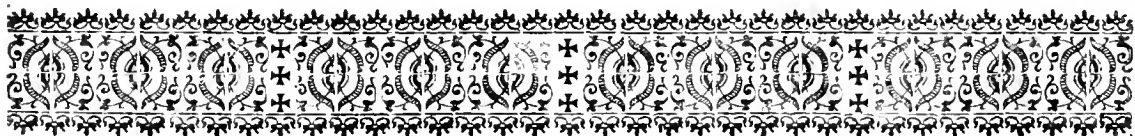
§. VIII.

Beatissimam Virginem esse Immaculatè conce-
ptam, varijs rationibus ex S. Thoma desumptis
probat. ur.

S U M M A R I A.

1. *Non constat, Beatam Virginem peccato originali fuisse inquinatam; ergo dicendum est, non fuisse inquinatam.*
2. *Beata Virgo tantâ puritate nitere debuit, quantam Deus conferre potuit puræ creaturæ; ergo caruit originali peccato.*
3. *Beata Virgo plius à DEO dilecta, quàm reliquæ creaturæ omnes, ergo fuit præservata, ne peccato originali succumberet.*
4. *Si cui daretur potestas, Matrem eligendi, mallet incorruptam, quàm corruptam, & semel infamem.*
5. *Si ex nostro arbitrio penderet, nemo non illam à peccato originali præservaret; ergo multo magis præservavit eam Deus.*
6. *Dispensavit Deus cum Beata Virgine in legibus, quæ minùs decebant; ergo multò magis in lege originalis peccati.*
7. *Eadem rationes, quibus Sancti Patres probant Virginis Corpus fuisse à corruptione, vermibus & cineribus præservatum, magis probant pro incorruptione animæ.*
8. *Non constat ex Sacris Litteris, esse ream, ergo censenda est innocens.*
9. *Nullus effectus, nullumq; signum originalis peccati in Virgine apparet; ergo prudenter credi debet exempta.*

10. *Deus in rebus sacris maximam semper rationem habuit indecentiæ; ergo multò magis in anima, & vase sue Divinitatis omnium Sacratissimo.*
11. *Voluit Deus Beatam Virginem nobilem sanguine nasci, hoc est, originis intactæ; ergo multò magis nasci nobilem animâ.*
12. *Si Beata Virgo à peccato originali præservata non est, ergo Christus nunquam exercuit actum perfectissimæ Redemptionis, quod credi non potest.*
13. *Dignitas Matris DEI magis immunitatem exigebat ab omni peccato, quàm dignitas Angelica.*
14. *Ingratus est filius, qui Matrem suam non colit, & prædicat quantum licet & fas est; at licet & fas est, Beatissimæ Virginis Conceptionem Immaculatam colere, & prædicare.*
15. *Pro Immaculato Conceptu militant rationes & motiva credibilitatis, quæ Augustino Catholicam Fidem persuaferant.*
16. *Beata Virgo licet omnium humillima, nunquam se vocat peccatricem; non ergo peccatrix fuit.*
17. *Ex Privilegio Matris DEI (quæ est dignitas quodammodo infinita) ut omnes reliquæ Virginis prærogativæ; ita etiam illa immaculati conceptûs efficacissimè demonstratur:*
18. *Et deniq; ex titulo gratitudinis evidenter infertur.*

I.

Ratio 1. S. Thomas 2. 2. q. 70. a. 2. ad 2. docet: *In dubio Judicem faciliorem esse debere ad absolvendum, quàm condemnandum.* Et in c. 8. Joannis lect. 1. ad sententiam tres

con-

conditiones requirit: *In sententia*, inquit, *debent servari tria: Benignitas, Discretio & Certitudo.* Idque legibus quoque humanis ratum est; neminem videlicet, præsertim in causis criminalibus, damnandum esse, nisi *ex probationibus luce meridianâ clarioribus planè convictum.* Ita habetur *l. 5. ff. de penis*; & *l. Item mala ff. ad leg. Aquil.* Et *c. litteras. De Præsumpt.* docentque omnes Jurisconsulti; Idque præsertim obtinet in Personis magnâ Dignitate conspicuis, v. g. Episcopis, Cardinalibus; in quibus ne illæ quidem probationes sufficiunt, quæ alioquin in Jure pro plenissimis & certissimis habentur, ut docet idem S. Doctor loco citato. Ex qua D. Thomæ, omniumque communi doctrina, ita argumentamur. Nullâ ratione probari potest (ut in solutione objectionum ostendetur) Beatissimam DEI Matrem fuisse Originali peccato fœdatam, ergo pronuntianda est innocens, quam nemo probat nocentem. Si crimen adulterij, latrocinij, perjurij hominibus opponas etiam infimæ fortis, nec probes, certò absolventur; cur ergo non absolviatur Mater DEI, postulata quidem gravissimi criminis, sed nec comperta, nec convicta? Æquissima petimus: eodem jure, quo criminosos, quo latrones, quo perjuros, etiam DEI Matrem censete; nihil gratiæ; aut privilegij pro ista rogamus; tantum illi, quantum pessimis date: sit innocens, si non convicta; absolvatur, si de culpa non constat: non liquet, non ergo damnetur. *O Mulier quis te condemnavit?* Aliqui: quis te convicit? nemo. O jura, Legesque Romanæ! Filij damnant, quibus ne accusare quidem licet; & damnant incerto crimine, nec unquam probato; imò morti addi-cunt, quam tam multi, tam magni, imò tota Ecclesia in omnibus scholis, in omnibus urbibus, in omnibus templis innocentem esse pronuntiant, quodque omnibus sceleratis permittitur, soli Mariæ non proderit, ut videlicet: *Accusatore non probante, Reus absolvatur.*

Nec dicant: *Se Virginis delictum ex scripturis, & Patribus probasse;* Nam Ecclesia & in Concilio Tridentino, & in Pontificijs Diplommatibus, & ex omnibus suggestibus millies pronuntiavit: *probatum non esse, & de crimine non constare.* Nemo dixerit constare de Petri homicidio, si decem testes id asserant, centum negent: at ita in nostro casu res se habet; Decem sunt, qui Virginem

nostram peccati accusant, centum qui absolvunt. Cur ergo malis contra Matrem cum paucis, quàm pro Matre cum pluribus sentire? Sit rea, sit nocens, sit filia peccati; at non constat, ergo absolvatur; Vivat, si non convicta.

II. *Ratio 2.* Constans est S. Doctoris, & multis locis repetita sententia, Beatam Virginem tantâ puritate nituisse, quantam Deus puræ Creaturæ conferre potuit. Ita habet in 3. *sentent. d. 3. q. 1. a. 1.* & *Quodlib. 2. ad 3.* Et in 1. *sentent. d. 17. q. 2. a. 4.* Et 3. *p. q. 27. a. 2. ad 2.* & *Opusc. 61. gradu 10.* Et in 3. *sentent. d. 3. a. 1.* concedit hanc propositionem: *Credendum est, Beatissimæ Virgini collatum esse, quidquid conferri potuit.* Eadem Augustini sententia fuit. *Serm. de Assumpt. & l. 3. de Lib. arbitr. & epist. 3. ad Volusianum.* cujus verba infra recitabimus. Ex qua Angelici Doctoris toties inculcata Doctrina ita argumentamur: Si B. Virgo à peccato Originali præservata non est, aut ideo fuit, quia Deus non potuit, aut quia noluit eam præservare? Non primum, quia Deus omnipotens est; potuit ergo. Nec ulla est implicantia, Virginem sine macula nasci; quæ enim sit implicantia nasci innocentem? Imò quod nos cum peccato Originali nascamur, & Adami delicto teneamur, non id necessitatis fuit, sed Divinæ voluntatis; Potuit ergo velle Deus, ut peccatum Adami soli Adamo, non alijs noceret. Si ergo potuit Deus totum genus humanum peccato Adami eximere, multò magis potuit unam; cur enim possit eximere omnes, & non unam? possit servos privilegio donare, & non possit Matrem? Potuit ergo; nec potuit tantum, sed etiam voluit; cur enim nollet? An quia Sanctissimam Virginem pacto cum Adamo, ejusque posteris inito incluserat? at poterat non includere; si ergo hoc potuit, cur noluit? An quia redimi debuit? At longè major, meliorque Redemptio est, quæ præservat casurum, quàm quæ sublevat jam lapsum. An ut humilior esset post culpam? At longè major potuit esse humilitas innocentis, quàm reæ; crescit enim humilitas ex dignitate, ut patuit in Christo: suffecitque ad humilitatem potuisse cadere, nisi sustineretur. An quia Justitiæ Divinæ id ratio postulabat? At Justitiæ Divinæ abundè satisfactum erat, omnibus Adami posteris, alienæ tantum culpæ, non propriæ reis, temporali morte damnatis cœloque exclusis: num hoc justitiæ parum erat,

erat, uno peccante tot posterorum millia, etiam aliàs innocentes; etiam invitos, & paternæ culpæ non tantùm expertes, sed etiam ignaros morte puniri? Nulla ergo postulabat Justitia, ut Matri suæ Deus non parceret; Imò si Matri non parceret, cùm posset; lædi justitia videbatur; hæc enim jubet, quantùm licet & fas est, parentes à Filijs honorari; at poterat Filius, & licebat, ut Matrem à dedecore, & casu servaret; hoc ergo justitiæ fuit.

Quod si leges & jura humana, quæ sunt quædam Imitatio Justitiæ Divinæ, prohibent Matrem à Filio in jus vocari, accusariq; quantò magis prohibent non accusari tantùm, sed etiam damnari, ac morte affici, cùm possit Filius succurrere? at verò nulla mors acerbior, quàm peccati; nec ulla Mater magis merebatur, nec ullus Filius magis poterat hanc Mortem prævenire.

Dein justitiæ quidem sit delinquenti pænam, & etiam mortem inferre, non tamen alienum à Justitia est curare, & cavere, ne delinquas, & à culpa præservare; cur ergo Matrem suam non ita DEUS præservavit? *Deniq;* concedamus, ad Justitiam Divinam spectâsse, ut ejus quoque Mater peccato Originali teneretur; at gratiæ & clementiæ erat, ne id fieret, impedire; jam verò quis ita mentem, communemq; sensum exuerit, ut & credat, & dicat, voluisse Deum cum Matre Justitiâ potiùs & severitate, quàm Clementiâ experiri? Servis Justitia, Matri gratia debebatur, alioquin hîc quoque tritum illud valuisset: *Summum jus summa injuria.*

Si ergo potuit Deus salvâ integrâque justitiâ Matrem custodire, ne caderet, *querimus*, quid causæ fuerit, ut nollet? Si enim omnium, quæ à Deo facta sunt, rationem aliquam reddere possumus, quia videlicet ab illo omnia sapienter, summâque ratione facta sunt, *querimus*, cur hujus tantùm cum Matre severitatis, nulla causâ ostendi, nulla ratio possit?

Dices: Voluntatem DEI instar omnium rationum esse, nec aliam rationem quæri à nobis, multò minùs exigì posse; præsertim quia multa alia Privilegia & Beneficia conferre DEUS poterat Matri suæ, quæ nunquam contulit, videlicet: ut esset immortalis, ut gratiâ majori prædita, de quibus æquè quæri ratio possit, sed æquè non inveniri.

Respondetur. Quando de Divina voluntate constat, meritò
T potest,

potest, debetque in illa conquiesci, nec alia ratio à nobis quæri, cum summa omnium rationum sit: *Deum ita voluisse.* Quando verò non constat DEUM voluisse, meritò ab ijs, qui hanc Divinam voluntatem jactant, signa & rationes quærentur, ob quas dicant Deum voluisse? Cur enim rem adeò alienam à ratione, credituque difficilem admittam, si tu nullam causam, nullamque rationem in medium promas, quâ credi debeat? & quid hoc rei est, ut omnium, quæ à DEO facta sunt, rationes produci possint, & hujus tantum, quam tu dicis DEUM voluisse, nulla possit? Si diceres, voluisse DEUM, ut sol in terram aliquando cadat; ut Luna, cum Soli conjungitur, eclipsi laboret; ut lilia amisso candore nigra deinceps nascantur; Ut in Æthiopia nives cadant mediâ æstate; Si, inquam, hæc diceres, istarumque rerum rationem, & causam nullam redderes; possem ego tam mira & insolita, ac fidem superantia pro veris habere? & tamen multò mihi illis omnibus incredibilius est, DEI Matrem in peccato Originali conceptam esse; quantò enim anima B. Virginis Sole, Lunâ, lilioque nobilior, tantò minùs inquinari eam decuit.

Quod verò dicitur: *Potuisse Deum reddere Beatissimam Virginem immortalem, nec tamen fecisse.* Magna utrimque disparitas est; mors enim non est malum simpliciter, quale est peccatum, & malum culpæ: Imò potuit mors esse actio summæ virtutis, fortitudinis, charitatis, meritique, sicque omnibus spectatis melius fuit B. Virginem mori. Non ita peccatum Originale, quod absolute malum est, objectumque Divinæ Abominationis; & ideo B. Virgini eligendum potius fuit, Virginem non esse, quàm non esse innocentem, ac peccato Originali infectam; quippe quantò anima corpori, tantò Virginitas animæ, Virginitati corporis præstat; & ista sine peccato amitti potest, illa non potest. Ad id, quod adjungitur, potuisse Beatæ Virgini majorem gratiam dari, nec tamen datam esse, non ergo sequi, DEUM Matri dedisse, quidquid dari non repugnat. *Resp.* DEUM tantam Matri gratiam dedisse, quantam cognovit, tantæ dignitati parem esse, hoc est, talem qualem puræ Creaturæ nec aliquando dedit, nec aliquando daturus est; non ergo oportuit majorem gratiam dari, quàm par esset. *Nota*, quantamcumque dedisset, semper quæri pos-

posset, cur majorem non dederit, nec ulla indecentia fuit, tantam nec majorem dedisse.

Ex adverso, sicut dedecuit Matrem Christi non esse Virginem, & ideo DEUS hoc noluit, quantò magis dedecuit esse peccatricem, quantoque minùs hoc DEUS voluerit? Ut ergo Mater sine peccato Originali conciperetur, & potuit DEUS, quia Omnipotens, & voluit, quia Benignus, & debuit, quia Filius. Ergo ut concludam cum S. Augustino *Serm. de Assumpt.* *Ubi Scriptura Divina de Beatissima Virgine nihil commemorat, inquirendum est, quid conveniat rationi, fiatq; ipsa ratio Auctoritas, sine qua nec est, nec valet Auctoritas.* Et l. 3. de lib. Arbitrio. *Quidquid tibi verà ratione faciendum occurrit, scias DEUM fecisse, bonorum omnium Conditorum.*

III. *Ratio 3.* S. Thomas quampluribus locis docet, Beatissimam Virginem plus gratiæ à DEO accepisse, sicque plus à DEO dilectam esse, quàm fuerint reliquæ Creaturæ omnes: Ita scribit 1. sent. d. 17. q. 2. a. 4. Et 3. sent. d. 3. q. 1. a. 1. Et *Quodlib.* 3. & 3. p. q. 27. a. 5. in O. & ad 1. Et alibi sæpè. Cui adstipulatur S. Bernardinus Senensis *Serm. 51. c. 3.* dicens: *Christum magis venisse in carne mortali pro B. Virgine Redimenda, quàm pro omnibus hominibus, etiamsi omnes cum illa conferantur, & ideo eam vocat, Primogenitam Redemptoris.* Et Suarez 3. p. Tom. 2. d. 18. *DEUS plus amat solam Virginem, quàm reliquos Sanctos omnes.* Ex qua S. Thomæ doctrina ita argumentari licet: DEUS Beatissimam Virginem magis dilexit, quàm alias Creaturas omnes, idque non tantum amore gratuito, & arbitrario, verum etiam amore debito & necessario, ex quo enim momento decrevit Filius esse, decrevit quoque omnem ei amorem, reverentiam, & protectionem præstare, quam filius parentibus tenetur: atqui amor ex sua natura avertit, expellitque à re amata omne malum, & indignitatem. Si ergo DEUS plus Matrem amavit, quàm cæteras Creaturas, ergo etiam plus eam à peccato (quod est summa miseria & indignitas) custodivit, quàm reliquas Creaturas; ergo etiam custodivit, & præservavit à peccato Originali, sicut custodivit tot Angelorum millia.

Quomodo enim plus amâset Matrem, quàm Angelos, si cum Matrem æquè à peccato præservare posset, ac Angelos, istos præservâset, & non Matrem? Aut ergo minùs Matrem amavit, quàm Angelos; aut si magis Matrem, ergo etiam magis curavit, ne cade-

ret, neque subderetur turpissimæ Dæmonis servituti. Potuit quidem DEUS ex Beatissima Virgine nasci, aut non nasci; sed postquam decrevit nasci, eamque habere pro Matre, non potuit non plus amare, eamque non plus à malo custodire, quàm reliquas Creaturas omnes.

Dices. Cùm Virgo conciperetur, nondum erat Mater, sicque nondum eam DEUS plus alijs Creaturis diligere tenebatur.

Respondetur : Jam ab æterno electa erat in Matrem, ergo jam ante Conceptionem præ omnibus Creaturis amabatur; Si enim amor ex dono æstimatur, sicut donum, quo gratuito est in Matrem electa, & cumulo omnium Creaturarum prælata, excedebat dona alijs Creaturis collata, ita & amor; Si ergo ante Conceptionem plus omnibus Creaturis dilecta, sequitur, plus omnibus à peccato custoditam, & præservatam esse, ut videlicet cura & custodia amoris responderet; Et ideo Privilegia Beatissimæ Virgini concessa, quòd videlicet fomite caruit, quòd nullis motibus concupiscentiæ jactata, nullique peccato veniali obnoxia, jam prius incepere, quàm Mater evaderet. Si ergo jam ante Maternitatem plus omnibus Creaturis dilecta, sequitur, plus quoque a DEO protectam, ne peccato fœdaretur.

IV. *Ratio 4.* Si quis potestatem haberet sibi Matrem, aut sponsam eligendi; certum est talem electurum, quæ nunquam corrupta esset, nullaque infamiâ laborasset, tantoque magis id faceret, quanto innocentior, nobiliorque is esset, qui eligeret. At DEUS potestatem habebat eligendi Matrem, qualem volebat; quis ergo credat, cùm posset innocentem & intactam habere, maluisse corruptam, & infamem? & corruptam non à juvene aliquo, aut lenone impudico, sed ab omnium Creaturarum turpissimâ, & vilissimâ, Deique inimicissimâ, qualis Diabolus est? an verò DEUS minùs amat honestatem, & innocentiam, quàm homines; ut cùm homines sponsam & Matrem innocentem velint, si possint; DEUS qui poterat; nocentem & defloratam prætulit? Ad hanc rationem spectavit D. Thomas, cùm probans B. Virginem nunquam venialiter peccasse, his argumentis utitur, quia videlicet: *Nulla est conventio luci ad tenebras: Quia Gloria filiorum Patres eorum: Quia in malevolam animam non introibit sapientia.* Ita S. Thom. 3. p. q. 27. a. 4.

V. *Ratio 5.* Si in nostra, qui Virginem amamus, Potestate, arbitrioque fuisset, eam à peccato Originali præservare, quis non præservasset? Multò ergo magis eam præservavit, qui eam magis dilexit; Deus videlicet, præsertim cùm nulla ratio fuerit, quæ

quæ Deum moraretur , ne amoris suo in tantam Virginem indulgeret, non Justitiæ, non pacti, non Redemptionis, ut supra probavimus. Cur ergo non credimus Deum fecisse, quæ nemo nostrum non faceret? Potuit, & decuit, ergo fecit. Quod Argumentum fundatur in illa Regula Augustini, ubi agens de incorruptione Corporis Virginei post mortem: *Nullus dubitat, quin possit Deus Mariam sine corruptione servare, ergo dubitandum non est voluisse.* Ita habet in *Sermon. de Assumpt.* Ergo ex sententia Augustini in exornanda, præservandâque Virgine *DEUS tantum voluit, quantum potuit.* Sic idem S. Augustinus in *Epist. 3. ad Volusianum:* *In talibus tota ratio facti potentia facientis est.* Et in *cit. Sermon. de Assumpt.* *Quidquid tibi vera ratio dicat, nec melius occurrat, id scias fecisse Deum.*

VI. *Ratio 6.* Dispensavit Deus cum Virgine in alijs legibus, quæ toti generi humano impositæ sunt, quales sunt: *Paries in dolore.* Et illa: *In pulverem revertêris:* Et illa: *Pronum est cor hominis ad malum ab adolescentia sua.* Cur rogo his legibus Virginem exemit? Quia DEI Matrem dedecebant; at multò magis dedecuit peccatum, multò ergo magis hoc eam liberavit; quippe tantum est malum omne peccatum, ut si optio daretur, mallet non esse Virgo, mallet non esse DEI Mater, quàm esse peccatrix. Primum ergo hoc Virginis votum, primæque preces fuerunt, ne in mundum prodiret jam deflorata. Dicebat illa cum primò Mundum ingressa est, quod olim Ester ad suum Assuerum: *Ester. c. 15. Si inveni gratiam in oculis tuis O Rex, & si tibi placet, dona mihi animam meam, pro qua rogo.* Et quid tam justa postulanti aliud Deus responderet, quàm quod Assuerus optanti Regina: *Noli metuere, non moriêris, non enim pro te, sed pro omnibus lex hæc constituta est.* Ergo, ut dixi, si Deus cum Virgine in legibus dispensavit, quæ minus, certè dispensavit in legibus, quæ magis Matrem dedecebant.

VII. *Ratio 7:* Sancti Patres iisdem rationibus moti sunt ad amovendas à Matre DEI imperfectiones, quæ multò minus Matrem DEI dedecebant, quibus nos movemur ad negandum peccatum Originale, quod multò magis Virginem dedecet; ergo aut illi errârunt, aut nos non erramus, qui eorum exempla, & vestigia

imitamur. Non admittunt illi vel in pedibus pulverem (hoc est in infima hominis parte) quia Coeli Reginam non decet, quantò ergo minus admittemus nos vel in ipsa facie, hoc est, in anima, faniem & carcinomata, hoc est, peccatum, quo nil fædus coram DEO? Lege S. Augustinum *Serm. de Assumptione*, ubi fatetur, se nullâ quidem Scripturarum, aut Sanctorum auctoritate cogi ad credendum corpus Virginis in pulverem, cinerem, & vermes resolutum non esse; se tamen rationibus vinci, ne id credere possit: *Animus haret, sentire non valeo, dicere pertimesco.* Et cur quæso Augustine dicere pertimescis? *Quia, inquit, excipitur, quam tanta servat gratia, & attollit dignitatis prerogativa: quia pertinet ad dignitatem Domini, suæ Matris servare honorem, qui legem non solvere venerat, sed adimplere; quia nullus dubitat, quin possit Mariam sine corruptione servare, cur ergo dubitandum est noluisse? quia in Mariæ integritate plùs potuisse gratiam, quàm naturam, non est dubitandum.* En tibi rationes Augustini, quæ si militant pro integritate, & incorruptione corporis, multò magis pro integritate, & incorruptione animæ: Quis enim nescit, si optio Virgini daretur, millies eam potius cineres, & pulveres corporis electuram, quàm semel peccatum? Ubi *nota*, non benè illos de Doctrina Augustini mereri, qui cùm de innocentia Virginis agitur, nolunt illam Regulam ab Augustino commendatam, inculcatamque admittere, videlicet: *Potest Mariam sine corruptione servare, ergo dubitandum non est, voluisse.*

VIII. *Ratio 8.* Beatam Virginem peccato Originali inquinatam fuisse, aut *nullo modo*, aut *dubiè*, aut *certò* ex Scripturis Sacris probari potest? Si *nullo modo*? ergo cadit totum fundamentum, quo accusatio nititur; & quæ fiducia est, aliquem peccati Originalis damnare, quem DEUS non damnat, cùm tamen reatus peccati Originalis ex sola DEI voluntate procedat? nemo enim peccato Adami teneretur, nisi DEUS teneri vellet; hæc verò DEI voluntas constare nobis non potest, nisi ex Verbo DEI scripto, aut tradito. Si verò de peccato Originali Virginis scriptura *dubiè tantum, obscureq;* loquitur; ergo ex scriptura non constat, nec ream esse, nec innocentem, ergo tam licet dicere innocentem, quàm Ream; at quæ pietas est, cùm Matrem liceat absolvere, aut da-

mnare,

mnare, malle damnatam, quàm absolutam? Pendet ex arbitrio nostro mortem, an vitam mereatur, & tamen mortuam volumus; qui sic judicat, amicus, & filius est? Si denique *certò* ex scripturis constat, peccati Originalis ream esse, ergo omnes Hæretici sumus; id verò tam absurdum est, ut nec adversarij objiciant, nec opus sit à nobis refutari.

IX. *Ratio 9.* Nemo prudenter de causa aliqua judicare potest, cujus nullum videt effectum, multoque minùs, si omninò contrarios, & repugnantes causæ effectus observet. Sic imprudentissimus sit, qui judicet elementum ignis esse naturæ gravis, cum nullos effectus gravitatis in illo deprehendat; nec enim est densus, nec deorsum movetur, nec ponderat; imò contrarios omnino gravitati effectus præ se fert, est enim rarus, & sursum movetur. Eodem modo imprudens, imò ignorantissimus est medicus, qui dicat, imò qui pertinaciter alijs persuadere velit, hominem aliquem expirasse, in quo nulla signa sunt mortis, non pallor, non pulsus cessatio, non oculi fracti, non labia exanguia, non halitus suppressus, non motus sublatus; imò omnia contraria; alacris pulsus, sibi que similis, color floridus, vires integræ, lucentes oculi, & agilitas corporis; hunc si quis mortuum diceret, ineptus potius, quàm medicus dici mereatur.

Eodem modo de peccato Originali oportet philosophari. Peccati Originalis, teste D. Thomâ 1. 2. q. 85. effectus isti sunt: *Inclinatio ad malum, seu fomes peccati, & Concupiscentia; pugna Naturæ inferioris cum superiori, ignorantia in Intellectu, debilitas seu languor Voluntatis in prosecutione boni, ac deniq; peccatum veniale*; de quo S. Augustinus l. 5. contra Julianum c. 9. & cap. 15. hanc Regulam ponit: *Is qui in adulta etate peccatum nullum fecit, in infantili etate peccatum non contraxit; & ideo Christus peccatum etiam major fecisset, si parvulus habuisset.* Cum ergo in B. Virgine nullus fuerit peccati Originalis effectus, nullumque signum, imò signa potius contraria, ac peccato Originali repugnantia, videlicet maxima ad bonum propensio, summa pax, & harmonia affectuum, rationi plenè obtemperantium; perfecta rerum omnium naturalium, & supernaturalium notitia; summus ardor voluntatis immenso amore flagrantis; ac denique perpetua puritas ab omni peccato veniali; quâ, inquam, ratione suspicari potes fuisse peccato Originali infectam, in qua nullum peccati signum? Tu dicis mortuam peccato esse, at ego nulla signa mortis in illa reperiò, imò omnia vitæ; si

ergo medicus de morte corporis, & Theologus de morte animæ ex signis judicat, certum est, nunquam mortuam esse, in qua nulla signa mortis notata.

Dices: Mors corporis est effectus peccati Originalis.

Resp. Si ita est, ergo & Christus peccavit, quia mortuus est. Mors ergo non propriè & unicè effectus peccati Originalis, sed Naturæ humanæ ex materia prima sublunari, & contrarijs ac pugnantibus elementis compositæ: nec inducit ad peccatum, sed potius moratur, finitque peccatum; & ita principaliter non est effectus peccati, sed naturæ, ac etiam gratiæ, cum sit maximè meritoria, retrahatque à peccato, & ideo in eo etiam fuit, qui nunquam peccavit; Sicut ergo non sequitur, illic esse febrim, ubi est calor, (cùm calor ab alijs causis provenire etiam possit, præter febrim) ita non sequitur fuisse peccatum, ubi fuit mors, quia mors non à solo peccato, sed ab alijs etiam causis procedit. Nec Gratia Originalis & sanctificans ex sua natura mortem in primis Parentibus arcebat (alioquin esu arboris vitæ non eguissent) sed ex beneplacito & privilegio DEI, quod à gratia sanctificante separari potest, ut patuit in Christo. Cùm ergo ex una parte doceat S. Augustinus. *Lib. de natura & grat. c. 26.* B. Virginem ab omni peccato veniali fuisse immunem; ex altera, eum, qui caret omni peccato actuali, caruisse omni peccato Originali; quis rogo peccatum & mortem in illa anima suspicetur, in qua S. Augustinus, tantus medicus animarum? nec mortem, nec signa mortis invenit?

X. *Ratio 10.* In rebus sacris magna semper à DEO indecentiæ, quamvis alioquin nullam culpam adjunctam haberet, ratio habita est. Sic enim noluit DEUS à Sacerdotibus Veteris Testamenti alias uxores, quàm Virgines duci: noluit à Davide, quamvis Sancto, sed bellatore, humanoq; sanguini fundendo planè assueto, Templum ædificari: noluit à Juda Machabæo Sacrificia in eo Altari offerri, quod Sacrilegis hostijs Gentiles profanassent: noluit corpus suum in aliud sepulchrum condi, quàm novum, intactumque, nec alijs linteis, quàm mundissimis involvi. Quantò ergo magis credendum est, noluisse Deum eam Virginem peccato profanari, quam ad opus omnium planè sacratissimum, & in Matrem elegerat. Tanta cura pro Altari, tanta pro Templo & sepulchro, ne quid indecori, fædiq; haberent, & non multò major pro Matre? aut profanatio aliqua fingi potest pejor peccato?

XI. *Ratio 11.* Nobilitas nihil aliud est, quàm excellentia & claritas originis, quo fit, ut sicut conditio Originis & Nativitatis mutari non potest; nemo enim nasci aliter potest, quàm ali-

quan-

quando natus est; ita quoque nemo verè nobilis esse possit, qui talis natus non est. Potest pauper opulentus fieri; potest privatus ad publicos Magistratus & honores provehi; sed verè nobilis esse non potest, nisi qui natus. Nam quamvis Principis diplomate nobilitatem aliquis assequatur; semper tamen nota pristinae conditionis, & contemptus manet; unde ignobilitas & obscuritas Originis à Jurisperito vulnere comparatur, quod sanari quidem potest, sed nunquam cicatrice fatis obducta. Quæ causa est, ut nihil ferè homines obijci sibi impatientius ferant, quàm ignobilitatem, quippe indelebilis maculae. Et ideo Deus ipse, quamvis Matrem humilem, privatae conditionis, inopemque elegerit, nobilis tamen, imò Regij sanguinis esse voluit, ne contemptui hominibus esset. Si ergo tantæ curæ Deo fuit, ut quoad carnem nobilem Matrem haberet, quantò magis ut haberet nobilem animam; hoc est, originis intactæ, præcellentis, & gratiâ insignis? non verò originis obscuræ servilis & peccato fœdatae; nec enim peior, viliorque conditio, quàm peccatoris. Si ergo, ne contemptui hominibus esset; oportuit carne nobilem esse, multò magis oportuit nobilem animam esse, ne contemptui Angelis esset, quibus destinabatur Regina. Aut dicatur mihi, cur esse ignobilem carne DEI Matrem dedeceat, & non dedeceat esse ignobilem animam, hoc est, in servitute peccati conceptam?

XII. *Ratio 12.* S. Thomas 1. p. q. 47. a. 2. docet: *Optimi agentis esse producere totum effectum suum optimum, saltem per Ordinem ad totum.* Idque confirmat S. Augustinus l. 3. de libero Arbitrio c. 5. Ubi: *Quidquid tibi verâ ratione occurrit, id scias fecisse Deum.* Ex qua Doctrina D. Thomæ ita argumentamur: Connaturale est omni causæ, etiam liberæ, & impedimentorum capaci, ut aliquando nobilissimum, & præstantissimum effectum producat: Sic Musicus quantumvis ex certis rationibus non semper optimè cantet, aliquando tamen id facit. Et pictor licet non semper, aliquando tamen, quàm potest optimè pinget. Ergo Christus Dominus Redemptor Generis humani, aliquando saltem edidit specimen optimæ Redemptionis, quæ est Redemptio *preservativa*, at quem optimam hanc Redemptionem à peccato liberavit, si non Matrem liberavit? Aut ergo istam, aut nullam: quod si nullam, ergo Deo contigit, quod nulli causæ, ut videlicet posset optimum effectum, & tamen nollet, sterili ejus Omnipotentiam ad optimam prolem.

XIII. *Ratio 13.* Docet S. Thomas 3. p. q. 27. a. 5. ex S. Paulo

2. *ad Corinth.* 3. DEUM dare unicuique gratiam proportionatam illi dignitati, ad quam eligitur: at Dignitas Maternitatis DEI est major dignitate omnium Angelorum (alia enim est dignitas servi, alia dignitas Matris) ergo cum Angeli fuerint creati in statu gratiæ, multò magis ita creari decuit animam Matris: Si enim noluit in suo Palatio habere fervos, nisi innocentes, quantò magis noluit habere Matrem, nisi innocentem?

Dices: B. Virgo fuit filia Adæ, & consequenter ejus peccato obnoxia, non ita Angeli.

Resp. Fuit filia Adæ, sed simul fuit Mater DEI; si ergo tu dicis, peccare debuisse, quia filia Adæ, ego dico non debuisse, quia Mater DEI; Quantum ergo DEUS Adamo præstat, tantum præstat titulus Matris DEI titulo Filiæ Adami; cessit ergo debitum filiæ Adami Dignitati & Privilegio Matris DEI. Sicut enim si ancilla Regi nubat, cedit origo & conditio ancillæ, privilegijs & dignitati Reginæ; Sic Beatissimà Virgine ad dignitatem Matris evectâ, de illa loqui oportet non ut de filia Adami, sed ut de Matre DEI; nec tam considerare, quid ei conveniat ut ancillæ, quàm quid conveniat ut Matri Innocentis DEI, omniumque Creaturarum Reginæ.

XIV. *Ratio 14.* Negari non potest, debere à nobis amari, & coli Beatissimam Virginem, & de illa optimè sentiri, quantum licet & fas est, id enim & illam & nos decet, quis enim filius, nisi ingratisissimus, Matrem suam non colat, amet, deprædicet & veneretur, quantum licet, & fas est? At licet & fas est, Beatissimam Virginem innocentem, Immaculatam, omnisque peccati Originalis expertem credere, fateri, ut talem colere, & ubique prædicare; imò Ecclesia non tantum id permittit, verum etiam maximis Beneficijs spiritualibus, suo exemplo, & solenni festo invitat, cur ergo nos quoque non eam colamus, & ubique terrarum innocentem, peccatique omnis expertem deprædicemus?

Hæc ratio palmaris est, & planè convincit, nullumque tergiversationi locum relinquit: Potestis negare, Matrem amari, colique debere, quantum licet & fas est? potestis negare, licere Immaculatam, & Innocentem credere, & prædicare? Potestis negare longè præstantius esse, illam semper fuisse innocentem, quàm aliquando pec-

peccatricem, & maculâ inquinatam? Credite ergo & dicite de illa, quod præstantius est, quodque credere, & dicere vobis licet, & fas est.

Scribit S. Thomas 1. p. q. 20. a. 4. ad 5. *Majorem gratiam ei fieri, qui conservatur in Innocentia, quàm cui remittitur peccatum.* Ego majorem hanc gratiam in Matre mea agnosco & prædico; Vos cum agnoscere & prædicare liceat Ecclesiâ permittente, imò invitante, majorem hanc gratiam rejicitis; qui ergo titulum magis filij merentur, qui minùs, an qui magis, intra honestum tamen, Matri suæ tribuunt? Planè non ignoscendus tantùm, sed etiam commendandus hic error, si quis amico suo bonâ fide, deceptusque plùs tribuat laudis, quàm meretur; quantò magis si Matri, & si ex vero? Dicam ego cum Plinio Senatore. l. 7. Epist. 28. (cui nimia amici commendatio vitio vertebatur) mutatâ solum voce amici: *Agnosco crimen, amplector etiam, quid enim honestius culpâ charitatis? Qui sunt tamen isti, qui Matrem meam meliùs me nôrint? Sed ut nôrint, quid invident mihi felicissimum errorem? Ut enim Maria non sit talis, qualis à me prædicatur, ego tamen beatus, quòd mihi videtur: mihi nunquam persuadebunt, ut Matrem meam nimium à me diligi putem.* Si ergo & qui asserunt sine maculâ conceptam esse, & qui negant, errare possunt; malim cum ijs errare, qui dicunt innocentem, quàm cum ijs, qui dicunt peccatricem.

XV. Ratio 15. S. Augustinus contra epistolam Fundamenti c. 4. Rationes enumerans, quibus cogebatur, ut Religionem Catholicam veram esse crederet, alijsque præferret, hæc habet: *Multa sunt, quæ in Ecclesia Catholica justissimè me tenent: consensus populorum & gentium: Auctoritas miraculis inchoata, Sedes Apostolica, cui pascendi oves suas Dominus curam demandavit.* Si hæc convincendo Augustino sufficere, cur non sufficiant convincendo tibi? An verò aliquid istorum Immaculato Conceptui deest? num consensus Populorum? num omnium fere Doctorem, ac Universitatum auctoritas? num Diplomata Pontificum? num Miracula & multa, & à fide dignissimis recitata, quibus si credere nolis; oportebit planè communem sensum exuere, omnemque historicam auctoritatem è medio tollere; sicut enim vanissimum est, omnia ac passim; ita stultissimum, nihil, & nemini credere. Si ergo hæc, quæ Theologi vocant *motiva Credibilitatis*, talia sunt, ut Augustinus digna crediderit, quibus etiam res difficillimæ, quæque omnem humanam rationem superant, persuadeantur; quantò magis sufficient, rei facillimæ persuadendæ, humanæque naturæ tam consentaneæ, quàm est, Matrem

à Filio præservatam, ne caderet, ne communi fervorum conditioni, ac legi misceretur, ne morti succumberet? Quid amabò faciliùs creditu? & tamen quot argumentis è Cœlo provisum, ut credantur? Cur ergo ijs rationibus tibi non facillima persuadeantur, quibus etiam difficillima Augustino persuasa sunt? Aut ergo nimis credulus Augustinus, aut tu nimis inaccessus veritati.

XVI. *Ratio 16.* Constat Beatam Virginem humillimam fuisse; adeò ut hâc potissimùm virtute in DEI Matrem eligi merita sit juxta illud Augustini: *Virginitate placuit, humilitate concepit*, idque alijs quoque Patribus visum, nam S. Bernardus Serm. super signum magnum: *Meritò facta est novissima prima, quæ cum prima esset omnium, sese novissimam faciebat.* Et Richardus à S. Laurentio de *Laudibus Virg.* l. 1. c. 3. *Nimirum humilitas Mariæ Regem Cœli traxit ad terram.* Si humillima, ergo nihil eorum omisit, quibus conditionem suam deprimeret, ostenderetque indignitatem, ut ex adverso tantò magis Divina in eam Bonitas & Clementia eluceret. Id præsertim ex Cantico illius patet; ubi nihil non agit, ut rationes, & argumenta producat Divinæ Misericordiæ extollendæ, describendæque suæ indignitati, quantum videlicet citra mendacium licuit. *Quia*, inquit, *respexit humilitatem ancillæ suæ.* Græcè ταπεινωσιν; hoc est, vilitatem, exiguitatem. Tacet virtutes; narrat obscuritatem, ut tantò majus appareat Beneficium & Liberalitas Dantis, quantò magis indignæ collatum: *Respexit*, inquit, *humilitatem*, paupertatem, imperfectionem, exilitatem *ancillæ suæ.* Amabò te, si peccato originali aliquando tenebatur; cur non potius dicit: quia respexit iniquitatem miseræ peccatricis suæ? Sicut enim nulla paupertas, nulla imperfectio, nulla obscuritas, nullumq; malum peccato peius; ita nihil æquè hominem indignum reddit, Dei-que Misericordiam, ut peccatum extollit: hinc tanta Sanctorum cura, Moïsis, Pauli, Augustini, aliorumque, ut delicta sua Mundo ostenderent. Ipse David inter alia peccata etiam originale exponit, ut nihil omittat, quod confusione suæ servire possit. *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me Mater mea.* Si ergo B. Virgo omnes Mortales humilitate superavit; si vilitatem & indignitatem suam in Cantico operosè descripsit, cur ergo peccatum tacet, quo nihil opportunius profitendæ vilitati? cur se ancillam dicit, non peccatricem? cur humilitatem suam, hoc est,

tenui-

tenuitatem, non iniquitatem memorat? cur tot Sanctorum exempla non imitatur, peccata & delicta sua recitantium? Planè alterutrum concedi oportet, aut non fuisse omnium humillimam, si peccatum tacuit, quo tenebatur: aut omni peccato caruisse, & ideo nihil de peccato locutam, ne veritatem mendacio offenderet. Dixit ergo ancillam, non dixit peccatricem, quia unum, non alterum fuit, utrumque dictura, si utrumque fuisset.

XVII. *Ratio 17.* Potissima tamen ratio, quæque omnes complectitur, est dignitas Matris DEI. De hac ita S. Thomas 1. p. q. 25. a. 6. *Beata Virgo ex hoc, quòd est Mater DEI, dignitatem habet aliquo modo infinitam ex Bono infinito, quod est Deus, & cujus est Mater.* Idem docuit S. Eucherius, cujus est celebris illa sententia: *Scire vultis, quanta sit Mater? cogitate, qualis sit Filius.* Et S. Anselmus de *Excellent. Virg.* c. 2. *Hoc solum de Beatissima Virgine predicari, quòd sit Mater DEI, excedit omnem altitudinem, quæ post Deum dici, vel cogitari potest.* Et S. Petrus Damianus: *Attende Seraphim, & videbis, quidquid majus est, Virgine minus esse; solumq; Opificem opus istud supergredi.* Observandum quoque, B. Virginem duplici ratione ad Incarnationem Christi concurrisse, videlicet, ut causam *physicam*, & ut causam *moralem*; ut *physicam*, quia purissimum sanguinem ministravit, ex quo Christi Corpus formaretur, sicut enim non solus artifex est causa aurei poculi, sed etiam is, qui aurum donavit, ex quo poculum conflatum est: Ita etiam illa causa Incarnationis, quæ materiam dedit. Ut causa verò *moralis*; quia noluit Deus ex ea nasci, nisi illa consentiente, & ideo missus est Archangelus, qui ejus voluntatem, votumque requireret, & obtineret, ut bene dixerit Guerricus in *Cantica*: *Noluit carnem sumere ex ipsa, nisi dante ipsa.* Ex hac verò dignitate Matris deducunt Patres, Ecclesia, Theologi omnia illa privilegia, quæ passim legere est: videlicet, quòd *plus dilecta à DEO, quàm omnes Sancti universim & collectivè sumpti*: quòd *solo DEO excepto cunctis superior existit*: quòd *tantâ nituit puritate, quâ major sub DEO nequeat intelligi*: quòd *sit immensa gratiarum abyssus*: quòd *quidquid gratiæ vel paucis Mortalium collatum est, non fuerit tanta Virgini negatum*: quòd *sine peccato nata*: quòd *post partum Virgo*: quòd *in Cælos etiam cum Corpore assumpta*: quòd *mensura privilegiorum Virginis, sit potentia*

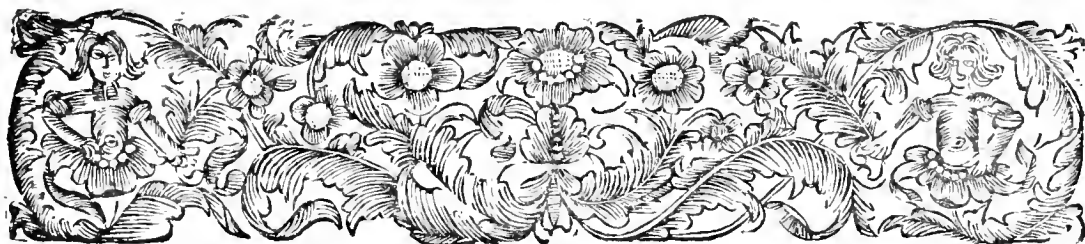
Y *DEI:*

DEI: (de quo videatur Suarez in 3.p.d.21. Section. 5.) *Quòd omni peccato veniali caruerit: quodq; Deum sibi Debitorem habeat, quia facta ejus Mater*; ita enim scribit S. Methodius Martyr. *Orat. de Purificatione.* Hæc inquam omnia, cùm expresse in Sacris Litteris non habeantur, non aliunde accepta, quàm ex titulo & dignitate Matris. Sicut enim si quis dicat, aliquem esse Regem, quamvis nihil aliud adjungat, hoc ipso satis quoque dixit: esse potentem; esse divitem; esse delitijs, palatijs, militibus instructum; sic Evangelium, cùm Mariam esse DEI Matrem dixit, omnia privilegia, beneficia & gratias complexum est, quæ puræ creaturæ concedi possunt. Id aliquâ ratione exemplo Salomonici Templi illustrari potest. Nulla ab Orbe condito pulchrior & opulentior moles, nec deinceps futura est. Idea & exemplar Templi non Vitruvij, non Phidiæ, sed ipsius DEI manu adumbratum & pictum: ducenta hominum millia operi adhibita: Septem anni struendo impensi: omnia quæ ad Templum spectabant, pretiosa & eximia: Marmora, jaspides, cedri, purpuræ, electrum, aurum, gemmæ. Parietes, laquearia, aræ, oraculum, simulachra, columnæ, omnia auro vestita. Tota Templi supellex & instrumenta, phialæ, thuribula, lampades ex purgatissimo auro; adeò ut Josephus aureorum vasorum trecenta & triginta millia numeret. Argenteorum millies mille, & decies mille: Instrumentorum verò ex electro tria millia. Expensæ in Templum factæ centum millia auri talenta; argenti verò millies mille. Quæ si ad nostratam monetam reducas, ex calculo Lorini (qui uni talento aureo Sanctuarij 5609. aureos seu duplas hispanicas tribuit) conficiant supra quinquies millies decies & sexagies centena millia, hoc est: quinque millia sexaginta milliones hispanicorum aureorum, totidemq; milliones talentis argenti respondebunt, cùm minima portio auri ad argentum sit decupla. Quæ planè auri massa tanta est, ut fateantur Auctores, potuisse totum Templum ex solido auro fieri. Quòd si *queras*, quo fine tot thesauri, tantaque vis auri, argenti que impensa? Hanc unicam causam Salomon exponit: *Non enim homini, sed DEO habitatio preparatur.* Tanti ei videbatur Domum DEO adornari, ut nullum aurum, nullæ opes sufficerent.

Idem de Virgine dicas. Illa non in Templum tantum, sed in Matrem DEO parabatur; quæ gratiæ, qui thesauri sufficerent tam eximio, immensoque operi? Planè quidquid in terra, quidquid in Coelo, Dei que scrinijs est, invenies umbram esse tantæ dignitati comparatum. Quidquid ergo privilegiorum MARIÆ collatum, id

id omne infra *Matrem* est. Si ergo *querās* ; cur sine peccato nata? *quia Mater est.* Cur nulli peccato obnoxia? *quia Mater est.* Cur post partum Virgo, cur in Cœlos assumpta, cur ante omnes creaturas dilecta? *quia Mater est.* Ex hoc ergo Divi Thomæ principio ab omnibus Patribus, ipsaſque Ecclesia, admiſſo ita licet argumentari. Maternitas eſt dignitas quaſi infinita; ad eam ergo debuit Virgo diſponi per gratiam non quidem abſolutè (id enim impoſſibile eſt) ſed aliquo modo infinitam, hoc eſt, quantum & deceat, & non repugnet: at conceptam eſſe ſine peccato, & decet, & non repugnat. Decet; quia ſicut nihil magis animam dedecet, quàm peccatum, ita nihil magis decet, quàm carere peccato: id enim decere dicimus, quod convenit rationi; at quid magis rationi convenit, quàm non peccàſſe? Aut quid decebit, ſi non decet innocentia? Decuit ergo; ſed nec repugnat; quid enim repugnat Omnipotenti? aut quæ implicantia in hac propoſitione fingi poteſt: *Beata Virgo nunquam peccavit?* Rurſus Sancti Pauli argumentum eſt: *Qui etiam pro nobis filium ſuum dedit, quomodo non cum illo omnia nobis donavit?* Cùm ergo Mariæ proprium Filium dederit Deus; quid non deinceps donavit? Donavit theſaurum, & negavit teruntium? Aut falſa eſt Pauli conſequentia, aut verum, quod dicimus.

XVIII. *Ratio 18.* Docet S. Thomas 2. 2. q. 106. a. 6. gratitudinis officium eſſe, ut reddat *plura in recompensatione*, aut certè paria, qui ergo voluit eſſe filius, voluit quoque non eſſe ingratus; non quòd DEO obligationem imponamus; ſed quia non poteſt DEUS velle repugnantia, rectæque rationi adverſa, quale eſſet, promittere, & promiſſis non ſtare; futura prædicere, & non implere; Filium eſſe, & parentibus ingratum. Qui ergo voluit eſſe filius, voluit quoque Matri non eſſe ingratus: Cùm ergo vitam à Matre acceperit infiniti pretij, debuit quoque gratiam infinitam rependere, hoc eſt, quanta non repugnat, & decet. At Matrem eſſe immaculatè & in gratia conceptam, & non repugnat, & decet, ut ſuprà oſtendimus; ergo id quoque Matri ſuæ dedit.

§. IX.

Refutantur, quæ contra Immaculatam Conceptionem ex SS. Scripturis producuntur.

S U M M A R I A.

1. *Universalibus Scripturæ sententijs B. Virginem non comprehendi; imò nec comprehendi posse, probatur ex iisdem illis sententijs, quæ nobis opponuntur.*
2. *Cur B. Virgo excepta à communibus legibus, & propositionibus S. Scripturæ.*
3. *In Beatissima Virgine non militare rationem legis, ob quam omnes posterì Ade peccato Originali subduntur.*

I.

Irari nemo debet, si multa Immaculatæ Conceptioni ex Sacris Scripturis opponuntur; quid enim est verius certiusque articulis fidei? & tamen quid magis ex scripturis impugnatur? Audiamus ergo, quid ex scripturis opponant.

Opponitur *Primò*. Ex Epist. ad Roman. c. 3. *Omnes peccaverunt, & egent gloriâ DEI.* Et cap. 5. *Per unum hominem in hunc Mundum peccatum intravit, in quo omnes peccaverunt.* Et ibid. *Sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem, sic & per unius justitiam in omnes in justificationem.* Ad Galat. 3. *Conclusit scriptura omnia sub peccato.* Eccles. 7. *Virum de mille unum inve-*

inveni, mulierem autem ex omnibus non inveni. Et Jobi 24. *Nemo mundus à sorde, neq₃ infans, cujus est unius Diei vita super terram.*

Resp. 1. Certum, & indubitatum est, Generalibus Regulis & propositionibus S. Scripturæ non comprehendi B. Virginem; ita enim docet S. Augustinus *Serm. de Assumpt. B. Virg. & l. 1. de Natura & Gratia. c. 36.* Et clarissimè ipse Angelicus Doctor 3.p. q. 30. a. 2. ad 2. *Dicendum, quòd, sicut Augustinus dicit in Serm. de Assumpt. Maria verâ æstimatione à quibusdam generalibus excipitur: Quia nec Conceptus multiplicavit, nec sub viri, hoc est, mariti potestate fuit:* Idque evidenter probatur ex alijs S. Scripturæ locis. Illa enim Verba Ecclesiastici c. 40. *Omnia quæ de terra sunt, in terram revertentur.* Et illa Hieremiæ 6. & 8. *Omnes avaritiæ student.* Et ad Corinth. 1. *Omnes querunt, quæ sua sunt;* non comprehendunt B. Virginem. Ex universalibus ergo Scripturæ locis non potest deduci consequentia ad Personam adeò eximiam, privilegiatam, & exemptam, qualis est B. Virgo.

Imò idipsum colligitur ex ijs ipsis textibus, qui nobis objiuntur; Nam S. Paulus illo ipso cap. 3. ad Romanos habet istas propositiones universales: 1. *Omnis homo mendax.* 2. *Omnes sub peccato sunt.* 3. *Non est justus quisquam.* 4. *Omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt.* 5. *Non est qui faciat bonum, non est usq₃ ad unum.* Si universalitas istarum propositionum non complectitur B. Virginem, quare illa sola complectatur, quæ peccati Originalis meminit? & si illæ toties repetitæ locum relinquunt exceptioni, & privilegio, quare non alia? cùm æquè & in ista, & in illis Paulus universaliter loquatur? Nunquid dicit idem Apostolus ad Corinth. 15. *Sicut in Adam omnes moriuntur, ita in Christo omnes vivificabuntur.* Et tamen certum est, non omnes de facto in Christo vivificari, parvulos videlicet, qui sine Baptismo decedunt. Si ergo ista Pauli propositio: *Omnes in Christo vivificabuntur,* vera est, quamvis tam multi excipiantur, quare non etiam ista vera esse possit: *Omnes in Adam moriuntur,* quamvis una non moriatur? Si enim universalitati propositionum non obstat exceptio multorum, multò minùs obstat exceptio unius. Patet ergo universales propositiones D. Pauli, non includere omnia omnino individua; illud

præsertim, quod, ut phrasi Juristarum loquar, *Speciali notâ dignum est*, quodque tot & tam dignis rationibus excipi debet.

Dices: Ergo plures excipi poterunt à Lege peccati Originalis.

Resp. 1. Certum est, omnes lege Universalì comprehendi, qui speciali privilegio non eximuntur; an verò plures hoc privilegio donati sint, Ecclesiam latet, *quis enim novit sensum Domini, aut quis Consiliarius ejus fuit?* temerarius tamen erit, qui sine gravissimis rationibus, quales pro Virgine militant, hoc privilegium alijs attribuat; sicut temerarius sit, pænâque dignus, qui sine gravi ratione generales leges tributorum, aut jejuniorum subire nolit.

Resp. 2. S. Paulus seipsum explicat, non enim dicit absolute, *omnes peccâsse*, sed *omnes in Adam peccâsse*, & *naturâ filios iræ fuisse*; Id verò etiam de B. Virgine verum esse potest: aliud enim est peccare in Adamo, aliud peccare in utero Matris: demus verò in Adamo peccâsse, hoc est, peccante Adamo, & ipsam quoque, utpote Adami filiam, ream & obnoxiam hæreditario delicto fuisse: *debitrix* ergo fuerit ex culpa Parentis, sed non quærimus, an *debuerit*, sed an debitum *solverit*, cùm in utero Matris concepta est? & negamus solvisse, quippe Matrem, & ideo exemptam, eo ferè modo, quo leges Civiles de Augusta loquuntur: *Princeps*, inquit Ulpianus, *l. Princeps ff. de leg. Legibus subditus non est, Augusta verò licet sit subdita, Princeps tamen eadem privilegia ei concedit, quæ ipse habet.* Eodem modo, verum sit B. Virginem fuisse *naturâ filiam iræ*; at nos non quærimus, quid *ex natura sua fuerit*, sed quid *ex gratia*, & *privilegio DEI?*

Resp. 3. Dictum verò Ecclesiasticis continet figuram proverbialem, videlicet: multò facilius virum bonum, & prudentem, quàm fœminam reperiri; & planè ipse Salomon inter mille suas uxores & amicas, 700. videlicet Reginas, & 300. concubinas, id ipsum expertus est.

Resp. 4. Denique observa, quantâ severitate cum Virgine agatur: cum Paulus dicit *omnes peccâsse*, volunt ab hac generali oratione Virginem non eximi; cùm verò Augustinus, alijsque Patres à nobis suprâ citati dicunt, B. Virginem *nullo prorsus peccato, nullâ omnino maculâ contactam esse*, nolunt illam vocem universalem, *nullâ*, ad omnia extendi peccata, ac etiam Originale. Ergò oratio
univer-

universalis ex ipsorum sententia, cùm Virginem damnant, omnia comprehendit; cùm verò nos illam absolvimus, non comprehendit omnia.

II. *Oppones 2.* Cur excipitur B. Virgo, quam scriptura non excipit? *Retorqueo:* Cur includitur B. Virgo, quam Scriptura non includit? Et ubi excipit scriptura B. Virginem à lege peccati actualis, & corruptionis? num ideo actualiter peccavit, & post mortem corrupta est? planè si aliquid præter scripturas dicendum est, æquius fuerit DEI Matrem præter Scripturas absolvere, quàm præter Scripturas damnare. *At Privilegium, & Exceptio probari debent.*

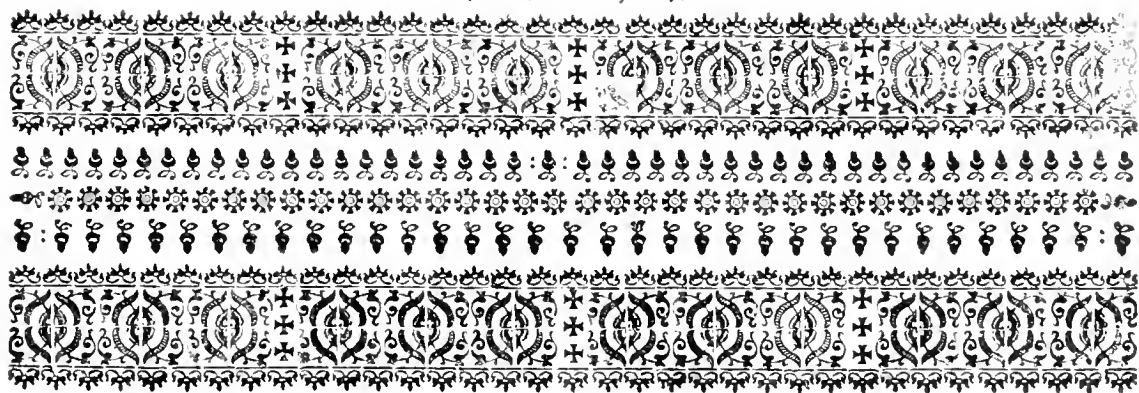
Resp. Jam probavimus gravissimis rationibus, & iisdem omnino, quibus jam toti Ecclesiæ probatum, persuasumque est, esse post mortem incorruptam, esse peccati venialis expertem, esse sine peccato Originali natam, & esse in Cœlos assumptam, cùm tamen nihil istorum scriptura dicat: Sufficit esse Matrem DEI, ut intelligamus nihil ei defuisse, quod deceat tantam Matrem; Sicut sufficit in scriptura dici, *Deum creasse solem*, ut intelligamus nunquam soli radios, & lucem defuisse, quamvis id scriptura expressè non dicat; quippe ut ait B. Anselmus: *Decuit Virginem eâ puritate nitere, quâ major sub DEO nequeat intelligi.* Sic etiam ut aliqua probetur privilegio esse legibus exempta, sufficit constare, esse *Augustam*, ut supra ostendimus ex Ulpiano.

Deinde, tunc probari debet Privilegium, quando constat legem ad omnes extendi, etiam specialissimâ notâ dignos: at non constat, de lege peccati Originalis; imò contrarium potius ostensum est, cùm respondimus ad Epistolas S. Pauli. Et ideo etiam leges humanæ statuunt, ut quando lex non est clara, omnino restringi debeat, præsertim si sit odiosa; at de lege peccati originalis nec ex S. Paulo, nec aliunde clarè constat, etiam ad DEI Matrem proferri debere, imò contrarium potius: & verò quæ lex odiosa dici debet, si non illa peccati? Sic etiam iisdem legibus humanis cautum est, ut oratione & lege universali non intelligantur comprehendi, qui speciali notâ digni sunt, aut quæ verisimiliter Legislator includere non voluit, ut si omnibus gestatio armorum & purpuræ prohibeatur, non intelligitur filius, aut uxor Principis: Et in obligatione Generali non intelliguntur pignori subjecta, quæ quis verisimiliter excepisset; ut est elegans textus in *l. 6. ff. de Pignoribus, junctâ Glossâ.*

III. Ubi *nota*, ut quis lege Universali eximatur, non requiri ab

Imperatore, ut exemptionem, aut privilegium ostendat, sed solum ut verisimile sit in lege Generali comprehensum non esse, idque præcipue militat pro B. Virgine, in qua postquam semel in DEI Matrem electa est, ratio legis cessabat, nullumque amplius locum ex multorum sententia habuit pactum cum Adamo initum; DEUS enim, *inquiunt*, Justitiam Originalem posterorum, voluntati alligavit Protoparentis, ut videlicet, si ipse obediret, posterum in ejus gratiam & Justitiam Originalem jure hæreditario succederent; si non obediret, sine illa nascerentur in poenam Paternæ culpæ. Quod pactum æquissimum erat, & nemo ex posteris Adæ recusasset, si tunc vixisset, suamque sententiam & consentum rogatus esset; quis enim non crederet, legem tam facilem ex una parte, & ex alia tam severis poenis, ac morte sancitam à viro tam Sancto, tam felici, tam prudenti, & tot corporis, animique dotibus ornato, violatum iri, unius pomi cupidine? & quis nostrum non longè tutiorem se credidisset, re, Adamo tot partibus meliori, quam sibi, commissâ? Non ita in B. Virgine, cujus anima longè præstantior, DEO conjunctior, & à peccato multò remotior fuit, quam Adami; imò iste peccare potuit, ut experientia docuit; illa non potuit, quippe in gratia semper confirmata.

Non potuit ergo anima & innocentia Virginis illius arbitrio & custodiæ committi, qui multò infirmior erat, multoque periculo vicinior, quam ipsa Virgo: id enim perinde fuerit, ac si quis peritissimum Senatorum tutelæ committeret inexperti adolescentis; aut pretiosum adamantem non seris & ferro, sed arcule vitreæ custodiendum includeret. Vitrum erat Adamus, adamas Virgo; quæ ergo ratio voluit, ut fortior committeretur debiliore custodiæ; Utque non arbitrio suo staret, quod tamen vinci non poterat; & staret arbitrio alterius, qui & vinci poterat, & vincendus prævidebatur? Absit ergo tale pactum, & Virgini tam periculosum, & in quod nunquam ipsa consentiret; qui enim prudenter multò fragiliori seipsam crederet, & voluntatem suam, quæ peccare non poterat, cum alterius voluntate commutaret, qui poterat? Pater ergo, Beatissimam Virginem, postquam in DEI Matrem electa & destinata, iisque gratijs, & privilegijs donata est, quæ tantæ dignitati congruebant; fuisse pacto Adami, quo prius includebatur, exemptam; & ita ut filiam quidem Adæ contraxisse debitum; sed ut DEI Matrem eo absolutam, sicque perfectissimâ ratione redemptam esse, ideo enim debito soluta est, quia à Christo in Matrem electa, gratiaque meritis suis quaesita, à lege peccati exempta.

§. X.

Respondetur ad Sanctos Patres.

S U M M A R I A.

1. *Nihil ex Patribus, præsertim S. Augustino, convinci, cum dicunt, solum Christum conceptum esse sine peccato Originali.*
2. *Nihil quoque obstare, quod S. Augustinus doceat, B. Virginem habuisse carnem peccati.*
3. *Ex morte B. Virginis nihil contra Immaculatam ejus Conceptionem probari.*
4. *Neg. ex S. Anselmo.*
5. *Neg. ex S. Bernardo.*
6. *Neg. ex conficta Revelatione S. Catharinæ Senensis.*

I.

Opponuntur Primò Patres, qui in genere docent, neminem à Peccato Originali liberum, immunemque fuisse, præter solum Christum. Id aliquoties inculcat præsertim Augustinus.

Resp. Primò. Augustinus in libris, quos contra Pelagium scripsit, ejus præsertim hæresin confutat, quod videlicet parvuli sine peccato Originali ex parentibus Baptizatis nascerentur; *si enim*, in-

A a

quie-

quiebat Pelagius, *injustus injustum gignit, quare non etiam justus justum generat? non peccat qui generat, non peccat qui nascitur, non peccat qui condidit, per quam ergo rimam, inter tot præsidia innocentiae, peccatum ingreditur Mundum?* Hunc Pelagij errorem ubique confutat Augustinus, docetque in genere omnes nasci cum peccato Originali. Ubi verò de B. Virgine in particulari, & individuo loquitur (quod ter ab Augustino factum esse reperio) semper illam excipit; nam *Primò in lib. de Natura & Gratia c. 36. cum Julianus ei objiceret: Domini ac Salvatoris nostri Matrem sine peccato confiteri, necesse est pietati. Respondet Augustinus: Exceptâ S. Virgine Mariâ, de qua propter honorem Domini nullam prorsus, cum de peccato agitur, habere volo questionem (inde enim scimus, quod plus gratia ei collatum fuerit ad vincendum omni ex parte peccatum, quæ concipere & parere meruit, quem constat nullum habuisse peccatum.) Hac ergo Virgine exceptâ, si omnes illos Sanctos, & Sanctas possemus interrogare, utrum essent sine peccato, quid fuisse responsuros putamus? nonne unâ voce clamâssent: si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est.* Vides hîc Augustinum repetitis, & enixis verbis excludere animam Virginis *ab omni prorsus peccato*; testarique, *eam vicisse omni ex parte peccatum*; Imò palàm profiteri, lectoresque admonere, quoties & ubicunq̃ue, & de quovis peccato aut hætenus egerit, aut deinceps acturus sit, nullo modo se complecti velle animam Virginis. Quid potest clariùs dicere Augustinus? Et quamvis illic agat de peccatis actualibus, & venialibus, certum tamen est, agere etiam de peccato Originali; *tum* quia Augustinus eam excipit *ex omni parte, & ab omni prorsus peccato*: *tum* quia præcipua concertatio cum Juliano erat de peccato Originali; *tum* quia ratio Augustini æquè aut magis locum habet in peccato Originali; illa videlicet: *Quia concepit, ac peperit eum, quem constat nullum habuisse peccatum*; *tum* denique, quia Augustinus pro certissima Regula ponit; eum qui nunquam peccato veniali contaminatus est, etiam Originali caruisse; Ut docet l. 5. contra Julianum c. 9. & 15. cujus Verba dedimus suprâ §. 8. num. 9. *Secundò. Libro 4. contra Julianum*; cùm hic objiceret Augustino: *Tu ipsam Mariam Diabolo nascendi conditione transcribis?* Respondet Augustinus: *Non transcribi-*
mus

mus Mariam Diabolo conditione nascendi, sed quia ipsa conditio solvitur gratiâ renascendi. Hic fatetur Augustinus, B. Virginem natam esse sine peccato Originali beneficio gratiæ Sanctificantis, quæ facit, ut homo semel natus ad vitam temporalem, iterum renascatur ad vitam æternam. *Tertiò. Libro de 5. Hæresibus fol. 15.* Obicientibus Paganis & Judæis: *Non esse dignum, ut tanta Majestas per sordes, & squallores femine transisse dicatur;* Augustinus ita DEUM respondentem inducit: *Hanc, quam despicias Manichæe, Mater mea est, sed manu fabricata est meâ: Unde sordes in domo, ad quam nullus habitator accessit? Solus ad eam Dominus, & fabricator ejus venit.* At non solus ad eam DEUS venisset, si prius per peccatum à Dæmone corrupta esset. Quando ergo Augustinus in particulari de B. Virgine loquitur, nunquam eam peccato Originali subdit, sed potius eximit, ut diximus.

Resp. Secundo. S. Augustinus non tantum dicit: *Solum Christum omni peccato Originali, verum etiam, omni peccato veniali solum caruisse,* cum tamen constet tam ex sensu Ecclesiæ, quam etiam testimonio ipsius Augustini, quem paulò antè allegavimus, etiam B. Virginem nunquam venialiter peccasse; Patet ergo Augustinum, cum solum Christum excipit, non propterea voluisse Christi Matrem excludere. Augustinus ergo libro de fide ad Petrum: *Firmissimè, inquit, tene, & nullatenus dubites, exceptis illis, qui pro Christi nomine suo sanguine baptizantur, nullum hominem accepturum vitam æternam, qui non hinc à malis suis fuerit per pœnitentiam, fidemq; conversus.* Et c. 38. *Firmissimè tene, & nullatenus dubites, justos, atq; Sanctos homines, exceptis his, qui baptizati parvuli sunt, sine peccato hinc minimè vivere posse.* Idemque Augustinus repetit contra Julianum lib. 5. c. 9. Quando ergo Augustinus solum Christum à peccato excipit, certum est, non propterea Matrem Christi exclusisse. Imò idem Augustinus in *Ench. cap. 6.* apertè scribit: *Nullò excepto parvulos nasci cum peccato Originali:* Cum tamen certum sit, B. Virginem, imò & Johannem Baptistam sine peccato Originali natos esse. Et l. 1. de Nupt. & Concup. *Quando Christus in carne nasci est dignatus, solus sine peccato est natus.*

Quodque plùs est, affirmat Augustinus *Epist. ad Optatum de Orig. Animar.* *Neminem nasci ex Adam, nisi vinculo delicti &*

*damnationis obstrictum, neminemq; inde liberari, nisi renascendo per Christum, tam inconcusse tenere debemus, ut sciamus eum, qui hoc negaverit, nullo modo ad Christi fidem pertinere. Idemque habet in l. Hypognosticon contra secundam blasphemiam Pelagianorum; At si Augustinus in hac universali oratione etiam B. Virginem includat, certum est, Augustinum errare, cum ex Concil. Tridentino, Bullis Pontificum, sensuque totius Ecclesiæ, sententia, quæ eximit B. Virginem, non tantum non sit hæretica, sed pia, fideliumq; universali consensui, & voto subnixa. Aut ergo in hoc argumento errat Augustinus (& quam tu fidem adhibeas testi palam erranti?) aut Augustinus in illis universalibus propositionibus nullo modo involvit Beatam Virginem. Eodem modo S. Gregorius in l. 18. Moral. c. 17. scribit: *Solum Christum veraciter Sanctum esse natum, qui commixtione carnalis copulæ non est conceptus; & tamen constat etiam B. Virginem veraciter Sanctam esse natam.**

Resp. Tertiò. Negabant Pelagiani, filios fidelium Parentum cum peccato Originali nasci: contra hos scribit Augustinus, & ideo ab hac communi lege Deiparam consultò non excipit, ne illi acciperent ansam cavillandi, dicendique, illam ergo legem non esse universalem. Nec mirum est, non spectasse Augustinum, aliosque Patres ad Virginis exemptionem, cum de hoc articulo controversia nulla esset, nec expediret tunc temporis nova & domestica, nec necessaria bella excitare, pugnâ cum Hæreticis flagrante.

Resp. Quartò. Et demus Augustinum, aliosque Patres tunc temporis non credidisse Virginem ab Originali servatam esse, id planè mirum non est, quippe hoc Mysterio nondum exposito, neque ijs rationibus probato, quæ meritò animum convincerent; necdum enim discussum fuerat: Non Patres, non Revelationes, non miracula, non scholæ, non consensus totius Ecclesiæ, non solenne festum pro Virginis innocentia stabant; hæc postea accessere; quid ergo mirum est, non reperisse, nec vidisse Augustinum, quæ & latebant, nec quærebantur? Quàm multa nunc credimus, utpote ab Ecclesia recepta & definita, quæ præteritis seculis aut ignota, aut dubia? qualia sunt de Purgatorio, de Libris Canonicis, de Processione Spiritûs Sancti, de Assumptione, & immunitate Virginis ab omni peccato Veniali? &c. Si ergo nunc viveret Augustinus, & videret, quæ nos videmus, crederet ipse quoque, quæ nos credimus; nam & colores accenso lumine videmus, qui, necdum accenso, latebant; & stultus esset, qui exorto sole negaret, se arborem videre, quia illam non videbat sole necdum progresso.

Resp.

Resp. Quintò. Quando ergo Augustinus, alijque Patres solum Christum à peccato Originali excipiunt, eo modo loquuntur, quo Ecclesia, ipsæque Sacra Scriptura, cùm dicunt: *Christum esse solum Sanctum, solum Dominum, solum bonum, solum Magistrum: illi soli honorem & gloriam deberi*; non quòd alij non sint etiam sancti, boni, Magistri; sed quia quidquid Sanctitatis & bonitatis habent, à DEO habent: Sic Christus solus caruit peccato Originali, non quòd etiam B. Virgo non eo caruerit, sed quia Christus caruit jure proprio, & suo; Beata Virgo caruit ex meritis Christi, & Privilegio, & ita jure alieno.

Duplex ergo quæstio formari potest de peccato Originali B. Virginis. *Prima* est quæstio *generalis*, videlicet: *An omnes contrahant peccatum Originale?* Ad hanc Quæstionem Generalem, generaliter respondet Augustinus: *Omnes contrahere, solo Christo excepto.* *Alia* est Quæstio *particularis*, & individua, videlicet: *An etiam B. Virgo peccato Originali infecta fuerit?* Respondet Augustinus in *l. de Natura & Gratia. c. 36.* *Excipio B. Virginem, de qua nullam prorsus haberi quæstionem volo, quoties de peccato agitur, quia vicit omni ex parte peccatum.* Quoties ergo Augustinus de peccatis agit, excipi illa debet, quam Augustinus tam anxie, diserteque protestatur semper pro excepta habendam esse. Quando ergo Augustinus dicit. *l. 2. de Baptis. Parvulorum. Non est in filiis hominum, nec fuit, nec erit, qui nullo unquam peccato fuerit obstrictus.* Subjunge: *Exceptâ B. Maria, de qua propter honorem Domini, cùm de peccatis agimus, nullam prorsus quæstionem habere volumus.* Et cùm iterum repetit *lib. de Natur. & Grat. c. 41.* *Planè quod commemoravi, per unum hominem peccatum intravit in Mundum, & antiquos sacerdotes, & nos, & posteros nostros sententia ista complectitur:* Tu iterum adde: *Exceptâ B. Mariâ, quæ concipere & parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum.* Et cùm in *Enchiridio c. 6.* *Nullo, inquit, excepto, parvuli nascendo peccatum traxerunt.* Tu iterum, iterumque ex eodem Augustino protestare: *Exceptâ B. Mariâ, cui plus gratiæ collatum fuit ad vincendum ex omni parte peccatum.* Hæc ergo exceptio Augustini ubique locorum subintelligenda est, cùm dicit, solo Christo excepto, omnes peccato Originali subditos fuisse.

Cur ergo Augustinus *solum Christum excipit*, *si æquè ejus Mater excipienda est?* Rotorqueo: Cur ergo Augustinus, cùm de peccato Originali agit, tot alios memorat, nunquam B. Virginem? cùm tamen id maximè causæ Augustini opportunum fuerit, nam & istâ peccato Originali corruptâ, nulla ampliùs Pelagio ratio supererat alios, præcipueque filios Patriarcharum, excipiendi. Deinde ideo Augustinus Deiparam specialiter, nominatimque non excipit, quia jam semel pro semper exceperat, cùm dixit: *Quando de peccatis agitur, nullam prorsus de ea questionem haberi velle, quæ omni ex parte peccatum vicerat*: Rursus quia de Christo constabat, sine peccato conceptum esse, non verò ita certò de B. Virgine, istam silentio præterit, contentus Christum excipere; præsertim ne Pelagio locus cavillandi daretur, tot alios à peccato eximentem. Deniq; & principaliter, quia reverà etiam B. Virgo in primo conceptu Corporis contraxit peccatum Originale, non quidem quoad culpam, & privationem gratiæ (cujus sola anima capax est) sed quoad qualitatem morbidam & infectivam; hoc est, quoad vim, quantum in se est, inquinandi animam, reddendique DEO odiosam, & gratiæ extorem, quam primùm animæ uniretur; nisi speciali privilegio à solvendo peccati tributo exempta esset. Peccatum enim Originale corripuit non tantùm animam, sed etiam corpus hominis, quod propterea à SS. Patribus vocatur, *Caro peccati*, & *terra maledicta*; quamvis principaliter, hoc est, quoad primarium effectum suum, animæ inhæreat. Eo ferè modo, quo in homine venenato; venenum quidem toto corpore diffunditur, in eoque varia & mira symptomata producit; primarium tamen suum effectum, hoc est, mortem in corde solo (ubi est sedes vitæ,) extincto vitali calore operatur. Patres ergo intelligendi sunt de conceptu corporis, cùm dicunt B. Virginem in peccato Originali esse conceptam (ut fusiùs videbimus Paragrapho sequenti, cùm respondebitur ad S. Thomæ Auctoritatem, & testimonia) non verò de Conceptione animæ, cùm videlicet Corpus animam à DEO recipit.

II. *Objicitur 2.* Ex eodem Augustino c. 10. *super Genesin ad litteram*: *Corpus Christi quamvis ex carne femina conceptum, quæ de illa carnis peccati propagatione concepta fuerat; tamen quia non in eâ sic conceptum fuerat, quomodo fuerat illa concepta, ideo ipsum non fuerat caro peccati.* En Augustinus loquitur in specie de Beatissima Virgine, & hanc dicit fuisse *carnem peccati*, non verò Christum, quia iste non fuerat ex maritali complexu procreatus, ut illa.

Resp;

Resp. Aliud est B. Virginem habuisse carnem peccati, aliud ejus animam in peccato conceptam esse; peccatum enim in anima est, non in carne. Beatissima ergo Virgo habuit carnem peccati, quia ejus caro ex concubitu processit & formata est, in quo teste Augustino peccatum est, videlicet voluptas, & concupiscentia (quæ si non semper in Conjugibus peccata sunt, sunt tamen effectus peccati Originalis) non ita caro, & corpus Christi.

III. *Objicitur* 3. S. Augustinus in Psalm. 34. dicit: *Maria ex Adamo mortua est propter peccatum.*

Resp. Utique B. Virgo ex Adamo fuit, & propter Adami peccatum mortua; Si enim Adam non peccasset, nec ipsa, nec ullus hominum mortem obiret: Sed non ex hoc sequitur, Originali peccato correptam fuisse, sunt enim aliquæ poenæ ex peccato Adami consecutæ, quæ nec ullam malitiam, nec ullam indecentiam moralem complectuntur, tales sunt defatigatio, somnus, persecutiones, mors &c. & istæ quamvis sint effectus peccati Originalis, manent tamen etiam in ijs, qui peccatum Originale non contraxerunt; quales sunt Christus, & B. Virgo; cum, ut dixi, non sint mala propriè dicta, sed potius materia virtutum. Ex hæcenus dictis patet, quid responderi debeat non tantum ad Augustini, sed etiam aliorum Patrum propositiones universales.

IV. *Objicitur* 4. S. Anselmus non solum universaliter in multis locis negat, aliquem peccato Originali caruisse, Christo excepto, verum etiam in specie affirmat, Beatissimam Virginem fuisse eo peccato infectam: Sic enim in libro: *Cur Deus homo*, loquitur l. 2. c. 16. *Licet ipsa Christi Conceptio munda sit, Virgo tamen ipsa, unde assumpta est, in iniquitatibus concepta est, & in peccatis concepit eam Mater ejus, & cum Originali peccato est nata, quoniam in Adam omnes peccaverunt.*

Respondetur: Malà fide citari Anselmum, non enim sunt hæc ejus verba, sed Bosonis Discipuli Anselmum interrogantis; *At Anselmus non corripit, nec refellit Discipulum.* Id quidem verum; sed ideo ad hunc Discipuli errorem nihil Anselmus respondit, quia non de Conceptu Virginis agebatur; sed utrum Christus cum peccato natus sit? Ad quam quæstionem respondet Anselmus: *Postquam constat illum hominem esse Deum, & peccatorum Reconciliatorem, dubium non est, eum sine peccato esse.* Sicque Anselmus toto illo capite abstrahens à quæstione de Innocentia Originali Virgi-

nis, solùm dicit: Christum ex Munda Virgine natum, & conceptum, & ideo nullo peccato fuisse inquinatum. Alioquin si hoc argumentum aliquid probaret, sequeretur Virginem etiam in peccato Originali natam esse, nam & hoc Boso proposuit, nec Anselmus correxit, quippe totus in alia quæstione versabatur: aut ergo Anselmus errat, aut non errat? si errat? quid probari potest ex teste errante? si non errat? ergo verum erit (& tamen absurdissimum est ex omnium consensu) B. Virginem in peccato non solùm conceptam, sed & natam esse; utrumque enim Boso dicit, & utrumque Anselmus silentio premit, insolutumque relinquit. Deinde certum est, Bosonem loqui non de Conceptu animæ, sed de Conceptu Corporis, ea enim Verba: *In peccatis concepit eam Mater ejus*, de Conceptu animæ intelligi non possunt; Mater enim non generat animam, nec aliud circa illam facit. Sed quidquid sit de Anselmi sensu, loco citato, dubitari vix potest, eum pro Immaculata Conceptione stetisse, idque certissimum redditur testimonio Concilij Cantuariensis, quod celebratum est Anno 1328. quodque rationem reddens Festi Immaculatae Conceptionis hæc habet: *Quia inter omnes Sanctos Memoria B. Virginis eò frequentius agitur, atq; festivius, quò majorem gratiam apud Deum creditur invenisse*; B. Anselmus &c. &c. Baronius quoque in notis ad 8. Decemb. *Habemus rei gestæ* (hoc est, Revelationis Abbatis Helvini) *historiam in antiquo codice m. s. ex quibus omnibus satis compertum habetur, ejusmodi celebritatem* (Immaculatae videlicet Conceptionis) *in Anglia primò celebrari cœptam, eidemq; fuisse B. Anselmum.*

V. *Objicitur* 5. Beatus Bernardus *Serm. de Assumptione*, cujus initium est, *Intravit: Quod si Originalem maculam à Parentibus traxit, sed minùs à Jeremia Sanctificatam in utero credere prohibet pietas Christiana: hæc enim festis laudibus nascens honoratur. Postremò cum omnimodò constet ab Originali contagio solâ gratiâ munitam esse Mariam; quippe & nunc in Baptismate sola hanc maculam lavat gratia &c.) omninò pium est credere, proprium delictum Mariam non habuisse.* Et in celebri Epistola ad Lugdunenses 174. ubi cum multis improbasset festum de Immaculata Conceptione in Ecclesia Lugdunensi celebrari cœptum, hæc verba adjunxit: *Solus Dominus JESUS de Spiritu S. conceptus est, quia solus,*

solus, & ante conceptum Sanctus. Quo excepto, omnes de cetero ex Adam natos respexit, quod unus de se ipso humiliter & veraciter confitetur: quoniam in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me Mater mea.

Resp. 1. Certum est, S. Bernardum in citata Epistola loqui de solo, & primo Conceptu hominis, seu potius corporis inanimati, cum videlicet in materno utero parentum sanguis commiscetur, & primæ fibræ ducuntur humani foetus; non verò de secundo hominis animati Conceptu, cum post 40. aut 80. dies anima infunditur corpori jam plenè formato; & nos tantum de hoc secundo Conceptu loquimur, dicimusque, animam Virginis in hunc Mundum venisse gratiâ ornatam, ideoque omnis peccati expertem. At Bernardus de primo tantum Conceptu loquitur, idque evidentissimum est ex totâ ferè illa Epistola. Vnde, inquit, *Conceptioni Sanctitas? An dicitur Sanctificatione præventa, quatenus iam Sancta conciperetur? Sed non valuit ante Sancta esse, quàm esse; siquidem non erat, antequam conciperetur: An fortè inter amplexus maritales Sanctitas se ipsi conceptioni immiscuit, ut simul, & Sanctificata fuerit, & concepta? ne hoc quidem admittit ratio. Quomodo enim Sanctitas absq; Spiritu Sanctificante? aut Sancto Spiritui societas cum peccato fuit? aut certè peccatum quomodo non fuit, ubi libido non defuit? Si igitur ante Conceptum sui Sanctificari non potuit, quoniam non erat; Sed nec in ipso quidem Conceptu propter peccatum, quod inerat; restat, ut post conceptum in utero iam existens Sanctificationem accepisse credatur, quæ excluso peccato Sanctam fecerit Nativitatem, non tamen & Conceptionem.* Vides hîc Bernardum semper loqui de prima prolis Conceptione, in qua sunt amplexus maritales, libido, peccatum &c. Hanc ergo primam Conceptionem negat Bernardus potuisse esse Sanctam: de secunda ne verbo quidem meminit.

Resp. 2. Imò ex hac ipsa Epistola evidenter ostendi potest B. Virginis Immaculatus Conceptus ex Bernardi sententia: Nam primò: *Hæc mihi de illa cantat Ecclesia, & me eadem docuit decantare; Ego verò, quod ab illa accepi, securus & teneo & trado. Accepi sanè ab Ecclesia illum diem cum summa veneratione colendum, quo assumpta de seculo nequam, & Cælis quoq; intulit celebritatem gaudiorum. Sed & ortum Virginis didici nihilominus in Ecclesia, & ab Ecclesia indubitanter habere festivum atq; Sanctum, firmissimè cum Ecclesia sentiens, in utero eam accepisse, ut Sancta prodiret.* Si ergo Bernardus nunc viveret, audiretque totâ Ecclesiâ Immacu-

latam Conceptionem celebrari, ut olim festum, & memoria Assumptionis celebrabatur, nonne iterum diceret, scriberetque : *Hæc mihi de illa cantat Ecclesia, & me eadem docuit decantare.* Et si illi li-tem moveres de Innocentia Virginis, nonne intrepidus responderet, quod olim respondit : *Ego verò, quod ab Ecclesia accepi, securus & teneo, & trado.* Et si tota Bernardi ratio, ob quam Festum Nativitatis celebrat, ea fuit : *Quòd didicisset in Ecclesia ortum Virginis habere festivum;* nunquid hæc ipsa ratio eum permoveret ad Festum Conceptionis festivo cultu peragendum, diceretque causam postulanti : *Quia didici in Ecclesia Conceptum Virginis Festivum habere?*

Deinde Bernardus eam Epistolam hoc fine, & Epiphonemate clausit : *Quæ autem dixi, Romanæ Ecclesiæ Auctoritati & examini totum hoc reservo; ipsius, si quid aliter sapio, judicio paratus emendare.* Si ergo jam Bernardus inter mortales degeret, & Ecclesiæ Romanæ de Illibato Virginis Conceptu Diplomata, exempla, festa, conciones, sententiamque audiret, nonne opinionem suam, *si aliquando aliter sapuit, emendaret?* & qui prius Festum hoc damna-
bat, jam cum Ecclesia Romana reciperet? qui dicebat peccato Originali maculatam, jam cum Ecclesia Romana & diceret & cantaret : *Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te?* quique prius sententiam, quæ Virgini favet, *superstitiosam*, nunc exemplo Romanæ Ecclesiæ emendatus, *Piam* appellaret? Planè hæc faceret, scriberetque Bernardus, aut fallaci illa protestatione Lectores decipit, quod procul à Bernardi candore; Aut ergo fallax Bernardus, aut noster est. Sed plura de Bernardi sententia jam superioribus paragraphis dixi, cum Sanctos Patres, qui nobiscum sentiunt, exhiberem.

VI. *Objicitur 6.* Sanctæ Catharinæ Senensi revelatum est, Beatissimam Virginem fuisse in peccato Originali conceptam. Verba hujus Sanctæ Virginis sunt *Oratione 16.* quæ incipit : *Deitas æterna. Datum est nobis Verbum æternum per manum Mariæ, & de substantia Materna induit naturam absq̃ peccati Originalis macula, quia non hominis, sed Spiritûs S. gratiâ facta est illa Conceptio; Quod quidem non fuit sic in Maria, quia non processit ex Massa Adæ operatione Spiritûs Sancti, sed hominis; & quia tota illa massa erat putrida, non potuit nisi in putridam naturam anima illa infundi. Sed post Conceptionem eius statim fuit ab illo peccato Originali mundata &c.*

Resp.

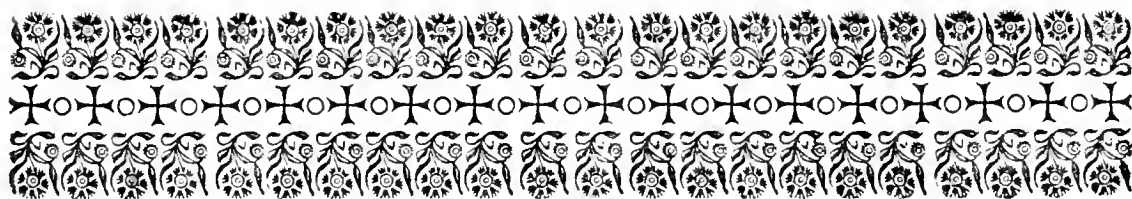
Respondetur. Nulla extat revelatio S. Catharinæ facta, sed solum Orationes, quas in extasi proferebat. Multò minùs aliqua hujus Sanctæ Oratio ostendi potest, quæ ab Ecclesia fuerit approbata, ut post longum maturumque examen approbatæ sunt Revelationes S. Birgittæ. *Deinde* inscriptio citatæ Orationis ostendit, eam fuisse factam Anno 1377. dum hæc Sancta Romæ versaretur; at certum est S. Catharinam Romam non venisse, nisi ab Urbano VI. vocatam; hic verò electus non fuit, nisi Anno 1378. Quomodo ergo B. Catharina Romæ Orationem habuit, cum Romæ non esset? Vide Petrum de Alva *Signo 2. Radio 36. fol. 503.* qui multis docet, hanc Revelationem confictam fuisse à Vincentio Bandello de Castronovo: & planè illa Verba S. Catharinæ: *Cujus quidem gratiæ non est subjectum susceptibile corpus, sed spiritus rationalis, aut intellectualis:* hæc inquam verba non sapiunt extasin, aut idioma Cœleste, sed Philosophicum, & in scholis haustum.

Sed demus, esse Catharinæ verba; aliud tamen est Oratio, aliud Revelatio: Oratio enim est hominis, & ideo falsa esse potest: Revelatio est DEI, & ideo expertis erroris; Orat ergo Catharina, non DEUS ei aliquid revelat, cum ea verba profert. Nec ullum exemplum reperiēs in Sacris litteris, aut alijs Ecclesiæ monumentis, DEUM hominis jam vitæ functi peccata in particulari revelasse; cur ergo revelaret peccata Matris occulta, solique DEO nota? Nec Magdalenæ peccata in particulari, nec Latronis vulgavit, & vulgaret delicta Matris? Nullum est ergo testimonium Catharinæ, quippe aut falsum, aut falsi maximè suspectum; aut si demus, verum esse, nihil convincit.

Omitto alios Patres citare, ad quos eodem modo, quoad jam citatos, responderi potest.

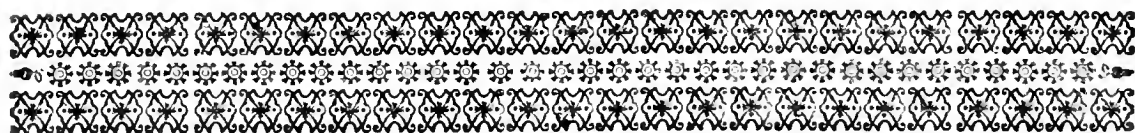

§. XI.

Respondetur ad S. Thomæ Auctoritatem.

S U M M A R I A.

1. Proponuntur quindecim Auctoritates D. Thomæ, in quibus videtur Illibatæ Conceptioni adversari.
2. S. Thomam, ubi agit de Immaculata Conceptione, corruptum esse, gravissimis indicijs probatur.
3. Ipsi Patres Dominicani sæpius fatentur, libros S. Thomæ fuisse dolo vitiatos; idq̃ quatuor exemplis ex ipso S. Doctore petitis in hac ipsa causa demonstratur.
4. S. Thomam more omnium ferè Patrum loqui de Conceptione carnis, non animæ.
5. Imò ex Principijs S. Thomæ certissimum esse, si nunc viveret, pro Immaculato Conceptu pronuntiaturum.
6. Ad singulas S. Thomæ Auctoritates respondetur: ac præsertim 4. Argumentis ostenditur, locum S. Thomæ ex 3. Sentent. d. 3. a. 1. corruptum esse.
7. Peroratio Auctoris.

I.

Opponitur 1. S. Thomas in 3. Sent. d. 3. a. 1. ubi: *Virgo Beata in Originali peccato fuit Concepta: propterea Bernardus ad Lugdunenses scribit: Conceptionem ejus celebrandam non esse, quamvis in quibusdam Ecclesijs ex devotione celebretur, non considerando Conceptionem, sed potiùs Sanctificationem, quæ quando determinatè fuerit, incertum est.*

Secun-

Secundò. In eodem articulo: Sanctificatio B. Virginis non potuit esse decenter ante infusionem animæ, quia nondum gratiæ capax erat. Sed nec in ipso instanti infusionis, ut scilicet per gratiam tunc sibi infusam præservaretur, ne culpam Originalem incurreret. Nam Christus hoc singulariter in humano genere habuit, ut Redemptione non indigeret, quia Caput nostrum est; sed alijs omnibus convenit redimi per ipsum: hoc autem esse non posset, si aliqua alia anima inveniretur, quæ nunquam peccati Maculâ infecta fuisset, & ideo nec B. Virgini, nec alicui Sanctorum hoc concessum est, præterquam Christo.

Tertiò. Ibidem a. 2. Duplex Sanctificatio Virginis fuisse dignoscitur: Prima, quâ in utero Sanctificata fuit. Secunda in Conceptione fuit Salvatoris. In prima, ut communiter ab omnibus tenetur, ab Originali fuit purgata peccato, quantum ad reatum, & maculam Personæ.

Quartò. Et ibidem: Esse sine peccato, dicitur esse proprium Christo, quia nec Originali, nec actuali peccato fuit unquam infectus. Virgo autem Mater eius fuit quidem peccato Originali infecta, à quo, antequam nasceretur, fuit munda; sed ab actuali peccato omninò fuit immunis.

Quintò. Et 3. p. q. 27. a. 2. Sanctificatio Beatæ Virginis non potest intelligi ante animationem; nec in instanti animationis, sed post animationem; aliter enim non incurrisset maculam peccati Originalis, & per consequens non indiguisset Redemptione factâ per Christum. Et ibidem Respons. ad 2. Si anima B. Virginis nunquam fuisset peccati Originalis contagio infecta, hoc derogaret Dignitati Christi, secundum quam est omnium hominum Salvator. . . . Christus non contraxit peccatum Originale, sed B. Virgo contraxit quidem peccatum Originale, sed ab eo fuit mundata, antequam ex utero nasceretur.

Sextò. Et ibid. Respons. ad 4. Licet Parentes B. Virginis fuerint mundati à peccato Originali, nihilominus tamen Beata Virgo ex ipsis genita Originale peccatum contraxit, quia fuit concepta per carnis concupiscentiam.

Septimò. Quodlib. 6. q. 4. a. 7. Sic autem processit B. Virgo ab Adam, sicut & ceteri, & ideo concepta fuit cum peccato Originali, & includitur in universitate eorum, de quibus Apostolus: in quo omnes peccaverunt; A qua universitate solus excipitur Christus, qui in Adam non fuit secundum seminalem rationem, alioquin si hoc alteri conveniret, quàm Christo, non indigeret Redemptione factâ per Christum. . . . Quamvis autem B. Virgo concepta fuerit in peccato Originali, creditur tamen in utero Sanctificata, antequam nata.

Octavò. In 4. Sent. d. 43. q. 1. a. 4. ad 3. Erroneum est dicere, quòd aliquis sine peccato Originali concipiatur, præter Christum, quia talis non indigeret Redemptione, quæ facta est per Christum, & sic Christus non erit omnium hominum Redemptor; & ideo non potest sine errore poni, quòd aliquis sine peccato concipiatur. Nec potest dici, quòd hac Redemptione non indiguerunt, quia præstitum fuit eis, ut sine peccato conciperentur; quia illa gratia facta est parentibus,

bus, ut in eis sanaretur vitium naturæ, quo manente sine peccato Originali nasci non possent. Oportet autem ponere, quòd quilibet personaliter indigeat Redemptione Christi, non autem solum ratione naturæ; liberari autem à malo, vel à debito absolvi non potest, nisi qui debitum incurrit, vel in malum deiectus est; & ita non possent omnes fructum Redemptionis Divinæ in seipsis percipere, nisi omnes debitores nascantur, & malo subiecti.

Nonò. Et in 1. 2. q. 81. a. 3. Secundùm fidem Catholicam firmiter est tenendum, quòd omnes homines præter solum Christum ex Adam derivati peccatum Originale contrahunt, alioquin redemptione non indigerent, quæ est facta per Christum; quod est erroneum.

Decimò; & in Compendio Theologiæ c. 231. Nec solum B. Virgo à peccato actuali immunis fuit, sed etiam à peccato Originali speciali Privilegio mundata. Oportuit siquidem, ut cum peccato Originali conciperetur, quia si cum peccato Originali concepta non fuisset, non indigeret per Christum redimi; est ergo tenendum, quòd cum peccato Originali concepta sit, sed ab eo quodam speciali modo purgata.

Vndecimò. In expositione Salutationis Angelicæ: Christus excessit B. Virginem in hoc, quòd sine peccato Originali conceptus & natus est; Beata autem Virgo in Originali peccato concepta fuit, sed non nata.

Duodecimò. Et in quæstionibus de Malo. q. 4. a. 6. Erroneum est dicere, quòd aliquis seminaliter ab Adam derivetur, absque peccato Originali, sic enim aliqui homines essent, qui non indigerent gratiâ Christi.

Decimo tertio. In Psalm. 13. ad ea Verba: Non est qui faciat bonum: Christus solus nec peccatum contractum habuit, nec commissum; Beata Virgo habuit contractum peccatum.

Decimo quarto. Et in Apocalypsi. cap. 7. Beata Virgo nullum peccatum actuale commisit, tamen Originale habuit, à quo ante ortum Sanctificata fuit, & ita non fuit omni tempore sine omni peccato.

Decimo quinto; Et in 3. p. q. 14. a. 3. ad 1. Caro Virginis Concepta fuit in peccato Originali, & ideo hos defectus contraxit; Sed Christus naturam assumpsit ex Virgine absque culpâ.

II. *Resp. 1.* Hæc sunt, quæ nobis ex S. Thoma opponuntur ad onerandam Virginis causam, quæque tam clara aliquibus visa sunt, ut mallent Cœli Reginam Criminis accusare, quàm S. Thomam erroris, perinde ac si plùs esset istum errasse, quàm illam peccasse. Et tamen si alterutrum dicendum sit, longè minus malum, si S. Thomas erravit, quàm si Virgo deliquit; compara Doctorem cum Deipara, ignorantiam cum culpa, Discipulum cum filio,

filio, & judica, satiùsne sit Doctorem à Discipulo ignorantiae, an Deiparam à filio culpæ damnari. Adde Angelicum Doctorem sæpiùs, multisque locis, ut suprà ostendimus, pro Virginis innocentia stare: Si ergo alibi Immaculatam, alibi verò maculatam agnoscit; cur non potiùs illius sententiæ accedis, cum Virgini favet, quàm cum adversatur? an verò majori fide dignus est, cum Virginem damnat, quàm cum absolvit? Potes Thomæ Discipulus esse, sive peccatricem, sive innocentem dicas; cum eo tamen discrimine, ut si dicas peccatricem, soli Thomæ, non Virgini faveas; si verò asseras innocentem, utrique & Thomæ, & Virgini servias: Cur ergo malis cum Thoma contra Virginem, quàm cum Thoma, & pro Virgine stare, sicque non de uno tantum, sed de utroque bene mereri?

Cæterum quia hic non tantum Virgini nostræ, sed etiam Angelico Doctori purgando laboramus; ideo videndum est, quid ad illius producta testimonia respondendum sit.

Et quidem dico, gravissimis indicijs probari posse, Sancti Doctoris de Conceptione Immaculatæ sententias corruptas fuisse (innoxio semper tamen Sacro Prædicatorum Ordine) proindeque nullam fidem mereri; nam neque in humanis judicijs, quando de domo, aut agro lis vertitur, instrumentis creditur, quæ constat sæpiùs, multisque in locis vel aucta, vel minuta esse; quantò ergo minùs, ubi agitur de condemnanda, aut absolvenda Virgine, deque ejus aut vita, aut morte (nulla enim peior mors, quàm peccati, quo anima perit) Instrumentis credendum toties violatis, corruptisque? Corrupta autem esse ex sequentibus patebit; nam

1. Certum est, multis & maximis fraudibus impugnandæ Immaculatæ Conceptioni ab aliquibus (quos ipse facer Ordo Prædicatorum semper detestatus est) laboratum esse, videlicet: Conficta miracula, subornatæ Revelationes, simulatæ Angelorum, & Deiparæ apparitiones, incisa dormientibus stigmata imitatione B. Francisci; voces occultis parietibus velut è nubibus missæ; & alia, quæ vulgata & prodita sunt apud Spondanum ad Annum 1508. Surium in Chronico ad Annum 1509. ubi agunt de historia Bernensii. Videri quoque potest Lucas Waddingus in sua legatione ad Paulum V.

2. Libros quod attinet, quibus Immaculata Conceptio defen-

debat. Anno 1553. Scripsit Arnoldus Albertinus Episcopus Pacensis, & Inquisitor librum de Hæreticis, qui sæpius typis mandatus est, & tandem in Romana Editione tota quæstio 17. è medio sublata, quæ Virgini favebat. Idemque contigit Sanctio à Porta Magistro Sacri Palatii, in cujus Mariali Editionis Venetæ, Sermo de Conceptione expunctus, qui in Editione Lugdunensi visebatur. Sic in Fasciculo Temporum Wernheri de Laër Carthusiani Sextâ Mundi ætate ad Annum 1354. Editionis Venetæ omissa est historia Pauli Lectoris subitâ morte extincti, dum contra Immaculatam Conceptionem ex suggestu declamare parat; quæ tamen in alijs Editionibus Parisiensibus legitur. Sic in historia Longobardica Jacobi de Voragine Episcopi Januensis, in novem Editionib⁹ habetur Legenda (ut illic vocant) insignis & luculenta, multisq; miraculis pro Immaculata Conceptione ornata, quam totam Claudius de Rota in sua Editione Lugdunensi erasam voluit, reliquis intactis.

Robertus Holcot in celebri suo Commentario super libris Sapientiae Lect. 58. hæc habet: *Vera Conceptio B. Virginis sumitur penes instans infusionis animæ in corpus sufficienter organizatum, nec non omni qualitate morbidâ, quam contraxerat ratione propagationis seminalis, purgatum: & sic patet, quòd ita accipiendo nomen Conceptionis strictè & propriè, B. Virgo non fuit concepta in peccato Originali &c.* Hæc omnia verba habentur non solum in antiquis MM. SS. verum etiam in Editionibus Basileensi Anno 1489. & 1506. & 1586. Parisiensi Anno 1511. & 1514. & 1518. Spirensi 1483. Veneta 1500. & 1586. & 1483. & 1515. Hagenauensi 1494. Et tamen aliqui omnia hæc verba omittunt, quippe Immaculatæ Conceptioni apertè faventia.

Ambrosius Catharinus l. 1. Annotationum in Cajetanum, hunc (aliàs Virum eruditissimum) erroris redarguens: *Certè, inquit, turpe & illiberale est non ex fide citari Auctores; quòd èò magis mirum, quòd hunc librum ad Pontificem (Leonem X.) scripsit.* Et in libro de Conceptione ad Concilium Tridentinum p. 1. *Non autem existimo Cajetanum hunc locum Ambrosij fallendi animo citasse, quin potius ipse falsus recitavit bonâ fide, eo pacto, quo ab alijs, qui contentiosè scripserunt, citatum reperit.* Idemque Catharinus Opusc. de Immaculata Concept. l. 1. propè initium: *Fateor primo Anno Pro-*
fessio-

fectionis meæ, cùm paulò curiosior in hujus rei disquisitione essem, incidi in quorundam Tractatus, quos ut legi, facile, fateor, seductus sum, nam tot ac tanta congesserunt, ut eam, quam nunc arbitror veritatem, plenè blasphemiam existimarem; non enim tunc benè callebam, nec deprehenderam citationes falsas &c.

Testimonium verò Ambrosij, quod corruptum fuisse conqueritur Catharinus, habetur *Serm. 6. in Psalm. 118. Venit Dominus Christus, & in carne, quæ peccato in Matre, fuerat obnoxia, militiam virtutis exercuit.* Ubi illa Verba: *in Matre* in Ambrosio non reperiuntur, suntque ab alio adjuncta. Bandellus in *Officio de Sanctificatione B. Virginis Lect. 9.* hæc habet: Et in quadam Meditatione Anselmus ad Deum loquens sic ait: *Animam gloriosæ Virginis Mariæ in macula culpæ Originalis creâsti, sed consequenter eandem à primaria labe purgâsti, & amictu Munditiæ decorâsti, & in Sanctitatis puritate postea confirmâsti.* Quis hæc legens non crederet, nihil potuisse clarius ab Anselmo dici contra Immaculatam Conceptionem; Et tamen certum est, totam hanc sententiam esse confictam, falsoque Anselmo attributam, cùm nec in Profologio, nec in libro decem Meditationum (qui incipit, *Evigila*) nec in alio Meditationum libro, cujus initium est: *Dum considero*, nec alibi locorum inveniat.

Eodem modo aliqui ex nostris adversarijs citantes S. Bernardum in *Sermone de S. Joanne Baptista* (cujus initium est: *Hodie dilectissimi*) cùm nihil reperirent eorum sententiæ proficuum, illa verba ex integro addiderunt: *Cùm omnes homines præter Christum in iniquitatibus concepti sunt;* quæ verba in Bernardo non extant. Bartholomæus quoque Spina p. 4. c. 9. citans Bernardum *Epist. 190. ad Innocentium*, hæc verba tamquam Bernardi allegat: *Sive ergo reconciliatio, sive Redemptio, liberatio est de vinculis Diaboli, à quo captivi tenebamur.* Ex quo colligit, B. Virginem: *Si redempta fuit, fuisse sub vinculis Diaboli, hoc est, peccato.* Quæ tamen verba non sunt Bernardi, sed subornata; Sic ubi S. Augustinus in *Psalm. 34.* dicit: *Adam mortuus est propter peccatum: Maria ex Adam mortua est propter peccatum Adæ.* Bandellus, omisit illud *Adæ*; quæ omissio contra omnia edita exemplaria totum sensum hujus sententiæ corrumpit. Si enim dicas absolutè, *Maria mortua est propter*
E e pecca-

peccatum; Videtur innui, esse mortuam propter peccatum proprium. Sed nimius sim, si omnia hujusmodi recenseam. Quaso te, si non Ambrosio, non Bernardo, non Anselmo reverentia est habita, quid tibi de D. Thoma polliceri possis? rivo parcat, qui fontes turbavit?

III. Atque ut propius accedamus ad D. Thomam, dico, dubitari non posse, illius sententias fuisse corruptas. Nam Pater Wielmus Ordinis Prædicatorum Episcopus, in *libr. pro defensione S. Thomæ*: *Execrabilis est, inquit, quod nequam & scelesti homines quidam, vel ad Thomæ Auctoritatem enervandam, vel ut ego quidem arbitror, ad suam aliquam opinionem, quæ in controversiam vertebatur, tanti viri testimonijs fulciendam, & comprobendam egerunt.* Imò paucis annis ab obitu S. Thomæ, jam ejus libros corruptos fuisse, constat ex libro Ægidij Romani (qui discipulus Angelici fuit) cui titulus est: *Castigatorium in Corruptorem librorum Thomæ Aquinatis*. Obijt verò S. Thomas Anno 1274. & Ægidius Romanus floruit Anno 1290. Eodem modo Richardus Klapoel, Hervæus Natalis, Gulielmus Messelech, Johannes Parisiensis, Gulielmus Bollionius, Cambertus de Primatijs. Hi omnes ex Ordine Prædicatorum scripsere contra corruptores Divi Thomæ, ut omit- tam Fr. Nicolaum Medensem, Durandellum & Ugonem Archiepiscopum; de quibus videri potest Chronicum Dominicanorum. Si ergo toties, & jam à tot annis Doctrina D. Thomæ corrupta est, quis me certum reddet, non multò magis corrupta fuisse, quæ contra Immaculatam Conceptionem in libris S. Thomæ reperiuntur? Quantò enim magis hoc mysterium oppugnabant, quantoque magis Auctoritas S. Thomæ ad illud evertendum valebat; tanto credibilis est, id factum esse.

P. Johannes Nicolai in Prologo ad impressionem Parisiensem S. Thomæ Anno 1663. testatur, *se textus Summæ D. Thomæ non à Typographicis tantum corruptelis expurgasse, sed maximè ab affectatis, ac industriâ & studio relictis, quæ legitimum sensum, vel historicam sinceritatem, veritatemque perverterent; Hiatus quoque plures, & lacunas implevisse ad supplendam seriem textus, quæ alioquin nulla erat, ac dubium Lectorem relinquebat, propter non satis plenum sensum: Vel in errorem inducebat propter sensum illegitimum.* Sic cum

1. p. q. 1. a. 5. *diminutè dicebatur: Practicarum scientiarum illa dignior, quæ ad ulteriorem finem non ordinatur; à se additum esse: Sed ad ipsam alia, sicut ad finem ordinantur.* Et in 2. 2. q. 185. a. 7. *Ubi habebatur, quòd Episcopus peccet quidem, si de bonis usui suo deputatis immoderata retineat; supplendum esse, non tamen ad restitutionem tenetur* &c. &c. Vides, testimonio hujus Auctoris summam Sancti Thomæ corruptam esse, & non solum Typographicis erroribus foedatam, verùm etiam ijs, qui legitimum sensum, vel historicam sinceritatem, veritatemq; perverterent. Constat etiam ejusdem confessione, specie & titulo correctionis, plures hiatus & lacunas ab eodem suppletas esse. Sic in Editione Antvverpiensi per Heerbergium emissâ Anno 1612. cui præfuit Cosmas Morelles, contrà quàm habebatur in alijs Editionibus Parisiensi & Venetâ, omiſsa sunt in 1. d. 44. q. unic. ad 3. illa Verba: *Immunis fuit à peccato Originali.* De quo videatur Raynaudus in Pietate Lugdunensi fol. 291.

Eodem modo, ut suprà quoque notavimus §. 1. in omnibus antiquis Editionibus S. Thomas in *Comment. ad Galat. c. 3. l. 6.* ita habet: *Mulierem ex omnibus non inveni, quæ à peccato omnino immunis esset, ad minus Originis, vel veniali; excipitur purissima & omni laude dignissima Virgo Maria, quæ omnino immunis fuit à peccato Originali, & veniali.* Et tamen in recentioribus exemplaribus, quæ nunc manu teruntur, hæc ultima exceptio desideratur. Et in *Opusc. 4. de Salut. Angel.* ut §. 1. ostendimus, non tantùm omiſsa sunt, quæ Virgini favebant, sed in sensum contrarium omnino commutata. Et in 3. p. q. 27. a. 2. S. Thomas in hodiernis exemplaribus dicit B. Virginem: *Nec ante animationem, nec in animatione, sed post animationem Sanctificatam, & à peccato Originali mundatam esse.* At Codex S. Francisci ad Muros Hispalenses, & Codex Patrum Prædicatorum Massiliensium nihil habet de puncto animationis; imò, quod maximi momenti est, Johannes Bromiardus Ord. Prædicatorum, qui florebat circa Annum 1260. (ut habet Chronicon Prædicatorum) citans hunc ipsum locum S. Thomæ: *S. Thomas, inquit, 3. p. q. 27. a. 2. ponit ejus Sanctificationis excellentiam, quantum ad temporis prioritatem, in hoc, quòd Sanctificata fuit in sui animatione, id est, in conjunctione animæ cum corpore in utero Matris suæ, non antè* &c. Ita Bromiardus in *Summa Prædicantium.*

tium. Verbo, Maria. art. 2. n. 10. Ergo tempore Bromiardi sententia Divi Thomæ loco citato, non solum erat alia, sed è diametro contraria illi, quæ modò legitur. Idque magis adhuc confirmatur ex S. Vincentio Ferrerio, qui domestico suo Codici, quo Summa S. Thomæ continebatur, observationes quasdam manu propriâ adjecit, & inter alias ad 3. p. q. 27. a. 2. ad 3. hanc habet: *B. Virgo fuit immunis à peccato Originali, & Actuali.* Ergo tempore S. Vincentij locus ille S. Thomæ apertè favebat, non obstabat Immaculatæ Conceptioni. Vide, quæ de hac observatione S. Vincentij latius dixi §. 5. n. 2.

Cùm ergo appareat, S. Thomam, quando agit de Mysterio Conceptionis, fuisse non semel violatum; quæ ex hoc Angelico Doctore producuntur, non magis probant, quàm instrumentum probare potest, quod actum, minutum; erasum, mutatumque est.

IV. *Resp. 2.* S. Thomas locutus est more omnium ferè Patrum, qui de peccato Originali loquuntur, ac præsertim S. Augustini, qui dicunt in prima Conceptione peccatum Originale contrahi, cum videlicet post conjugalem congressum ex Parentum sanguine in utero Materno prima massa recipitur & formatur futuri foetus: non quòd foetus inanimatus propriè loquendo peccati capax sit, sed quòd illa prima massa processerit ex concupiscentia & libidine (quæ aut ipsa est peccatum, aut certè effectus peccati primi Parentis) & quòd maledicta sit à Deo (virtute videlicet primæ maledictionis Adamo inflictæ) ac morti obnoxia; & deniq; quòd ex illa ipsa DEI Maledictione efficaciam habeat animam rationalem peccato Originali inficiendi, hoc est, privandi Divinâ gratiâ. Anima enim cum à DEO immediatè creetur, non aliunde peccato Originali inquinatur, nisi quia corpori, massæque damnatæ, & à DEO maledictæ unitur; Quemadmodum aqua naturaliter limpida & pura, factorisque expers, si sordido vasi infundas, continuò fordescit, foetetque. Et hæc est illa *morbida qualitas*, quæ toties occurrit antiquos Theologos legenti; qualitas, inquam, triplici veneno mortifera, videlicet: libidinis parentum, maledictionis Divinæ, & infectionis animæ rationalis; Multi ergo Patrum, & antiquorum Theologorum censebant, peccatum Originale prius esse in foetu inanimato, quàm in anima; & ex foetu in animam transire; non

non quidem quòd primarium suum effectum, hoc est, privationem gratiæ corpori imprimat, cùm corpus hujus effectûs capax non sit; sed quoad alios effectus, quorum corpus capax est, hoc est, Concupiscentiæ, Maledictionis, & virtutis infectricis. Eo ferè modo, quo anima rationalis tota est in oculo, in hoc tamen non producit primarium suum effectum, qui est ratiocinari; non quòd anima verè in oculo non sit, sed quia oculus non est capax illius actionis; Sic ex sententia istorum Patrum peccatum Originale est verè in foetu, quia ex libidine conceptus, quia à DEO maledictus, & quia morbidus, ac corruptivus animæ, cui unietur; Sed in foetu inanimato non producit primarium suum effectum, hoc est, privationem gratiæ, cujus, antequam animetur, capax non est.

Peccato ergo Originali sic ex sensu Patrum explicato, dixit & S. Thomas, & S. Anselmus, ac præsertim B. Bernardus Epist. ad Lugdunenses, B. Virginem conceptam esse in peccato Originali, si videlicet id intelligas de Conceptione Corporis, non verò animæ, quæ contingit, cùm corpus animatur. Hanc esse eorum Patrum sententiam nullâ magis ratione probabitur, quàm eorundem Patrum lectione, apud quos nihil frequentiùs occurrit; & ideo tempore Alberti Magni, ac etiam S. Thomæ multorum erat sententia, B. Virginem fuisse antè Sanctificatam, quàm animatam. Cùm enim peccatum Originale nil aliud sit, quàm debitum carendi gratiâ Sanctificante ob Adami prævaricationem, immediate redundans ex corpore cum libidine concepto, & à DEO maledicto (quemadmodum pestis non est ipsa mors, sed morbus, ex quo mors certò sequetur, nisi remedia præveniant) dicebant, fatum illum Mariæ exanimem nec fuisse cum Parentum libidine conceptum, nec à DEO Maledictum, nec morbidâ illâ qualitate infectum, quæ animam simul velut quâdam contagione aspergit, privatque gratiâ Sanctificante, vitio corporis, cui unietur; ab his omnibus dicebant foetum Marianum, quamvis exanimem, privilegio Divino Sanctificatum, hoc est, præservatum esse. Imò hoc ipso seculo multi, gravissimique Theologi docent, Beatissimam Virginem etiam quoad Corpus Sanctificatam fuisse, Sanctitate videlicet aliqua corporali quidem, sed tamen supernaturali (quales sunt dotes Corporis gloriosi) & impossibili cum omni peccato; sicut lux est impossibilis cum omni corporea immunditia. Cùm enim omnis actus intellectûs & voluntatis pendeat, suamque originem à sensibus corporeis habeat: potuit imprimi qualitas corporea, quâ sensus impedirentur, ne ullam imaginem, aut objectum contagiosum in animam transmitterent, sicut clausis exactissimè januis impeditur ventus, aut pluvia, ne domum infestet. De qua qualitate Corpus Sanctificante, saltemque *mediate* omnibus peccatis re-

sistente (sicut soliditas adamantina actioni corruptivæ elementorum , ac etiam ignis , & ferri resistit) Vide fusè Sauedra in *Libro de S. Deipara, Disput. 25. Investig. 2. & apud illum Mayron. Bonavent. Nazar. multosq; Patres præsertim Græcos*. Alij verò celebresque Doctores negabant ante animationem Sanctificari potuisse , cum sola gratia Sanctum efficiat , sola verò anima sit subjectum capax gratiæ Sanctificantis.

Cum ergo ex sensu Patrum peccatum Originale contrahatur in prima Conceptione , quam vocant *Conceptionem generationis* , nihil obstat nostræ sententiæ , si dicatur , in hoc sensu B. Virginem in peccato Originali conceptam esse ; nos enim non de *Conceptu generationis* , sed de *Conceptu animationis* ; nec de fætu , sed de anima loquimur , quam negamus peccato Originali aliquando correptam. Hanc esse mentem Patrum , ac præsertim S. Thomæ , ex sequentibus patet : 1. Quia fætum necdum animatum vocant passim *Masculam damnatam : Terram Maledictam : Carnem peccati* : Agnoscunt ergo peccatum Originale non in sola anima , sed in corpore etiam reperiri , imò ex corpore in animam redundare ; cum enim anima immediatè sit à DEO , nulloque modo ex Adamo procedat , non potest peccatum Adami immediatè in illam transfundi , sed tantum mediante corpore , cui ipsa unitur : Si enim ex omnium Patrum sententia corpus , quod per viam feminalem ex Adamo non procedit , nullo modo subiacere potest peccato Originali (quale fuit Corpus Christi) quantò magis non subiacebit anima , quæ nec procedit ex Adamo , nec procedere potest , nisi aliunde , hoc est , ex Contactu , conubioque corporis foedetur ? 2. In promptu esset quamplurimos Patrum producere , sed sufficiant modò (cum reliqui passim legentibus occurrant) S. Anselmus , qui *Libro de Conceptu Virginali* , & *peccato Originali cap. 7.* quærens : *Quomodo homo dicatur concipi in peccatis , quamvis in eo non sit peccatum ?* Respondet : *Sapè Divina Scriptura asserit aliquid esse , quando non est , idcirco quia certum est , futurum esse ; simili modo in peccatis concipi homo potest intelligi , quia ab ipso semine & ipsa Conceptione , ex qua incipit homo esse , accipit necessitatem , ut cum habebit animam rationalem , habeat peccati immunditiam.* Hæc ergo necessitas , & debitum femini ab ipsa Conceptione inhærens , & ex foetu , ac embrione in animam redundans , vocatur peccatum Originale , vi cuius etiam ante infusionem animæ , vocamur *filiij iræ , caro peccati , terra maledicta , vasa contumeliæ*.

melie, massa damnata, & in peccatis concepti. S. Augustinus l. 1. c. 12. de Nupt. & Concupisc. *Ut hinc etiam Christus doceret omnem, quæ de concubitu nascitur, carnem esse peccati, quandoquidem sola Christi caro, quæ inde nata non est, non fuit caro peccati.* Eodem modo de peccato Originali, & de Conceptu Corporis loquuntur Sancti Damascenus, Damianus, Vincentius Ferrerius, Birgitta, alijq; §. 6. citati; & omnium clarissimè ipse Sanctus Thomas 3. p. q. 14. a. 3. in Corp. *Caro Virginis concepta fuit in peccato Originali, & ideo hos defectus contraxit.* Vides, non ad solam animam, sed etiam ad Carnem pertinere in Originali peccato concipi. Idemque S. Doctor supponit, quando a. 1. q. 83. 2. 2. quærit: *An peccatum Originale magis sit in anima, quam in carne;* non ergo negat esse in carne, sed magis in anima, quia in hac est quoad principalem suum effectum. Et 3. p. q. 31. a. 7. argum. sed contrà: *Corpus B. Virginis totum conceptum fuit in peccato Originali, ut supra dictum est; & ideo secundum quod fuit in Patribus, fuit peccato obnoxium.*

Dices: S. Thomas 2. 2. q. 83. a. 1. Et de Malo. q. 4. a. 3. docet: Peccatum Originale esse in sola anima tamquam in subjecto, non verò in carne, ergo ex sententia S. Thomæ non potest B. Virgo dici in peccato Originali concepta ante animationem.

Resp. S. Thomam expressè loqui de peccato Originali quoad effectum *primarium*, qui est, reddere privatum gratiâ sanctificante, in vindictam peccati primi Parentis, hujus enim effectûs, ut dixi, sola anima capax est; non autem loqui quoad alios effectus & denominationes peccati Originalis, qui etiam in carne reperiuntur, quales sunt, esse maledictum, esse mortalem, esse infectivum animæ rationalis; quæ denominationes cùm realiter in carne reperiantur, etiam ante infusionem animæ; nec ab alia forma, quàm peccati Originalis, provenire possint; dicendum omninò est, peccatum Originale animâ necdum infusâ jam esse, jamque operari in foetu concepto, quamvis quoad formalitatem culpæ, & privationis gratiæ in sola anima reperiatur. Cùm ergo peccatum Originale adæquatè spectatum consistat in debito & necessitate *principaliter* carendi gratiâ Sanctificante, ut primùm anima corpori advenerit, quod debitum ex corpore in animam derivatur (hæc enim ideo maculatur, quia Corpori unitur ex Adamo feminaliter profecto;)

Secundariò autem in debito & necessitate moriendi, aliasque pœnalitates fubeundi, quæ corpus comitantur; Sequitur ex sensu Patrum, & S. Thomæ, dici posse, B. Virginem quoad primam *Conceptionem generationis* fuisse conceptam in peccato Originali, quia videlicet & mortalis concepta est, & cum debito carendi Divinæ gratiæ, si animaretur. Non tamen fuit Concepta in peccato Originali in momento suæ *animationis*, quia ejus anima fuit creata in statu plenæ gratiæ, & fatale illud debitum carni ex Adamo seminatae impressum, liberali donatione & meritis Christi extinctum est. Quæ tamen non tam ex nostro sensu dicta sint, quàm ut explicemus, quæ aliquorum Veterum Patrum, & Theologorum de peccato Originali sententia fuerit, ad quorum mentem dicimus, Sanctum Thomam locutum esse, cum maculam Originalem in Conceptu Virginis agnovit. Nos enim quod attinet, & in Corpore, & in anima B. Virginis omnem illam puritatem agnoscimus, ac profiteamur, quæ DEI Matri conveniat: Quod si in ipso Corpore, ex aliquorum Patrum sententiâ, Maculam Originalem admittere omnino velis; nos non quoad alium effectum concedemus; quàm quoad necessitatem moriendi, debitumque carendi gratiæ, nisi præservaretur.

V. *Resp. 3.* Sed demus, S. Thomam de momento animationis loqui, demus non fuisse corruptum, demus nunquam pro Immaculata Conceptione scripsisse; quid sequitur? Tunc temporis, cum vivebat, innocentiam Virginis impugnasse? esto; Sed certum est, si nunc viveret, ex Principijs, quæ ipse statuit, sententiam nostram amplexurum. Ipse enim clarissimè docuit, non agi Festum nisi de Sancto: ipse professus est, B. Virginem ideo credi sine peccato Originali natam, quia Ecclesia celebrat Nativitatis Festum; atqui hæc ipsa ratio pro Conceptione militat: Si ergo S. Thomas audiret, quæ tunc non audivit, & videret, quæ tunc non vidit, planè crederet, quæ tunc non credidit, scriberetque, quæ tunc non scripsit. Memorant, qui ejus vitam scripsere; cum aliquando officio Lectoris pro more ad mensam fungeretur, & syllabam, ut erat, longè pronuntiasset, Corrector verò Grammaticæ ignarus, perperam jussisset breviter proferri, Sanctum continuò corrigenti obtemperasse, causamque ab amico rogatum, hanc dedisse Angelo dignam: *Syllabam longam, aut brevem esse, parùm interesse: modestiam verò, humilitatemque servari, interesse plurimum.* Si ergo & erranti, & malè jubenti paruit, suamque

que sententiam ad nutum Præfecti mutavit, quamvis ignari; quanto magis se Ecclesiæ submitteret, & ad hujus aut præceptum, aut imitationem sententiam suam componeret?

Imò nec aliter posset, nisi principijs à se positis vellet repugnare: Scripsit: *Non posse Festum celebrari nisi de Sancto.* At Ecclesia celebrat Festum Immaculatæ Conceptionis; ergo Sancta est. Scripsit: *Dubitari non posse, Beatissimam Virginem sine peccato Originali natam esse, quia Ecclesia ejus Nativitatem celebrat.* Atqui etiam celebrat Conceptionem; ergo ex sententia S. Thomæ dubitari non potest, esse sine peccato Originali Conceptam. Si ergo S. Thomas, dum in terris esset, Conceptionem Virginis impugnavit; at certè dum in Coelis est, videtque, quæ tunc non vidit, Miracula videlicet, Consensum Ecclesiæ, omniumque ferè fidelium, planè sententiam mutavit. Id quoque nobiscum fatetur Johannes à S. Thoma Thomistarum nobilissimus, sic enim in *1. p. d. 2. de Doctrina S. Thomæ a. 2.* scribit: *Postquam Ecclesia Romana celebrat Festum Conceptionis, loquendo in vi Doctrinæ D. Thomæ, oportet vice versâ de his sententijs censere, & sic D. Thomas censeret.*

VI. Jam his præmissis, facile erit respondere ad singulas D. Thomæ Auctoritates.

Ad *Primum* ergo ex *3. Sent. d. 3. a. 1.* Respondetur, S. Thomam æquè ac S. Bernardum loqui de Conceptu generationis, non animationis. Eodem modo respondetur ad *4. & 5. & 6. & 7. & 8. & 9. & 10. & 11. & 12. & 13. & 14. & 15.*

Ad *Secundam* S. Thomæ Auctoritatem ex *3. Sentent. d. 3. a. 1.* ubi dicit: *Sanctificatio B. Virginis non potuit esse decenter ante infusionem animæ, quia nondum gratia capax erat, sed nec in ipso instanti infusionis &c. &c.*

Respondetur: Hanc sententiam Divi Thomæ vitiatam, & suppositam esse, id verò probatur *1.* Ex ijs, quæ universim suprâ diximus de Sanctorum Patrum, Sanctique Thomæ corruptis sententijs. *2.* Quia Nicolaus Eymericus Generalis Inquisitor Arragoniæ, non admodum hujus Mysterij amicus, in libro, quem contra Immaculatam Conceptionem scripsit Anno 1395. in Catalogo Auctorum pro sua opinione: *Duodecimus, inquit, est S. Thomas, cujus tempore hæc questio nondum erat orta.* Et adductis multis ex S. Doctore te-

stimonijs, hoc solum omittit, quod ferè unicum, & certè potissimum est, quodque ante alia omnia produci debuit, si tunc temporis extabat. Cajetanus quoque in 3. p. q. 27. a. 2. *Inter duas positiones extremas, scilicet: an fuerit Sanctificata ante infusionem animæ, vel post infusionem animæ, est tertia positio, quòd fuit Sanctificata in instanti infusionis animæ. Cujus opinionis Auctor hîc non meminit, quia tempore suo nondum erat adinventa.* Si ergo S. Thomas non meminit Sanctificationis in instanti Conceptionis; si hæc opinio ejus tempore nondum erat inventa, ergo tempore Cajetani allegata verba non extabant; nam si extarent, non diceret Cajetanus (alioquin huic Mysterio infestus) Sanctum Thomam ejus non meminisse; & hanc quæstionem ejus tempore necdum fuisse exortam. Ipse Bandellus, quo nemo ardentius innocentiam Virginis persecutus est, cap. 33. omnes Divi Thomæ sententias, quæ opinioni suæ favebant, congeffit, hâc unâ præteritâ, quâ in S. Thoma nulla luculentior, expressiorque, quæque in eadem quæstione, & articulo continetur, quem pro se Bandellus citat, omissis tamen illis, & decretorijs verbis: *Sed nec in ipso instanti &c.* hæc, rogo, omisisset Bandellus, si illa in S. Thoma reperiret? aut quomodo ante oculos posita non reperiret, si extarent? non ergo tempore Bandelli extabant. 3. S. Thomas hanc ipsam quæstionem, & ijsdem ferè verbis repetit in 3. p. q. 27. a. 2. Ubi tamen in antiquis & legitimis exemplaribus, quæ legebantur Anno 1260. non solum ea verba: *Sed nec in ipso instanti infusionis ipsius animæ*, non habentur; verum etiam S. Thomas apertè pro Immaculata Conceptione pronuntiabat. Joannes enim Bromiardus Dominicanus, qui non longè à S. Thoma floruit, hoc est, anno jam notato, in sua Summa Prædicatorum Editionis Lugdunensis An. 1522. Veneta An. 1586. Norimbergenfi An. 1518. & Antvverpiana 1614. Verbo: *Maria. Tom. 2. art. 2. n. 10.* agens de Corona Virginis: *Ipsa*, inquit, *tam eminenter Sanctificata fuit, quòd nec mortaliter, nec venialiter peccavit, uti patet per S. Thomam in 3. p. q. 27. a. 6. In eadem etiam quæstione a. 2. ponit ejus Sanctificationis excellentiam, quantum ad temporis prioritatem, in hoc, quòd Sanctificata fuit in sua animatione, id est, in Conjunctione animæ cum Corpore, in utero Matris, & non antè, quia Sanctificatio & mundatio fit per gratiam, cujus subjectum est anima &c.*

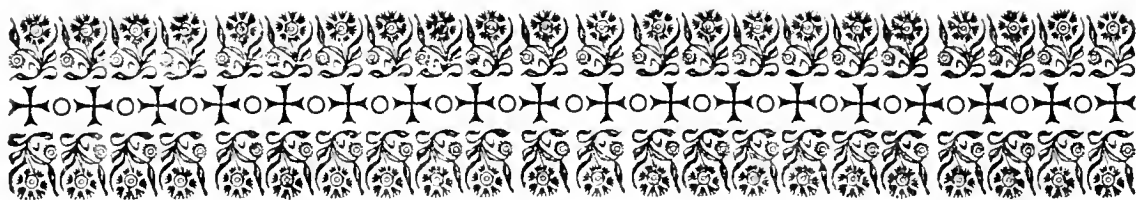
Si ergo testimonio Bromiardi Sancto Thomæ ætate vicini, omni-
 que exceptione majoris, constat eandem hanc sententiam, & de
 eodem Myfterio, iisdemque verbis conceptam, fuisse in 3. parte
 corruptam, & in sensum omninò contrarium commutatam, quid
 mirum est, idem quoque in libris sententiarum factum esse? idem
 quippe Myfterium, eadem verba, eademque causa fallendi. 4. Ver-
 ba illa producta ex 3. sent. sensum habent planè repugnantem, tan-
 toque Auctore indignum. *Sanctificatio*, inquit, *B. Virginis non po-
 tuit esse decenter ante infusionem animæ, quia nondum gratiæ capax
 erat.* Si capax non erat, quid ergo sibi vult illud *decenter*? quod
 enim est impossibile, illud nec *decenter*, nec *indecenter* fieri potest.
 Ex his rationibus omninò apparet, citatum locum ex 3. sentent. esse
 supposititium, Sanctoque Doctore aliunde additum.

VII. Hactenus ad omnia Testimonia & Argumenta, quæ ex
 S. Thoma Virgini opponebantur, respondimus; eademque operâ nec
 Virginem ream esse ostendimus, nec Thomam accusatorem, sicque
 utriusque Innocentiam liberavimus. Et verò nullâ re magis pe-
 riclitabatur Virginis causâ, quàm toties jactatâ Doctoris Angelici
 Auctoritate; quis enim suspectam non haberet, Thomâ accusante?
 Ergo eò animum intendi, ut Virginis pudorem tam gravi indicio
 & testimonio laborantem, periculo absolverem; credebam enim
 jam triumphatum esse, si in alienis Castris Thomas non staret;
 quippe alijs hostibus aut obscuris, aut imbecilibus, & ideo facilè
 casuris. Vicinus ergo, Thomâ non solum non hoste, sed etiam
 amicò. Felices labores mei, optimeque collocata stipendia, quan-
 do præmium suscepti certaminis libertas, & absolutio Virginis fuit.

Quòd si illa dicat aliquando mihi: *Benè de me scripsisti, quam
 ergo mercedem accipies?* continuò, & ex genu responde-
 rim: *Non aliam Domina, nisi teipsam.*

Fiat. Amen.

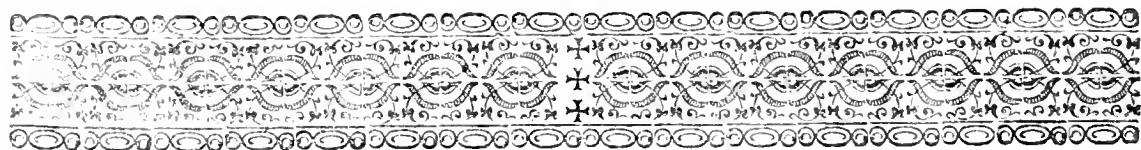
*Laus DEO & Honor Immaculate Virginis
 MARIÆ.*

INDEX PARAGRAPHORVM.

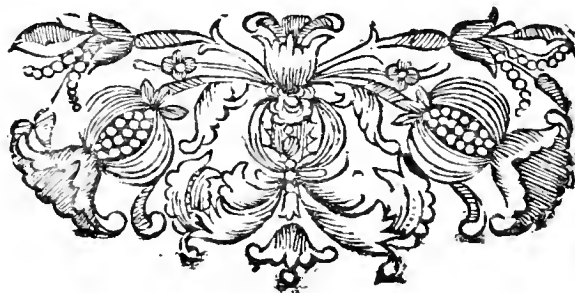
- §. I. *S. Thomas multis in locis docet Beatissimam Virginem fuisse Immaculatè Conceptam.* fol. 1
- §. II. *Beatissima Virgo non esset Idonea Mater DEI, si aliquando peccâisset; ergo ex sententia S. Thomæ nunquam contraxit peccatum Originale.* 11
- §. III. *Ecclesia non celebrat Festum, nisi de aliquo Sancto; Ergo Beatissima Virgo ex sensu S. Thomæ fuit sine peccato Concepta.* 16
- §. IV. *Quamvis B. Virgo Immaculatè fuerit Concepta; eguit tamen Redemptione; ergo ex mente S. Thomæ non contraxit peccatum Originale.* 24
- §. V. *Celeberrimi ex Ordine Dominicanorum tenent, Beatissimam Virginem esse Immaculatè Conceptam; Ergo idem tenuit S. Thomas.* 29
- §. VI. *Sensus Ecclesiæ Auctoritati omnium Doctorum præstat; Ergo Beatissima Virgo ex sensu S. Thomæ est Immaculatè Concepta.* 39
- §. VII. *Miracula fieri non possunt, nisi in testimonium Doctrinæ veræ; ergo ex mente S. Thomæ verum est, Beatissimam Virginem esse sine macula Conceptam.* 63
- §. VIII. *Beatissimam Virginem esse Immaculatè Conceptam, varijs rationibus ex S. Thomæ desumptis probatur.* 69
- §. IX. *Refutantur, quæ contra Immaculatam Conceptionem ex SS. Scripturis producuntur.* 88
- §. X. *Respondetur ad Sanctos Patres.* 93
- §. XI. *Respondetur ad S. Thomæ Auctoritatem.* 104

PARS
POSTERIOR
SYMBOLICA.

P R Æ F A T I O.

DE Dilecta nunquam satis. Haftenus pro Virginis causa armis & acie; nunc flore & pompâ certamus. Primas copias Theologiæ commisimus, ipso Principe Theologorum phalangas ducente. Nunc Symbola succedunt, ex varijs naturæ rebus expressa. Si enim bene scripsit Bernardus: *Propter MARIAM totum mundum creatum esse, Serm. 7. in Salve Regina*; quid miramini, totum mundum illi militare, cui conditus est? omnia clamant *Intactam*: Coelum, quia corrumpi non potest; stellæ, quia Eclipses non sentiunt; ignis, quia sordes non capit; aër & nubes, quia semper in alto; terra, quia semper immota, intraque centrum; aqua & fontes, quia dulces, quamvis ex mari; Lauri, Cedrique, quia fulmine & carie intactæ. Taceo volucrum, metallorum, florumque miracula unâ voce testantium, *fuisse Innocentem*. Quid ergo Theologos & Scholas interrogas? jam mundus sententiam dixit.

Astrologi frustra maculas in Sole quærentes.

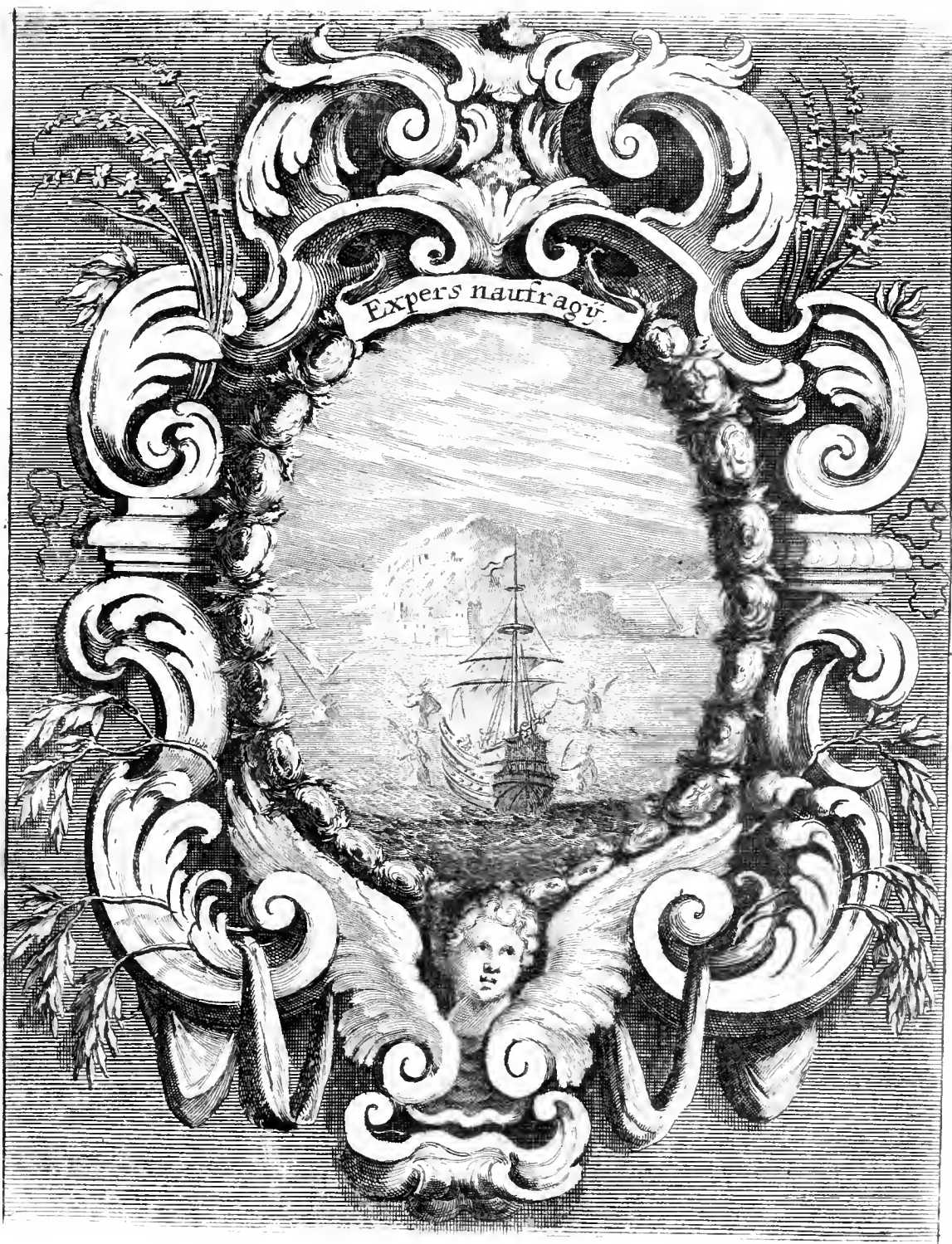
Lemma.

Absque nota.

Nam quinquies mille annis à condito mundo sæpe, multisq; modis Solem Astrologi observârunt; nunquam tamen inventæ in illo maculæ. Donec nostrâ ætate, Telescopij usu reperto, visi sunt sibi aliqui nubeculas, aut nævos advertisse; idq; non inspectu ipsius Syderis, neq; enim tantam copiam lucis ferre oculis possit; sed per arctum obductumque vitro foramen, & in obscurum cubile admissio Sole, suspensâq; ex adverso chartâ; in qua nævi oberrantes conspecti. Sed reverè quod isti maculas censent, copia radiorum est, sese in arcto collidentium; unde cum invicem se intexant, impediântque ingressum, maculas fingunt. Vt taceam nigra videri, quæ remotissima. Non ergo maculæ in Sole, sed error in spectantibus est.

Idem de Virgine dicas. Vmbras aliquis in hoc Astro suspicatur, & somnia sua Astrologiam facit. Quid dicis? Maculas in chartis tuis esse? concedo. In Sole? nego. Aliud est Virgo; aliud, quod Tu scribis. Num ergo ideo Astrologi sumus, ut Solem persequamur? Aut ideo Theologi, ut Virginem accusemus? Valeant chartæ, si ideo repertæ, ut Solem infament. Pereant calami, si ideo facti, ut Virginem damnent. Salomonem potius audite: Tota, inquit, pulchra es, & macula non est in te. Audis pulchram, sed totam? Audis formosam, sed extra maculam? Tu ergo melius faciem Sponsæ, quàm Sponsus nosti, ut quos ille nævos non vidit; tu in Virgine videas? falleris, non est macula, sed error. At alicubi se nigram dicit. Esto, sed adiungit: & formosa: causamque nigredinis narrat: Quia decoloravit me Sol. Non ergo est nigredo, quæ formam carpat, sed quæ adornet; hoc est, non est culpa & turpitudine, sed humilitas & modestia, quâ se nigram, & deformem agnoscit, cum suo Sole collatam. Tota ergo pulchra & formosa, si cum creaturis; nigra verò & deformis, si cum Deo componas. Nec refert, alicubi cum Luna conferri, in qua nemo maculas negat. Duo enim in Luna sunt, lux & maculæ. Cum ergo de Virgine dicitur: Pulchra ut Luna, de luce, non de maculis loquitur; lux enim est, non maculæ, quæ pulchram faciunt. Deinde cum adiungitur; electa ut Sol, ostendit, illam Soli & Lunæ similem esse: Soli, quia mundam, omnisque labis expertem; Lunæ, quia non suâ, sed alienâ luce fulgentem, nec primo momento, quo creata est, sed per intervalla plenam. Denique, ut omnia absolvam: è duobus malis nemo negaverit, minus eligi oportere. Malum est, si dicam te errasse: peius, si credam Virginem deliquisse; malo ergo te erroris arguere, quàm illam maculæ.

Navis Victoria Naufragio superstes.

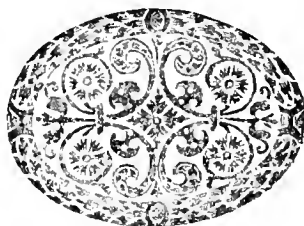
Lemma.

Expers Naufragij.

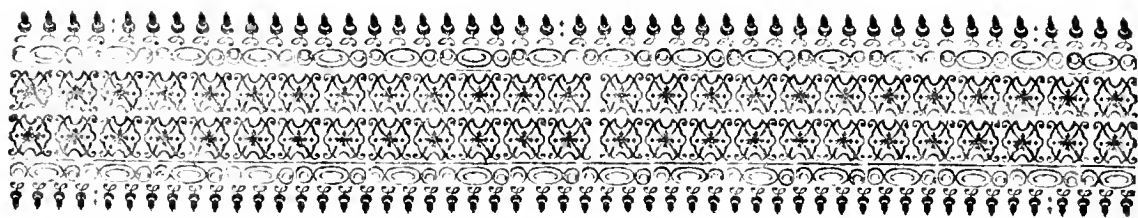

Nno 1520. Ferdinandus Magellanius adornatâ Classe Hispali solvit, Molucas petiturus. Quo in itinere Navis, cui Victoriæ nomen, mare Atlanticum emensa, & Americam, quâ Meridiem spectat, circumvecta, superatoq; Pacifico mari, Molucas tenuit. Vbi pretiosis aromatibus congestis, evictôq; Bonæ spei Promontorio, omnium periculorum victrix Hispalim tandem, portumq; subiit; triennij spatio toto orbe lustrato, ceterisq; navibus naufragio mersis. Quod cum nulli ante ipsam navem contigerit; meritò & sola Victoriæ nomen adepta est.

Si ergo hunc titulum Victoriæ merita, quæ naufragio paucarum navium superfuit, quid non illa merebitur, quæ superfuit naufragio totius generis humani? nec ex Indijs aromata, sed è cælo Deum ipsum in terras vexit; cui sinus pro navibus; Mundus pro mari; amor pro ventis; gratia & gloria pro mercibus fuit? De qua prædictum fuerat: Facta est sicut Navis Institoris de longè portans panem. Navis; hoc est, Mater: Institoris; hoc est, Redemptoris. De longè; hoc est, de cælo. Portans, hoc est, utero gestans. Panem; hoc est, Deum. Hæc inter tot naves & animas, quæ hoc mare percurrunt; sola scopulum peccati effugit; ad quem reliquæ omnes naufragium fecere. Quod si negas, immunem fuisse; indicium aliquod naufragij prode. Nulli in ea fluctus cupiditatum: nulli venti, turbinesq; affectuum: non clavus rationis fractus; non ignorantia nubes obductæ; non velum amoris obliquum & tortum; non prora aliò quàm in portum intenta; non iratum cælum; non tempestatis præteritæ vestigia; quo ergo argumento demersam accusas, cum nulla iactatio appareat? Si aliquando deliquit; ergo aliqua delicti signa expone; Si nulla delicti signa sunt, ergo temerè deliquisse tu dicis. Quando unquam quis morbo ita decubuit, ut non aliqua morbi signa notarentur? Aut quando naufragium aliquis fecit, nullo apparente indicio? Vicit ergo, non succubuit mari; Victoria!

Malum punicum.

Lemma.

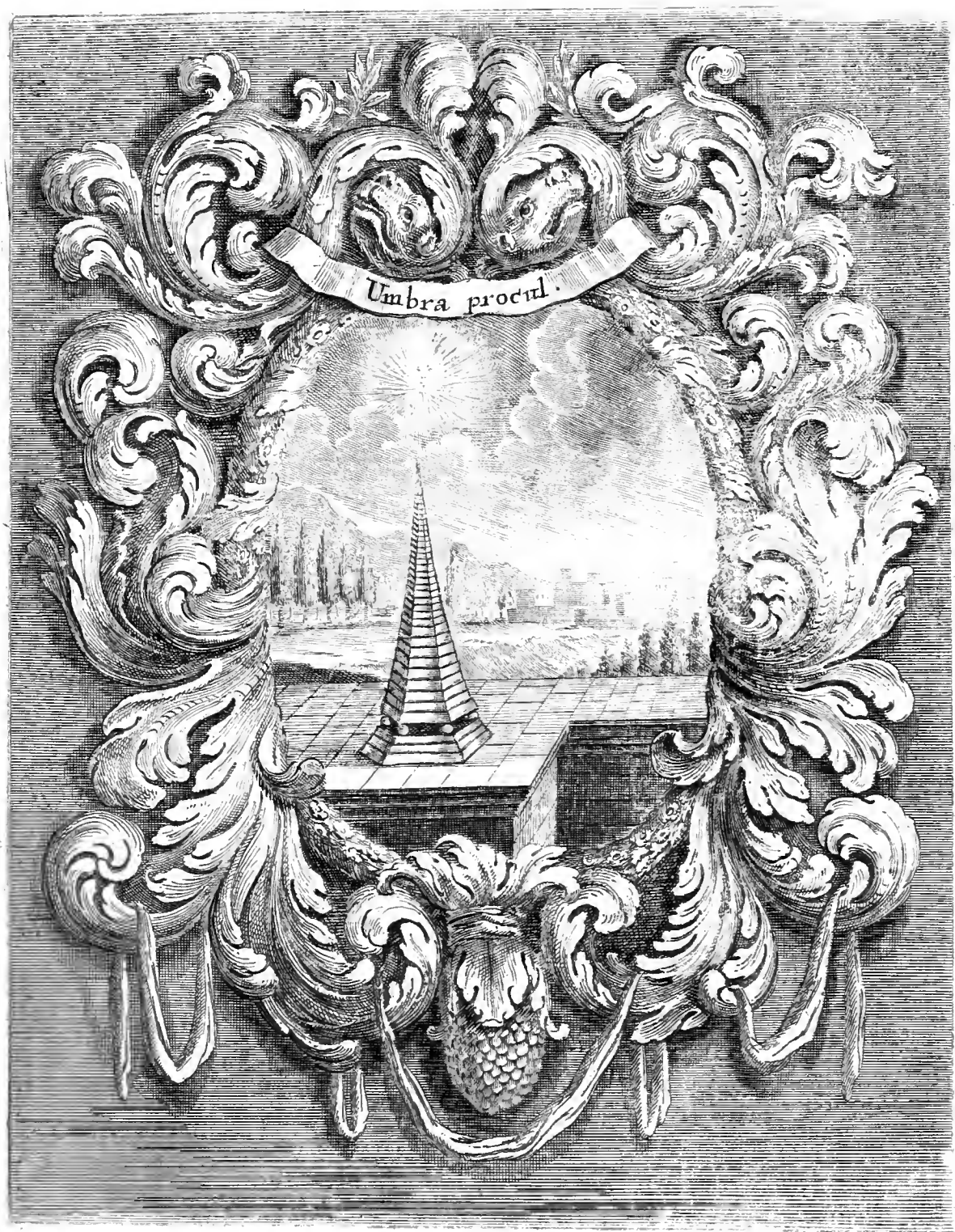
Vni.

Num est Malum Punicum, quod cum corona nascitur ; ut credas, Regem fructuum esse , & ideo alicubi ex punicis tributum non solvitur. Sic Beatissima Virgo nunquam subiecta tributo peccati originalis , & creata cum corona gratiae fuit , ut videlicet intelligas, omnium creaturarum , ac etiam ipsius Adami Reginam fuisse , sicq̃ eius legibus exemptam , nec enim decebat & Reginam & subiectam esse.

Pyramis perpendiculariter à sole percussa.

Lemma.

Vmbra procul.

Pyramides Ægypti inter miracula antiquitas retulit; Idq̃ verum est, si admittas, esse aliqua miracula vanitatis. Quid enim vanius est, condendis Regum cadaueribus, aut ut alij volunt, seruandis frumentis tantas moles excitatas, quibus vix Regiæ opes sufficerent? Nomen à frumento accepere, quod Græci πυρὸν appellant. Vnam trecentorum & sexaginta millium manibus, annisq̃ viginti Amasis erexit. In raphanos tantum & allia, cepasq̃, quibus opere alebantur, millia & octingenta Talentum expensa Plinius refert. Plin. lib. 35. cap. 12. Quod si de talentis Atticis minoribus intelligas; summa erit vicies septies centena millia nostratum florenorum, siue milliones duo & septies centies mille floreni. Hæc in raphanos & allia tantum consumpta, unde de reliquis impensis iudicium feras. Altitudo tanta, ut Solinus & Ammianus tradant, tam excelsas fuisse; ut nec umbram iacerent. Verba Solini sunt cap. 45. Mensuram umbrarum egressæ nullas habent umbras. Et Ammiani lib. 22. Umbras mechanica ratione consumunt. Hæc si de ipsa Pyramide intelligas, falsa sunt; vera esse possunt de statuīs & Colossis aliquando aureis, quæ in fastigio visebantur; nec enim dubium est, posse umbram spatio consumi; & ideo nullæ in stellis fixis Eclipses notantur, umbræ terræ non supra lunam porrectæ. Et Plinius quoq̃ observat lib. 1. cap. 10. Spatio umbras consumi, docent altissimi avium volatus. Illud certum est, si sol perpendiculari, rectaq̃, lineâ Pyramidem feriat, totam illustrari, nulliq̃ umbræ locum esse.

Altitudinem Virginis quis metiatur? tanta est, ut de illa Angelicus scribat 1. p. 7. 25. a. 6. Beata Virgo ex hoc, quod est Mater DEI, habet quandam dignitatem infinitam ex bono infinito, quod est DEUS: Et ex hac parte non potest aliquid fieri melius, sicut non potest esse aliquid melius DEO. Potest DEVS facere meliorem terram, potest meliorem Solem; sed non potest meliorem Matrem; imò nec maiorem. Sicut enim ideo melior Mater esse non potest, quia nihil melius est DEO; ita nec maior Mater, quia nihil maius est DEO. Hic ergo non Ægypti, sed Cæli opes consumptæ sunt, ne DEO quidem maioribus impensis pari. Nec mirum est, tantam fuisse, cum, non ut Pyramides sepeliendo Regi; sed pariendo DEO destinaretur. Nec ullam hic umbram quære. Quod enim corpori est umbra, hoc animæ est culpa; nam & Propheta umbram mortis appellat. Sicut ergo altitudo molis in Pyramide omnem umbram; ita altitudo dignitatis in Virgine omnem culpam exclusit. Quid de Sole dicam, qui totam involuit? Nemo Iurisperitorum ignorat, filium & Matrem in recta linea coniungi; quid ergo miraris totam, citraq̃ umbram luce persusam esse, sole eam rectâ stringente? Pyramis est, nihil quære de umbra: Mater est, nihil quære de culpa.

Halcyon nidificans tranquillo mari.

Lemma.

Cœlo concepta sereno.

*H*alcyon avis est aliquantum passere maior, colore cyaneo, candidis tamen, purpureisq, internitentibus pennis. Fatificat brumâ (que dies Halcyonides vocantur) placido mari, cœloq, puro, & navigatione, tempestatibus ac naufragijs libera. Diceret, ex condito in unius avicula gratiam undis, ventisq, pacem indictam. Plinij verba sunt lib. 2. cap. 43. & lib. 18. cap. 26. Sternitur mare Halcyonum fœturæ, cœlumque mollius est, quiescentibus ventis: reliquum tempus hyemat.

Si Augustino credimus, unicuique sua cupiditas tempestas est, nec ulla unquam maior tempestas, quàm peccati fuit; quia nulla maior, peiôrque cupiditas, quàm que creaturam Deo preponit. Et si quæras, à quo vento tanta tempestas? à primo illo, qui Adamum, totâmq, posteritatem afflavit, primòque conceptu omnium animas naufragio involvit. Quis crederet, prius hominem perire, quàm nasci; hoc est, prius naufragium facere, quàm solvere portu? Soli Virgini, cùm conciperetur, hoc est, cùm in nido adhuc esset, Halcyonides fuere. Non venti, non tempestas, non culpa, sed serenum & gratia. Quid enim iustius, quàm ut avicula parcente mari, Iustitia quòque parceret Matri? Viêtrix Halcyon pelagi; viêtrix Maria peccati. Illa tranquillo mari, & citra ventum; ista propitio cœlo, & citra culpam concepta.

Horoscopus.

Lemma.

Momento pendet ab uno.

X Horoscopo, syderumq̃, aspectu, quæ nascentem excipiunt, totum deinceps vitæ cursum pendere, Astrologorum opinio est; quæ forsân ferri possit, si non quid certum, sed quid probabiliter futurum sit, intelligant, voluntate humanâ inclinâtâ quidem, sed non coactâ. Nam sæpe stellis eventus respondit. Astrologus

Nerone nato, ut Suetonius narrat: inspecto stellarum cursu, qui tunc erat, atque earum conjunctione, duo simul prædixit, & regnaturum, & Matrem necaturum. Sed si Astrologis credendum, quia verum aliquoties dicunt; magis non erit credendum, quia plerumq̃ non dicunt.

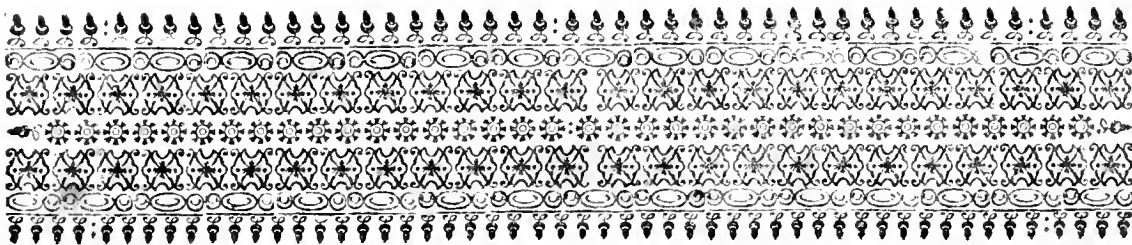
Quem Virgini Horoscopum dabimus? Scorpionem an Libram, Saturnum an Iovem? hoc est, peccatum, an gratiam? Certum enim est, à momento conceptus totam eius vitam & dignitatem pendere. Non enim, inquit Theologorum Princeps; digna esset Mater DEI, si aliquando peccasset, sicut non esset digna Principis Sponsa, quæ aliquando fœdata. Non ergo regnabit, si adverso Cælo concepta. Aut Reginam nega, aut Horoscopum muta. Ioannem ipsum interroga, stellas in Pathmo contemplantem: Ecce, inquit, signum magnum in cœlo, Mulier amicta sole, Luna sub pedibus ejus, & corona stellarum in capite ejus. Vides hîc Virginem à capite ad calcem luce conspersam, stellis frontem, Lunâ pedes, Sole sinum implentibus; ut intelligas, nullam eius partem, non principium, non medium, non finem radijs vacasse. Si peccavit, ergo aliquando obscura; at Ioannes nullam eius partem obscuram videt. Nulli ergo felicior Horoscopus; nec potuit umbram admittere, in quam omnes stellæ conveniunt. Quod ergo de Nerone Nato Astrologus; hoc correctius & felicius de Virgine concepta Theologus prædixerit: Inspecto videlicet stellarum & gratiarum cursu, qui tunc erat, atque earum conjunctione, duo simul portendi; & regnaturam, & Dei Matrem futuram.

Et eventus augurio respondit.

Fraxinus.

Lemma.

Inimicitias ponam. Gen. 3.

Anta vis Fraxino, inquit Plinius lib. 16. cap. 13. Ut ne matutinas quidem, occidentesque umbras, quàm sunt longissimæ, serpens arboris ejus attingat, adeò ipsam procul fugit. Experti prodimus, si fronde illa giro claudatur ignis & serpens; in ignem potius, quàm in fraxinum fugere. Mira naturæ benignitas! priùsquam serpentes prodeant, florere fraxinum, nec ante conditas folia dimittere.

Quàm fraxinus serpentis, tàm Virgo peccati abhorrens: nec illa venenum, nec ista culpam admittit; & quod natura in arbore, hoc gratia in Virgine fecit.

Gallus candidus Basiliscum & Leonem in fugam agens.

Lemma.

Candore triumphans.

E Gallo non solum Plinius & Ælianus; verum etiam S. Ambrosius tradunt, eius præsentia & cantu duos animalium Reges, Basiliscum & Leonem in fugam agi. Additq; Ælianus lib. 3. cap. 30. eos, qui per Africæ solitudines iter faciunt, secum contra Basiliscos, qui illic frequentes sunt, Gallos vehere.

Præsertim verò observat Ambrosius, Gallum candidum utriq; Monstro formidini esse; adeò ut nec eius colorem, nec præsentiam ferant. Neq; id novum est, cum etiam Elephantes panni rubri aspectu in rabiem concitentur.

Quod corpori est candor; id innocentia est animæ. Hæc de peccato originali & actuali, velut duobus Monstris Virgo triumphavit. Non Basilisco, non Leoni succubuit. Nec veneno, nec morsu offensa; hoc est, nec alienæ culpæ, nec propriæ rea, sed semper candida. Monitum Sapientis est: Vestimenta tua sint semper candida. Id nulli mortalium contigit; omnes enim hanc terram velut locum supplicij pullati invehimur, hoc est, peccatores & mortis rei. Virginem tantum nunquam candor deseruit. Non credis? ergo Mundum interroga. Hoc Universitates; hoc Religiones; hoc Tempia; hoc Cathedræ; hoc Scholæ; hoc Populi; hoc Reges; hoc Roma; hoc Cælum tot vocibus, quot miraculis clamat; verbo, omnes candidam dicunt; & adhuc non credis? quot ergo, ut credas, tibi testibus opus est? absolvendo latroni duo testes sufficiunt; & tibi ad liberandam Virginem non sufficiant millies mille? quem ergo te appellem? filium? non licet Matrem accusare. Amantem? non licet contra Sponsam deponere. Iudicem? non licet non convictam damnare. Theologum? non licet contra Cælum sentire. Quem ergo te vocem? Virginis, nisi fallor, captivum, quippe cui bonâ fide impugnata, sed post diuturnum certamen victrici; genu tandem & arma submitisti, candore triumphante, belloq; in amorem & obsequium mutato.

* * *

0

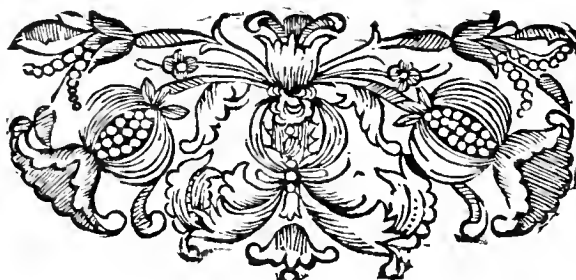
Lilium candidissimum ex lutosa terra.

Lemma.

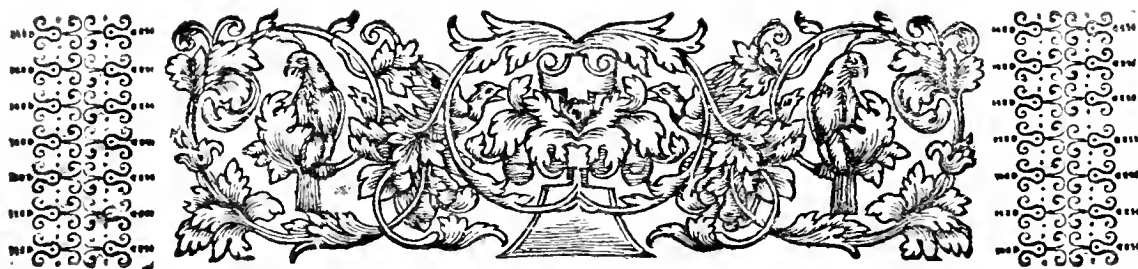
Nil Matris habens.

Vid pulchrius Lilio ? quid fœdus luto ? & tamen ex hoc fœdo illud pulchrum. Frustra ergo Adamum Virgini objicitis : Nec candidissimo flori nocuit ex luto natum ; nec innocentissimæ Virgini ex peccatore conceptam esse.

Lucidia.

Lemma.

Tenebræ eam non comprehenderunt. *Joan. i.*

Mirum est, quod de Ave, quam alij *Lucidiam*, alij *Microphænicem* appellant; *Albertus Magnus*, *Solinus*, *Aldrovandus*, *Plinius*, alijq, scribunt: in saltu *Herciniæ* gignitur, cæruleis pennis, auroq, distinctis. Lucet obscurâ etiam nocte, ac facem imitatur; unde iter agenti pro funalibus est. Verba *Solini* sunt: Plerumq,ue nocturnos cursus sic destinant, ut illis utantur ad præsidium itineris indicio alarum refulgentium.

Vt in terra nulla dies sine nocte; ita nullus homo in Mundo sine culpa. Omnes, inquit Apostolus, peccaverunt, & egent gloria DEI. Peccaverunt, inquit: Ecce noctem! Indigent gloria DEI: Ecce lucem! Sola inter volucres Lucidia, quæ tenebras vincit: Sola inter Mortales Dei Mater, quam peccatum non tinxit. Nox alijs, sed non Lucidiæ: peccatum omnibus, sed non Matri. Quid noctem quæris in aurora? finit tenebras, non habet.

Oliva.

Lemma.

Vnica naufragio superest.

*O*liva multis titulis argumentum est Conceptionis Immaculatæ. Primò diluvium soli olivæ pepercit, ex qua ramum columba decerpfit detulitq; (argumentum placati Dei) reliquis plantis Catclysmo absumptis. Sic peccatum originale humanam naturam totam corrumpit, unâ Virgine intactâ. Ex hac ramus pacis à columba mundo delatus est, hoc est, Christus, obumbrante Spiritu Sancto natus. Secundò. In profanis usibus pollui oleam fas non est, ut ne propitiandis quidem Numinibus accendi ex oliva altaria, aræve debeant. Plinius lib. 15. cap. 30. Peccatum originale sacrificium est, quo tot millia animarum mactantur Iustitiæ divinæ, nascimur filij iræ; sed non decuit communi hoc servorum rogo etiam Matrem ardere. Tertiò. Theophrastes è celeberrimis Græcorum authoribus negat, intra quadraginta millia passuum à mari oleam nasci. Plin. lib. 5. cap. 1. Mare peccatum originale est, à quo tot fluctus & venti cupiditatum, animarumque naufragia; sed nihil huic mari & Virgini, à quo procul & concepta & nata est. Quartò. Spectare oliveta in favonium loco exposito solibus jubet Cato. Idem lib. 15. cap. 5. Sic Virginis animam non ad frigidam Aquilonis plagam, solisq; expertem, ut reliquos hominum plantavit Deus. Sed ad favonium & Solem, hoc est, in statu gratiæ, plenamq; Spiritu Sancto. Quintò. Oleam si lambendo caprea momorderit, depaveritque primò germinatu, sterilefcere Author est Varro. Plin. lib. 15. cap. 8. Sic sterilefceret Virgo, nec esset digna Mater DEI, si primo conceptu eam infernalis capra libâfset, nec enim digna esset Mater DEI, si aliquando peccâfset, ait Angelicus.

Pavo arcum & pharetram calcans.

Lemma.

Non pro te.

*S*icut hominem meritò dixeris compendium Mundi, quia omnes gradus entis complectitur; ita Pavonem compendium pulchri; quia quidquid in floribus, in avibus, in iride, in gemmis pulchrum & varium est; id totum in syrmate ostentat. Et ipse quoque pulchritudinis suae conscius caudâ annuis vicibus amissâ, donec reflorescat cum vere; pudibundus ac mærens latebras quærit. Narrat S. Augustinus lib. 21. de Civitate, eius carnem non corrumpi, nec vermes ex illa, ut ex reliquis nasci. Athenis tanta Pavonum raritas & admiratio fuit, ut publico sumptu alerentur; undique ad videndam conchatam, gemmantemque coloribus caudam concurrentibus populis; nec spectatum admittebantur, nisi novâ & inchoante Lunâ. Athenæus lib. 9. Et Ælianus addit: Alexandrum, cum in Indiam penetrasset, eorum pulchritudine captum, edicto vetuisse, ne ut reliquæ aves telis peterentur.

Vt homo compendium Mundi: Pavo compendium pulchri, sic Maria compendium est gratiæ. In Pavone omnium florum, aviumque colores: in Virgine omnium creaturarum terrestrium, cælestiumque miracula. Quidquid in alijs sparsum est, in hanc unam convenit. In Patriarchis fides; in Martyribus constantia; in Virginibus puritas; in Seraphinis amor; in Virgine omnia. Si ergo tantum in Alexandro Pavonis pulchritudo potuit; ut huic uni parci à Venatoribus vellet; cur non maior pulchritudo Virginis Deum permoverit, ut solam à telo peccati immunem iuberet? telum alijs, sed non Pavoni. Peccatum alijs, sed non Virgini. Cum Assuerus Iudæos omnes trucidari lege iussisset; & Regine quoque minari edictum videretur: non pro te, inquit, sed pro omnibus lex lata est. Quid istam excepit, ne uno fasce, & inter omnes censeretur? quod Regina & dilecta. At quantò iustius fuit, ut communi decreto, quo tota Adami posteritas mori iuebatur; exciperetur illa, quæ non Regina tantum & dilecta, sed etiam Mater? Nec iaculum Venatoris pertinet ad Pavonem, nec decretum Assueri pertinet ad Reginam; nec lex Adami pertinet ad Matrem.

Pavonem exemit forma, Reginam exemit Amor. Matrem exemit reverentia & pietas.

Chelis major.

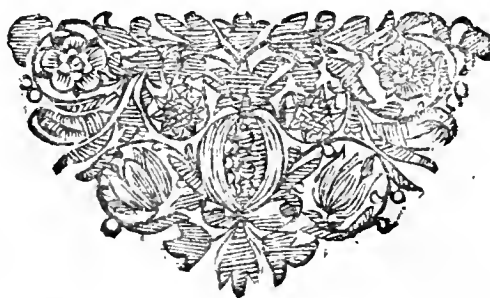
Lemma.

Nocet omnibus una.

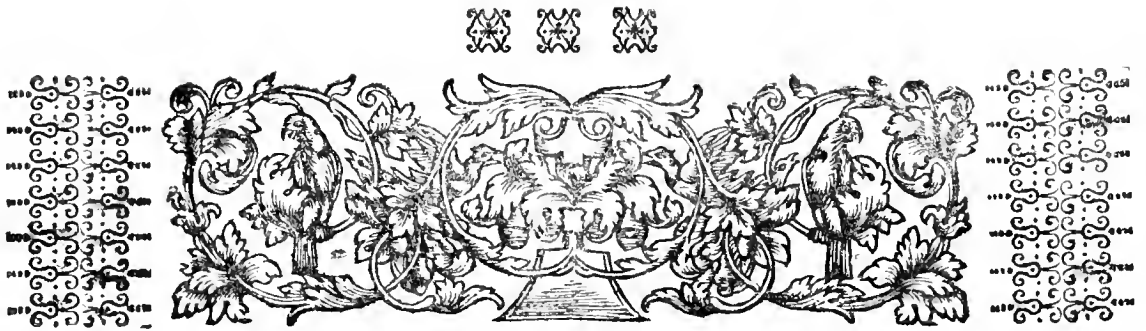
Helin aut cytharam considera. Multis fidibus constat. Sed si vel una diffiliat, maleq; sonet, totum deinceps concentum corrumpi necesse sit. Nihil reliquarum concinnitas; nihil ars & industria proffit, vel unicâ inter omnes abludente.

Idem de Virgine dicas. Tot in ea fides, quot dies & horæ, quibus in hoc mundo vixit. Nec aliud eius vita, quàm perpetuum carmen virtutum. Fac ergo in conceptu peccasse; quid aliud hoc erit, quàm totum eius vitæ concentum perdidisse? semper enim verum erit, nunquam innocentem fuisse, nunquam idoneam, quæ Deum conciperet; Si semel corrupta, ergo semper indigna. Quàm enim reparari Virginitas non potest, tàm non potest innocentia.

Vnio in mari.

Lemma.

Ab ortu.

IN mari nasci margaritas, nemo ignorat; plus tamen cælo debent, ex cuius rore in gemmam durantur; ut meritò Plinius dixerit: Cœli maiorem eis societatem esse, quàm maris. Præcipua earum dos, color & figura. Nam & candor, quo insignes sunt, pulcherrimus colorum est; & rotunditas, perfectissima figurarum. Vtrumq; non ab arte, sed naturâ habent; nascuntur enim pulchræ, non fiunt.

Idem de Virgine dicas. Ex mari conceptam, natamq; esse, hoc est, ex massa peccatrice, nemo negat. Sed qui fecit ex turbido mari candidissimum unionem; potuit quoq; ex impura stirpe, purissimam Virginem. Plus ad formandam margaritam rores, quàm fluctus; cælum quàm salum valet; ita magis ad conceptum Mariæ gratia, quàm natura. Impura esse debuit, quia ex mari? non debuit, quia ex rore. Quid illam eodem palmo cum reliquis Adæ filiis metiris? non esset gemma, si nihil alijs præstaret: hoc est privilegium unionis, candidum nasci. Sunt gemmis alijs aliq; colores; ita Sanctis aliæ, aliæq; virtutes. Alium adamantem dixeris, malis invictum. Alium Sapphirum, cælis affixum. Alium Carbunculum, hoc est, zelo ardentem. Solius Vnionis est, semper fuisse candidum; ita solius Virginis, semper fuisse innoxiam. Quod unioni candor, hoc Virgini est innocentia. Si dicas, aliquando nigram, negas unionem; si aliquando peccatricem, negas innocentem. At nullum innocentem in cælis esse tam mihi absurdum est, quàm tibi, nullum in terris esse unionem.

Nymphæa.

Lemma.

Pulchra tamen.

Nymphæa in paludibus nascitur, folijs magnis, summaq; aquâ fluitantibus, & simillimo lilijs flore. Alij Heraction, hoc est, Herculis rosam vocant; Nympha eius amore capta, ac postea in hunc florem mutata; quod videlicet radix Herculis clavam imitetur, unde fabulæ locus.

Cùm legis, Mariam ex Adamo conceptam; Nymphæam ex luto, & in paludibus cogita. Ut hæc ex sordibus, sic illa ex Peccatoribus nata, sed candore intacto, ac decorem servante. Præmisit ergo natura in flore, quod gratia imitaretur in Virgine. Quid dubitas de ista credere, quod in illo quotidie cernis?

Nec defuit in radice, hoc est, in conceptu, clava, quâ Hydram & peccatum elisit: Ipsa conteret caput tuum. Sic decuit non Herculis, sed Numinis florem.

Vitis.

Lemma.

Intacta placet.

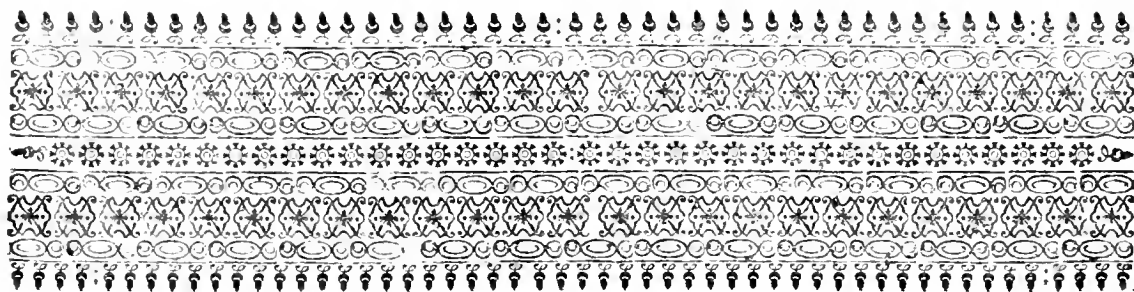

Rimò. Vitis tacta fulmine, Sacris & libationi habetur impura. *Plinius lib. 14. cap. 19. Fulmen peccatum originale: Vitis Beatissima Virgo: Botrus est Christus, & hic in Crucis torculari compressus, Deoque libatus. Ad hoc tam grande Sacrificium eligi oportuit & Botrum & vitem fulmine intactam.*

Deinde. Prima lex vineas plantanti: cave, radices ne faucies. *Plin. lib. 17. cap. 22. Radix hominis conceptio est. Non ergo hæc radix in illa vite sauciari debuit, quæ non botrum, sed Deum paritura erat.*

Palma sordium impatiens.

Lemma.

Radix sancta.

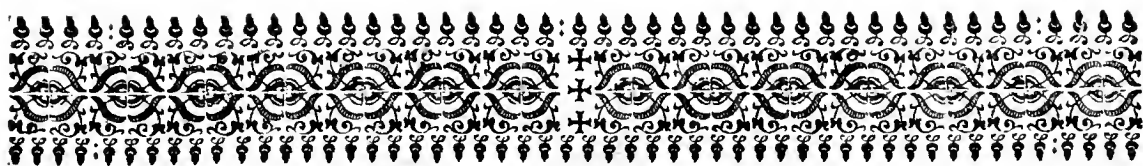
Arbores ceteræ, fimo circa radices iacto, latius proveniunt. Palma tantum sordes aversatur; imò sterilefcit letamine asperso. Fimo lædi putant, ait Plinius lib. 13. cap. 4. & ideo procul luto, iuxtaq, limpidissimos fontes plantari amat, Tanto proventu; ut Ægyptij ex una Palma 360. fructus, ususq, numerent, & ideo Anni hieroglyphicum fuit.

Nullus Mortalium, cui non radices ex peccato fatuerint, dicente Regio Propheta: in peccatis conceptus sum. Palmæ tantum, hoc est, MARIÆ permissum, ad purissimos fontes & in gratia plantari; nihil ergo fimi, nihil sordium circa radices fuit. Et ideo sicut florere citra fimum privilegium est Palmæ; ita concipi citra culpam, privilegium est Virginis.

Ramus floridus Oleastri trunco insertus.

Lemma.

Nihil obstat origo.

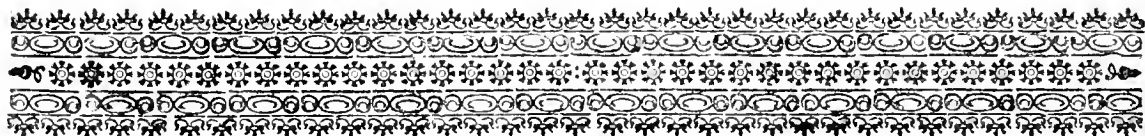
Transferendi modum partim casus, ut plerasq; artes; partim aves docuere. Nam semine aliquo raptim fame devorato, deiectoq; cum excrementis; & in aliquas corticum rimas à ventis translato; fructus, floresq; trunco dissimiles prodire. Vnde inquit Plinius lib. 17. cap. 14. Cerasum in salice: Platanum in Lauro: Laurum in Ceraso; & baccas simul discolors vidimus. Observant aliqui, ramum pruni, cerasiq; trunco salicis insertum; fructus pulpâ tantum vestitos, & nucleo, ossibusque vacuos proferre. Addit Cardanus: Rosam malo insertam mediâ hyeme florere. Illud commune est, ut fructus inoculatione & insitione nati, non trunco similes, sed calamo evadant. Et ita si olivam oleastro marites; bacca dulces, plenaeque ex surculo erunt, trunco licet amaro, sterilique.

Truncum dixeris Adamum, & tot peccatorum, quot hominum patrem. Virga est Virgo, de qua Isaias: Egredietur virga de radice Jesse. Hæc, si naturam spectes, ex trunco prodijt. Si dignitatem & electionem; non nata sed inserta est, & ideo in florem & filium prorupit, non trunco & Adamo similem; hoc est, non peccatorem, sed innocentem & Deum. Si ergo surculus est Virgo meliore sui parte stipiti inserta; quid miraris, dissimilem suo trunco prodijisse, hoc est, ex peccatore Adamo, filiam non peccatricem? Inoculationi hoc debet, gratiæ & electioni videlicet. Nec mirum est, quod manus Agricola in arbore potest, hoc potuisse in Virgine manum Omnipotentis: & plus in ea valuisse, quod dilecta à Deo, quam quod producta ex trunco. Quod ergo Apostolus de Iudaico Populo dixit: Radix sancta, etsi rami inutiles. Liceat mihi inverso ordine, integra tamen veritate de MARIA pronuntiare: Ramus sanctus, etsi radix inutilis.

Muscæ de speculo cadentes.

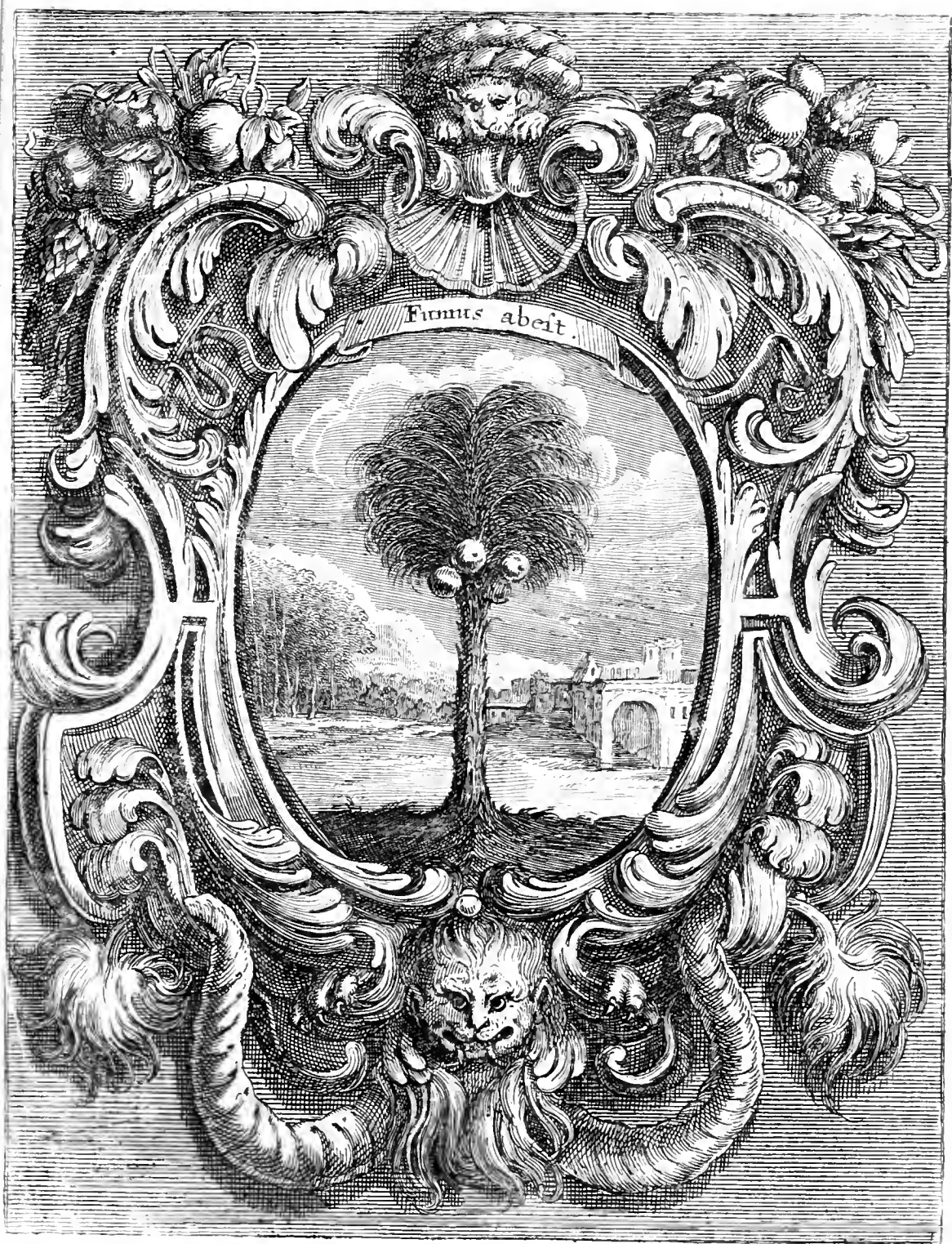
Lemma.

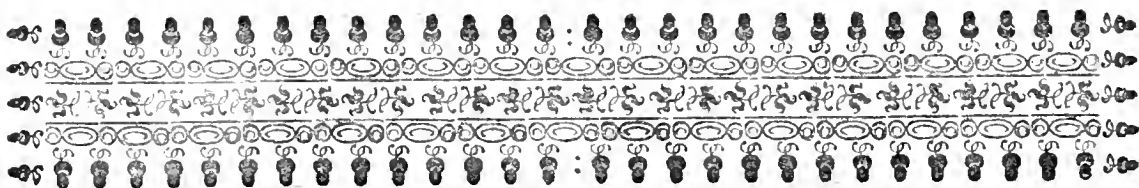
Nulla nocet.

*M*usca in speculo? non hæret. Peccatum in Maria? non potest. Inquinat musca, quod tangit, speculum excipe. Et quid speculum dico? Romæ, inquit Plinius lib. 10. cap. 29. in Templum Herculis Muscæ non intrant. Sic in Virgine nostra: sive speculum dicas, nihil Illi cum Musca: sive Numinis Templum, muscæ non intrant.

Palma Indica.

Lemma.

Fumus abest.

Almam Indicam alij coccum vocant. Eadem illi forma, quæ alijs palmis; nisi quòd poma pro dactylis habeat. Tanta ex hac arbore rerum omnium, aquæ videlicet, vini, olei, lactis, aceti, farinæ, lanæ, ligniq; copia; ut decem hominum familijs abundè sufficiat, nec ullius rei egere possit, qui illam habet.

Provenit in Maldivis Insulis. Hoc ei præcipuum, ut incenso oleo nullus fumus aut fuligo sit, unde adornandis lampadibus passim expetitur. Vide Maphæum lib. 7.

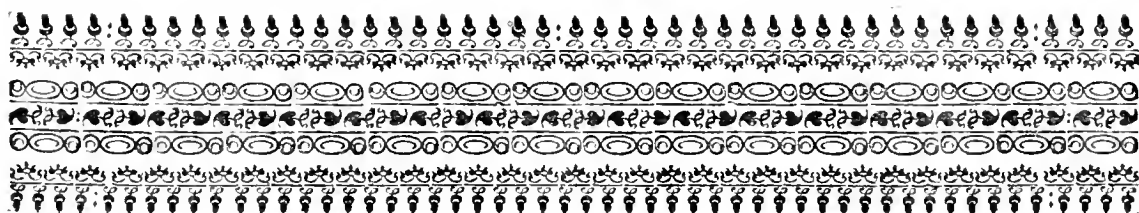
Talis MARIA fuit. Quid inopiam times, cùm thesaurum in Virgine possideas? sufficit habenti. Primo conceptus sui momento ardere cepit; & gratia illi pro oleo, amor pro igne fuit. Quid fumum in hac lampade quæris? oleum ac operam perdis. At in Canticis Virgulæ fumi comparatur. Esto; sed adiungitur: ex aromatibus myrrhæ. Ergo quod tu fumum, ego fragrantiam appello: humilem concedo, peccatricem nego. Imò ideo non peccatricem, quia humilem. Cùm enim modestiæ & latendi causâ se aliquoties ancillam dixisset; cur nunquam se dixit peccatricem, si fuit? Nam si esset, non utiq; celaret, cùm id maximè ad humilitatem, suiq; contemptum pertineret; idè ergo non dixit, quia non fuit. Cùm se vocat ancillam; fumum imitatur, sed qualis ex aromatibus spirat, fragrantia videlicet & delitijs plenum.

Sed aliud est imitari, aliud esse; hoc ad culpam, illud ad virtutem spectat.

Fons ex montibus scaturiens.

Lemma.

Oriens ex alto.

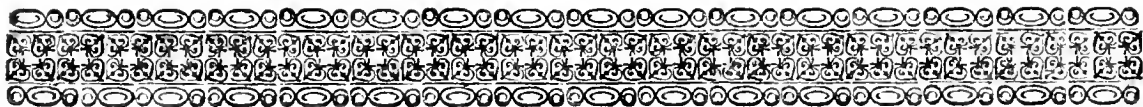

Vo sunt in fontibus consideratu digna. Primum, quòd ex amarissima origine, mari videlicet; dulces oriantur. Deinde: quòd non illic nascuntur, ubi videntur & erumpunt: sepe enim cùm per planities, & valles fluant; venam & scaturiginem habent in altissimis montibus.

Si quis Virginis nostræ originem petat, nemo dubitaverit, ex Adamo & peccatoribus, hoc est, fontem ex mari natum. Si oculos interroges, dicent: hunc rivulum ex terra micasse, hoc est, ex hominibus genitam. Si rationem consulas, respondebit: ex DEO prodijisse, omnium videlicet primogenitam creaturarum, sicq; si dignitatem, non naturam attendas; Matrem & Reginam, non filiam Adæ. Quid fontem in valle; quid Mariam in Adamo consideras? Altiùs originem quære. Vt ex Adamo genita, minor est Adamo. Vt prædestinata DEI Mater, maior Adamo. Quomodo ergo peccavit, peccante Adamo, quæ ex Adamo non pendeat, quippe maior & Regina? Si servus purpuram gestare edicto Principis vetetur; num Ancilla Principi nupta gestare purpuram prohibebitur? Nemo id dixerit: etsi enim regiâ veste indigna, quòd ancilla; non est indigna, quia Cæsari nupta. Ita prorsus cum Virgine nostra. Servus peccati Adamus: Servi & Ancilla, quotquot ex illo nascuntur; & ideo veste Regiâ, hoc est, gratiâ prohibentur, cùm nascuntur. Quid MARIA? purpura & byssus indumentum ejus, porphyrogenitam dixeris, quippe in ostro conceptam. Vnde illi purpura & byssus? quia iam priùs Imperio destinata, quàm mundum intraret. Tu illam ut Adami filiam, & Ancillam consideras; ego ut Adami Reginam, Deiq; Matrem. Tu huius fontis originem in vallibus, ego in montibus quæro. Tu servilibus legibus obnoxiam; ego exemptam: Tu peccatricem, ego innoxiam dico. Quid ergo in hoc opinionum conflictu fiet, me pro Matre, te contra Matrem pugnante? Vincet benignior. Cùm enim de Matris causa agitur, id iustius, quod clementius.

Rosa.

Lemma.

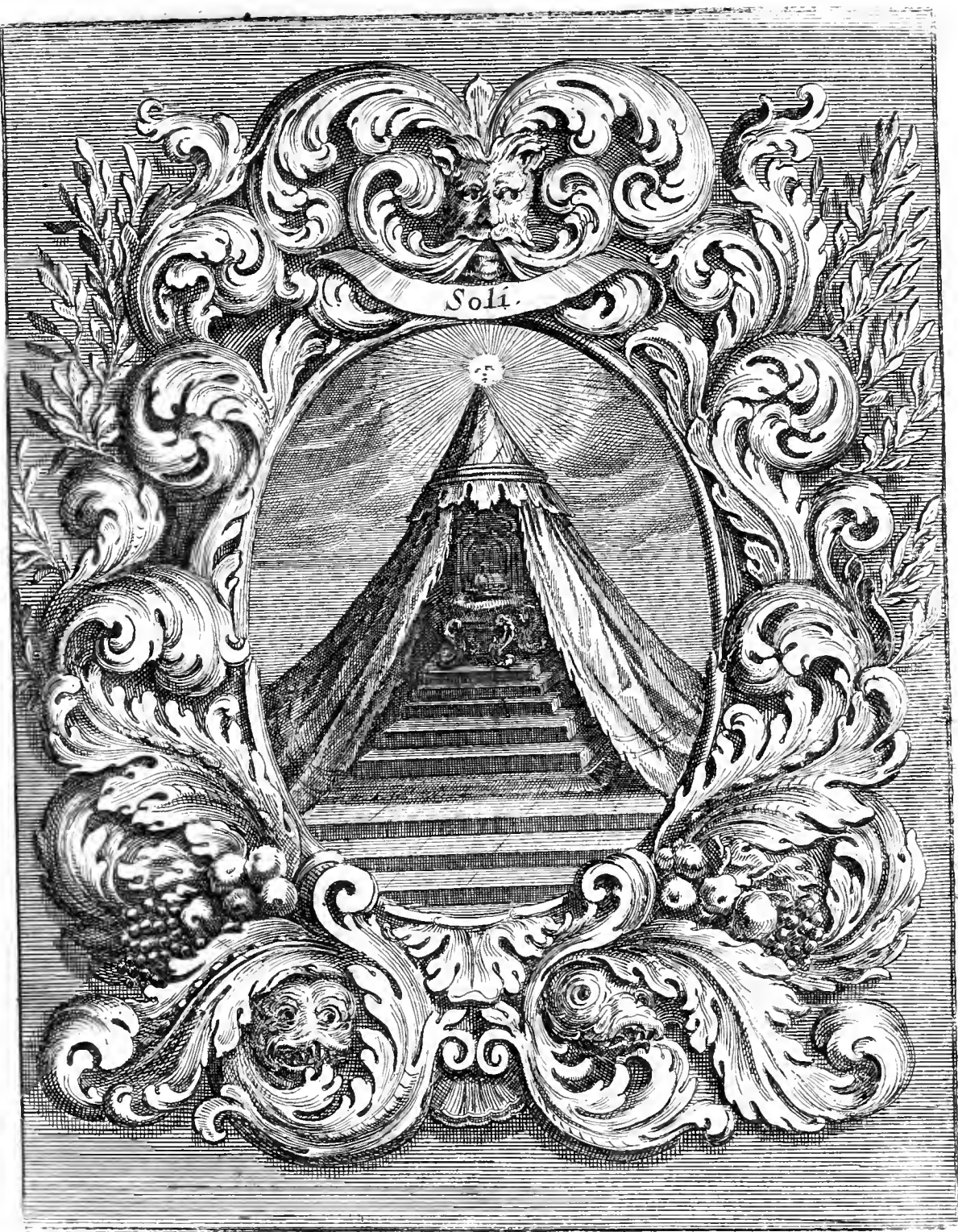
Clausula quoque.

*Q*uod Rosa in calice, ac nondum edita ; hoc Virgo in sinu Matris, & nondum nata ; illa quamvis occulta & vix dehiscens (quo tempore Nympham vocant) iam tamen & odore , & purpura placet : credas Poppæ Romanæ modestiam imitari, de qua Historicus : Velata parte oris, ne satiaret aspectum , vel quia sic decebat. Verbo, privilegium est Reginae florum, ut placeat, etiam cum latet.

Idem de Virgine dicas. Quid ortum expectas, ut laudes ? Rosa est ; pulchra etiam in sinu, & intra calicem florida, hoc est, in utero sancta ; hinc Hebræi Halmam appellant, hoc est, absconditam. Tibi nisi expansa non placet ; at mihi etiam occulta & in arcano. Quod tu maculas credis ; ego purpuram & gratiam dico. Sed inquis : nulla est Rosa sine spinis. Ita omnino extra Paradisum ; sed falsum in Paradiso, teste Basilio in Hexameron. Quod ergo in Paradiso est Rosa, hoc est anima in Virgine : illa nullis spinis ; ista nullis culpis aspersa.

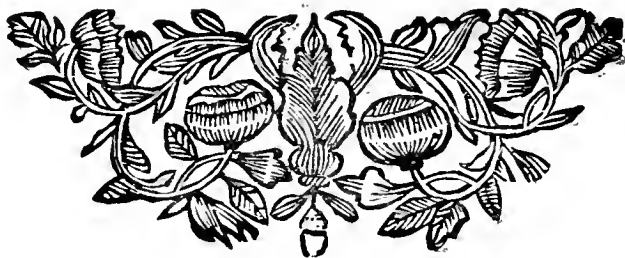
Thronus Regius Persarum.

Lemma.

Soli.

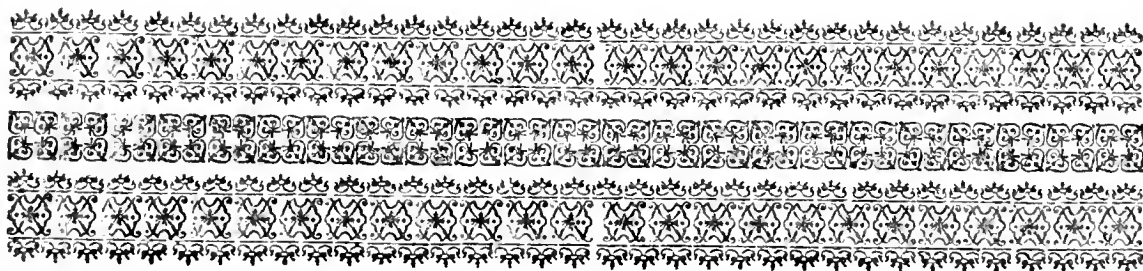

E Atale erat apud Persas, ac crimen ultimo supplicio dignum, regium Thronum insedisse, uno Principe excepto. Nihil aliud est Virgo, quam Dei Thronus. In illius sinu & amplexu non iacuit tantum & sedit; verum etiam omnium operum maximum molitus est, utriusque, videlicet naturæ, divinæ, humanæque connubium. Tu dicis, in hoc Throno consedisse mancipium, imò quod omni mancipio peius est, consedisse peccatum. At hoc fieri non potest sine Regis iniuria. Dic enim, uter peior sit, legitimus Sponsus, an impudicus adulter? Si ergo ne tangi quidem à Sponso Thronum suum voluit, quantò minus violari ab adultero? hoc enim est peccatum. Noluit mortuus syndone involvi, nisi nova, & cadaveris experte: noluit tumulo condi, nisi alijs intacto. Et credis, potuisse in sinum, amplexumque recumbere, iam profanatum? Quod si dicas: sufficit, mundam fuisse, cum ex illa conceptus est Deus, quamvis ante peccatricem; quid aliud dicis; quam, sufficit esse castam, quæ Principi nubuit, quamvis antè corruptam? sufficit fuisse syndonem mundam, cum Christum excepit, quamvis antè fedatam? sufficit Thronum esse vacuum, cum Regem admittit, quamvis antè mancipio aut cani paratum? Quòd si hæc de thalamo, de linteo, de sepulchro absurda sunt & falsa, quantò absurdiora de Matre? aut Thronum nega; aut admitte, soli Regi servisse.

Olor in medio aquarum ficcus.

Lemma.

Nec tingor ab unda.

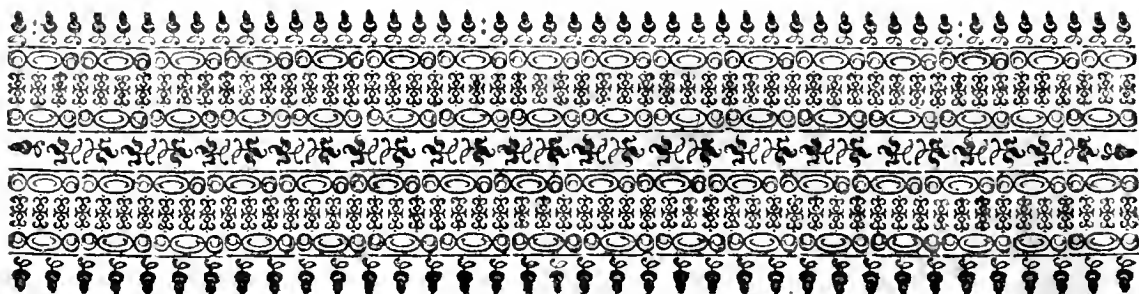
um Olor natatu gaudeat , providit natura , ne aqua candidissimis plumis hereret , gravaretq_{ue} natantem. Siccus in aquis durat , nec madorem sentit.

Quid ergo miraris , nasci Virginem innocentem , cum videas nasci candidum Cygnum ? Aut forsan difficilius est DEO candorem animæ , quàm volucris dare ? Olorem undæ circumfluunt , nec tingunt. Peccatores Virginem generant , nec labe aspergunt. Ergo quod inter aquas est Cygnus , hoc inter peccatores est Virgo ; nata, non infecta ; vicina crimini, non socia.

Heliotropium.

Lemma.

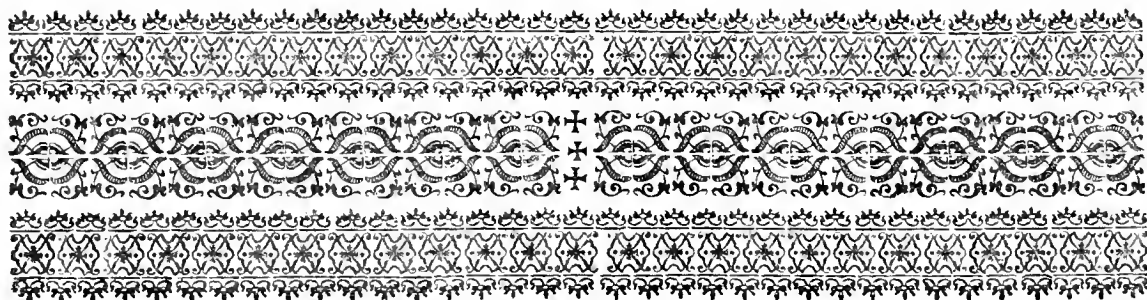
Ad me conversio ejus.

Heliotropij Miraculum jam sæpiùs diximus, cum sole se circumagentis, etiam nubilo die, tantus est sideris amor. Vis ad omnia venenata, & præsertim scorpiones; non feriuntur habentes. *Plin. lib. 22. cap. 21. Sic anima Sanctissima Virginis suo Soli semper coniuncta, etiam nubilo die, hoc est, primo conceptu, quem meritò diem nubilum appelles, quia in reliquis hominum peccato obscurum, ac gratiæ expertem, & in sola Virgine serenum, plenumq; lucis. Huius Heliotropij cælestis vis præcipua contra inferni scorpiones; non feriuntur eam habentes, nam testibus Bonaventura & Anselmo, omnis ad eam conversus, ab eaque respectus, impossibile est, ut pereat.*

Laurus.

Lemma.

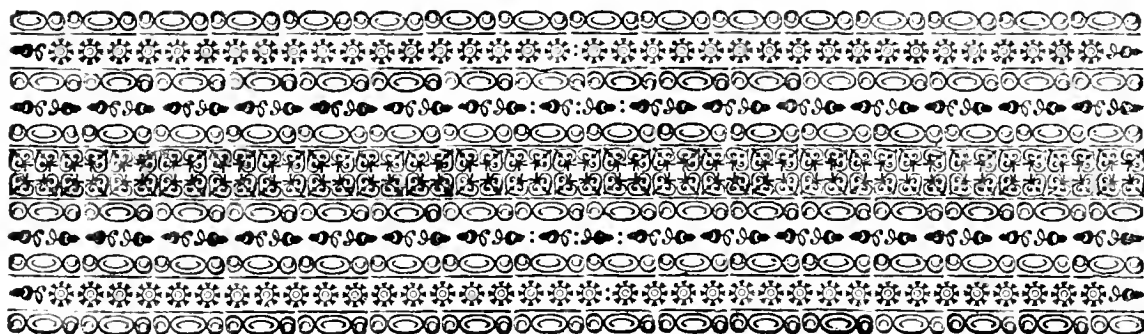
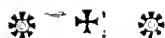
Non læditur una.

DE *Lauro Plinius lib. 15. cap. 27.* Laurus sola fulmine non igitur ; & ideò Tiberium Principem tonante Cœlo coronari eâ solitum ferunt contra fulminum metus. Ita inter omnes puros homines sola Virgo culpam originalem non sensit ; huic uni fulmen in totum genus humanum è Paradiso vibratum pepercit. Sicut ergo non coronaret Principem Laurus, nisi contra fulmen invicta ; ita nec Virgo pareret Deum, nisi peccato intacta.

Nidus Ciconiæ Vespertiloni inaccessus.

Lemma.

Vis fortior arcet.

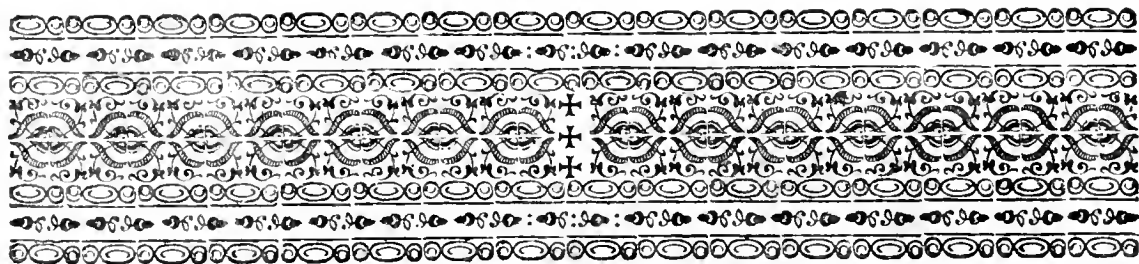

Ciconiæ ovis Vespertilioes insidiantur ; quorum solo tactu sterilescent & abortiunt. Huic malo providet Ciconia Platani folio , quo nidum insternit , fugatq; hostem. Sic peccatum originale occidit , quos tangit ; nec maior abortus , quàm cum Animæ Deus subducitur. Sed ut Platanus contra Vespertilionem ; ita gratia contra peccatum auxilio Virgini fuit ; & adhuc in nido, hoc est , Materno sinu latentem prævenit , ne abortiret. Quòd ergo intacta ; Platano, hoc est, gratiæ ; non naturæ debet.

Ibis in palma nidulans.

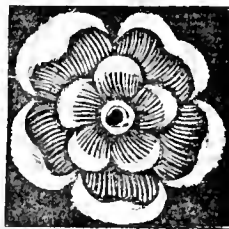
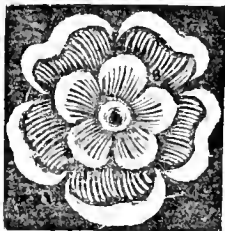
Lemma.

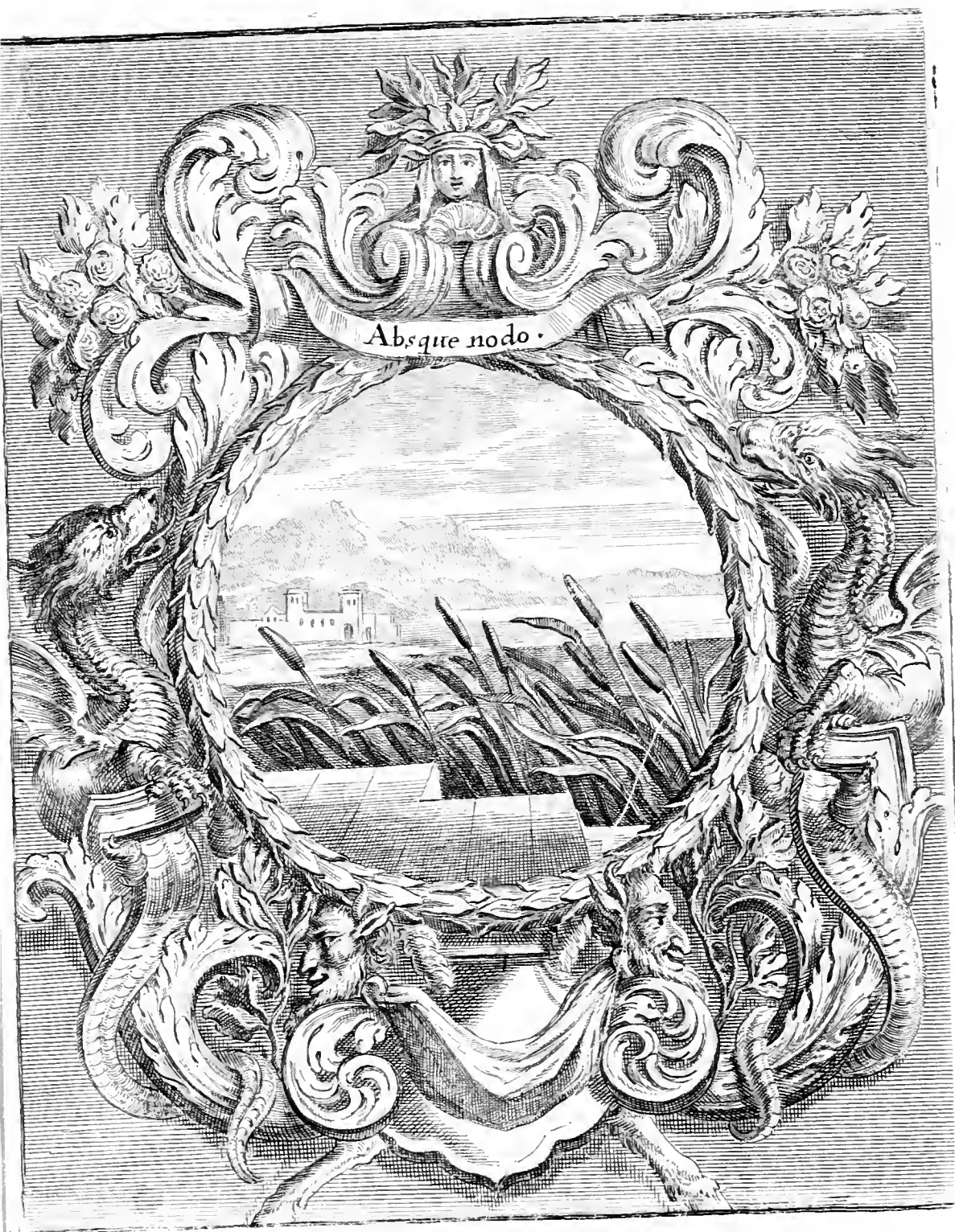
Sola decet.

Bis candida est avis, solisq; Ægyptijs nota. Hanc contra serpentium adventum invocant, quos ex Lybia, flante Austro, volantes Ibes conficiunt. Sole in palma nidulantur, naturâ quasi illarum contra serpentes victorijs praludente.

Quod Ibis Ægypto; hoc Maria est mundo. Illa Lybia serpentes; hæc inferni delevit. Voluit natura Ibin candidam, & in palmis nasci. Voluit Deus Mariam innocentem, & in gratia concipi, hoc est, victtricem peccati, & palmâ dignam. Vos in Virginis nido venena & serpentes quæritis: ego palmas tantum & triumphos reperio. Sicut ergo Ibis non esset, quæ aut à serpentibus vinci, aut alibi nasci, quàm in palma posset; ita Mater DEI non esset, si peccato succumbere, aut concipi citra gratiam posset. Aliud est Mater DEI, aliud, quod vos dicitis. Quid remotius à DEO, quàm peccator? quid propinquius DEO, quàm Mater? Quàm ergo absurdum est, & vicinissimam DEO, & remotissimam esse; ita multoq; absurdus, & DEI Matrem, & peccatricem velle. Ergo nec in DEO, nec in Matre peccatum; hoc solum discrimine, quòd Deum peccare necessitas est; Matrem non peccare, privilegium est. Deus non potest; DEI Matrem non decet.

Scirpus ad Littus Maris.

Lemma.

Absque nodo.

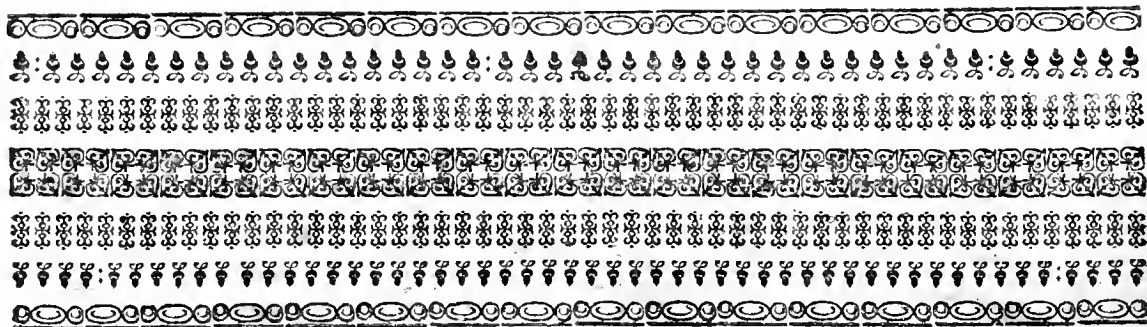

E Virgine nostra meritò illud Propheta dicas ? Quæretur peccatum illius, & non inuenietur. Quid queritis ? nodum in scirpo ? non inuenietur. Maculam in Virgine ? non inuenietur.

Vnicornis.

Lemma.

Vna domat.

*Nicornem seu Monocerotem India gignit. Feram capite cer-
vo, pedibus capreae, reliquo corpore equo similem, uno cornu
nigro spirisq̃ intorto, in fronte cubitorum duum eminente;
feritate tam indomita, ut negent capi vivum; nisi quod Al-
bertus, Nierenbergius, alijq̃ testantur, visa minus puellâ,
confestim mansuescere, genuq̃ submisso in sinum Virginis corruere supplicantis
more, sicq̃ à Venatoribus capi. Neq̃ hoc incredibile; Delphinum, equorumq̃
in homines amorem estimanti.*

*Nullum peccatum ut originale indomitum. Alius avaritiam, alius am-
bitionem, alius libidinem, nemo inter puros homines originale sic vicit, ut non
prius succumberet. Huius ferae victoria soli Virgini servabatur. Quid enim
peccato cum Virgine? nam quæ peccat, corrupta est, adultera est, & à Sponso
DEO averfa. Aut ergo peccatricem, aut innocentem fateris? si peccatricem,
ergo nec Virginem; si innocentem, ergo nec peccatricem. Aut si Virginem
quidem corpore, sed non animâ; quid aliud dicis, quàm ut magis corruptam,
quàm Virginem facias, cum maior meliorq̃ hominis pars anima sit, quàm cor-
pus. Quod si tota & non tantum minimâ sui parte Virgo est, ergo nunquam
corrupta, nunquam peccatrix. Audi Ambrosium: Virgo fuit non solum
corpore, verum etiam mente. Quid ergo miraris, si quod
natura belluæ, hoc gratia præscripsit peccato, ut Vir-
gini cederent.*

Stella polaris.

Lemma.

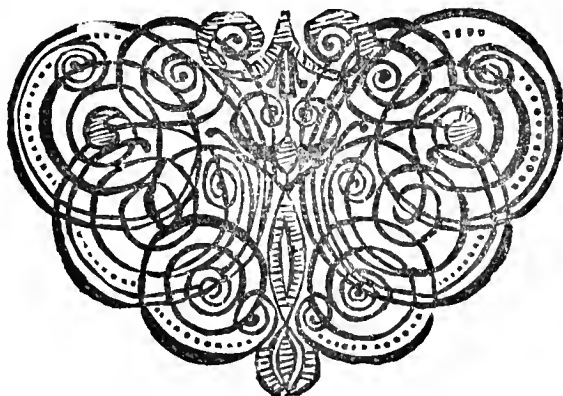
Non occidit una.

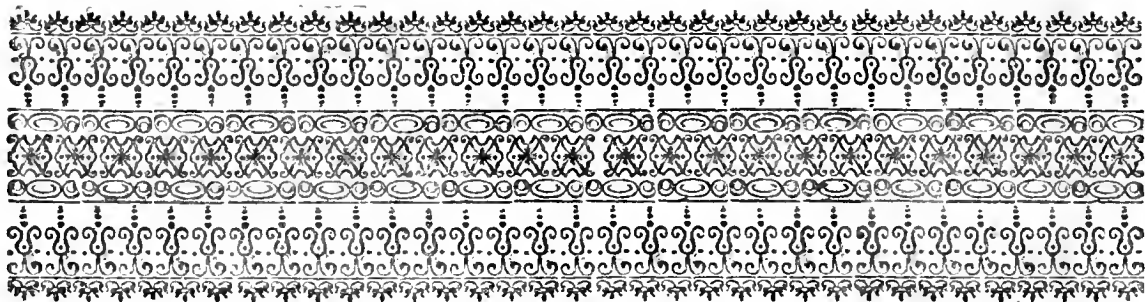
Polarem stellam, alij stellam maris & cynosuram appellant. Altissimi est situs, & ideo licet ingentis magnitudinis, & pluries terram superantis; minimæ species refert. Stare videtur ob circuli sui parvitatem, quem brevissimo cursu metitur. Admirabilis illi & constans cum magnete societas, nullum aliud inter tot millia siderum, quàm hoc unum spectante. Deniq, nunquam occidit citra lineam æquinoctialem navigantibus, & ideo hanc præsertim nautæ respiciunt.

Quod stellis occasus, hoc est hominibus peccatum, occidunt, cum peccant. Sicut ergo aliqua in cælis stella, quæ nunquam mergitur, ita aliqua in terris anima, quæ nunquam deliquit. Quid nobis obijcitis, quod dicit Apostolus : Omnes in Adam peccaverunt. Id enim perinde est, ac si astrologus dicat : omnes in cælo stellæ surgunt & cadunt. Sicut verò nihil hæc astrologi regula pertinet ad stellam maris ; ita nihil illa Apostoli sententia pertinet ad Mariam. Quis exceperit cynosuram ab omnium siderum lapsu ? oculus. Quis

MARIAM ab omnium hominum culpa ? ratio. Tam enim absurdum est rationi, aliquando Deiparam deliquisse, quàm absurdum est oculo, aliquando stellam polarem mergam esse.

Arbor aurantia.

Lemma.

Nil fructus floribus obstant.

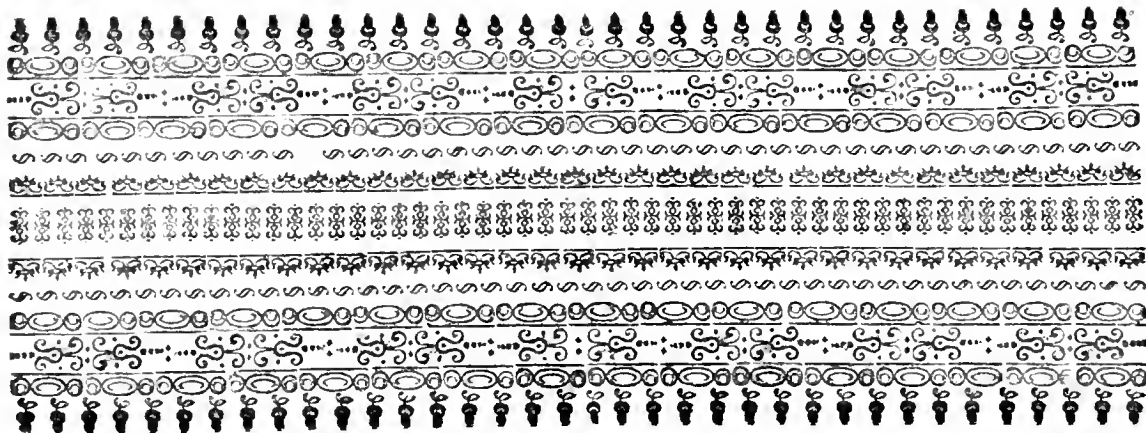

*P*eculiare huic arbori, ut florem retineat, etiam post fructum. Non ita arbores reliquæ, quæ florem amittunt, cum pariunt. Sic homines, velut fructus sine flore, hoc est, sine gratia concipiuntur, illâ exceptâ, quam Anna concepit floridam & innocentem, nulloq, peccato aspersam: **MARIÆ** est privilegium, non dabitur alteri, ait Bernardus serm. 4. de Assumpt.

Aquila.

Lemma.

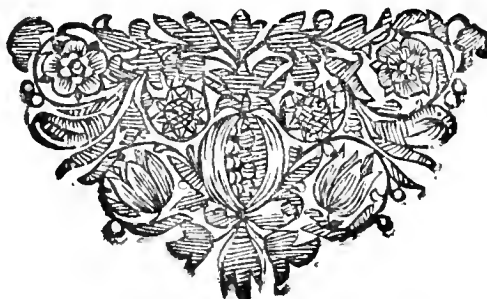
Infrà tonat.

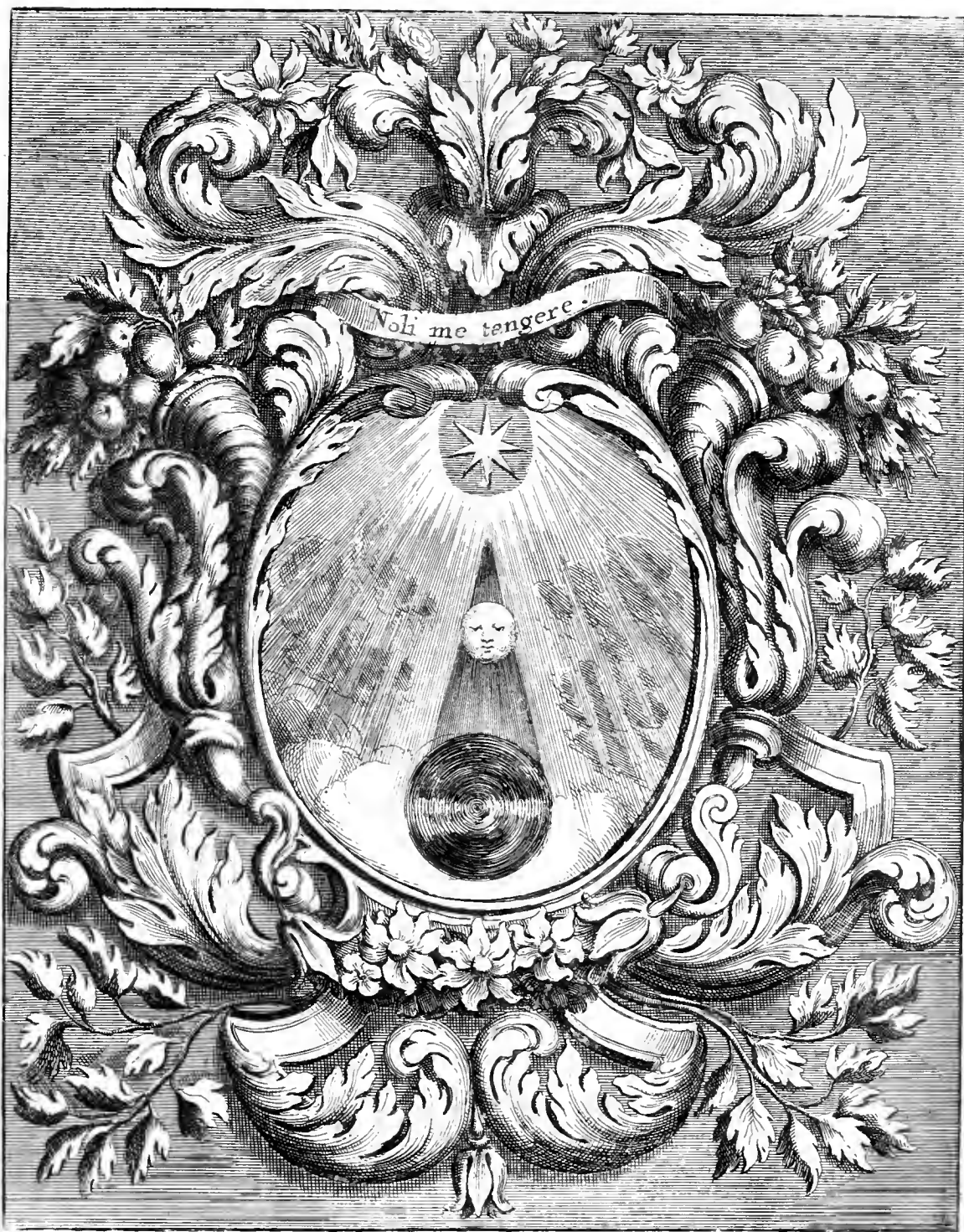
Quilam non colorum, non plumarum pompa, non vocis, non molis præstantia Reginam volucrum faciunt (his enim à pavone, à cygno, à luscinia vincitur) sed volatus supra nubes, fulminumq; contemptus.

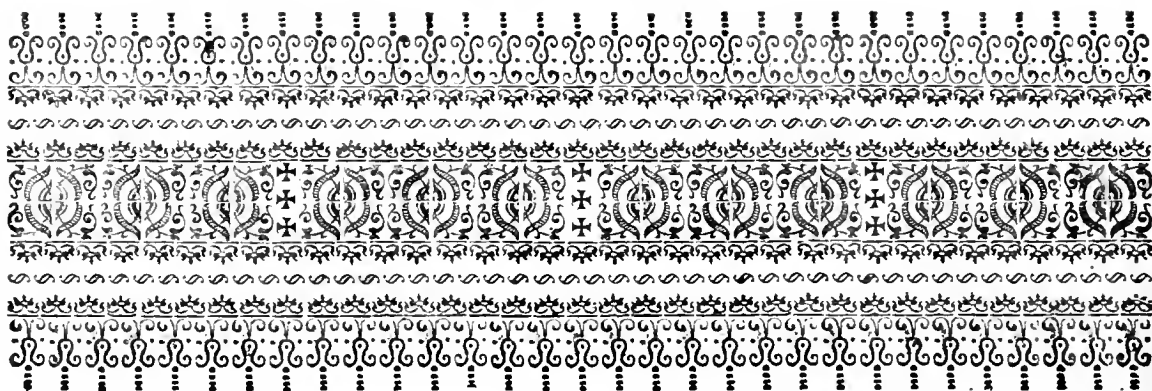
Si quæras, quid post Deum omnium creaturarum principatum MARIÆ dederit? hoc unum, quod fulmine & peccato intacta. Quid quid de illa dixeris, minùs est innocentia. Sicut enim peccâsse, omnium malorum maximum; ita maximum omnium bonorum nunquam peccâsse. Nec ullum tam grande & optabile bonum, quod præferri innocentia possit. Quid ergo de Virgine prædicas? castam, sapientem, sanctam, amabilem, Deiq; Matrem fuisse? Nisi adiungas, & innocentem, nihil dixisti; cum ipsa & carere omnibus illis malis, quàm aliquando fuisse peccatricem. Quid plumas, quid colores, quid tantum in avibus laudas? nihil istorum: sola fulminis victoria

Reginam & Aquilam facit.

Stella fixa, quæ Eclipsin non patitur.

Lemma.

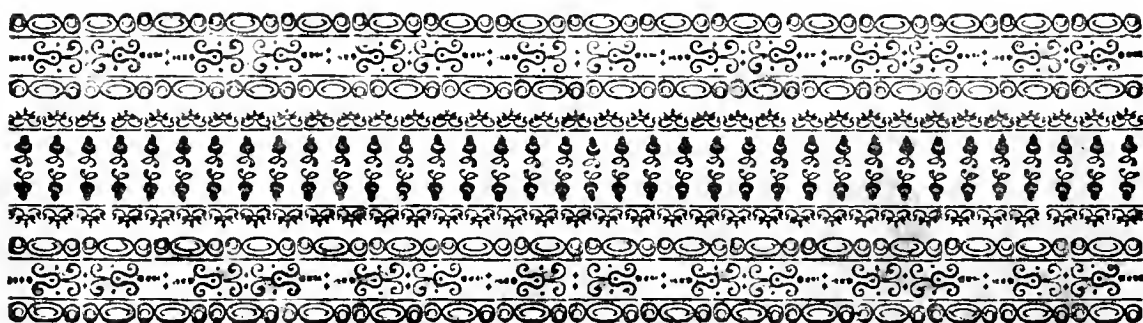
Noli me tangere.

Ertum est, nihil aliud Eclipsin esse, quàm umbram terræ. Hâc enim Lunam eiusq; radios involvente, Eclipsis & obscuratio sequitur. Stellis fixis, ob altitudinem sitûs, nihil periculi est, terræ umbris non ultra Lunam proVectis.

Si quæras, quid sit Originale peccatum? nihil aliud esse respondeo, quàm umbram ex pomo relictam, totûmque humanum genus complexam. Sicut enim umbra terræ, non vicina tantum, sed etiam remotissima obscurat; ita delictum Adami non ei tantum, qui deliquit, sed toti etiam posteritati nocuit, eamque tenebris & peccato implevit. Ut ergo Luna non suâ, sed terræ umbrâ laborat, deficitque; ita Adami posteritas non suâ, sed alienâ culpâ fœdatur, & Eclipsin subit, cùm oritur. Stellam tantum, hoc est, Virginem excipe, quam umbra & peccatum non ferit. Duo enim in Virgine sunt: & quod filia sit Adæ: & quod Mater sit DEI. Si tu ad Eclipses, humaneq; nature defectus spectare dicis, quia filiam Adami; ego spectare non dico, quia DEI Matrem. Tu naturam allegas; ego dignitatem obijcio. Tu dicis, peccare debuisse, quia hominem; ego dico, non decuisse, quia Matrem. Tu legem, ego privilegium oppono. Tu ad Lunam pertinere, ego ad stellas contendo. Quis litem decîdet? Philosophi? non capiunt. Theologi? non audent. Concilia? non expedit. Aquinas? non auditur. Roma? nimium favet. Angeli? Regina sue student. Scripturæ? tacent. Quis ergo? Nemo. Si nemo, ergo Victoria Virginis est; absolvi enim debet, quam nemo condemnat. Mulier quis te condemnavit? nemo. Nec ego te condemno. Hoc Christus dixit de Meretrice, & tu non vis, ut de Virgine dicam? Mihi crede, stella est, non sentit Eclipsin.

Avis paradisiaca.

Lemma.

Nihil coinquinatum.

*Æc avis in Moluccis Insulis visitur. Paradisiacam vocant, quod cum nemo aut nascentem, aut edentem viderit, deferri ex paradiso credant. Tantum illi odium luti, timorq; pulcherri-
mas pennas fedandi, ut nunquam terram attingat, semper aut in aëre suspensa, aut in arborum ramis. Nulla in ventre ex-
crementa, quod argumento est, solo aëre vesci. Vide Scaligerum Exerci-
tat. 229.*

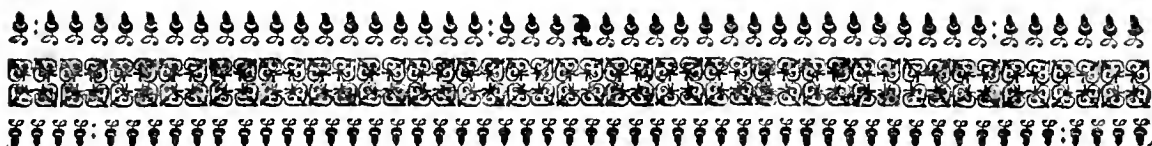
*Solius Virginis privilegium est, nunquam in terram flexisse, nunquam luto aspersam esse. Crederes in Paradiso natam. Quid lutum & maculas objcis? Hæc ad terram, non paradysum pertinent. At dices: si nunquam fedata, quomodo lota? aut quomodo redempta, si nunquam captiva? Respondeo, etiam munda lavari, non quia sordida sint, sed ut magis candescant. Qui dixit: amplius lava me, iam mundus erat, cur ergo lavari postulat? sicut ergo semper candendi, ita semper lavandi locus est. Ita quoq; redemptam dicimus, non quod aliquando captiva, sed ne esset captiva. Quanto enim maior libertas est, nunquam servisse, quàm post servitutem exemptum esse; ita maior, meliorq; redemptio, nunquam peccasse, quàm post peccatum in gratiam redisse. Quid tu debes Redemptori? quod post lapsum ereptus. Quid debet Mater? quod nunquam lapsa. Quanto ergo hoc melius, tantò plùs illa Redemptori devincta. Imò, qui peccatricem faciunt, illi sunt, qui detrahunt Redemptioni; perfectissi-
ma enim Redemptio est, non sublevare lapsum, sed lapsurum tenere.*

*Sit ergo absq; peccato Virgo, ut Redemptio sit
absq; defectu.*

Ficus illæsa.

Lemma.

Pace fruor.

Scribit Rodiginus lib. 18. c. 9. Ficum arborem fulgure non afflari; idq̃, ut ipse philosophatur, ob ligni amaritiem, fulguri adversam; aut potiùs ob exilitatem plantæ, quæ impetum vibrati ignis vel fugit, vel frangit.

Id quoq̃ de Virgine nostra verum est. Eramus omnes filij iræ, inquit Apostolus. Audis fulmen? sed excipe illam & solam; quæ, cùm iam Mater destinata esset, amorem non iram merebatur. Quem enim amaret

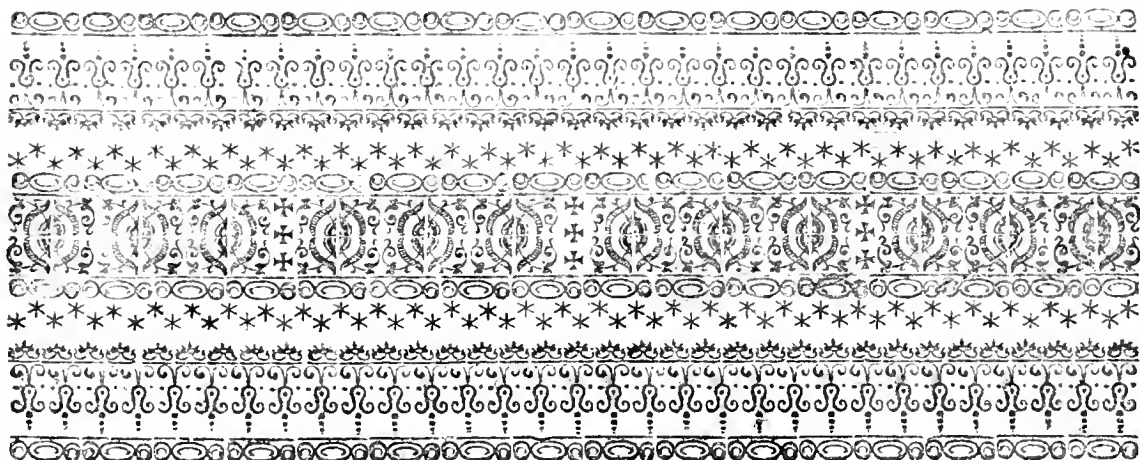
DEVS, si non Matrem? & si amavit, non ergo filia iræ, sed dilectionis.

Ficum amarities tuetur, gratia Matrem. Nihil fulguri & ficui; nihil iræ & Matri.

Ramus Corallinus.

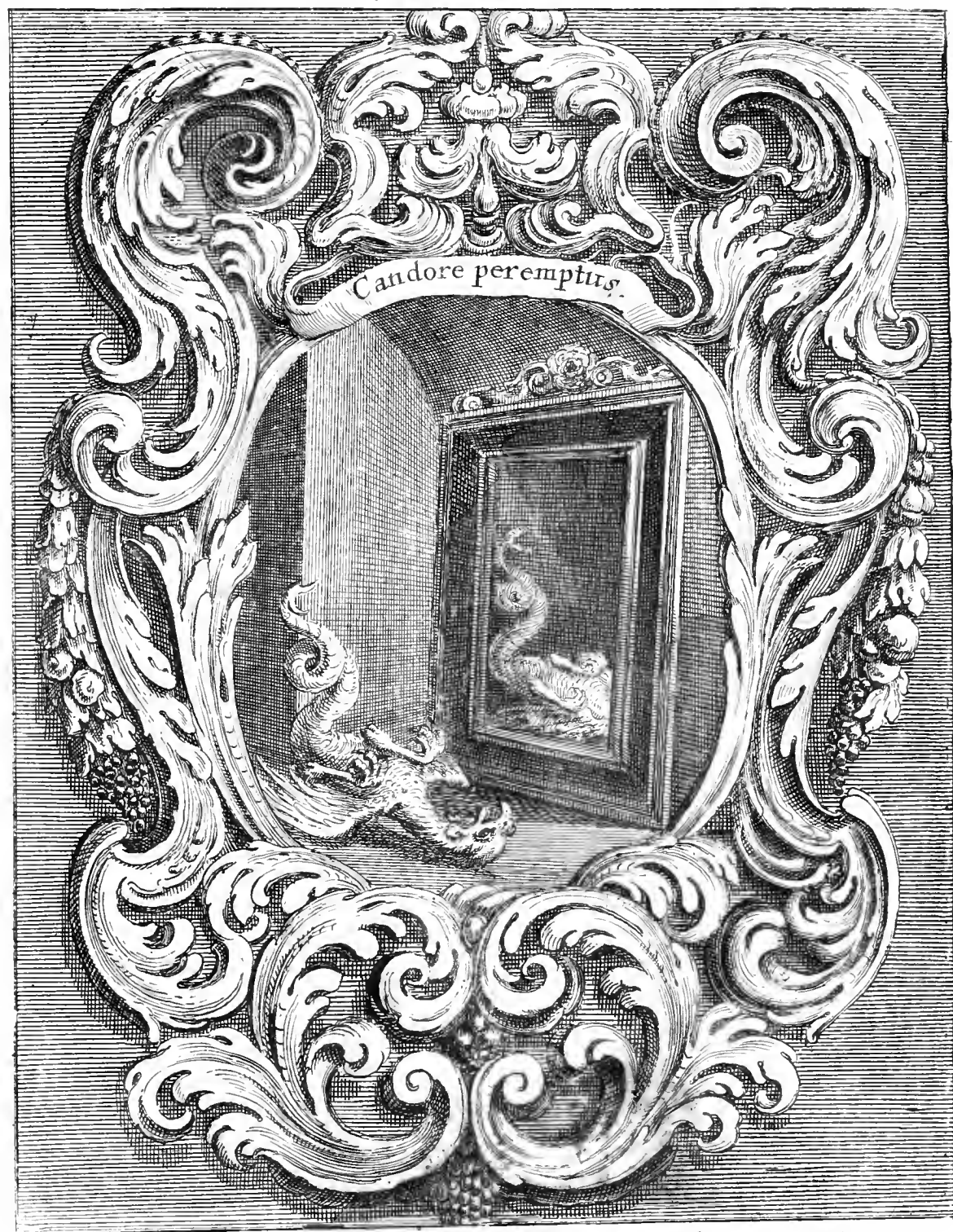
Lemma.

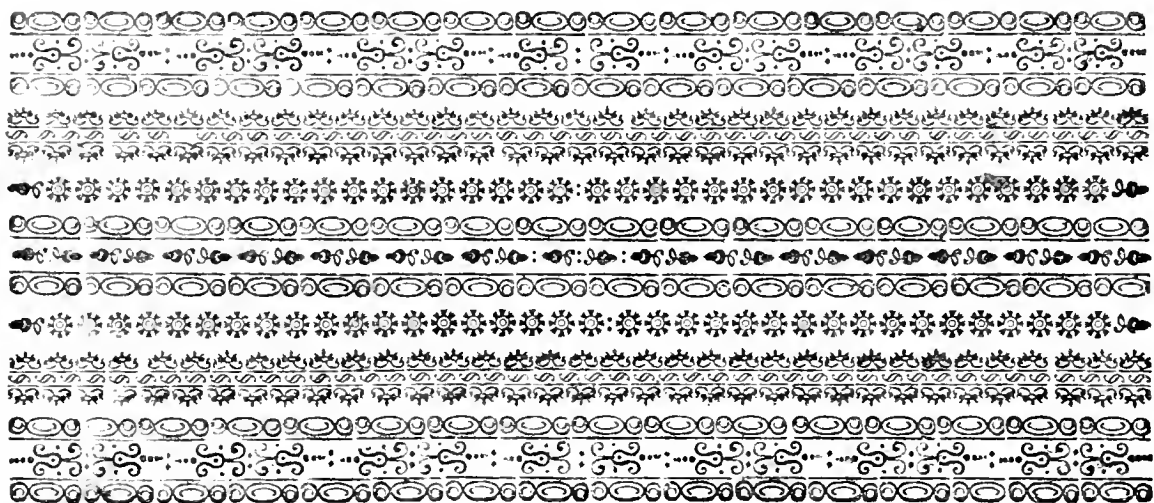
Tutela ferenti.

Corallium in mari viridis, mollisq, alga est: eductum purpurascit continuo, & in gemmam duratur. Utq, Plinius scribit: Ignibus repugnat, morboque caduco. Sicut ergo idem Corallio momentum & prodire & esse gemmam; ita idem Virgini momentum fuit, & concipi & esse sanctam. Nullus quoq, morbus peior, magisq, caducus peccato, quo non humana tantum, sed Angelica quoq, natura collisa est, lacrymante Propheta: quomodo cecidisti Lucifer? cecidit de Cælo Lucifer, cecidit de paradiso Adam; uterq, peccato. Quid peius de hoc morbo, & de hoc casu dici potest? soli corallio non nocuit, quod, ut audisti, casui repugnat. Virgo corallium est, nunquam casui obnoxia. De hac Ioannes: Stabat, inquit, Mater juxta Crucem. Si ergo quæras: Quid in hoc mundo fecerit Virgo? stetit. Quid in ortu? stetit. Quid in conceptu? stetit. Verbo, stabat una, toto orbe cadente. Quid ergo miraris, corallium vocari? Tu dicis: Quid interest, si uno tantum momento Virginem dicamus peccatricem? tantus motus pro momento, tanta pugna pro puncto? At ego tanti referre hoc momentum contendo; quantum corallij vel brevissimè cecidisse: idem est illi labi & frangi. Et idem Virgini vel semel peccasse, & semper, quæ Deum pareret, indignam fuisse. Quid Luciferum perdidit, nisi momentum? ego de momento pro Virgine; tu de momento contra Virginem certas. Si ergo de momento lis est, vincat potius pro Virgine, quam contra Virginem momentum.

Basiliscus ante speculum extinctus.

Lemma.

Candore peremptus.

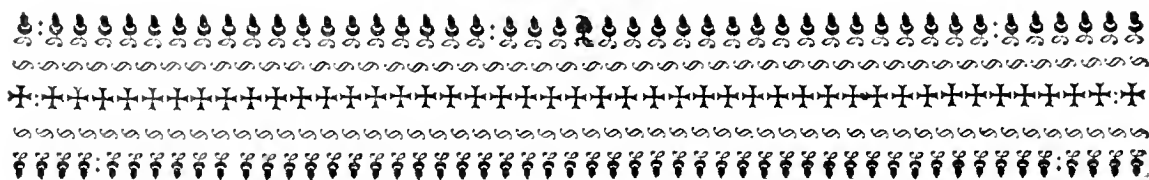
*B*asiliscus in arenis Africa natus necat frutices, exurit herbas, sternit halitu aves, rumpit Saxa, hominem visu extinguit: & tamen, quis crederet? tali Monstro nullum praesentius remedium, quam oppositum ex adverso speculum; sic enim conficitur, veneno in bestiam repercusso. Narrantq; Ludovicus Vives & Maiolus, qui Basiliscum aggredi parant, speculis ex tersissima crystallo armari.

Quod Basilisco est speculum, hoc peccato est Virgo. Si naturam Virginis spectes, vitrum est; labi, frangiq; potest. Si gratiam, hoc est candorem, fulgorémque attendis, quem non sibi, sed artifice debet, omni peccato superior. Sicut ergo omnia Basiliscus vincit, excepto speculo, ita omnes peccatum infecit, exceptâ Virgine. Regnavit peccatum ab Adam, inquit Apostolus. O Imperium Draconis! Habent Imperia fines ac terminos suos. Persicum Tygri; Indicum Gange; Turcicum Istro; Gallicum Rheno finitur. Sed quoúsque Basilisci imperium? úsque ad speculum. Quoúsque regnum peccati? úsque ad Mariam. Quo teste? Augustino: Cùm de peccatis agitur, nullam prorsus de Beatissima Virgine fieri volo quaestionem. Augustinus ne queri, ne cogitari quidem, de Virginis peccato vult; & tu decernis & damnas.

Mihi crede, sicut nihil Basilisco in speculum, ita nihil peccato in Virginem licuit.

Delphinus Crocodili Victor.

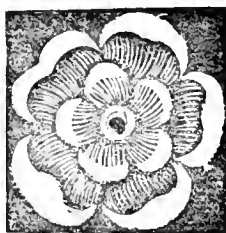
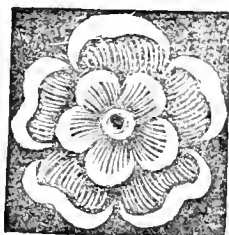
Lemma.

Prævenit hostem.

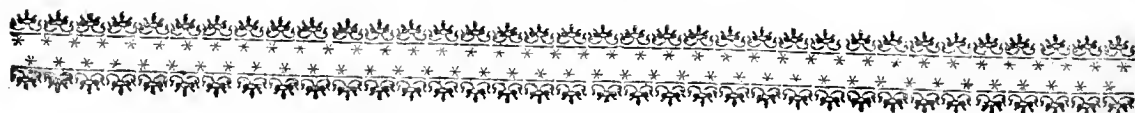
Inter alia Delphini miranda etiam illud narratur, implacabilem esse Crocodili hostem, quem Mare ingredi parantem ad Nili ostia præveniat, subeatq; ac dorsi mucrone in ventrem defixo, prius conficit, quàm inveni pelagus possit. Vide Senecam lib. 4. Quæst. Natural. &c.

Sicut ergo victor Crocodili Delphinus, ita victrix peccati MARIA. Neq; ut alij Sanctorum, iam animam ingressum expugnavit, sed obtinuit, ne ingrederetur.

Pinus ventis invicta.

Lemma.

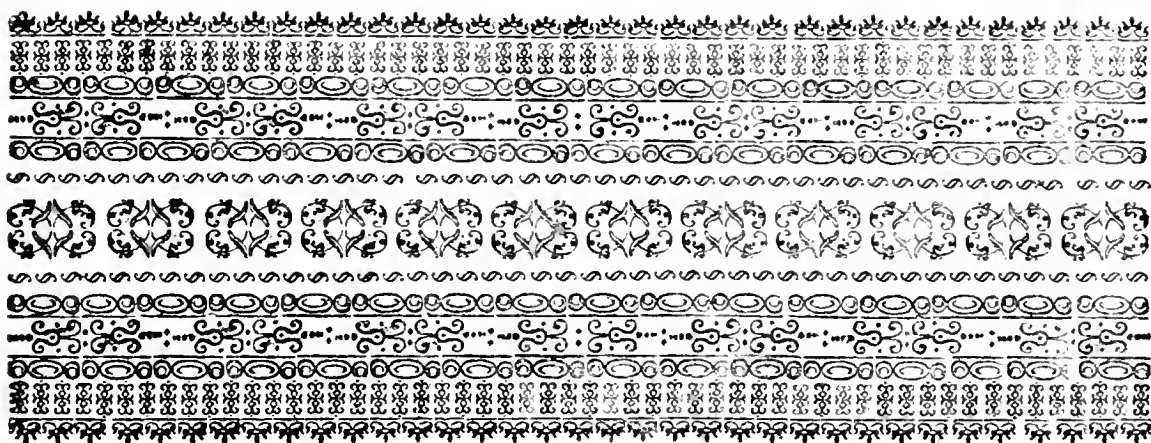
Sola stetit.

Quum reliquæ arborum ventis concussæ poma, frondesq, amittant, sola
Pinus resistit, vincitque turbinem, immoto nec labente fructu.
Sic turbo peccati, quo totum genus humanum abreptum est, soli
Virgini nocere, eamque deicere haud potuit. Stetit sola, toto orbe cadente.

Ciconia vernante solo.

Lemma.

Vere venit.

Vo sunt in Ciconia, quæ Virginis nostræ conceptum adumbrant. Primò perpetua cum serpente pugna & victoria. Deinde quòd non hyeme in orbem nostrum transeat, sed vernante, ac florente iam solo.

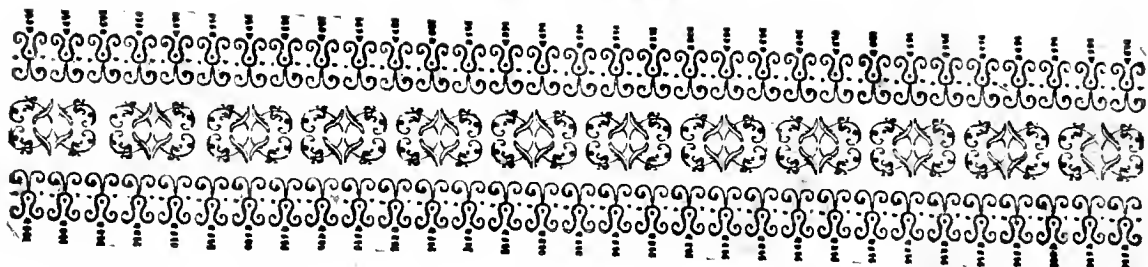
*Quem hominem primo suo in mundum ingressu non frigus, non hyems excepit, hoc est, peccatum? Si enim obliqui Soles, brevesq; dies hyemem faciunt, ergo tunc maxima hyems fuerit, quando anima corpus iniit, nullo penitus Sole, nulloq; die, hoc est, nulla gratiæ luce. Sola Virgo vere in mundum venit; hoc est, florum & gratiarum plena. Surge inquit amica mea & veni, quia hyems transijt. Quando surrexit, quando venit, nisi quando ex nihilo creata est, ubi velut in deserto iacebat? Si queras, quo tempore venerit? hyems, inquit, transijt: non est hyems, ubi Ciconia; non est culpa, ubi MARIA: transijt, transijt. Si Amica, non ergo peccatrix; nihil enim amanti & frigori. Quid verò de bello huius Virginis cum serpente dicam? Iam de illa recenti adhuc & inchoante mundo prædictum fuerat: **Ponam inimicitias inter te & mulierem, & ipsa conteret caput tuum. Vides pugnantes cum serpente mulierem, sed quo eventu? ipsa conteret caput tuum; caput serpentis, primum est peccatum. Hoc omnes percussit, Virgine exceptâ, quæ conterendo capiti destinabatur non vincenda, sed victrix.***

Quid mihi dicis peccatricem? non est Ciconia à serpente vorari; nec Mariæ à peccato ladi.

Iris.

Lemma.

Solis opus.

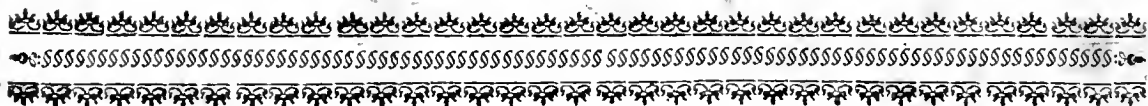

*H*oc inter nubem & Iridem interest, quòd licet utraq; ex terræ vaporibus, una tamen lucis expers & opaca sit, altera radijs, & coloribus plena. Cùm hominem concipi vides, nubem considera peccato nigram, lucisq; ac gratiæ nudam. Cùm Virginem conceptam audis, Iridem puta, quæ sine Sole esse non potuit. Quàm ergo pingi in aëre non potest Iris sine Sole & luce; tam non decuit, concipi in utero Virginem sine gratia & DEO. Quando tu mihi Iridem sine luce ostenderis, tunc ego sine gratia conceptam Virginem credam: illud tu dicere, ego hoc sentire non possum.

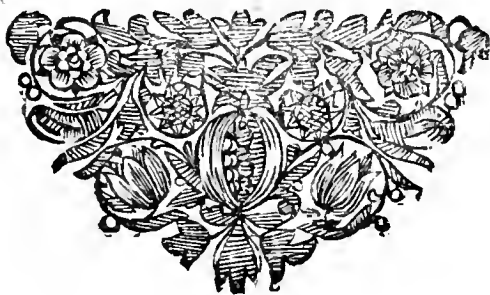
Ebenus.

Lemma.

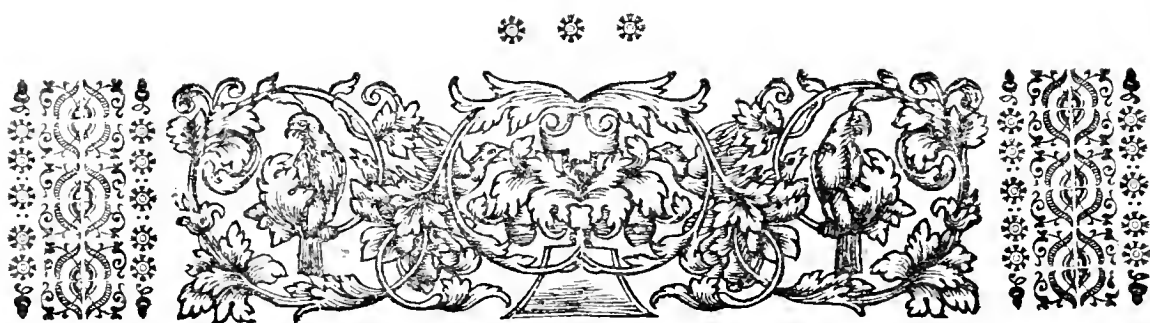
Nec ardet.

Uta in hac planta dotes , quòd in India tantùm (pulcherrimâ optimâq; Orbis parte) proveniat ; quòd tanti pretij Romæ habita , ut eam Pompeius Magnus in triumpho Mitridathico ostenderit ; quòd nigri splendoris , ac sine arte protinus iucundi ; præsertim verò , quòd incendi eam Fabius negat , uritur tamen odore jucundo. Vide Plin. lib. 12. cap. 4. Quid ergo miramur, non violatam Virginem peccato , quando Ebenus non absumitur flamma ? An, qui potuit præservare lignum ne igni arderet , non potuit custodire Matrem, ne peccato periret ? An potuit quidem , sed noluit ? At non est filij posse invare Matrem , nec velle.

Thule Insula Oceano circumdata sole in cancrum profecto.

Lemma.

Non mergitur uni.

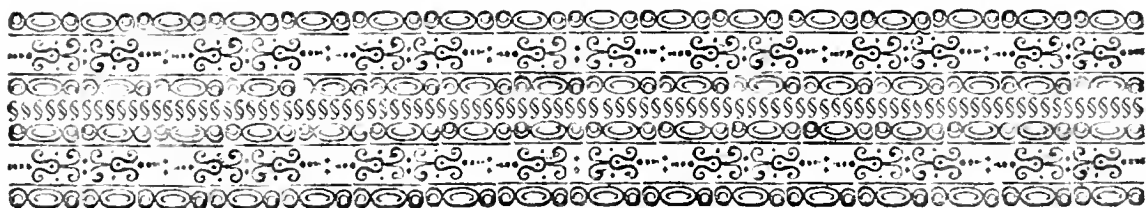
E Thule Insula Plinius: In hac nullæ noctes, Sole Cancrum obtinente.

Animam Deiparæ Virginis meritò Insule comparaveris, mari gratiarum circumdata, terrenisq; cupiditatibus procul. In hac sola nullæ noctes peccati. Quòd si causam tanti privilegij queras, illa fuit, Sole Cancrum tenente. Decreverat Deus in sinu Virginis humanam naturam induere, sicq; motu quodam retrogrado Solem, cùm Cancrum ingreditur, imitari. Id ipsum Ezechie Regi iam olim, & in portento ostensum, sole in Horologio umbratili decem retrò lineis circumactò; quò significabatur, Deum, ut Genus humanum superbiâ collisum humilitate redimeret, infra novem Angelorum Choros, infraq; humanam ipsam naturam velut decem lineas descensurum, futurumq; ut Isaïas præviderat, novissimum viro- rum. Quod ergo Soli est signum Cancri, hoc DEO est Incarnatio. Atque ut Insulam Thulen nullæ tenebræ involvunt, Sole illud signum invec- to; ita Vir- ginem non decuit peccato inumbrari, DEO eius sinum ingressuro. Incarnatio ergo Dei causa fuit, ne illius Mater peccato tangeretur, sicq; magis illa, quàm reliqui hominum redempta est, cùm ut medicina, ita Redemptio maior meliorq; sit, quæ prævenit, quàm quæ sequitur morbum. Totam ergo innocentiam suam Incarnationi velut Solstitio debet.

Cupressus.

Lemma.

Incorrupta viret.

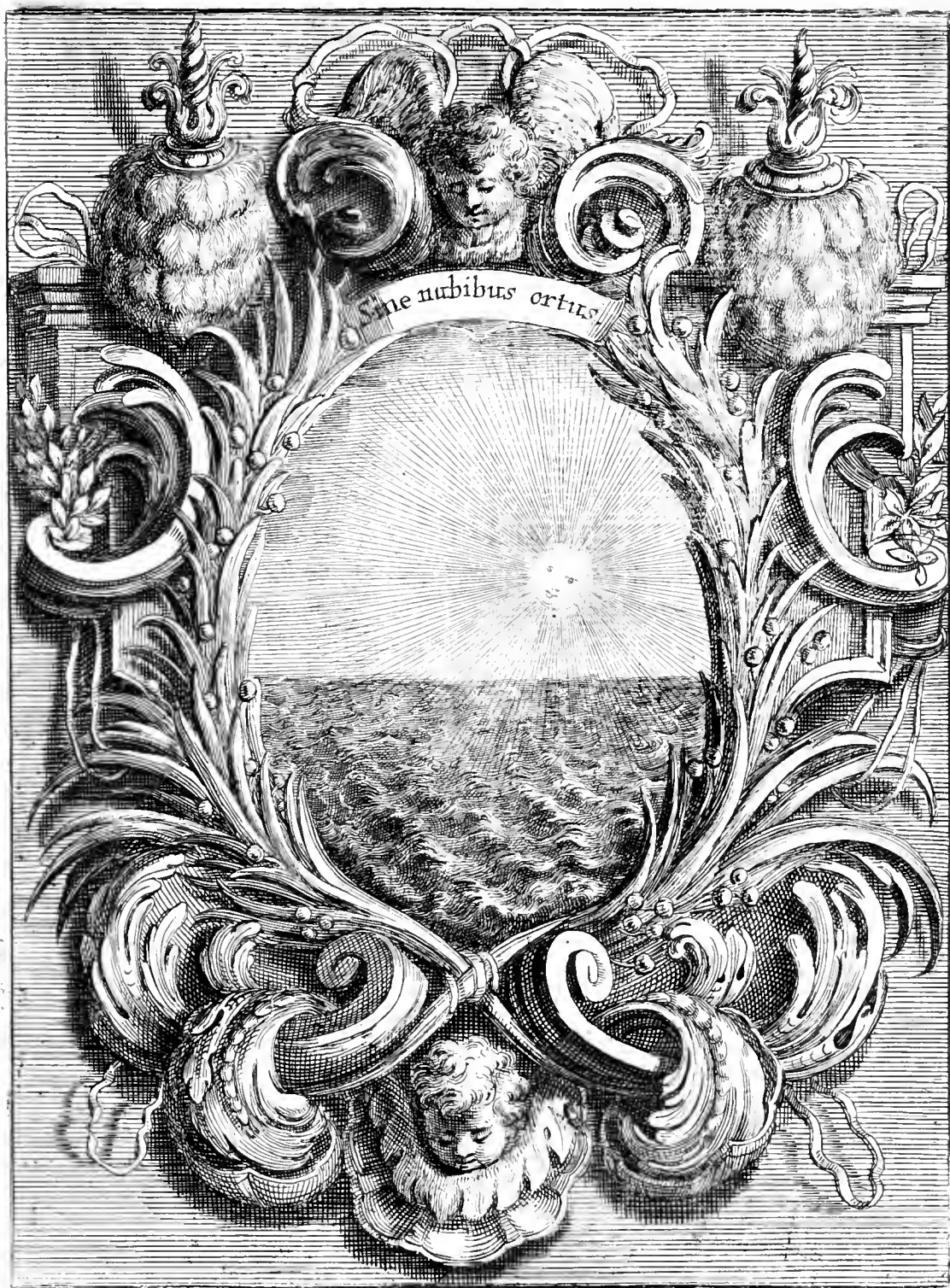
Uta in una Cupresso immaculatæ Virginis Symbola : Quòd Cupressus etiam hyeme vireat : quòd non cariem, non tineas, aut vermes patiatur : quòd incorrupti decoris, & ideo ad Iunonis statuam, Templumq; Ephesinum electa : quòd non aquam non finum, non putationes, nec alia arborum remedia admittat.

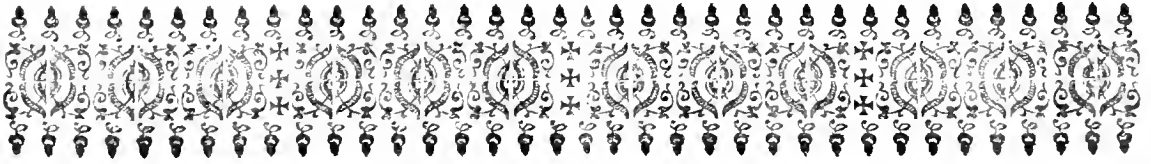
Audi Plinium lib. 16. Cariem, vetustatemque non sentit Cupressus, claroque argumento in Templo Ephesiæ Dianæ, quod tota Asia exstruente quadringentis annis factum est : hujus valuæ ex Cupresslo, & jam quadringentis propè annis durat materia novæ similis.

Aquam aspernatur & finum, amputationemque & omnia aliarum arborum remedia odit.

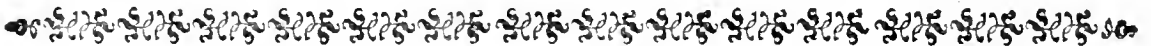
Serenus innubisque Solis ortus.

Lemma.

Sine nubibus ortus.

I Solis naturam consideres, semper serenus est; nam quod plerumq̃ orientem nubes involvant, non istæ Solem, quo maxime distant, sed aërem inumbrant, prohibentq̃ videri. Quod aliqui in Virgine conceptâ culpam, hoc est, nubem in sole suspicentur, error est oculi, non sideris. Videt Ioannes in Pathmo Apocalypstico Mulierem amictam Sole, & stellæ in capite, ac luna sub pedibus ejus. Cernis in hac Muliere omnia lucis & radijs plena, Sole paludamentum, stellis coronam, Lunâ cothurnos præbente. Vbi nubes? Ioannes non vidit. Tu ergo acutior, perspicacior Ioanne, ut videas, quod ille non vidit? Ille dicit amictam Sole, tu dicis velatam nube: cui tutius credam, Apostolo an tibi? Aquilæ, an noctuæ?
sententiam ferte.

Laus DEO

Et

Immaculatæ Virgini

MARIÆ.

FINIS.

